

ದಿ. ಸ್ವೀಡನ್ ಕೃಷಕ ಸೌಕರ್ಯ
ಡಾ. ಅರವಿಂದ ಕೃಷಕ ಸೌಕರ್ಯ

೨೨, ೨೩, ೨೪, ೨೫
ಆಗಸ್ಟ್
೨೦೦೮

ರಜತ ಸಂಭ್ರಮದ ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆ

ಆಗಸ್ಟ್ ೨೨-೨೫, ೨೦೦೮

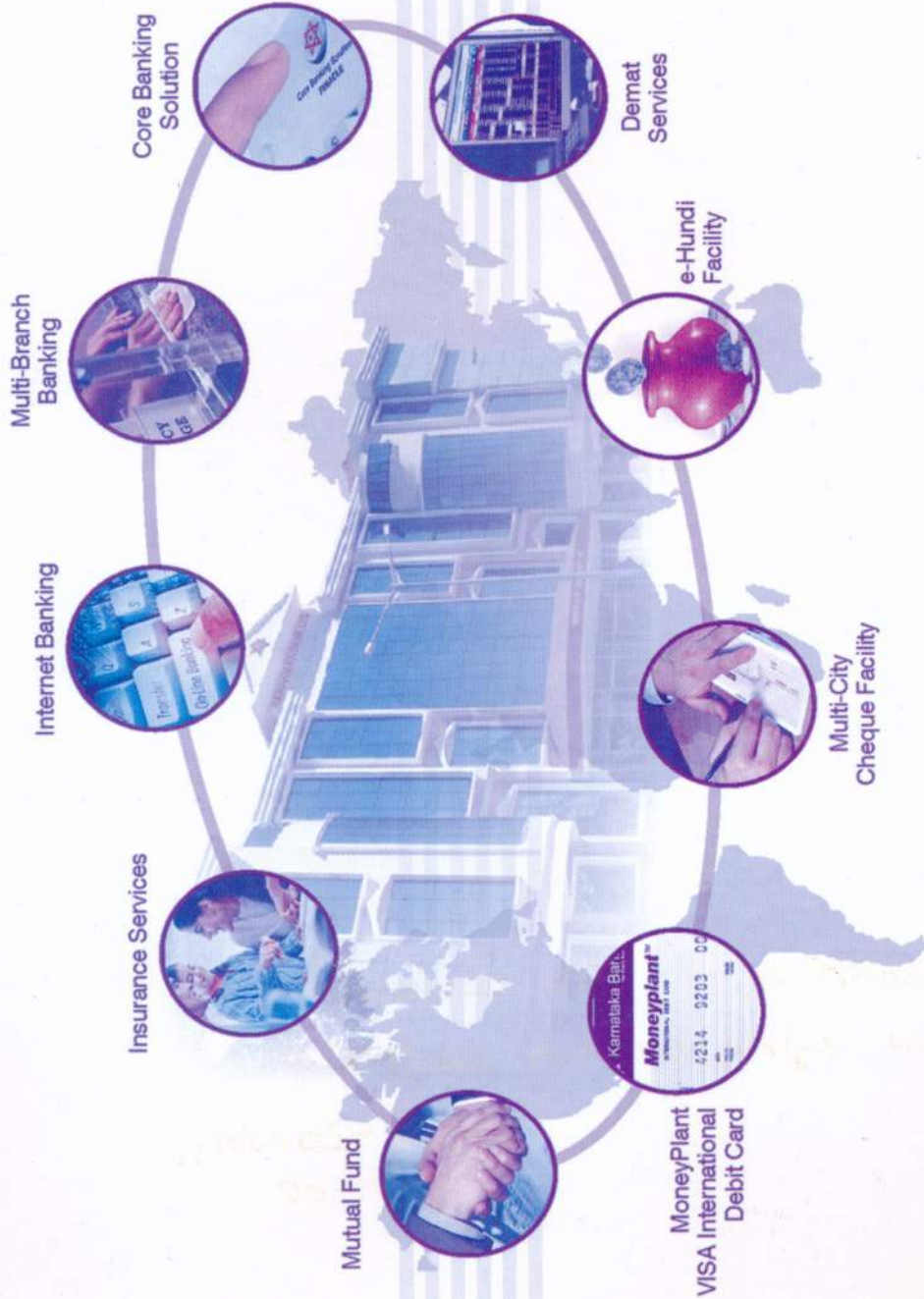
ಆಲ್ವಾಸ್ಟನ್ ಹಾಲ್, ನ್ಯಾಂಟ್‌ವಿಚ್, ಚೆಷೈರ್

22-25 August, 2008
Alvaston Hall, Nantwich, Cheshire
Kannada Balaga, U.K.
Silver Jubilee Souvenir

ALWAYS AHEAD TO EXCEL!

Our Best Wishes on the occasion of the
Silver Jubilee Celebration of Kannada Balaga, U.K.

 Karnataka Bank Ltd.
Your Family Bank. Across India.

RAJ BHAVAN
BANGALORE

July 4, 2008

6-8/3/msg/08

MESSAGE

I am pleased to know that Kannada Balaga U.K. has completed 25 years of its purposeful existence and is celebrating its Rajata Mahotsava during august 2008 in Cheshire England.

It is heartening that the organization has been imaginatively trying to preserve the cultural moorings of Kannadigas while having healthy interchange in a wider world. It is good to see that the Kannada diaspora in the United Kingdom has come together to espouse the common cause of presenting their rich and varied Kannada culture to others. The heritage of Karnataka through ancient times is a dynamic one. It expresses itself in folklore, literature, poetry, music, drama, visual and different performing arts. The organizers merit commendation for their effort to commemorate the occasion by inviting prominent writers, artists and other knowledgeable Kannada-speaking persons to make their contribution to the grand event. This will help to build solidarity among Kannadigas living abroad and those who are within the country.

I wish the celebrations all success and congratulate the dedicated organizers for this worthy endeavour.

Rameshwar Thakur
(Rameshwar Thakur)

ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಮತ್ತು
ಪ್ರಚಾರಿಸಲು ಕನ್ನಡ ಬಾಲಗಾ ಯು.ಕೆ. ಸಂಸ್ಥೆ ಸಿದ್ಧವಿದೆ.

ರಜತ ಸಂಭ್ರಮದ ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆ

ನಿರಂತರವಾಗಿ
(ಯು.ಕೆ.)

ಆಗಸ್ಟ್ 22-25, 2008
ಆಲ್ವಾಸ್ಟನ್ ಹಾಲ್, ನ್ಯಾಂಟ್‌ವಿಚ್, ಚೆಷೈರ್

ಇ.ಆರ್.ಎಲ್

ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೃತಿ ಕೂಡಾ ದೊರೆಯಲಿ
ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇವೆ ಮತ್ತು ಹಾರೈಸುತ್ತೇವೆ

22-25 August, 2008

ಪ್ರಾ.ನಿ. ಸಂಘದ

೨೨.೦೮.೦೮

Alvaston Hall, Nantwich, Cheshire

Kannada Balaga, U.K.

Silver Jubilee Souvenir

RAJ BHAVAN
BANGALORE

July 4, 2008

6-8/3/msg/08

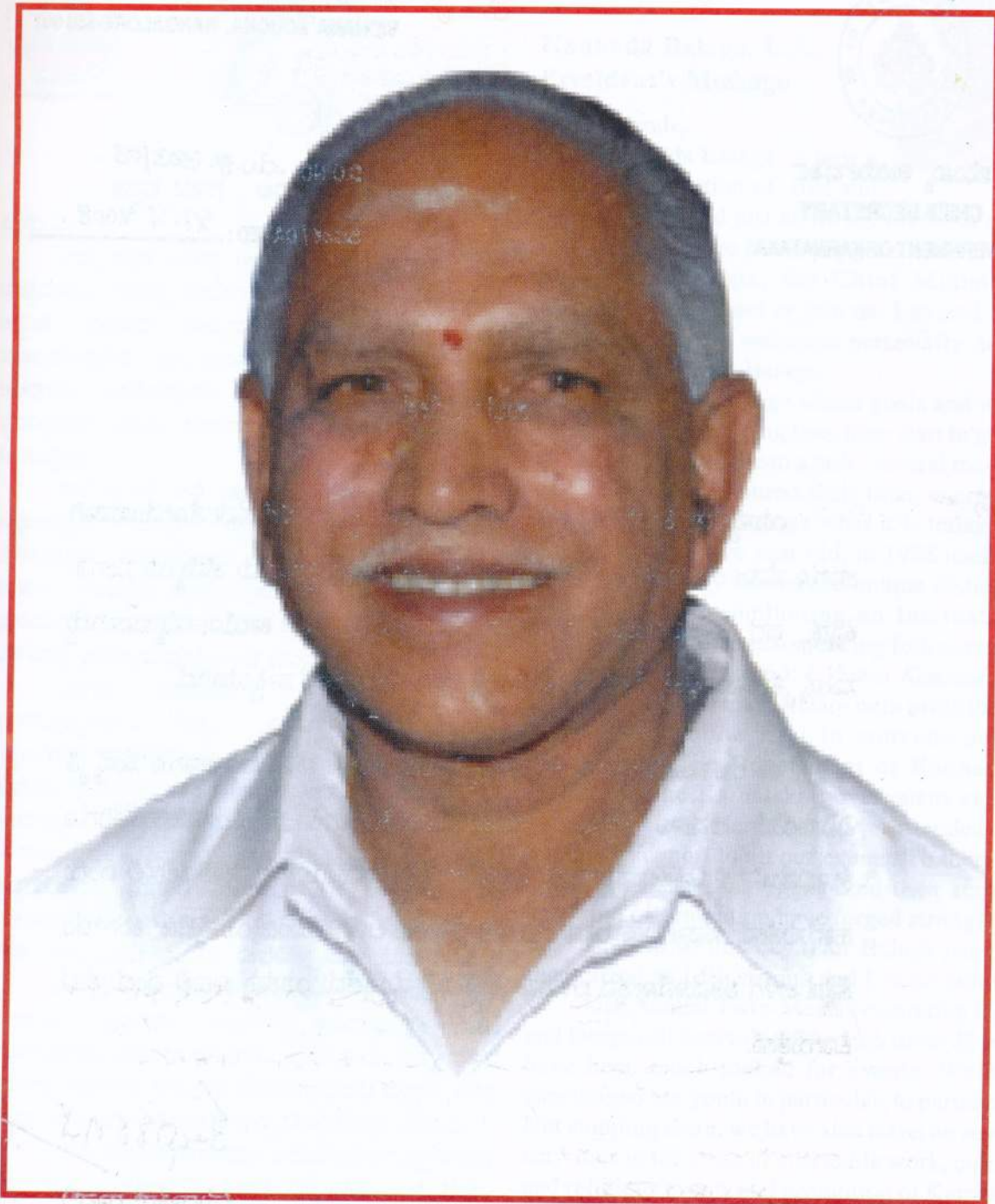
MESSAGE

I am pleased to know that Kannada Balaga U.K. has completed 25 years of its purposeful existence and is celebrating its Rajata Mahotsava during august 2008 in Cheshire England.

It is heartening that the organization has been imaginatively trying to preserve the cultural moorings of Kannadigas while having healthy interchange in a wider world. It is good to see that the Kannada diaspora in the United Kingdom has come together to espouse the common cause of presenting their rich and varied Kannada culture to others. The heritage of Karnataka through ancient times is a dynamic one. It expresses itself in folklore, literature, poetry, music, drama, visual and different performing arts. The organizers merit commendation for their effort to commemorate the occasion by inviting prominent writers, artists and other knowledgeable Kannada-speaking persons to make their contribution to the grand event. This will help to build solidarity among Kannadigas living abroad and those who are within the country.

I wish the celebrations all success and congratulate the dedicated organizers for this worthy endeavour.

Rameshwar Thakur
(Rameshwar Thakur)

ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎಸ್. ಯಡಿಯೂರಪ್ಪರವರು
ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ

ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ
CHIEF SECRETARY
GOVERNMENT OF KARNATAKA

ವಿಧಾನಸೌಧ, ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦ ೦೦೧
VIDHANA SOUDHA, BANGALORE-560 001

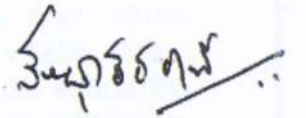
D.O.NO. ಮು.ಸಂ. 303/08 .

ದಿನಾಂಕ / DATED : 21.5.2008 .

ಶುಭ ಸಂದೇಶ

ಯುನೈಟೆಡ್ ಕಿಂಗ್‌ಡಂ, ಕನ್ನಡ ಬಳಗ ಇದೇ ಆಗಸ್ಟ್ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಸರ್ವತೋಮುಖವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಸರ್ವಾಂಗೀಣವಾಗಿ ಬೆಳೆದು 25 ನೇ ವಸಂತಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಡುತ್ತಿರುವುದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸಂಗತಿ. ಕನ್ನಡ ಪರ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಸಾಗರದಾಚೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖವಾಗಿದ್ದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಮೇರೆ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಇದೊಂದು ಜ್ವಲಂತ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

ಈ ರಜತಮಹೋತ್ಸವವು ಕಲೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಬೆಳೆಸುವಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಿನಿಮಯಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ವೇದಿಕೆಯಾಗಲಿ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯಾಸಕ್ತರಿಗೂ ಕಲಾಭಿಮಾನಿಗಳಿಗೂ ಕಲಾಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ವಾಲಂಕಾರವಾಗಿ ರಜತಮಹೋತ್ಸವ ಆಚರಿಸಿಕೊಂಡ ಯುನೈಟೆಡ್ ಕಿಂಗ್‌ಡಂ ಕನ್ನಡ ಬಳಗ ಶತಮಾನೋತ್ಸವ ಆಚರಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆದು ಯಶಸ್ಸು ಕಾಣಲಿ ಎಂದು ಶುಭ ಕೋರುತ್ತೇನೆ.

(ಸುಧಾಕರ್ ರಾವ್)

ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ

ಸ್ಥಳ: ಬೆಂಗಳೂರು

ದಿನಾಂಕ: 17ನೇ ಜುಲೈ 2008

Kannada Balaga, U.K. President's Message

Dear Friends,

Kannada Balaga is now a young organisation of five and twenty years, and just as we are all set to gather for the Jubilee, we heard the good news that Sri B.S. Yeddyurappa, the Chief Minister of Karnataka, proposes to join us. I extend him a warm and hearty welcome personally and on behalf of Kannada Balaga.

25 years is an age where goals and wishes are aplenty. Developing thus from start to growth so far, has been no mean a task. Several members have dedicatedly poured their time, energy and resources to make Balaga what it is today.

Even as a five year old, in 1988 itself, our Balaga justifiably earned the unique distinction of hosting and conducting an International Conference of Kannada-speaking folk overseas - the first ever of its kind - *Viswa Kannadigara Sammelenai*. We may declare with pride that we were the absolute first to convene such a conference. The Department of Kannada & Culture of the Karnataka government and the people of / from Karnataka have extended their generous support to all our events. To them, my sincere thanks. Links generated then across a spectrum of generation have forged strongly and are sustained to this day. Our Balaga has been recognized as *i Illustrious and Uncommon*.

Our Annual Twin-Meets celebrating Ugadi and Deepavali festivals all through these 25 years have been much-looked-for events. We have encouraged our youth in particular, to participate. Not stopping there, we have also taken on several activities in the areas of charitable work, cultural and religious events and promotion of Karnataka tourism.

Kannada Balaga's wish now is to have a thrilling, gloriously unforgettable and enjoyable Silver Jubilee. Aspirations are, that having been lovingly nurtured to youth, our next generation must take on the tasks ahead, for our Balaga to reach greater magnitudes and dimensions. We are in the process of preparing an English version

ಕನ್ನಡ ಬಳಗ : ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸಂದೇಶ

ಪ್ರಿಯ ಮಿತ್ರರೇ,

ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಬಳಗಕ್ಕೆ ಈಗ ಇಪ್ಪತ್ತೈದರ ತಾರುಣ್ಯ. ಇದನ್ನು ಸಂಭ್ರಮಿಸಲು ನಾವೆಲ್ಲ ಸೇರಲು ಹವಣಿಸಿರುವಾಗ ನಮಗೆ ಬಂದ ಆತ್ಮಂತ ಸಂತಸದ ಸುದ್ದಿಯೆಂದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎಸ್. ಯಡಿಯೂರಪ್ಪನವರ ಅದರ ಆಚರಣೆಗೆ ಬರಲಿರುವುದು! ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಬಳಗದ ಎಲ್ಲರ ಪರವಾಗಿ ನಾನು ಸ್ವಾಗತ ಕೋರುತ್ತೇನೆ.

ತಾರುಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಸೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳು ಬಹಳ. ಕನ್ನಡ ಬಳಗಕ್ಕೆ ಜನ್ಮಕೊಟ್ಟುದು, ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಸನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಪಾಲಿಸಿ ಬೆಳೆಸಿರುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯವೇನಲ್ಲ! ಈ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ತಲಪಲು ಹಲವಾರು ಸದಸ್ಯರು ತಮ್ಮ ತನು, ಮನ, ಧನಗಳನ್ನು ಧಾರೆಯೆರೆದು, ತ್ಯಾಗಭಾವದಿಂದ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ, ಬಳಗವನ್ನು ಆತ್ಮಂತ ಮಮತೆಯಿಂದ ಮುಂದೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಬಳಗದ ಐದನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲೇ, ೧೯೮೮ರಲ್ಲಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ 'ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸಮ್ಮೇಳನ'ವನ್ನು ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಆಚರಿಸಿದ್ದೇ ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಸಮ್ಮೇಳನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲೇ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಬಾರಿಗೆ ಕಡಲಿಂದಾಚೆಗೆ ನಡೆದ ಕನ್ನಡಿಗರ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಚರಣೆ ಎಂಬುದು ನಮಗಿಲ್ಲಾ ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯ! ಈ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಜನತೆಯ ಉನ್ನತಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ನೀಡಿದರು. ಆಗ ಬೆಳೆದ ಬಾಂಧವ್ಯ ಹಿರಿಕಿರಿಯರೆಲ್ಲರಲ್ಲೂ ಬೇರೂರಿ ಇಂದಿಗೂ ಪರಸ್ಪರ ಪೋಷಕವಾಗಿದೆ. 'ಕನ್ನಡ ಬಳಗ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಘವಲ್ಲ' ಎಂಬ ಹೆಸರು ಗಳಿಸಿದೆ.

ಬಳಗವು ಕಳೆದ ೨೫ ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ವರ್ಷಕ್ಕಿರಡು ಬಾರಿ - ಯುಗಾದಿ, ದೀಪಾವಳಿ ಹಬ್ಬಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದುದಲ್ಲದೆ, ಇತರ ಸಮಾರಂಭಗಳು, ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳು, ಕೊಡುಗೆಗಳು, ನಮ್ಮ ಯುವ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಉತ್ತೇಜನೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮದ ಪ್ರಚಾರ, ಅತಿಥಿ ಸತ್ಕಾರ, ಮುಂತಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡೇ ಬಂದಿದೆ.

ನವತಾರುಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಬರುವ ಆಸೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳೇನು? ನಮ್ಮ ರಜತ ಮಹೋತ್ಸವವು ಬಹಳ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ನಡೆದು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಮರೆಯಲಾಗದ ಅನುಭವ ನಮ್ಮ ಸದಸ್ಯರು ಮೆಲುಕು ಹಾಕಬೇಕೆಂಬ ಮಹದಾಶೆ! ಆಕಾಂಕ್ಷೆ : ಇಷ್ಟು ಶ್ರಮಪಟ್ಟು ಮುದ್ದಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿದ ಬಳಗ ಹಿರಿಯರಿಂದ ಕಿರಿಯರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನಂತರ ಇನ್ನೂ ಪುಷ್ಟಿಕರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕೆಂಬುದು. ಇಲ್ಲೇ ಹುಟ್ಟಿಬೆಳೆದ ನಮ್ಮ ಯುವಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯಲು ನಮ್ಮ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಆಂಗ್ಲಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ ದಾಖಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಈವರೆಗಿನ ಸಾಧನೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಬೆಂಬಲದಿಂದಲೇ

ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಮಾತಿಲ್ಲ! ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನನ್ನ ನಮ್ಮ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು. ಕನ್ನಡ ಬಳಗದ ಮೂರೂ ವಿಶೇಷ ಸಮಾರಂಭಗಳು - ವಿಶ್ವಕನ್ನಡಗರ ಸಮ್ಮೇಳನ, ಶತಾಬ್ದಿ ಒಕ್ಕೂಟ ಮತ್ತು ಇವತ್ತಿನ ರಜತ ಮಹೋತ್ಸವ ಸಂಭ್ರಮ, ನಡೆದುದು - ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ನಾನು ಅಧ್ಯಕ್ಷಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವಾಗ ನನ್ನ ಸೇವೆ ವಿನಿಯೋಗವಾಗಿರುವುದು, ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ನನಗೆ ಸಂತುಷ್ಟಿಕರವಾದುದು. ಇದನ್ನು ಆಗಗೊಟ್ಟ ನಿಮಗೆಲ್ಲಾ ನಾನು ಎಷ್ಟು ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನರ್ಪಿಸಿದರೂ ಸಾಲದು!

ನಮ್ಮ ಈ ಉತ್ಸವಗಳಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಆನೇಕರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗಳು ದೊರೆತಿವೆ. ಇದರಿಂದ ರಾಜ್ಯದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಲಾವಿದರು, ವಿದ್ವಾಂಸರು, ಲೇಖಕರು ನಮ್ಮೊಡನಿದ್ದು ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅಧಿಕಾರವರ್ಗದವರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಬಳಗದ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು ನಿನ್ನದೇಹವಾಗಿ ಸಲ್ಲಬೇಕಾದುದು. ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಶಾಖೆಯವರಿಗೂ ಅವರಿತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲ ಬೆಂಬಲಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಬಳಗದ ಅನನ್ಯ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ, ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ನಾನು ಸ್ಮರಿಸಬೇಕಾದುದು ಸನ್ನಿಹಿತ ಶ್ರೀ ಐ.ಎಂ. ವಿಠಲಮೂರ್ತಿಯವರ ನೆರವು. ಇವರ ಬೆಂಬಲ ಅತ್ಯಂತ ಸ್ವತ್ಯಾರ್ಹ. ಅದಿಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ಸಮಾರಂಭಗಳು ಉನ್ನತಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಗಳಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂದಿನ ಬೆಳ್ಳಿ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಆನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೆರವಾದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಹೊಸಮಿತ್ರರು ಕರ್ನಾಟಕ ನಾಟಕ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಶ್ರೀಯುತ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಕವ್ವಣ್ಣನವರು. ಇವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಕನ್ನಡ ಬಳಗದ ಪರವಾಗಿ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ವಂದನೆಗಳು. ಕನ್ನಡಬಳಗದ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯಮಿತ್ರ ಶ್ರೀ ರಾಮಮೂರ್ತಿಯವರಂತೂ ನನಗೆ ಬಲಗೈಯಾಗಿ ದುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬೆಲೆಕಟ್ಟಲಾಗದು! ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಆದರಪೂರ್ವಕ ವಂದನೆಗಳು.

ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತಾನೂ ಭಾಗವಹಿಸಿ, ಈಗಿನ ನನ್ನ ಅನಾರೋಗ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ದೃತಿಗಡೆದ ಸಲಹೆ, ನಿಜಕ್ಕೂ ನನ್ನ ಕೈಹಿಡಿದ ನನ್ನ ಪತಿಧೈವ ಡಾ|| ಅಪ್ಪಾಜಿಗೌಡರಿಗೆ ನಾನು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಚಿರಮುನಿ.

ಇತಿ ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತೆ, ಭಾನುಮತಿ.

also of the Balaga History, Achievements, Targets and Activities, for better communication with our young children born and brought up abroad, away from our Motherland.

Kannada Balaga's achievements would have been impossible but for the staunch and continuous support from you all ñ to you my sincere thanks.

I have served Kannada Balaga in various capacities, but by a providential coincidence, all the three very special events, viz. The *Viswa Kannadigara Sammelena*, the Millenium 2K function, as well as this Silver Jubilee, have happened when I have been your elected President! This is personally very gratifying ñ I must thank you all for bringing this about. I give my collective thanks to the wonderful volunteers of the Balaga, too numerous to be listed here. However, I must make particular mention of my dear friend Mr I.M. Vitthala Murthy, IAS, for his imaginative and unparalleled practical support in organising and funding all our special events and trips. Special thanks are equally due to Sri Srinivasa Kappanna - Director, Karnataka Nataka Academy, for his most co-operative support to our Jubilee celebrations. Mr. Ramamurthy, who has also ssserved the Balaga in various capacities, and now is a member of the 2007-2010 Working Committee, is another very dear friend to whom I wish to record my grateful thanks for his enormous help and staunch support.

Right from the time I plunged in to working for Kannada Balaga, and even now, when my health has caused problems, my dear husband Dr. Appaji Gowda has given me spectacular, handsome and very self-effacingly generous support ñ to him I owe a deep debt of gratitude for always and for ever.

Best regards ñ your friend, Bhanu

೨೦೦೭-೨೦೧೦
ಯು.ಕೆ.
ಕನ್ನಡ ಬಳಗದ
ಕಾರ್ಯವಾಹಕ
ಸಮಿತಿ

Dr. K. S. Bhanumathi

Miss Mrinalini Puranik

Dr. Anand Nadgir

Mrs. Surenu Jayaram

Dr. Mohan Arkanath

Mr. Rama Murthy

Mrs. Pratibha Vasudev

Dr. Jayashree Puranik

Dr. K. S. Vasudev

Mrs. Roopasi Bhajanehatri

Dr. C. Navin

Dr. Sreegowri Ginimav

Dr. R. S. S. Krishnamurthy

Dr. Anupama Ginimav

Dr. Athi Parakkik

ಎಡದಿಂದ ಬಲಕ್ಕೆ :
ಡಾ|| ಕೆ.ಎಸ್. ಭಾನುಸುಮತಿ - ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
ಶ್ರೀಮತಿ ವೈಷಾಲಿನಿ ಪುರಾನಿಕ್ - ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು
ಡಾ|| ಆನಂದ್ ನಾಡಗೇರ್ - ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ
ಶ್ರೀಮತಿ ಸುರೇಣು ಜಯರಾಮ - ಖಜಾಂಚಿ

ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರು :
ಡಾ|| ಬೋಪನ್ ಆರ್ಸಾಥ್
ಶ್ರೀ ರಾಮ ಮೂರ್ತಿ
ಶ್ರೀಮತಿ ಪ್ರತಿಭಾ ವಾಸುದೇವ್
ಡಾ|| ಜಯಶ್ರೀ ಪುರಾನಿಕ್

ಡಾ|| ಕೆ.ಎಸ್. ವಾಸುದೇವ್
ಶ್ರೀಮತಿ ರೂಪಾತಿ ಭಜನೆಹತ್ರಿ
ಡಾ|| ಸಿ. ನವೀನ್
ಡಾ|| ಶ್ರೀಗೌರಿ ಗಣಮಾವ್

ಡಾ|| ಆರ್.ಎಸ್.ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ
ಡಾ|| ಅನುಪಮಾ ಗಿನಿಮಾವ್
ಡಾ|| ಸಿ.ಎ. ಪುರಾನಿಕ್

The Executive Committee
of Kannada Balaga, U.K.

2007-2010

Preparations for the Silver Jubilee

ರಜತ ಮಹೋತ್ಸವಕ್ಕಾಗಿ ಪೂರ್ವ ಸಿದ್ಧತೆಗಳು

Volunteer families and individuals - members of Kannada Balaga, U.K.

**At Alvaston Hall, Nantwich, Cheshire, at one of the preliminary meetings
for the Silver Jubilee**

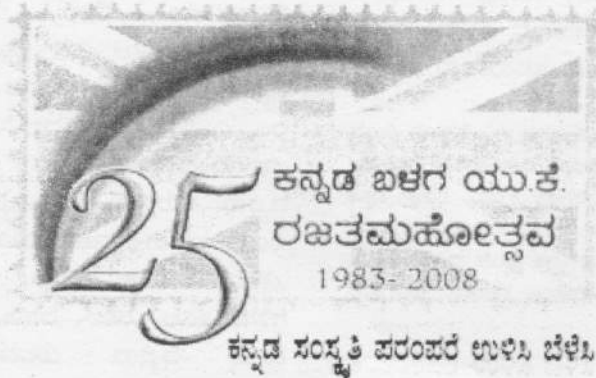
Registered Charity No. 326572

ಕನ್ನಡ ಬಳಗ ಯು.ಕೆ. ರಜತ ಮಹೋತ್ಸವದ ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆ
ಲೇಖನಗಳು, ಜಾಹೀರಾತುಗಳು, ಚಿತ್ರಗಳು

KANNADA BALAGA, U.K. : SILVER JUBILEE SOUVENIR

presents

ARTICLES, ADVERTISEMENTS, PICTURES

ಯು.ಕೆ. ಕನ್ನಡ ಬಳಗದ ರಜತ ಮಹೋತ್ಸವದ ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆ
ಸಂಪಾದಕರ ಅರಿಕೆ

“ಎಲ್ಲಾದರು ಇರು ಎಂತಾದರು ಇರು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ನೀ ಕನ್ನಡವಾಗಿರು,
ಕನ್ನಡ ಗೋವಿನ ಓ ಮುದ್ದಿನ ಕರು ಕನ್ನಡತನವೊಂದಿದ್ದರೆ ನೀ ಕಲ್ಪತರು..”

ಎಂದಿತು ಕವಿವಾಣಿ

ಅದಕ್ಕೆ ಓಗೊಟ್ಟು ಮಾರ್ನುಡಿ ದಿದ್ದೇವೆ ಯು.ಕೆ. ಕನ್ನಡ
ಬಳಗದವರೆಲ್ಲರೂ!

ತಾಯ್ನಾಡ ಕಡಲಾಚೆಯಿಂದ ಸಾವಿರಾರು ಯೋಜನಗಳ
ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ನಡನುಡಿಗಳನ್ನು
ಕನ್ನಡತನದ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಗಳ ವ್ಯಕ್ತವನ್ನು ಪೋಷಿಸಿ,
ಹೆಮ್ಮರವನ್ನಾಗಿಸಿ, ಈ ವರ್ಷ ರಜತಮಹೋತ್ಸವವೆಂಬ ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿ
ಸೇರಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮೊಡನೆ ಇರಲು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು,
ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಿ.ಎಸ್. ಯಡಿಯೂರಪ್ಪನವರು ಬರಲಿರುವುದು
ನಮಗೆಲ್ಲ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಗಿದೆ.

ಹೊಸಿಲಿಂದಾಚೆಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟೊಡನೆ ಆಂಗ್ಲಭಾಷೆಯ ಆವರಣ
ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಉಸಿರಾಡುವ ಈ ಪರಿಸರದಲ್ಲೂ ಕನ್ನಡಿಗರು
ಕನ್ನಡತನದ ಆಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಬೆಳೆಸಿ, ತಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ
ಅದನ್ನು ಮೀಸಲಾಗಿಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಕನ್ನಡ ಬಳಗದ
ಸದಸ್ಯರು. ಯು.ಕೆ. ಕನ್ನಡ ಬಳಗದ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಪ್ರತೀಕವಾದ ಈ ರಜತ
ಮಹೋತ್ಸವದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಈ ಸ್ಮರಣ
ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಬಾಂಧವರು ವಿದೇಶದಲ್ಲಿನ ತಮ್ಮ
ವೃತ್ತಿಜೀವನದ ಹಲವಾರು ಅನುಭವಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಲೇಖನಗಳ
ಮೂಲಕ, ಕವಿತೆಗಳ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ
ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮತನವನ್ನುಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಭಗೀರಥ ಪ್ರಯತ್ನ ಮತ್ತು
ದಿಟ್ಟವಾಗಿ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿ ಹೊನ್ನ ಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ತಲಪಲಿ ಎಂದು
ಆಶಿಸೋಣ.

ಈ ರಜತ ಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸುವ ಬೃಹತ್
ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡು, ಅದನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ
ನೆರವೇರಿಸಲು ಕಂಕಣ ತೊಟ್ಟು ನಿಂತು ನಮ್ಮ ಆಸೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ
ನೀಡಿ ಸಹಕರಿಸಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ
ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮದ ಇಲಾಖೆಯ ಎಲ್ಲ
ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ಕೃತಜ್ಞತಾಪೂರ್ವಕ ವಂದನೆಗಳು.
ಯು.ಕೆ. ಕನ್ನಡ ಬಳಗದ ಮುಖ್ಯನಾಡಿಯೇ ಆಗಿರುವ ರಾಜ್ಯದ
ಯುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಈಗಿನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಶ್ರೀಯುತ ಐ.ಎಂ.
ವಿಠಲಮೂರ್ತಿಯವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಅನೇಕಾನೇಕ ವಂದನೆಗಳು.
ಸ್ಮರಣಸಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಬಳಗದ ಇತರ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ
ಹೊಚ್ಚಹೊಸ ಬೆಂಬಲವನ್ನಿತ್ತಿರುವವರು ರಾಜ್ಯದ ನಾಟಕ

ಅಕಾಡೆಮಿಯ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಶ್ರೀಯುತ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಕಪ್ಪಣ್ಣ
ಇವರಿಗೂ ನಮ್ಮ ಹಾರ್ದಿಕ ವಂದನೆಗಳು.

ತಮ್ಮ ವಿದ್ವತ್ತೂರ್ಣ ಲೇಖನಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಸ್ಮರಣಸಂಚಿಕೆಗೆ
ಶೋಭೆ ಬೆಳಗಿರುವ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಹಿರಿಯಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ, ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ
ನಮ್ಮ ಗೌರವಪೂರ್ವಕ ನಮನಗಳು. ಯು.ಕೆ., ಅಮೇರಿಕ,
ನ್ಯೂಜಿಲ್ಯಾಂಡಿನಿಂದ ಕಳುಹಿಸಿದ ಹಿರಿಯ ಬರಹಗಾರರು, ವೈದ್ಯರು,
ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನಮ್ಮ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ವಂದನೆಗಳು.
ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮುಂಚೆ ನಮ್ಮ ಬಳಗದ ಮಕ್ಕಳೇ ಬರೆದು ಕಳಿಸಿದ
ಲೇಖನ ಮತ್ತು ಕವಿತೆಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿರುವವಲ್ಲದೆ,
ಬಳಗದ ಇದುವರೆಗಿನ ಶ್ರಮದೀಪ ನಶಿಸದೆ ಮುಂದಿನ ನಮ್ಮ ಪೀಳಿಗೆಗೆ
ಅದು ತಲುಪಿದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಪುಷ್ಟಿಕೊಡುವ ನಿದರ್ಶನ. ಈ ಅಂಶ
ಒಂದು ಧನ್ಯತಾಭಾವವನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ ಅಲ್ಲವೇ?

ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆ ಈ ರೂಪಕ್ಕೆ ಬರಲು ನಮ್ಮೊಡನೆ
ಕೈಜೋಡಿಸಿದವರು - ಬೆಳ್ಳಿಹಬ್ಬದ ರೂವಾರಿಯಾಗಿ ಮುನ್ನಡೆಸಿದ
ಕನ್ನಡ ಬಳಗದ ನಮ್ಮ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು - ಡಾ|| ಕೆ.ಎಸ್. ಭಾನುಮತಿ,
ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಕಾರ್ಯವಾಹಕರು, ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ
ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖರಾಗಿ ಸಂಕಲನ, ವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಮುದ್ರಣಗಳನ್ನು
ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಎಲ್ಲ ಮಿತ್ರರು, ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಅತ್ಯಂತ ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ
ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇವೆ.

“ಸಿರಿಗನ್ನಡಂ ಗೆಲ್ಲೆ ! ಸಿರಿಗನ್ನಡಂ ಬಾಳ್ಗೆ !”

ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಂಪಾದಕ ವರ್ಗದ ಶುಭಾಶಂಸನೆಗಳು.

“ರಜತ ಸಂಭ್ರಮ”ದ ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಲಿ :

ಡಾ|| ವಿ. ವಸಂತಶ್ರೀ (ಮುಖ್ಯ ಸಂಪಾದಕರು);

ಶ್ರೀ ರಾಮಮೂರ್ತಿ (ಸಂಚಾಲಕರು);

ಡಾ|| ಉಮಾ ವೆಂಕಟೇಶ್;

ಡಾ|| ರಾಜಾರಾಮ್ ಕಾವಳೆ

ಮುಖ್ಯ ಸೂಚನೆ : ಈ ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ಯಾವುದೇ
ಬರಹದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವ ನಿಲುವು ಆಯಾ ಬರಹಗಾರರದ್ದು ಮಾತ್ರವೇ.
ಕನ್ನಡ ಬಳಗ ಯು.ಕೆ.ಯಾಗಲಿ, ರಜತ ಮಹೋತ್ಸವದ ಸಂಚಿಕೆಯ
ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಲಿಯಾಗಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಹೊಣೆಯಲ್ಲ. ಗಣಕರೂಪದಲ್ಲಿ
ನಮಗೆ ತಲಪಿದ ಹಲವು ಚಿತ್ರಗಳು ಮುದ್ರಣಯೋಗ್ಯವಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರಂದ
ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟನಕ್ಕೆ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮನ್ನಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೋರಿಕೆ.

ಪರಿವಿಡಿ

ಕನ್ನಡ ಲೇಖನಗಳು

ಕನ್ನಡ ರಾಜೀವ್ಚರಿ; ಕನ್ನಡ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಕರುನಾಡು ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಬಳಗ ಕನ್ನಡ ಬಳಗದ ಆರಂಭ ಸಾಧನೆಗಳು ದೇವರು, ದೀಪೆ, ಸಿಗರೇಟು, ಸಿನಿಮಾ ... ಮಧುರ ನೆನಪುಗಳ ಮಾಲೆ ಭಾಷಣ ಕಲೆ ಸವಿನೆನಪುಗಳ ಪದಪಯಣ ನಾಯಿಮರಿ - ನೀರಿನ ಲಾರಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತಿರುವ ಹಾಸ್ಯರಸ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಶಾಸನ ಸಂಪತ್ತು ಕಬಡ್ಡಿಗೊಂದು ಕಾಯಕಲ್ಪ ಒಣಗೊಂದು ಸಮಾಗಮ ಸಮಾಜಸೇವೆ - ಒಂದು ಚಿಂತನೆ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಉಗಮ ಮತ್ತು ಹಿನ್ನೆಲೆ ೧೯ ಮತ್ತು ೨೦ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಮೈಸೂರುವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರ ಕೊಡುಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ - ಒಂದು ವಿಹಂಗಮ ನೋಟ ಗಮಕ ಅಥವಾ ಕಾವ್ಯವಾಚನೆ ಭಗವಂತನ ಆಪ್ತ ಯಾರು? ಕರ್ನಾಟಕದ ಹೆಮ್ಮೆ - ಕೆ.ಎಲ್.ಇ. ಸಂಸ್ಥೆ ತೇರದಾಳ ಶ್ರೀ ಮನ್ನಿರಂಜನ ಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀಮದನಾದಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವರ ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಪದಪಯಣದ "ರೋಡ್ ಮ್ಯಾಪ್" ಸುಂದರಕಾಂಡ ಚುಟುಕ ಹಮೇಶಾ ಜವಾ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಂವರ್ಧನ	ಪ್ರೊ ಕೆ.ಎಸ್. ನಿಸಾರ್ ಅಹಮದ್ ಮತ್ತೂರು ನಂದಕುಮಾರ ಆರ್.ಎಸ್.ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಅರವಿಂದ್ ಕುಲಕರ್ಣಿ ಪ್ರೊ ಕೆ.ಎಸ್. ನಿಸಾರ್ ಅಹಮದ್ ಐ.ಎಂ. ವಿಠಲಮೂರ್ತಿ ಆ ರಾ ಮಿತ್ರ ಎಸ್.ಎಲ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿ ರಾಜಾರಾಂ ಕಾವಳಿ ಎಂ.ಎಸ್. ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿ ಎಸ್.ಎಲ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿ ಎಚ್.ಎನ್. ಆನಂದ ಅಪರಂಜಿ ಶಿವು ಕೆ.ವಿ. ಆರ್ಕನಾಥ್ ಎಚ್.ಕೆ. ರಾಮನಾಥ್ ಆರ್.ಎನ್. ಶ್ರೀಲತಾ ಟಿ.ಎನ್. ಪದ್ಮ ಗಂಗಮ್ಮ ಕೇಶವಮೂರ್ತಿ ಸ್ವಾಮಿ ಜಪಾನಂದ ಬಿ.ಎಸ್. ಗವಿಮಠ ಮೈ.ಶ್ರೀ. ನಟರಾಜ ಆ.ರಾ.ಮಿತ್ರ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ವೈದ್ಯ ಎಲ್. ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ	೩ ೪ ೪ ೫ ೭ ೧೨ ೧೪ ೧೫ ೧೭ ೧೯ ೨೩ ೨೯ ೩೧ ೩೩ ೩೬ ೩೯ ೪೧ ೪೨ ೪೫ ೪೭ ೪೮ ೪೯ ೫೧ ೫೫ ೫೭ ೬೦
---	--	---

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಲೇಖನಗಳು:

Articles in English

೬೫-೯೬

65-96

ಹನಿಗವನಗಳು, ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಗಾದೆಗಳು, ಒಗಟುಗಳು

ಮಾಸ್ಟರ್ ಹಿರಣ್ಣಯ್ಯನವರ ಚುಟುಕಗಳು ಕವಿ ಮತ್ತು ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಹೆಮ್ಮೆಯ ನಾಡು ಕಾವೇರಿಗೆ ನಮನ ಸವಾಲು ಆಟೋರಿಕ್ಸ್ ಆಹ್ವಾನ ರಜತ ಮಹೋತ್ಸವ ಶಬ್ದಲಿಯ ತುಡಿತ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಗಾದೆಗಳು ಒಗಟುಗಳು (ಸಂಗ್ರಹ)	ವಿಜಯ್ ಬಡಿಗೇರ್ ಜಿ.ಎಸ್.ಎಸ್. ಪ್ರಸಾದ್ ಜಿ.ಎಸ್.ಎಸ್. ಪ್ರಸಾದ್ ಕವಿತಾ ಕುಲಕರ್ಣಿ ರಾಜಾರಾಂ ಕಾವಳಿ ಶ್ರೀವತ್ಸ ದೇಸಾಯ್ ವಿಜಯ್ ಬಡಿಗೇರ್ ಜಿ.ಎಸ್.ಎಸ್. ಪ್ರಸಾದ್ ಅನ್ನಪೂರ್ಣಾ ಆನಂದ್ ಸುಂದರೀಬಾಯಿ	೧೦,೩೧,೩೪,೩೮,೪೨,೪೪,೫೬ ೧೦ ೨೨ ೨೮ ೩೦ ೩೪ ೪೫ ೫೬
---	--	--

ಕನ್ನಡ ರಾಜೇಶ್ವರಿ

-ಪೊ|| ಕೆ.ಎಸ್. ನಿಸಾರ್ ಅಹಮದ್

ಎಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ರಮ್ಯ ತಾಣ
ಅಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ವಂದನ;
ಎಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯಧಾಮ
ಹೂವು ದವನ ಚಂದನ.

ತುಂಗ ಕೃಷ್ಣೆ ಕಾವೇರಿ
ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣ ಸ್ಪಂದನ;
ಹರಿದ್ವರ್ಣ ತರು ಸುಪರ್ಣ
ವಿಪಿನ ಸ್ಪಷ್ಟ ನಂದನ.

ಪಶ್ಚಿಮಾದ್ರಿ ದರಿ ತಟಾಕ
ಘಟ್ಟ ನಾಕ ಸದೃಶ;
ಬಯಲು ಸೀಮೆ ತನೆ ಸುಭಿಕ್ಷ,
ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ ಪರವಶ.

ಬಸದಿ ಚರ್ಚು ಗುಡಿ ಮಸೀದಿ
ಅಗ್ಗಳಿಕೆಯ ಕೇತನ;
ಬಾಣವನಿತೊ ಸತ್ಯದಡೆಗೆ
ಬತ್ತಳಿಕೆ ಸಚೇತನ.

ಕಾಪಾಲಿಕ, ಲಕುಲ, ಶಕ್ತಿ,
ನಾಗ ಪಂಥ ಸರಿಸಮ;
ಅಂತೆ ಜನ ಘೋರ ಸಂತ
ಎಲ್ಲರಿಗು ನಮೋನಮ.

ಸುಸಂಸ್ಕಾರ ಸಂಪನ್ನಳು
ಕನ್ನಡಾಂಬೆ ಧನ್ಯಳು;
ವಿವಿಧ ಜನ ಅನನ್ಯ, ಧನ್ಯ,
ಸಚ್ಚಿದಂಶ ಜನ್ಮಳು.

ರತ್ನದಂತೆ ಕಂದರಮಿತ
ಪ್ರತಿಭಾಪ್ರಭೆ ಹಬ್ಬಲಿ;
ನುಡಿ ಪರಾಗ ಅತಿ ಸರಾಗ
ವಿಶ್ವವನ್ನೆ ತಬ್ಬಲಿ.

ಕನ್ನಡಿಗರ ಸಿದ್ಧಿ ಮೆರೆದ-
ರಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಹೂರಣ;
ಹಸಯನೇರುತಿರುವೆ ನಿತ್ಯ-
ಹಬ್ಬದೊಸಗೆ, ತೋರಣ.

ಕನ್ನಡ

ಪೊ|| ಕೆ.ಎಸ್. ನಿಸಾರ್ ಅಹಮದ್

ಕನ್ನಡವೆಂದರೆ ಬರಿ ನುಡಿಯಲ್ಲ
ಹಿರಿದಿದೆ ಅದರರ್ಥ
ಜಲವೆಂದರೆ ಕೇವಲ ನೀರಲ್ಲ
ಅದು ಪಾವನ ತೀರ್ಥ.

ಕನ್ನಡವೆಂದರೆ ಬರಿ ನಾಡಲ್ಲ;
ಭೂಪಟ, ಗೆರೆ, ಚುಕ್ಕೆ;
ಮರವೆಂದರೆ ಬರಿ ಕಟ್ಟಿಗೆಯೆ?
ಶ್ರೀಗಂಧದ ಚಕ್ಕೆ.

ಕನ್ನಡ ಬರಿ ಕರ್ನಾಟಕವಲ್ಲ -
ಅಸೀಮ, ಅದು ಅದಿಗಂತ;
ದೇವರು ಕೇವಲ ವಿಗ್ರಹವಲ್ಲ,
ಅಂತರ್ಭಾವ ಅನಂತ.

ಕನ್ನಡವೆಂದರೆ ಜನಜಂಗುಳಿಯಲ್ಲ -
ಜೀವನ ಶೈಲಿ, ವಿಧಾನ;
ವಾಯುವೆಂದರೆ ಬರಿ ಹವೆಯೇ ಅಲ್ಲ;
ಉಸಿರದು, ಪಂಚಪ್ರಾಣ.

ಕನ್ನಡವಲ್ಲ ತಿಂಗಳು ನಡೆಸುವ
ಗುಲ್ಲಿನ ಕಾಮನಬಿಲ್ಲು;
ರವಿ ಶಶಿ ತಾರೆಯ ನಿತ್ಯೋತ್ಸವವದು,
ಸರಸತಿ ವೀಣೆಯ ಸೊಲ್ಲು.

ಎಲ್ಲೆಡೆ ಕರುನಾಡು

ಮತ್ತೂರು ನಂದಕುಮಾರ, ಯು.ಕೆ.

ರಾಗ : ಹಿಂದೋಳ

ಕೇವಲ ಭಾಷೆಯ ಗುರುತಲ್ಲಿದ್ದು ಈ
ಕನ್ನಡ ನಮ್ಮದಿರು |
ನನ್ನಯ ನಿನ್ನಯ ಎದೆಯಾಳದ ಶ್ರೀ
ಗಂಧದ ತಂಬೆಲರು ||

ಕನ್ನಡ ನಾಡೂ, ಕನ್ನಡ ನುಡಿಯೂ
ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು,
ನಮ್ಮನು ಅರಿಯಲು ಉಳಿದಿಹ ಪೂರ್ವಜ-
ರಪೂರ್ವ ಸಾಧನವು ||

ದೂರದ ಊರಲಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದೆ
ಅತ್ತರು ಕನ್ನಡವೇ |
ಮಮತೆಯ ಗೆಲೆಯರ ನಡುವಿನ ಮಾತಿನ
ಮಂಟಪ ಕನ್ನಡವೆ ||

ಕನ್ನಡ ಚಿಂತನೆ ಪ್ರಕಟಣೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್
ಹೀಗಿದೆ ವ್ಯವಹಾರ |
ಅಮ್ಮನ ಆಸರೆ ತಪ್ಪಲು ಉಳಿವೆ
ಅಮ್ಮನ ಆಧಾರ ||

ಕನ್ನಡ ಘಮ ಬರಿ ನಮ್ಮಲೆ ಉಳಿಯದೆ
ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಬರಲಿ |
ಮನೆಯಲಿ ಆ-ಈ-ಭಾಷೆಯ ನಡುವಲಿ
ಕನ್ನಡವೂ ಇರಲಿ ||

ಕನ್ನಡವಿಲ್ಲದ ಬಾಳಿಗೆ ಎಚ್ಚರ
ಊರೂ ಪರನಾಡು |
ಕನ್ನಡ ನುಡಿ ಜತೆ ಕನ್ನಡತನ ಬರೆ
ಎಲ್ಲೆಡೆ ಕರುನಾಡು ||

ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಬಳಗ

ನಮ್ಮ ಬಳಗ ಇಂದು ೨೫ ವರ್ಷದ ಯುವತಿ. ಉತ್ತಮ ಧೈಯದಿಂದ ಯು.ಕೆ.ಯ ಹಲವು ಕನ್ನಡಿಗರು ನಮ್ಮ ಬಳಗವನ್ನು ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಕೆಲವೇ ಮಂದಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಕನ್ನಡ ಬಳಗ ಪುಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಇಂದು ಒಂದು ಮಾದರಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಇಲ್ಲಿರುವ ಕನ್ನಡಿಗರ ದೃಢನಿರ್ಧಾರಗಳ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಾಗಿದೆ.

ಬಳಗ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವುದು ಒಂದು ಮುಖ್ಯ; ಮುಖ್ಯ ಧೈಯಗಳು: ಯು.ಕೆ. ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸುವುದು, ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಭಾಷೆ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದು.

ತಾರತಮ್ಯರಹಿತವಾಗಿರುವುದು, ತೆರೆದ ಮನೋಭಾವ ಪರೋಪಕಾರ ನೀತಿ, ಅಪಧಿ ಪ್ರಕಾರ ಅಧಿಕಾರವರ್ಗದ ಚುನಾವಣೆ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಬಳಗದ ದೃಢ ತಳವಾಯಿ.

ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯ ಕಲಾವೆಗಳು ಪ್ರತಿ ಸಂವತ್ಸರವೂ ಸಮಂಜಸವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ. ಬಳಗದ ಪ್ರಭಾವ ಸುಸಂಸ್ಕೃತವಾಗಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದೆ.

ವರ್ಷ ವರ್ಷವೂ ಬಳಗದ ವತಿಯಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಧನ ಸಹಾಯ, ಹಲವಾರು ಧರ್ಮ ಸ್ಥಾಪನೆಗಳಿಗೆ ಸಂದಾಯವಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿರುವ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು ಅನಾಥಾಲಯಗಳು, ಅಂಗವಿಕಲ ಸ್ಥಾಪನೆಗಳು, ಅಂಧಾಶ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಹಲವಾರು ಅರ್ಪ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಬಳಗ ಸಹಾಯಮಾಡಿದೆ. ಪ್ರಕೃತಿ ದುರ್ಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾದವರಿಗೂ ಅವರ ಕುಟುಂಬವರ್ಗದವರಿಗೂ ಆದಷ್ಟು ಸಹಾಯ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವು ನಮ್ಮ ಬಳಗವು ಮಾಡುವ ಬಹಳ ಸಂತೋಷದ ಸೇವೆ.

೨೫ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಗಣ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದ ಮಾನ್ಯರನ್ನು, ಗಣ್ಯ ಕಲಾವಿದರನ್ನು, ರಂಗಮಂಟಪ ಮತ್ತು ರಜತ ಪರದೆ ಯ ದಿಗ್ಗಜರನ್ನು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ತಾರೆಯರನ್ನು ನಟರನ್ನು, ಸಂಗೀತ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಮತ್ತು ಕ್ರೀಡಾರಂಗದ ಸಮರ್ಥರನ್ನು ಆದರಿಸಲಾಗಿದೆ, ಸನ್ಮಾನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೇಲಾಗಿ ಮುಖ್ಯ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಿವಿಧ ಸತ್ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ಕೊಟ್ಟು ಆದರ್ಶ ನೀಡಿ ಕನ್ನಡ ಬಳಗ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿರುವುದು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಸ್ಪೂರ್ತಿ ಮತ್ತು ಹೆಮ್ಮೆ ಉಂಟುಮಾಡಿದೆ.

ಬಳಗದ ಕಾರ್ಯಕಲಾವೆಗಳು ಗುರಿ, ಉದ್ದೇಶ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆ ಇವೆಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಗತವಾಗಲು ಶ್ರದ್ಧೆಯುಳ್ಳ ನಿಷ್ಠಾವಂತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ಧನ, ಸಮಯ ಮತ್ತು ಶ್ರಮದಾನ ಅರ್ಪಿಸಿ ಪ್ರಯಾಸಪಟ್ಟು ದುಡಿದಿದ್ದಾರೆ, ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರೆಲ್ಲರ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ದುಡಿಮೆ ಶ್ಲಾಘನೀಯ.

೨೫ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಬಳಗಕ್ಕೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ, ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಂಡಲಿಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ, ಸ್ವಯಂಸೇವಕರಿಗೂ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬಳಗದ ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲರಿಗೂ ನಮ್ಮ ಬಳಗದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಂದಿನ ಪುಷ್ಟಿಕರ ಸ್ಥಿತಿ ಕಂಡು, ಬಹಳ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಿದೆ, ಎಂದರೆ ಸತ್ಯದ ಮಾತು. ಈ ಸಾರ್ಥಕ ಸೇವಾ ಮನೋಭಾವ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಮುಂದುವರಿಯಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ಡಾ||ಆರ್. ಎಸ್. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ

ಕನ್ನಡ ಬಳಗದ ಆರಂಭ ಸಾಧನೆಗಳು

ಡಾ|| ಅರವಿಂದ ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಯು.ಕೆ

ನಮ್ಮ ನೆಚ್ಚಿನ ಕನ್ನಡಬಳಗ (ಯು.ಕೆ) ಜನ್ಮತಾಳಿ ೨೫ ವರುಷಗಳಾಯಿತು. ಈ ಸಫಲ ಸಾಧನೆ ಆಂಗ್ಲದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಯಿತರಾದ ಎಲ್ಲ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೂ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮದಿಯ ಜೀವನವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲು ನೆರವಾಗಿದೆ. ಆಗಸ್ಟ್ ೨೨, ೨೩, ೨೪ ರಂದು ಮೇಂಚೆಸ್ಟರ್‌ನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಬಳಗದ ರಜತ ಮಹೋತ್ಸವ ಸಮಾರಂಭದ ವಿಜೃಂಭಣೆಯ ಆಚರಣೆ. ಈಗಾಗಲೇ ನಾನಾ ದೇಶಗಳಿಂದ ಹಲವಾರು ಕನ್ನಡ ಅಭಿಮಾನಿಗಳು ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಆಗಮಿಸಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುವ ಭರವಸೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವರು. ಈ ವಿಶೇಷ ಸಮಾರಂಭವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸಲು ಬಳಗದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ತನು, ಮನ, ಧನಗಳಿಂದ ತ್ರಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ನಿಮಿತ್ತ ಕನ್ನಡಬಳಗದ ಜನ್ಮ, ಪ್ರಗತಿ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹಲವಾರು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಲು ನನಗೆ ಬಲು ಹೆಮ್ಮೆಯಾಗುವುದು.

೨೦ನೇ ಆಕ್ಟೋಬರ್ ೧೯೮೨ ಕನ್ನಡಬಳಗದ ಸುವರ್ಣ ದಿನ. ಆ ದಿನ ಪ್ರತಿ ದೀಪಾವಳಿಯಂತೆ, ಡಾ|| ಗೋಪಾಲ ಕುಲಕರ್ಣಿಯವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಐದು ಕನ್ನಡ ಪ್ರೇಮಿ ಮಿತ್ರರು ಸೇರಿದ್ದರು. ಡಾ|| ಗೋಪಾಲ ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಡಾ|| ಶ್ರೀಮತಿ ಅಮರಜಾ ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಡಾ|| ವಾಸುದೇವ ಪಾಂಡುರಂಗಿ, ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಮಿತ್ರಾ ಪಾಂಡುರಂಗಿ, ಡಾ|| ಅರವಿಂದ ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಶ್ರೀಮತಿ ಡಾ|| ಸ್ನೇಹಾ ಕುಲಕರ್ಣಿ, ದಿ. ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಅಗಲಗಟ್ಟಿ, ಶ್ರೀಮತಿ ವಿಜಯಾ ಅಗಲಗಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಡಾ|| ಶ್ರೀವತ್ಸ ದೇಸಾಯಿ. ಆ ಶುಭಸಂದರ್ಭದಂದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ವರುಷಗಳಿಂದ ಗುಪ್ತವಾಗಿದ್ದ ಕನ್ನಡ ಅಭಿಮಾನ ಉಕ್ಕೇರಿಬಂದು, ಆಂಗ್ಲದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಯಿತರಾದ ಎಲ್ಲ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಸದುಪಯೋಗವಾಗಲಿ ಎಂದು ಆಶಿಸಿ, ನಮ್ಮದೇ ಆದ ಒಂದು ಕನ್ನಡಬಳಗವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದವು. ಸೇರಿದ್ದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕುಟುಂಬ ೫ ಪೌಂಡು ವರ್ಗಣಿಯಾಗಿ ಕಲೆಹಾಕಿದವು. ಎಲ್ಲರ ಮನದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ್ದ ಆತ್ಮೀಯತೆ, ಸೌಹಾರ್ದತೆ, ಮಮತೆಗಳಿಂದ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಅರಿತು, ಸ್ನೇಹ ಸಮ್ಮಿಲನ ಮಾಡುವ ಹವ್ಯಾಸಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಚಿಮ್ಮಿಸಿ ಚಿರವಾಗಿಡಲು, ನಾವು 'ಸಂಘ', 'ಕೂಟ' ಎಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡದೆ, 'ಕನ್ನಡ ಬಳಗ' ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದವು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಬಳಗವನ್ನು ಮಹಾಕುಟುಂಬವಾಗಿ (Extended Family) ಬೆಳೆಸಿ, ಆಂಗ್ಲದೇಶದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ ಎಲ್ಲ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಒಕ್ಕೂಡಿಸಿ ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಮೂಲಧರಣೆಗಳ ತೋರಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದವು. ಬಳಗವನ್ನು, ರಾಜಕೀಯ, ಲಾಭ, ದುರಾಶೆ ಹಾಗೂ ಜಾತಿ, ಮತ ಭೇದಭಾವಗಳಿಂದ ದೂರವಿಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದವು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಪ್ರಥಮ ನ್ಯಾಯಾಂಗವನ್ನು (Constitution) ತಯಾರಿಸಲು Mansfieldನ Mr. Edwardson ವಕೀಲರ ಆಪಾರ ಸಹಾಯ ಸಲಹೆಗಳಿಂದ,

ಕನ್ನಡ ಬಳಗ (ಯು.ಕೆ) ಒಂದು ಧರ್ಮದಾಯಕ ಸಂಸ್ಥೆ (Charitable Organisation) ಎಂದು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ನಮ್ಮ ಬಳಗದ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಸುದ್ದಿ ಆಂಗ್ಲದೇಶ UKನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಎಲ್ಲ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೂ ತಿಳಿಯಲಿ ಎಂದು ಪರಿಚಯವಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಕನ್ನಡಮಿತ್ರರ ಸಂಪರ್ಕ ಬೆಳೆಸಿದವು. ಮೇಲಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಕನ್ನಡಿಗರು ಡಾಕ್ಟರರಾಗಿದ್ದರಿಂದ, Pulse ಎಂಬ ವೈದ್ಯರ ವಾರಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದವು. ಅಲ್ಲ ಅವಧಿಯಲ್ಲೇ ನಮಗೆ ಹಲವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡ ಮಿತ್ರರು ನಮ್ಮ ಕರೆಗೆ ಓಗೊಟ್ಟು, ಕನ್ನಡಬಳಗವನ್ನು ಭದ್ರವಾಗಿ ಕಟ್ಟಲು ಸಲಹೆ ಸಹಕಾರಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕೊಡಲೇ ಕೊಟ್ಟರು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು, ನಾವು ಮೂಲತಃ ಕೈಗೊಂಡ ಮಹಾಕಾರ್ಯ ಸಫಲವಾಗುವ ಲಕ್ಷಣಗಳು ತೋರಿದವು.

ಕನ್ನಡ ಬಳಗದ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಸಮ್ಮಿಲನವನ್ನು Mansfieldನಲ್ಲಿ ೧ನೇ ಮೇ ೧೯೮೩ರಂದು ನಾಟಿಂಗ್‌ಹ್ಯಾಮ್‌ನ ಹಿಂದೂ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದವು. ಈ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ನೂರಾರು ಕನ್ನಡಿಗರು ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ನೂರಾರು ಮೈಲುಗಳ ಪ್ರವಾಸಮಾಡಿ, ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಆಗಮಿಸಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಪಕ್ಷಾನ್ನಗಳ ಊಟ ಸವಿದು, ವಿವಿಧ ಮನೋರಂಜನೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ನಲಿದರು. ಆ ದಿನ ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾದ ಹಿರಿಯರು ಶ್ರೀ ಮತ್ತೂರು ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯವರನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದ್ದವು. ಅವರು, 'ಕನ್ನಡಿಗರು ಆರಂಭಶೂರರು ಎಂಬ ಶಂಕೆ ಇದ್ದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಅಳಿಸಬೇಕು' ಎಂದು ಬೋಧಿಸಿದರು. ಆ ಭಾಷಣವನ್ನು ಈ ದಿನ ನಾನು ನೆನದಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲಾ ಕನ್ನಡಬಳಗ (ಯು.ಕೆ)ದ ಸದಸ್ಯರು ಮೇಲಾಗಿ, ಹಳೆಯ ಮತ್ತು ಈಗಿನ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರುಗಳು ಕೈಕೊಂಡ ಹಲವಾರು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಯಶಸ್ವೀ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಕನ್ನಡಿಗರು ಆರಂಭಶೂರರಲ್ಲ ಎಂದು ಖಚಿತವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಮೂಲಸ್ಥಾಪಕರು ಕನ್ನಡಬಳಗ ಆರಂಭಿಸಿದ ಶೂರರೇ ಸರಿ.

ನಮ್ಮ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಕೂಟದಲ್ಲಿ ಡಾ|| ಸ್ನೇಹಾಕುಲಕರ್ಣಿಯವರು - ಅಧ್ಯಕ್ಷಿಣಿ, ಡಾ|| ರೇವಣಸಿದ್ದ ರವಿ ವಿಭೂತಿಯವರು - ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಡಾ|| ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕುರುವತ್ತಿ - ಕೋಶಾಧಿಕಾರಿ, ಶ್ರೀಮತಿ ವಿಜಯ ಆನಿಖಿಂಡಿ - ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಎಂದು ಆಯ್ದು ಉಳಿದ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಂಡಳಿಗಳ ರಚನೆಯಾಯಿತು.

ಕಳೆದ ೨೫ ವರುಷಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡ ಬಳಗದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಹಿಂದಿನ ಹಾಗೂ ಈಗಿನ ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸದಸ್ಯರು ವರುಷಕ್ಕೆ ತಪ್ಪದೆ ೨ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಆಚರಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಿಗಲ್ಲ ಎಷ್ಟು ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದರೂ ಕಡಿಮೆಯೇ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ

ಕನ್ನಡಬಳಗ (ಯು.ಕೆ.) ಆಂಗ್ಲದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆದರಣೀಯ ಸಂಸ್ಥೆ ಎಂದು ಹೆಸರುಗಳಿಸಿದೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಇನ್ನು ಮುಂದೂ ಸದ್ಭಾವನೆ, ನಿರ್ವಹಣೆ ಸೇವೆ, ಅಭಿಮಾನಗಳಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಯಿತರಾದ ಎಲ್ಲ ಕನ್ನಡಿಗರು ಮುನ್ನುಗ್ಗಿ ಬಂದು ಸಲಹೆ ಸಹಕಾರ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಬಿನ್ನಹ. ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡಬಳಗ (ಯು.ಕೆ.) ಇನ್ನೂ ಭದ್ರವಾಗಿ ಬೇರೂರಲು, ಹಲವಾರು ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಮುಂಬರುವ ಎಲ್ಲ ಕನ್ನಡ ಪೀಳಿಗೆಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಲು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಮ್ಮತದಿಂದ ಪರಿಶ್ರಮಿಸೋಣ. ಈ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುವುದು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಬಳಗವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ, ಮುಂದುವರಿಸುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ನಮ್ಮ ಕಿರಿಯ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಮಕ್ಕಳು ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ತಪ್ಪದೇ ಎಲ್ಲ ಬಳಗದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿ, ಭಾಗವಹಿಸುವುದು ಬಲು ಮುಖ್ಯ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಮರುಳಾಗಿ ನಮ್ಮ ನೆಚ್ಚಿನ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಮರೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನಿಲ್ಲ.

ಕನ್ನಡ ಬಳಗ (ಯು.ಕೆ.), ಆಂಗ್ಲ ದೇಶದ ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲ ಒಂದು ವೇದಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ಕೆಲವು ಕನ್ನಡಿಗರು ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಬಳಗದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸದಸ್ಯರೂ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ?

ಕನ್ನಡ ಬಳಗದ ಸದಸ್ಯರುಗಳ ಕೈಪಿಡಿ - Member's Directory ಇದೆ. ವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಶ್ರಮವಿರುವಿದ್ದಾರೆ. ಬಳಗದ ಪ್ರಗತಿ ಇವೆಲ್ಲರ ಸಹಾಯ, ಸಲಹೆ, ಶ್ರಮದಾನಗಳಿಂದ ಖಂಡಿತ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತದೆ. Indian High Commissionನ ಸಲಹೆ ಸಹಕಾರಗಳಿಂದ ಇನ್ನುಳಿದ ಹಲವಾರು ಭಾರತೀಯ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಂಪರ್ಕ ಬೆಳೆಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಇದೇ ಕನ್ನಡ ಬಳಗ (ಯು.ಕೆ.)ಯ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ನನ್ನ ಕನಸು. ಕನ್ನಡಿಗರೇ ಬನ್ನಿ! ಕನ್ನಡ ಬಳಗದ ಧ್ವಜವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಗಗನದಲ್ಲಿ ಹಾರಿಸೋಣ.

ಮುಂದೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಎಲ್ಲ ನಗೆಚಿತ್ರಗಳೂ "ಕೊರವಂಜಿ - ಅಪರಂಜಿ"ಯಿಂದ ಆಯ್ದು ಶ್ರೀ ಅಪರಂಜಿ ಶಿವು ಕಳುಹಿಸಿದವು. ಅಪರಂಜಿ ಶಿವು ಅವರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಬಳಗದ ಧನ್ಯವಾದಗಳು - ಸಂ

"ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಸಿಟ್ಟು
ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊಡೆಯಬೇಡಿ ದೇವರು"

ದೇವರು, ದೀಪ, ಸಿಗರೇಟು, ಸಿನಿಮಾ.....

ರಜತ ಮಹೋತ್ಸವದ ವಿಶೇಷ ಆಹ್ವಾನಿತರು -

ಪ್ರೊ|| ಕೆ.ಎಸ್. ನಿಸಾರ್ ಅಹಮದ್, ಬೆಂಗಳೂರು

ಬದುಕು ಅನುಭವಗಳ ಸರಮಾಲೆ; ಅನುಭವಗಳ ಒಟ್ಟುಮೊತ್ತ. ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ತಪ್ಪದೆ ನಮಗೆ ಅನುಭವಗಳು ಆಗುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಅವು ತುಂಬ ತೀವ್ರವಾದಾಗ, ಅಪೂರ್ವವಾದಾಗ ನಮಗೆ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅರಿವಾಗುತ್ತ ನೆನಪಾಗಿ ಉಳಿಯುತ್ತವೆ. ಇತರ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಮೂಲಿನ ರೂಪು ತಳೆದ ಅನುಭವಗಳು ನಮ್ಮ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಗ್ರಹಿಕೆಗೆ ಬರದೆ ತಂತಾನೆ ಸಂಭವಿಸುತ್ತ ಇರುತ್ತವೆ- ಉಸಿರಾಟದಂತೆ, ಹೃದಯ ಬಡಿತದಂತೆ, ನಾಡಿ ಮಿಡಿತದಂತೆ. ಈ ದೃಹಿತ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ, ಅವ್ಯಾಹತ; ಬದುಕಿರುವುದಕ್ಕೆ ಮಾನದಂಡ. ಅವುಗಳ ಅರಿವು ನಮಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಅವುಗಳ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕಳಕಳ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ.

ನಮ್ಮ ಜೀವನದ ಸ್ವಂತ ಅನುಭವಗಳ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಎಷ್ಟು? ಇತರರ ಅನುಭವಗಳ ಮಹತ್ವವೆಷ್ಟು? ಬಾಳಿನ ನದಿಗೆ ಸ್ವಂತ ಹಾಗೂ ಇತರರ ಅನುಭವಗಳು ಎರಡು ಬದಿಗಳಂತೆ; ನಿಚ್ಚಣಕೆಯ ಎರಡು ಊರ್ಧ್ವವಾದ ಗಳುಗಳಂತೆ ಎಂಬ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೇನೆ.

ನಾವು ಸ್ವಂತವಾಗಿ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಿದ್ದೇ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆಳವಾದ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವುದು ಹಾಗೂ ಬಹು ಸಮಯ ಸ್ಮರಣೆಯಲ್ಲಿ ನಾಟುವುದು. ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಂತೂ ಅದಕ್ಕೇ ಸಾರ್ವಭೌಮಿಕ ಪಟ್ಟಿ ಲೇಖಕನ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯನ್ನು ತಿಕ್ಕಿ ನೋಡಲು ಆದೊಂದು ಮಹತ್ತರ ಒರೆಗಲ್ಲು. ಹಾಗೆಂದು ಸ್ವಾನುಭವವೊಂದನ್ನೇ ನೆಚ್ಚಿ ನಮ್ಮ ಬಾಳು ಮುನ್ನಡೆಯದು. ಹುಟ್ಟಿದಾರಭ್ಯ ನಾವು ಕಲಿಯುವುದು, ಬೆಳೆಯುವುದು ಇತರರ ಅನುಭವದ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ.

ಬೇರೆಯವರ ಅನುಕರಣೆ, ಅನುಸರಣೆ, ಸಲಹೆ, ಬುದ್ಧಿವಾದಗಳು ನಮ್ಮ ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದ ಬಹುತೇಕ ಕ್ರಿಯೆ, ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಇಂಧನಪ್ರಾಯವಾಗಿವೆ. 'ಕೆಲವಂ ಬಲ್ಲವರಿಂದ ಕಲ್ಪು, ಕೆಲವಂ ಮಾಳ್ವರಿಂದ ಕಲ್ಪು'. ಈ ಕಲಿಕೆಯೇ ಬಾಳಿನ ಅಮೂಲ್ಯ ಗಳಿಕೆ. ಆದರೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಚಕ್ತಿಯಿಂದ ಷಾಕ್ ಹೊಡೆಸಿಕೊಳ್ಳದೇ ಅದರ ಅಪಾಯವನ್ನು ಮನಗಾಣುವು; ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಅದರ ಆಳವನ್ನು ಅರಿಯಲಾರವು; ಹಾವು, ಚೇಳು, ನಾಯಿಗಳಿಂದ ಕಡಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವಹಿಸಲಾಗದು ಎಂದು ಬಗೆದು ಸ್ವಂತ ಅನುಭವಕ್ಕಾಗಿ ಹಾತೊರೆಯುವುದು ಗಾಂಪತನವಾದೀತು! ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಗ್ರಂಥರಾಶಿಗೂ ಮನುಷ್ಯನ ಅನುಭವವೇ ಬೇರು ಬುಡ ಕೊಂಬೆ ರೆಂಬೆ ಎಲ್ಲ.

ಪರರ ಅನುಭವವನ್ನು ಒಂದು ಅಚಲ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ನಿಜವೆಂದು ನಂಬಿ ನಾವು ಗೌರವಿಸುವ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಎಷ್ಟಿಲ್ಲ.

ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾಳಜಿ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳು ನಿಂತಿರುವುದೇ ಇತರರ ಮೇಲಿನ, ಅವರ ಅನುಭವ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯದ ದೃಢ ಶ್ರದ್ಧೆನಂಬುಗೆಗಳ ಮೇಲೆ. ಬಾಳಿನ ಬೆನ್ನೆಲುಬು ವಿಶ್ವಾಸವೇ ವಿಶ್ವ ಚಾಲನೆಯ ಶ್ವಾಸತೋಲನ.

ನಾವೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಸ್ವಯಮಾನುಭವದಿಂದಲೇ, ಅದರ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಜೀವಿತದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ನಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳನ್ನು ಸಂಪನ್ನಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾರ್ಥಕ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ-ಎನ್ನುವುದಿದ್ದರೆ, ಒಬ್ಬೊಬ್ಬನಿಗೆ ಈಗಿಗಿಂತ ನೂರುಪಟ್ಟು ಆಯುಷ್ಯವಿದ್ದರೂ ಸಾಕಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಿಂದಿನಿಂದ ಅನೂಚಾನಾಗಿ ಬಂದ ಅನುಭವ ಪರಂಪರೆಯೇ ನಮ್ಮ ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ವಿಜ್ಞಾನ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಭ್ಯತೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಜೀವಜಲವಾಗಿದೆ.

ಪರರ ಅನುಭವಗಳು ಸಚಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ನಮಗೆ ಮನದಟ್ಟಾಗಿಸುವಂತೆ ಬುದ್ಧಿ ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ಅನುಭವಗಳನ್ನೂ ತಾನು ತರ್ಕಬದ್ಧವೆಂದು ಒಪ್ಪಬೇಕಾದರೆ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ತಣಿಸದೆ ವಿಧಿಯಿಲ್ಲ. ಬುದ್ಧಿಯ ಜಾಯಮಾನವೇ ಅದು: ಪ್ರಶ್ನೆ ಶಂಕೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವುದು; ಸುಗಮ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ತಡೆ ಉಬ್ಬುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸ್ವಾನುಭವಕ್ಕೆ ಹಿರಿಮೆ, ಬೆಲೆ ಬರುವುದು ಇಲ್ಲೇ. ಬೇರೆಯವರ ಅನುಭವಾಮೃತವನ್ನೇ ಕುಡಿದು ನಾವು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ತುಟಿಟಿಕೆನ್ನದೆ ಬಾಳುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಬರೀ ನಕಲಿನಲ್ಲಿ ಜೀವ ಸವೆಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಬರೀ ನಕಲಿನಲ್ಲಿ ಜೀವ ಸವೆಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ನಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಸಂಕುಚಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಇತರ ಜೀವಿಗಳಂತೆ ನಾವೂ ಬದುಕನ್ನು ನೂಕುತ್ತಿದ್ದೆವು, ಬಾಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯತನ 'ಪ್ರಾಣಿ'ಯಾದರೂ 'ಮನೋಜೀವಿ'. ಮನಸ್ಸು ಸಾರಾಸಗಟಾಗಿ ಯಾವುದನ್ನೂ ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಎಂದೇ ದೇವರು, ಧರ್ಮ, ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಪವಾಡ ಇತ್ಯಾದಿ ಅತೀಂದ್ರಿಯ ಅನುಭವಗಳ ಮಾತಿರಲಿ, ಅಪ್ಪಟ ಲೌಕಿಕವಾದ ಇಂದ್ರಿಯಾನುಭವಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವನ್ನು ನಾವು ಪ್ರಮಾಣವಿಲ್ಲದೆ ನಂಬುವುದು ಹೇಗೆಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದು. 'ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಂಡರೂ ಪ್ರಮಾಣಿಸಿ ನೋಡು' ಎನ್ನುವ ಗಾದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೆ?

ವಿಚಾರ, ಚಿಂತನೆ, ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ತದಿಂತರ ಮಾನಸಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ ಸಲ್ಲುವುದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂದೇಹಗಳ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ. ಇದರ ಫಲ ಸಾಹಸ ಪ್ರವೃತ್ತಿ, ಧೀಶಕ್ತಿಯ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ವಿಕಾಸ. ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಕಾಲ ದೇಶ ಜನಾಂಗದ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅನುಭವ ಸಿದ್ಧವೆಂದು ಚಾಲ್ತಿಗೆ ಬಂದ ಆಚಾರ ವ್ಯವಹಾರ ವಿಧಿನಿಷೇಧಗಳು ಎಲ್ಲ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಸರ್ವಸಮ್ಮತವೆ? ಇಂದಿನ ನಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳಿಗೆ

ಯಾವುದು ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ, ಯಾವುದು ಅಲ್ಲ; ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಅಗ್ರಪೀಠ ಕೊಡಬೇಕು, ಯಾವುದನ್ನು ಮುಲಾಜಿಲ್ಲದೆ ಹೊರದೂಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಮನುಷ್ಯನ ವಿಚಾರಶಕ್ತಿ ಮಹತ್ವ ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಕೆಲವು ಅನುಭವ ಸತ್ಯಗಳು ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕವೇ ಆಗಿರಬಹುದೆಂಬ ಕಡೆಯೂ ಚಿಂತನೆ ವಾಲುತ್ತದೆ. ಏನೇ ಇರಲಿ, ನಮ್ಮಂಥ ಐತಿಕ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಆಗುವ ಅನುಭವಗಳು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಕಷ್ಟಸ್ವರೂಪದವೇ. ಬಹುಶಃ ಅದಕ್ಕೆ ವಿಚಾರ ಪ್ರಚೋದಕವೆನ್ನಿಸುವ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸೇ ಮತ್ತೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರಣವೆನ್ನಬಹುದು. ಕವಿ ಕಡಂಗೋಡ್ಲ ಶಂಕರಭಟ್ಟರು ನುಡಿದಿದಾರೆ. 'ಅನುಭವವು ಸವಿಯಲ್ಲ, ಅದರ ನೆನಪೇ ಸವಿಯು'.

ನಾವು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಂವೇದಿಗಳಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇತರರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆದದ್ದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ಭಾವವೇದ್ಯಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಕೇವಲ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಾಗಿ, ಬುದ್ಧಿಯ ಹಂತದ ಅರಿವಾಗಿ ಬಗೆಯಬಲ್ಲೆವು. ಪರರ ಹರ್ಷಾನುಭವವೂ, ದುರಂತದ ಅನುಭವವೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ವೇಗದ ಲಹರಿಗಳನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸುವುದು ಅಪರೂಪ. ಅಂಥ ಅನುಭವ ನಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದಾಗ ಅದು ಬರಿಯ ತಿಳಿಯಾಗಿರದೆ ಸಂವೇದನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರ ಬೆಳಕು, ಕಾಂತಿಗಳು, ಸಿಡಿಲು ಜ್ವಾಲೆಗಳು ನಮಗೂ ತಾಕುತ್ತವೆ.

ದೇವರು :

ನಮಗೆ ಆಗುವ ಅನುಭವ, ತೀವ್ರ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವುದಕ್ಕೆ ಇತರರ ಅನುಭವದ ತದ್ರೂಪ ನಕಲೇ ಆಗಬೇಕಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳ ತೀವ್ರತೆ, ತೀಕ್ಷ್ಣತೆಯನ್ನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕಾದರೆ ಅದು ಒಂದು ನಿಮಿತ್ತಮಾತ್ರವಾಗಬಹುದು. ಇದನ್ನು ಒಂದು ನಿಮಿತ್ತಮಾತ್ರ ವಾಗಬಹುದು. ಇದನ್ನು ಒಂದು ತಮಾಷೆಯ ಚಿಕ್ಕ ಕಥೆಯಿಂದ ವಿಶದಗೊಳಿಸಬಹುದು.

ದೇವರ ಬಗೆಗೆ, ಸೃಷ್ಟಿ ನಿಯಮದ ಆಗಮ್ಯತೆಯ ಬಗೆಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿರದೆ ಆಸಾಮಿಯೊಬ್ಬ ಆಸ್ತಿಕರನ್ನು ಕೀಟಲೆ ಮಾಡಿ ಗೋಳು ಹುಯ್ಯುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. "ಈ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಕೆಲವು ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ದೇವರು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದಾನೆ ಎನ್ನುತ್ತೀರಿ. ಆದರೆ ಆ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕ್ರಮ, ಔಚಿತ್ಯ, ಅನೌಚಿತ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಅರ್ಥವಂತಿಕೆ ಇದೆಯೇ? ಕೋಮಲವಾದ ಕುಂಬಳದ ಬಳ್ಳಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣ ಮೀರಿದ ದೊಡ್ಡ ಗಾತ್ರದ ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಹತ್ತುಕಡೆ ಬಿಳಲುಗಳನ್ನು ಹಬ್ಬಿ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದ ಬಲಿಷ್ಠ ಆಲದಮರಕ್ಕೆ ಗೆಜ್ಜುಗಳೆಂತ ಕಿರಿಯ ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ದೇವರು ನೀಡಿರುವುದು ಅಸಂಬದ್ಧವಲ್ಲವೆ?"-ಹೀಗೆ, ತರ್ಕದ ಬೆಂಬಲದಿಂದ ಆ ಸಂದೇಹವಾದಿ ಲೇವಡಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆಸ್ತಿಕನಾದರೋ ಅಧೀರನಾಗಿದೆ: 'ಸತ್ಯ, ನಿನ್ನ ಸ್ವಂತ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಗೋಚರಿಸಿ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ದಿನ ನಿನಗೆ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದೆ'.

ಮುಂದೊಮ್ಮೆ ಆ ನಾಸ್ತಿಕ ಕಾರ್ಯನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ದೂರದ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು. ನಸುಕಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದ.

ಹೊತ್ತು ನೆತ್ತಿಗೇರುವವರೆಗೆ ಎಡಬಿಡದೆ ನಡೆದದ್ದರಿಂದ, ಬಿಸಿಲು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ದಣವು ಮೊಡಿ ಮಂಪರು ಬಂದಂತಾಯಿತು. ತಂದಿದ್ದ ಬುತ್ತಿಯನ್ನು ತಿಂದು ಮರದ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಹಾಯಾಗಿ ಒರಗಿದ; ಜೋಂಪು ಹತ್ತಿತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದ ಬಳಿಕ ಅವನ ಮುಖಕ್ಕೆ ಏನೋ ರಪ್ಪೆಂದು ಬಡಿದಂತಾಗಿ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು. ತೀವ್ರ ಪೆಟ್ಟಾಗದಿದ್ದರೂ ನೋವಿನ ಅನುಭವವಾಯಿತು. ಬಡಿದದ್ದು ಆಲದಮರದ ಚಿಕ್ಕ ಕಾಯಿಯೆಂದು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಆಗ ಅವನಿಗೆ ಏನೋ ಹೊಳೆದಂತಾಯಿತು. ಗೇಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಿರಿಯರಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕ್ಷಮೆಯಾಚಿಸಿ, ನುಡಿದ: 'ಸ್ವಾಮಿ, ದೇವರನ್ನು ನಿಂದಿಸಿ, ನಿಮ್ಮನ್ನು ಗೋಳಾಡಿಸಿ ನಾನು ಪ್ರಮಾದವೆಸಗಿದೆ. ದೈವಸೃಷ್ಟಿ ಅಮೇಯ, ಅದ್ಭುತ! ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೆ ಅದು ಇರುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಎಷ್ಟು ಔಚಿತ್ಯಪೂರ್ಣ ಎನ್ನುವ ತಥ್ಯ ಇವೊತ್ತು ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂತು.'

ತನಗಾದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿ ಮುಂದುವರಿದ: 'ಆಲದಮರದ ಎತ್ತರ ಗಾತ್ರಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಭಗವಂತ ನೀಡಿದ್ದರೆ, ನನ್ನ ಕತೆ ಅಲ್ಲೇ ಮುಗಿದುಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಬಂದು ಅರುಹುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ದೇವರು ದಯಾಮಯ, ಅವನ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳು ನಿಗೂಢ!'

ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಮೂರು ಚಿಕ್ಕ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯರ ಅಕ್ಕರೆಯ ಕವಿ ಸರ್ವಜ್ಞ ಹೀಗೆ ಅಡಕಗೊಳಿಸಿದ್ದಾನೆ:

'ಹಿಡಿ ಹಣ್ಣು ಕುಂಬಲಕೆ, ಮಿಡಿ ಹಣ್ಣು ಆಲಕ್ಕೆ;
ಆಡಿ ನೆಳೆಗಳಿಪ್ಪ ಪಾಂಥ ತಾ ಕೆಡದಂತೆ
ಮೃಡನು ಕಾದಿಹನು ಸರ್ವಜ್ಞ'.

ಅಕ್ಕರ - ಸಂಮಿತ - ದೀಪ :

ಅಕ್ಕರಗಳಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದ ಗ್ರಂಥಗಳೂ ಸಹ ಮನುಷ್ಯನ ಆಮೋಘ ಅನುಭವಗಳ ಅನರ್ಘ್ಯ ರಸಘಟ್ಟಿ ಮಹತ್ಯತಿಗಳು ಮಾನವ ಮನಸ್ಸಿನ ಮಹಾ ದಾಖಲೆಗಳು. ಹಿರಿಯ ಚೇತನಗಳ ಅಂತರ್ದೃಷ್ಟಿ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಗ್ರಹಿಸಿದ ನೆತ್ತ ಸತ್ಯಗಳನ್ನಲ್ಲದೆ, ದಿನಂಪ್ರತಿ ಜೀವನದ ಒಳಿತಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ನೀತಿ ನಡಾವಳಿ ನಿತ್ಯಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಧಿಗಳನ್ನು ಗ್ರಂಥಗಳು ನಮಗೆ ದಯಪಾಲಿಸುತ್ತವೆ. ಗ್ರಂಥ ವೈವಿಧ್ಯ ಮನುಷ್ಯನ ಅನುಭವಗಳ ಉದ್ದಗಲಗಳಿಗೆ ಅಳತೆಗೋಲು. ಗ್ರಂಥಗಳ ಪ್ರಯೋಜನ ಸಕಾಲಿಕ ಸಾಮಯಿಕಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ರಾಷ್ಟ್ರಕ, ವಿಶ್ವಕ, ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕದ ತನಕ ಹಬ್ಬಿದೆ. ಅಪಾರ ಜ್ಞಾನದ ಜೊತೆಗೆ ರಸಾನುಭೂತಿಯನ್ನೂ ಅಣಿಗೊಳಿಸಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರಗತಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಮಾಜಗಳನ್ನು ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ರೂಪಿಸಿ, ರೂಢಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಗಳ ಪಾತ್ರ ಅದ್ವಿತೀಯ.

ಸೀಗೆ ಮೆಳೆ ಹೊಕ್ಕಂಥ ಅನುಭವವಾಗುವ ಅಪಾರ ವೈವಿಧ್ಯದ ಸಂಕೀರ್ಣ ಗ್ರಂಥರಾಶಿಯನ್ನು ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ಮೀಮಾಂಸಕರು

'ವಾಙ್ಮಯ'ವೆಂದು ಹೆಸರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವು ನಮಗೆ ನೀಡುವ ಅನುಭವದ ಪರಿ, ಆಶಯಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ವಾಙ್ಮಯವನ್ನು ಮೂರು ತೆರನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದ್ದಾರೆ: ಪ್ರಭು ಸಂಮಿತ, ಮಿತ್ರ ಸಂಮಿತ, ಕಾಂತಾ ಸಂಮಿತ. 'ಸಂಮಿತ'ಕ್ಕೆ ಸದೃಶ, ಸಮಾನವೆಂಬ ಅರ್ಥವಿದೆ. ಈ ಮೂರು ತೆರನಾದ ಗ್ರಂಥಾನುಭವಗಳು ಅವರವರ ಜಾಯಮಾನ, ಮನೋಧರ್ಮಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವೆನಿಸುತ್ತವೆ, ರುಚಿಸುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಒಬ್ಬನ ಜೀವಮಾನದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹಂತಗಳಲ್ಲೂ ಇವು ಪುಸ್ತಕವೆನಿಸುತ್ತವೆ.

'ಪ್ರಭು ಸಂಮಿತ'ಕ್ಕೆ ಧಾರ್ಮಿಕ, ಮತೀಯ ಮತ್ತಿತರ ಕೃತಿಗಳು ಸೇರುತ್ತವೆ. ಅವು ಓದುಗರ ಖಾಸಗಿ ವಿಚಾರ ಮರ್ಚಿಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಗೌರವಪೂರ್ಣ ಶ್ರದ್ಧೆ ವಿಧೇಯ ಭಾವವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದಂತೆ ನಡೆಯುವುದು, ವರ್ತಿಸುವುದು, ಅಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿರುವ ಶಿಸ್ತಿನ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ, ವಿಧಿ ಆಚರಣೆಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನು ಆದಬ್ಬಿನಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು-ಇಷ್ಟೇ ನಮ್ಮ ಪಾಲಿನ ಕರ್ತವ್ಯ. ಅವುಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಚಕಾರವೆತ್ತುವಂತಿಲ್ಲ. ಅವು ಎಳೆದ ಲಕ್ಷಣಗರೆಯನ್ನು ಅಪೌರುಷೇಯವೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಮೀರುವಂತಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ವಾಙ್ಮಯವನ್ನು 'ಪ್ರಭು ಸಂಮಿತ'ವೆಂದು ಯಾಕೆ ಕರೆದರೆಂದರೆ ಅವು ಪ್ರಭುವಿನ ಅಥವಾ ರಾಜನ ಶಾಸನಗಳಿದ್ದಂತೆ. ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದರೆ ದಂಡನೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಬೇಕಾಗುವುದೆಂದು ಎಚ್ಚರಿಸುವಂಥವು.

ರಾತ್ರಿಯ ವೇಳೆ ದೀಪವಿಲ್ಲದೆ ಸೈಕಲ್ ಸವಾರಿ ಮಾಡುವುದು ಕಾನೂನು ಬಾಹಿರ ಎಂಬ ನಿಯಮವಿದ್ದಾಗ, ಎಷ್ಟೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನವಿದ್ದರೂ ನಾವು, ಇತರ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರಂತೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳದೆ ಎಲ್ಲೋ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಂಚಿರುವ ಪೊಲೀಸ್ ಪೇದೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಾನೆ, ಠಾಣೆಗೆ ಎಳೆದೊಯ್ಯುತ್ತಾನೆ ಎಂಬ ಅಂಜಿಕೆ ನಮಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ ಅಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ನಮಗೆ ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ಎಚ್ಚರಿಸಿ, ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ ಸಮಾಧಾನಗಳನ್ನು ತಾಂತಿ ಸಾಮರಸ್ಯಗಳನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಲು ನೆರವಾಗುವಂಥವು ಈ ಪ್ರಭು ಸಂಮಿತಗಳು. ವೇದೋಪನಿಷತ್ತು, ಋರಾನ್, ಬೈಬಲ್ ಮತ್ತಿತರ ಗ್ರಂಥಗಳು ಈ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತವೆ.

ಇನ್ನು 'ಮಿತ್ರ ಸಂಮಿತ' ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಪುರಾಣ ಇತಿಹಾಸಗಳು ಒಳಪಡುತ್ತವೆ. ಇವೊತ್ತಿನ ಜ್ಞಾನದ ವೈವಿಧ್ಯ, ಬಾಹುಳ್ಯಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಿ ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಜ್ಞಾನಾದಿ ರಚನೆಗಳನ್ನೂ ಈ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿಸಬಹುದು. ಈ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಹೀಗೇ ನಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ವಿಧ್ಯುಕ್ತ ಆದೇಶ, ಒತ್ತಾಯಗಳಿಲ್ಲ; ಹುಕುಂ ಚಲಾವಣೆಯ ಬಿಗಿ ಮೋರೆಯಿಲ್ಲ ನೆಚ್ಚಿನ ನೇಹಿಗನೊಬ್ಬ ನೀಡುವ ಸಕಾಲಿಕ ಸಲಹೆ, ಹಿತವಾದಗಳಂತೆ ಅವುಗಳ ಪರಿಣಾಮ ಫಲ. ಆಲೋಚನಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ತಾವಿದೆ. ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಹಿಂದೆ ಆದ ಅನುಭವಗಳ ನಿರರ್ಥನ ನೀಡಿ ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ ಹೊಣೆಗಳನ್ನು ನಮಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಪರಿ ಮಿತ್ರ

ಸಂಮಿತದ್ದು. ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿರುವ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೇ ಇನ್ನಷ್ಟು ಪ್ರಭಾವಯುತವಾಗಿ ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವುದು ಈ ಸಂಮಿತದ ಉದ್ದೇಶ.

ಸಿಗರೇಟ್ :

ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ವಿಪರೀತ ಸಿಗರೇಟು ಸೇದುವ ಚಟಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಆದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಕೇಡೆಂದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ. ಸಿಗರೇಟ್ ಪ್ಯಾಕಿನ ಮೇಲಿನ ಸೂಚನೆ ಸದಾ ಅಪಾಯದ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ನೀಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಬಿಡುವಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ 'ಸರಪಳಿ ಸೇದಿ' (Chain smoking)ನ ಚಾಳಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಆಪ್ತ ಸ್ನೇಹಿತ ಅವನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ: 'ಹೀಗೆ ಅತಿಯಾಗಿ ಸೇದುವುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಆರೋಗ್ಯ ಏನಾಗಬೇಕು? ಹೀಗೇ ಮುಂದುವರಿದರೆ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ಬರುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಅದು ಅನೇಕರಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ನೀನು ವಿವೇಕಿಯಾದ್ದರಿಂದ, ಗೆಳೆಯನ ಈ ನಮ್ಮ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಕಾಲ ಮಿಂಚಿಲ್ಲ. ಸಿಗರೇಟಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ನಮಸ್ಕಾರ ಹಾಕಿಬಿಡು.' ಈ ಆಪ್ತ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ದಿಢೀರನೆ ಮನಃಪರಿವರ್ತನೆ ಆಗದಿರಬಹುದು. ಕ್ರಮೇಣ ಆಗುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಹೀಗೆ, ವಿಚಾರ ತರ್ಕಬುದ್ಧಿಯ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯಿಂದ ಹೃದಯ ಪರಿಷ್ಕಾರಗೊಳಿಸುವ ಪರಿ ಈ ಪ್ರಭೇದದ್ದು. 'ಪ್ರಭು ಸಂಮಿತ'ದ ಒತ್ತಾಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಇಲ್ಲೂ ಸಹ ಉಪದೇಶದ, ಭೀತಿಯ ನೆರಳು ಹಾಯ್ದಿದೆ.

ಸಿನಿಮಾ :

ಮೂರನೆಯದು 'ಕಾಂತಾ ಸಂಮಿತ'. ಮೊದಲನೆಯ ಎರಡು ಪ್ರಕಾರಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಆತ್ಮೀಯ, ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ, ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯವಾದದ್ದು ಆಚ್ಚೆ, ಸಲಹೆ, ನೀತಿಬೋಧೆಯ ನೇರ ನುಡಿಚಿಕ್ಕು ಇಲ್ಲಿಲ್ಲ; ಎಲ್ಲವೂ ಪರೋಕ್ಷ ಮೊಗುಂ, ಪ್ರಿಯತಮೆಯ ಮನೋಜ್ಞ ಮೋಡಿಯಂತೆ ಕಾರ್ಯಸಾಧನ ಸುಭಗ, ಸರಾಗ. ತನ್ನ ಬಯಕೆ ಪ್ರಿಯನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯೂ ಹೌದೆನ್ನುವಂತೆ ನಯವಾಗಿ ಅವನ ಮನವೊಲಿಸಿ, ಅವನಿಗೆ ಅರಿವಾಗದಂತೆ ಕೆಲಸ ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಾಂತಾ ಸಂಮಿತದ ತರಕೀಲು.

ಗಂಡ ದಿನವಿಡೀ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ದುಡಿದು ದಣಿದು ಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಟೈ ಸಹ ಕಳಚದೆ ಸೋಫದ ಮೇಲೆ ಒರಗಿದ್ದಾನೆ. ಮಡದಿ ಎಂದೂ ಇಲ್ಲದೆ, ತಾನು ಕೇಳುವ ಮುಂಚೆಯೇ ಎದುರನ ಟೀಪಾಯಿಯ ಮೇಲೆ ಕಾಫಿ ಬಟ್ಟಲನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ಈ ವರ್ತನೆ ಮಾಮೂಲಿನದಲ್ಲ. ಅವನು ಕಾಫಿ ಹೀರುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಟೀಪಾಯಿಯ ಮೇಲೆ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಯ ಒಳಪುಟ ಚಾಚಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಜನಪ್ರಿಯ ಸಿನಿಮದ ಜಾಹೀರಾತೊಂದು ಢಾಳಾಗಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿದೆ. ಅದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಅವನಿಗೆ ಅರಿವಿಲ್ಲದಂತೆ ಆ ಸಿನಿಮಾ ನೋಡಬೇಕೆನ್ನುವ ಹಂಬಲ ಹುಟ್ಟಿದೆ. ಒಂದೇ ಸಮ ದುಡಿದು ಆಯಾಸಗೊಂಡ ದೇಹ ಮನಸ್ಸುಗಳಿಗೆ

ಹಾಯೆನಿಸಬಹುದೆಂದು ಬಟ್ಟೆಯನ್ನೂ ಬದಲಿಸಿದೆ, ಒಳಗಡೆ ಇರುವ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕರೆದು, 'ಬೇಗ ಸಿದ್ಧವಾಗು, ಸಿನಿಮಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ' ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ.

ಅವಳು ಅವನೆದುರು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದಾಗ ಅಚ್ಚರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆಕೆ ಆಗಲೇ ಸರ್ವಾಲಂಕೃತೆಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ! ತುಟಿಗಳ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ನಸು ನಗೆ ಮಿನುಗಿದೆ. ಹೀಗೆ, ತನ್ನ ಸಿನಿಮಾ ನೋಡುವ ಇಂಗಿತದ ನೆರವೇರಿಕೆಗೆ ಗಂಡನನ್ನು ಪೀಡಿಸದೆ, ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ನಯ ವಿಧಾನದಿಂದ ಓಲೈಸುವ, ಬದಲಾಯಿಸುವ ರೀತಿ ಕಾಂತಾ ಸಂಮಿತದ್ದು ಸೃಜನಶೀಲ ರಚನೆಗಳಾದ ಕಾವ್ಯ, ನಾಟಕ, ಕತೆ. ಕಾದಂಬರಿ, ಪ್ರಬಂಧ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಈ ಬಾಬಿಗೇ ಸೇರುತ್ತವೆ. ಬದುಕನ್ನು ಉಲ್ಲಸಿತಗೊಳಿಸಲು, ರಸವಂತವಾಗಿಸಲು ಇವು ಉಪಕರಿಸುತ್ತವೆ. ಉಪ ಫಲವಾಗಿ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ನೀತಿಗಳು ಲಭ್ಯವಾದರೆ ಅದೂ ಒಂದು ಲಾಭವೇ.

- ಹೀಗೆ ಅನುಭವದ ಸ್ವರೂಪ ಬಹುರೂಪಿ : ದೇವರು, ಸೈಕಲ್ ದೀಪ, ಸಿಗರೇಟ್, ಸಿನಿಮಾದಷ್ಟೇ ಸಂಕೀರ್ಣ.

★★★

"ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯವರನ್ನ ಬೈತೀರಲ್ಲಾ; ನೋಡಿ, ಅವರೆ ಡಾಕ್ಟರ್‌ಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದಾರಂತೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ರಾತ್ರೆಯಲ್ಲಾ ನಿಮಗೆ ಕೆಮ್ಮೂಂತ ಪಾಪ."

ಕವಿ ಮತ್ತು ಇಂಜಿನಿಯರ್

ಕವಿತೆ ಬರೆಯಲು ನಾನೇನೋ ಹೊರಟೆ
ನನಗೇನೊತ್ತು ಅದರ ಪರಿವಟ್ಟು?

ಹರಿಯುವ ನದಿಗಳ ನೋಡಿ
ಹರ್ಷಿಸುವನು ಅವನು
ಅವುಗಳ ತಡೆಗಟ್ಟಿ
ನೀರೊದಗಿಸುವನು ಇವನು

ಚಿಲಿ ಚಿಲಿ ಹಾಡುತ್ತ ಹಾರುವ ಹಕ್ಕಿ
ಘಮಘಮಿಸಿ ಅರಳುವ ಪುಷ್ಪಗಳ ರಾಶಿ
ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಚಂದ್ರನ ಅಂದದ ನೋಟ
ಯಾವ ಪ್ರೇಮಿಗಳ ಹೃದಯ ಕರಗಿತು ನೋಡ.

ಕಲ್ಲು ಮಣ್ಣು ಸಿಮೆಂಟು ಕಪ್ಪಾರು
ಇವುಗಳ ನಡುವೆ ಇವನ ಜೀವನ
ಇದೆ ನನ್ನ ಜೀವನ
ಮುಂದೆ ಸಾಗಲಿ ಎನ್ನ ಈ ದೋಣಿ

ಎತ್ತರದ ಶಿಖರಗಳು ಗಗನ ಚುಂಬಿಸುವವು
ಸೈಸ್ಟ್ರೋಪರ್ ಮನೆಗಳು ಸ್ವರ್ಗಕೆ ಮೆಟ್ಟಿಲು
ಕವಿಯ ಕಲ್ಪನೆಗೆ ಕೊನೆಯೇ ಇಲ್ಲ
ಚಂದ್ರಲೋಕದಲಿ ಮನೆ ಕಟ್ಟುವ ಕನಸು

ಯಾರೇ ಇರಲಿ ಹೇಗೇ ಇರಲಿ
ಮಾನವ ಕುಲ ಸುಖವಾಗಿರಲಿ

ಶ್ರೀ ವಿಜಯ್ ಬಡಿಗೇರ್

ಕೆ. ಹಿರಣ್ಣಯ್ಯ ಮಿತ್ರ ಮಂಡಳಿ

'ರಂಗಭೂಮಿ' ಕಲಿಸಿದ್ದು

ಆತ್ಮಪ್ರೇರಣೆಗಿಂತ ಇನ್ನು ಮಾತೃವಿಲ್ಲ ||
 ಆತ್ಮದರ್ಶನಕಿಂತ ಇನ್ನು ಪಿತೃವಿಲ್ಲ ||
 ಆತ್ಮ ತೃಪ್ತಿಗಿಂತ ಬೇರೆ ಸತಿಯಿಲ್ಲ ||
 ಆತ್ಮೋನ್ನತಿಗಿಂತ ಬೇರೆ ಸಂತತಿಯಿಲ್ಲ ||
 ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಗಿಂತ ಇನ್ನು ಮಿತ್ರನಿಲ್ಲ ||
 ಆತ್ಮ ವಂಚನೆಗಿಂತ ಬೇರೆ ಶತ್ರುವಿಲ್ಲ ||
 ಆತ್ಮಾನಂದಕಿಂತ ಇನ್ನು ಬೇರೆ ಮೋಕ್ಷವೇ ಇಲ್ಲಾ

|| ಮಾ|| ಹಿ||

ಕಾಲವನು ಕಾಪಾಡು

ಚಿಂತಿಸಲು ಕಾಲವಿರಲಿ | ಅದು |
 ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಯ ಮೂಲ ತಿಳಿ ||
 ಓದಿ ತಿಳಿಯಲು ಕಾಲವಿರಲಿ | ಅದು |
 ಜ್ಞಾನ ಸೂತ್ರದ ಮೊದಲು ತಿಳಿ ||
 ಆಡಿ ಪಾಡಲು ಕಾಲವಿರಲಿ | ಅದು |
 ಬಾಲಲೀಲೆಯ ನೆನಪಿನ ಸುಳಿ ||
 ಮೌನಗಾನಕೆ ಕಾಲವಿರಲಿ | ಅದು |
 ದೇವದೇವನ ನೆನೆಯುವ ಪರಿ ||
 ಪ್ರೀತಿ ಪ್ರೇಮಕೆ ಕಾಲವಿರಲಿ | ಅದು |
 ಆಳಿದ ಮೇಲೂ ಉಳಿಸುವ ಪರಿ ||
 ನಕ್ಕು ನಗಿಸಲು ಕಾಲವಿರಲಿ | ಅದು |
 ಬಾಳ ರಮಿಸುವ ಭವ್ಯಗೀತೆ ತಿಳಿ ||
 ದುಡಿದು ಗಳಿಸಲು ಕಾಲವಿರಲಿ | ಅದು |
 ನಿನ್ನ ಯಶೋಗಾಥೆಗೆ ನೀನೀವ ಬೆಲೆ ತಿಳಿ ||
 ಧ್ಯಾನ ಯೋಗಗಳಿಗೆ ಕಾಲವಿರಲಿ | ಅದು |
 ಭವಸಾಗರದ ಭವ್ಯ ಶಕ್ತಿ ನೆನಪಿರಲಿ ||
 ಎಷ್ಟು ಬೇಡಿದರೂ ದೇವನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಕಾಲವನು ಕೊಡನು
 ಸೃಷ್ಟಿಯಲಿ ಕಾಲ ಪುರುಷನೂ ಕ್ಷಣಕಾಲ ಮೀರಿ ಬರನು

|| ಲಂಚಾವತಾರಿ ||

ಸುಖ-ಹಿತ-ಶುಭ

ಆಳಿಹೋದರು ಅದೆಷ್ಟೋ ಆರಸರು ಈ ದೇಶವನು |
 ಹೇಳಿ ಹೇಳಿ ಬಳಲಿದರು ಸಾಕಷ್ಟು ಜನ ಉಪದೇಶವನು
 ಹೋಳು ಮಾಡುತ್ತಾ ಭಕ್ತಿಭಾವಗಳೆ, ಹುಟ್ಟಿಸಿಹರು ಹಲವು
 ದೇವರುಗಳ |
 ಕೇಳುತ್ತ ಹೋದಷ್ಟೂ - ಹೇಳುತ್ತ ದೇಶವಷ್ಟು |

ಜಾತಿ ಧರ್ಮಗಳ ನೆಟ್ಟು ಬೆಳಸಿಹರು |
 ಹೂಳು ತೆಗೆದಂತೆ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ |
 ತೆಗೆದು ಒಗೆದರೆ ಈ ಎಲ್ಲವನು - 'ಮನದ'
 ಆಳದಿಂ; ಕೋರಿದಂತಾಗುವುದು

ಸಾರಿದಂತಾಗುವುದು - 'ಶುಭಯುಗಾದಿ'
 ಸುಖ ಬಾಳುವೆಯ - ಹಿತಕಾಮನೆಯ

|| ಲಂಚಾವತಾರಿ ||

ಬೇಡಬೇಕೇನ "ಅವನ"?

ಹುಟ್ಟು-ಸಾವಿನೊಡೆಯ, ಇಲ್ಲಿಗೆನ್ನ ಅಟ್ಟುವಾಗ |
 ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಲೇಬೇಕು ಎಂದುಕೇಳಲೆನ್ನ |
 ಕೆಟ್ಟ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಸುಖದ ಬಾಳಿನಲ್ಲೂ - ಬಡದೆ |
 ಜೊತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚೆಯಿಟ್ಟು, ನಡೆಯುವಂತೆ ಬೇಡಿಕೊಂಡೆ |
 ಸುಖದಲಿದ್ದ ಅವನ ಎರಡು ಹೆಚ್ಚೆ ಕಾಣದಾಯ್ತು - ಕಷ್ಟದಲಿ
 ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು ಕೇಳಲವನ - ಆ ಹೆಚ್ಚೆಯೆರಡು - ತನ್ನದೆಂದೂ |
 ನನ್ನದಲ್ಲವೆಂದನೇಕೆ ಗೊತ್ತಾ ? !
 ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅವನ-ತೋಳ ತೊಟ್ಟಿಲ್ಲ |
 ಇಟ್ಟು ತೂಗುತಿದ್ದನಂತೆ-ನೆಲಕೆ ಮುಟ್ಟದಂತೆ-
 ಹೊತ್ತು ಸಾಗುತಿದ್ದನಂತೆ-
 ನಮ್ಮ ಹುಟ್ಟಿಸಿರುವ "ದೇವನವನು"

|| ಲಂಚಾವತಾರಿ ||

ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಹಾಸ್ಯವರಿಷ್ಠರೂ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ರಂಗಕರ್ಮಿಗಳೂ ಆದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಾಸ್ತರ್ ಹಿರಣ್ಣಯ್ಯನವರು ಕನ್ನಡ ಬಳಗದ ಡಾ|| ಆರ್.ಎಸ್.ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯವರಿಗೆ ಪ್ರತಿವರ್ಷದ ಯುಗಾದಿಗೆ "ಲಂಚಾವತಾರಿ", "ಮಾ||ಹಿ||" ಕಾವ್ಯನಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚುಟುಕ ಕವನವನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಹಿರಿಯರ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಬೇಡಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಬಳಗದ ರಜತ ಮಹೋತ್ಸವದ ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಅವರಿಗೆ ಆದರದ ಧನ್ಯವಾದಗಳು ಅಲ್ಲವೇ? - ಸಂ.

ಮಧುರ ನೆನಪುಗಳ ಮಾಲೆ

ಡಾ|| ಐ.ಎಂ. ವಿಠಲ ಮೂರ್ತಿ, ಬೆಂಗಳೂರು

ತಾಯ್ನಾಡಿನಿಂದ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಹಾಗೂ ಜನ್ಮಭೂಮಿಯ ಕಲೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಜತೆನಿಂದ ಕಾಪಾಡುವ ಮನೋಭಾವ ಇಂದು ನನ್ನೆಯದಲ್ಲ.

ನಾಲ್ಕೈದು ದಶಕಗಳ ಹಿಂದೆ ಉತ್ತಮ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಆರಸುತ್ತ ಹೋದವರು, ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಮುಂದಾದ ಕನ್ನಡಿಗರು ನೂರಾರು ಮಂದಿ. ಕನ್ನಡಿಗರು ಹೋದಡೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಘಗಳು ಹುಟ್ಟಿ ಅಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನ ಆಚರಣೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಹಾಡು-ಕುಣಿತಗಳೂ ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಇವೆಲ್ಲವೂ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಂತ ಹತ್ತಾರು ಕನ್ನಡ ಕುಟುಂಬಗಳು ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿ ನಾಡು ನುಡಿಯ ಸ್ಮರಿಸುವ ಯು.ಕೆ. ಕನ್ನಡ ಬಳಗವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿ ಹಾಕಿದರು. ಅದೇ ಯು.ಕೆ. ಕನ್ನಡ ಬಳಗ ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನ ನಡೆಸುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಮುಂದಾಯಿತು. ಅದೇ ಮ್ಯಾಂಚೆಸ್ಟರ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಪ್ರಥಮ ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನ.

ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಕನ್ನಡ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸಂಘಟಿಸಿದ ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ಅನುಪಾಸನ ದೇಶದ ಕನ್ನಡ ಸಂಘಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಆಹ್ವಾನವಿತ್ತು ಜತೆಗೆ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಗಣ್ಯರನ್ನು ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಆಹ್ವಾನ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು.

ಆಗ ನಾನು ಕನ್ನಡ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ ನಿರ್ದೇಶಕ. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಮಾನ್ಯ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆ ಅವರು ವಿದೇಶದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲಿರುವ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಿದರಲ್ಲದೆ ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದರು. ಇದರ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಸಹಜವಾಗಿ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಿತ್ತು. ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಕುಳಿತು ರೂಪುರೇಷೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೂರು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸೃಜಿಸಿ ನಂತರ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅದು.

ಮೊದಲನೆಯದು ಅಕಾಡಮಿಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ತಂಡಗಳ ಆಯ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ತಾಲೀಮು. ವಾರ್ತಾ ಇಲಾಖೆಯ ವತಿಯಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ಕುರಿತ ಛಾಯಾಚಿತ್ರ ಪ್ರದರ್ಶನದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇನ್ನೊಂದು. ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಗಣ್ಯರ ಆಯ್ಕೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನನ್ನದು.

ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ ದೊಡ್ಡ ಗುಂಪೇ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರದರ್ಶನ ತಂಡಕ್ಕೆ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಕ್ಯಾರಿಯೋನಿಟ್ ವಾದಕ ನರಸಿಂಹಲು ವೆಡಿವಾಟಿ, ಸುಗಮ ಸಂಗೀತದಿಂದ ಸಿ. ಅಶ್ವಥ್, ರೋಹಿಣಿ ಮೋಹನ್, ನೃತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಶುಭ ಧನಂಜಯ, ಪ್ರತಿಭಾ ಪ್ರಹ್ಲಾದ್, ರಾಮು, ಕಲಾವಿದ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್, ರಿಚರ್ಡ್ ಲೂಯಿಸ್, ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಪ್ರಭು ನಾಟಕ ತಂಡ ಹಾಗೂ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮದ ಯಕ್ಷಗಾನ ಮೇಳ.

ಡಾ|| ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಅವರು ವಾರ್ತಾ ಮತ್ತು ಪ್ರಚಾರ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿಹಂಗಮ ದೃಶ್ಯಗಳ ಛಾಯಾ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದ್ದರು.

ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕೃತ ಡಾ|| ಕೆ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರು, ಚಿತ್ರನಟ ಶಂಕರ್‌ನಾಗ್, ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಆಟಗಾರ ಜಿ. ಆರ್ ವಿಶ್ವನಾಥ್, ಚಿತ್ರ ಕಲಾವಿದ ಗೀತಾ ಅವರುಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಗಣ್ಯರ ನಿಯೋಗವನ್ನು ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿತ್ತು.

೧೯೮೮ರಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನ ಮ್ಯಾಂಚೆಸ್ಟರ್‌ನಲ್ಲಿ ಯು.ಕೆ.ಬಳಗ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ಮೊದಲ ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಎಲ್ಲಾ ತಯಾರಿ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಏರಿಳಿತಗಳಾದವು ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆ ಅವರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಆರ್. ಚೊಮ್ಮಾಯಿ ಅವರು ಅಧಿಕಾರ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದರು. ಕರ್ನಾಟಕ ನಿಯೋಗಕ್ಕೆ ನೇತೃತ್ವ ವಹಿಸಿದ್ದವರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಆರ್. ಚೊಮ್ಮಾಯಿಯವರು ಅವರೊಂದಿಗೆ ಸಚಿವರಾದ ಜಿ. ಹೆಚ್. ಪಟೇಲ್ ಹಾಗೂ ಎಂ.ಪಿ. ಪ್ರಕಾಶ್ ಅವರೂ ನಿಯೋಗದಲ್ಲಿದ್ದರು.

ಕನ್ನಡ ಪ್ರತಿಭೆ ಹಾಗೂ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವ ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಯತ್ನವಾದ ಮ್ಯಾಂಚೆಸ್ಟರ್ ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನ ಸಂಘಟಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯು.ಕೆ.ಕನ್ನಡ ಬಳಗದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಡಾ|| ಕೆ. ಎಸ್. ಭಾನುಮತಿ ಅವರು.

ಸಮ್ಮೇಳನ ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳೂ ಈಗಲೂ ನನ್ನ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ನಾಡು ನುಡಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಎಲ್ಲರ ಮೆಚ್ಚುಗೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾದವು. ಆಗ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡವರಲ್ಲ ಮಾಡಿರುವ ಸಾಧನೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಿರಿಮೆ ಗರಿಮೆಯನ್ನು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜ್ಞಲಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ.

ಇಡೀ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರೇ ಪ್ರಮುಖ ಆಕರ್ಷಣೆ. ಆ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ದಂತಕತೆಯಾಗಿದ್ದ ಕಾರಂತರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಸೆಳೆದಿತ್ತು. ಕ್ರಿಕೆಟ್‌ನಲ್ಲೇ ಕಾವ್ಯ ಬರೆದ ಗುಂಡಪ್ಪ ವಿಶ್ವನಾಥ್ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸೂಜಿಗಲ್ಲಿನಂತೆ ಸೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಒಟ್ಟಾರೆ ಇದು ಮಧುರ ನೆನಪುಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿದ ಸಮ್ಮೇಳನ.

ಯು.ಕೆ. ಕನ್ನಡ ಬಳಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ ೨೦೦೦ರಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದ "ಮಿಲೆನಿಯಮ್" ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶವೂ ನನಗೆ ಲಭಿಸಿತ್ತು.

ಖಾಸಗಿಯಾಗಿ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದ ನಾನು ನಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರು ಕೂಡಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದು, ಹೆಸರಾಂತ ನಿರ್ದೇಶಕ ಗಿರೀಶ್ ಕಾರ್ನಾಡ್ ನಿರ್ದೇಶನದ "ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡತಿ" ಚಲನ ಚಿತ್ರದ ಪ್ರದರ್ಶನವ್ಯವಸ್ಥೆ. ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಮಹಾನ್ ಕೃತಿ "ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡತಿ" ಚಲನಚಿತ್ರವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಅನಾವರಣಗೊಂಡಿತು.

ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಚಿವರಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ರಾಣಿ ಸತೀಶ್, ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕೃತರಾದ ಡಾ|| ಯು. ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ, ಚಲನಚಿತ್ರ ಕಲಾವಿದ ರಮೇಶ್, ಹಿರಿಯ ಸಾಹಿತಿಗಳಾದ ಆ.ರಾ.ಮಿತ್ರ, ಎಂ.ಎಸ್. ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿ (ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಮಾಸ್ತಿ ಅಧ್ಯಯನ ಪೀಠದಿಂದ ನಿಯೋಜಿತರಾದವರು), ಕೃಷ್ಣೇಗೌಡ ಮೊದಲಾದವರು ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದು ಕರ್ನಾಟಕದ ನಾಡುನುಡಿಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ನೆರೆದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಉಣಬಡಿಸಿದರು.

ಯಾವುದೇ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳಾದರೂ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾಗಿ, ಗುಣಾತ್ಮಕವಾಗಿ ರೂಪಗೊಂಡರೆ ಮುಂಬರುವ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳ ಮೇಲೆ ಐಂಡಿತಿವಾಗಿ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ. ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಕನ್ನಡ

ಸಮ್ಮೇಳನಗಳು ಆಯಾದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಕನ್ನಡಿಗರು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿ ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಬೇರುಗಳಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಷಯ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಪರಸ್ಪರ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸುವುದು, ಅಲ್ಲಿಯ ಪ್ರತಿಭೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಲಾವಿದರು ನೀಡುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸುವಂತಹ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ.

'ಅಕ್ಕ' ಅಮೇರಿಕಾದ ಎಲ್ಲಾ ಕನ್ನಡ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿ ಸಮ್ಮೇಳನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಯು.ಕೆ. ಕನ್ನಡ ಬಳಗ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವ ಕನ್ನಡಿಗರ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ಸಮ್ಮೇಳನ ಏರ್ಪಡಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇವೆರಡು ಕನ್ನಡ ತಾಯ್ನುಲದ ಸಮಾಗಮವೂ ಇರುತ್ತದೆ.

ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ಬಳಿಕ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಯು.ಕೆ. ಬಳಗ ರಜತ ಮಹೋತ್ಸವದ ಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನವನ್ನು ಆಗಸ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಿಸುತ್ತಿದೆ. ಬೆಳ್ಳಿಹಬ್ಬ ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಡಾ|| ಭಾನುಮತಿಯವರೇ ಬಳಗದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ನಡೆಸಿರುವ ಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ರಜತ ಮಹೋತ್ಸವವೂ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆಯಲಿದೆ ಎಂಬ ವಿಶ್ವಾಸ ನನಸು.

(Handwritten signature)

"ಅಪ್ಪಾ, ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಸಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ, ಕಾಫಿ ಬೆಲೆ ಸೌದೆ, ಗೋಧಿ, ತರಕಾರಿ ವಿಚಾರ ಮಾತಾಡೋದಾಗಿದ್ದ ನನ್ನ ನಿಂಜೊತೇಲಿ ವಾಕಿಂಗ್ ಕರ್ಕೊಂಡು ಬರಬೇಡ."

ಭಾಷಣ ಕಲೆ !

ಪ್ರೊ|| ಅ.ರಾ. ಮಿತ್ರ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಒಳ್ಳೆಯ ಅಧ್ಯಾಪಕನಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಅದರಲ್ಲೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಕಲಿತಿರಬೇಕು. ವಿಚಾರಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಇಳಿದು ಅವರೂ ಮರುಚಿಂತಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಒಂದು ಕವಿತೆಯನ್ನು ಅವರೂ ಮರುಚಿಂತಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಒಂದು ಕವಿತೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಓದಿದರೆ ಅರ್ಥದ ಸೀಮೆಗೆ ತಲುಪುವುದು ಕಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈಚೆಗೆ ಅಧ್ಯಾಪಕ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಮಾತುಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಎದೆಯನ್ನು ತಟ್ಟುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಲ್ಲ. ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟಹಲಗೆಯ ಸಮೀಪ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೂ ಹೆದರುವ ಅಧ್ಯಾಪಕರುಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಸುಮ್ಮನೆ ಕಲಿತದ್ದನ್ನು ಒಣ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ 'ಕರ್ಣಕಸಾಯನ'ವಾಗುವಂತೆ ಒದರಿ ಹಿಂಸಿಸುವವರಿದಾದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಭಾಷಾಶುದ್ಧಿ ವಿಚಾರಶುದ್ಧಿ ಉಚ್ಚಾರಶುದ್ಧಿಗಳ ವಿಷಯ ದೇವರಿಗೇ ಪ್ರೀತಿ! ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರ ಹೀಗೆ ನಾರುತ್ತಿರುವ ಗುರುಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುವುದೂ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅವನತಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ರಂಗದಲ್ಲೂ ಅಷ್ಟೇ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ, ಪ್ರಭಾವಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬಲ್ಲ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು, ವಾಣಿಜ್ಯಪತಿಗಳು, ನ್ಯಾಯವಾದಿಗಳು ಇಂದು ಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕೆಲವರ ಸುಂದರವಾದ ಮುಖ ಕೂಡ ಎಷ್ಟು ಘೋರವಾಗಿರುತ್ತದೆಂದರೆ, ಅವರ ಭಾಷಣ ಎಷ್ಟು 'ಭೋಲೆ'ವಾಗಿ ರುತ್ತದೆಂದರೆ ಹೇಗಿರುತ್ತೆ ಕೂಡ ಅವರ ಮುಖನೋಡಿ, ಮಾತುಕೇಳಿ ಆಸಕ್ತಿಗಳಿಸುತ್ತವೆ!

ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರಭಾವಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವುದೇ ಭಾಷಣ ಕಲೆಯ ಗುರಿ. ಅದಕ್ಕೆ Emerson ಎಂಬ ವಿದ್ವಾಂಸನು 'ವ್ಯಕ್ತವು ಉತ್ತಮ ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಯ ಸೂಕ್ತ ಮಾಧ್ಯಮ' ಎಂದಿದ್ದಾನೆ. 'ಅದು ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆಳುವ ಒಂದು ಕಲೆ' ಎಂದು Plato ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. Antiphan ಎಂಬ ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರೀಕ್ ವಾಗ್ಮಿ 'It can cure the distemper of the minds with words' ಎಂದಿದ್ದಾನೆ. ಅಂದರೆ ಮನಸ್ಸಿನ ಅವಗುಣಗಳನ್ನು ಗುಣಪಡಿಸಬಹುದು. Emerson ಹೇಳುವಂತೆ ವಾಗ್ಮಿತೆ ಎಂಬುದು ಶ್ರೇಷ್ಠವಿವಿಗಳ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಣಿ. ('Eloquence is the best speech of the best souls.') W.J. Byron ಎಂಬಾತ ('It is thought on fire') 'ಕಾವಿಗೆ ಇಟ್ಟು ಚಿಂತನೆ' ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಉತ್ತಮ ಉಪನ್ಯಾಸಕನ ದೇಹ ಚರ್ಯೆಗಳು ಕೂಡ ಭಾವ ಪ್ರವಹಣದ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಪೋಷಕವಾಗುವ ದೇಹಭಾಷೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ.

ಒಳ್ಳೆಯ ಉಪನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಮುಖಗುಣಗಳಿರುತ್ತವೆ ಎಂದು ಭಾಷಣ ಕಲಾ ಗ್ರಂಥಗಳು ಗುರುತಿಸುತ್ತವೆ.

ಅನುಸಾರ ಚೋದಕ : ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತುಗಾರನ ವಾಕ್ಯ, ವಾಕ್ಯವ್ಯಂದ, ಮಾತಿನ ಕಾಕುಗಳು, ಹಾವಭಾವ, ಹೇಳುವ ವಿಚಾರ ಎಲ್ಲವೂ ಕೇಳುಗನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ಕೇಳಿದವನಲ್ಲೂ ಅನುಸರಿಸುವ

ಆಶಯವನ್ನು ಚೋದಿಸುತ್ತದೆ.

ಬೋಧಕ : ನಾಲ್ಕಾರು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದಿದಾಗ ಬರುವ ಆತ್ಮಸಂಸ್ಕಾರ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಉಪನ್ಯಾಸವನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗಲೂ ಬರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹರಡುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಒಂದು ಉಪನ್ಯಾಸವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು ಉತ್ತಮ ಮಾರ್ಗವಾಗುತ್ತದೆ.

ಗ್ರಹಿಕೆಯ ಶಕ್ತಿಯ ವರ್ಧಕ : ಸುಮ್ಮನೆ ಚಿಂತಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಹೊರಟಾಗ ನಮ್ಮ ಗ್ರಹಿಕೆಗಳೇ ಪರಿಷ್ಕಾರಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ರಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ : ಶರೀರದ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕಿಂತ ಮನಸ್ಸಿನ ಪ್ರಯತ್ನ ಭಿನ್ನ ಅಪಾಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೇಹಬಲದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತಿನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ, ಆಕ್ರಮಣಗಳಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಅವರ ಮನವೊಲಿಸಬಹುದು. Winston Churchillರನ್ನು 'Defender of eternal human values' ಎಂದಿರುವುದು ಈ ಕಾರಣಕ್ಕೆ!

ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಭಾಷಣ ಪ್ರಪಂಚದ ಬೆರಗು, ಉಲ್ಲಾಸ, ವರ್ಣಮಯತೆಗಳನ್ನು ಎಳವೆಯಿಂದ ಪರಿಚಯಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಪ್ರತಿವಾರ ಶಾಲೆ-ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ನಾಲ್ಕು ಹುಡುಗ ಹುಡುಗಿಯರ ತಂಡಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾದ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಸಂವಾದ ನಡೆಸಲು ಬಿಟ್ಟರೆ ಅವರ ಮಾತಿನ ಕಲೆ ಕುದುರುತ್ತದೆ. ಮಾತನಾಡಲು ನಿಲ್ಲುವುದು ಹೇಗೆ? ಬಾಯಿ ಎಷ್ಟು ತೆರೆಯಬೇಕು? ಆಂಗಿಕ ಚಲನವಲನಗಳ ಪರಿಣಾಮವೇನು? ಧ್ವನಿಯನ್ನು ವಿವಿಧ ರಸಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ವಿರಳಿತಗಳಿಂದ ಹರಿಯಿಸಬೇಕು? ಸಭಾಸದರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕು? ಭಾಷಣದ ಪೂರ್ಣಾವಧಿಯಲ್ಲಿ 'ಮಂಕು ಕ್ಷಣ'ಗಳು ಬಾರದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೇಗೆ? ಸಭಾಸದರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೇಗೆ? - ಇಂಥ ನೂರಾರು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹುಡುಗ-ಹುಡುಗಿಯರಿಗೆ ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಾಲೆ-ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ವಿವೇಕಾನಂದ ಕೂಟ, ಸಿಸೆರೋ ಕೂಟ, ಅನಕೃ ಕೂಟ, ಜಿ.ಪಿ. ರತ್ನ ಕೂಟ, ದೇಶಪಾಂಡೆ ಗಂಗಾಧರ ಕೂಟ, ಬೀಚಿ ಕೂಟಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಂಡು ಮುಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿಗಾದರೂ ಉತ್ತಮ ಕನ್ನಡ ವಾಗ್ಮಿಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡುವುದು ಸುಲಭವಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾಷಣ ಕೇಳುವ ಕಿವಿಗಳೇ ಇಲ್ಲದಿರುವ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ 'ಬಾಯಿ' ತೆರೆದೀತು ಹೇಗೆ ?

★★★

ಸವಿನೆನಪಿನಾಳಕ್ಕೆ ಪದಪಯಣ

ಡಾ|| ಎನ್.ಎಲ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿ

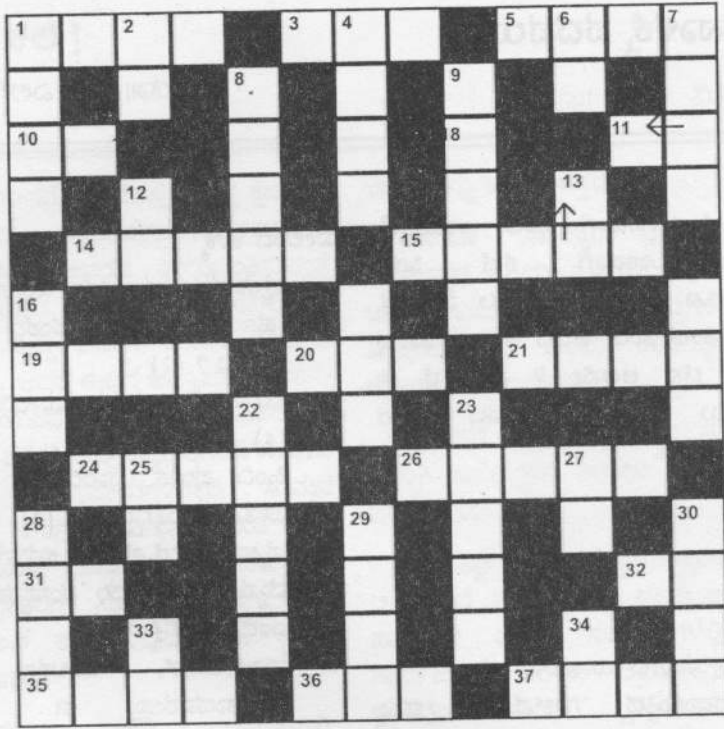
ನೆನಪುಗಳೇ ಹಾಗೆ ! ಬೇಡದಾಗ ಬಂದು ಕಾಡುತ್ತವೆ. ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ ಎಂದುಕೊಂಡಾಗ ಕೈಗೆ ಸಿಗದೆ ನುಣುಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಆದರೂ ನೆನಪುಗಳ ಮಾತು ಮಧುರ. ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಓದಿದ ಪುಸ್ತಕ, ತಿಂದ ತಿಂಡಿ, ಆಡಿದ ಆಟ - ಇವೆಲ್ಲಾ ಮತ್ತೆ ನೆನಪಾದರೆ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನೆ ಅಲ್ಲವೇ ? ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಈ 'ಪದಬಂಧ'ವನ್ನು ತುಂಬಲು ಯತ್ನಿಸಿ. ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರ ಹೊಳೆಯದಿದ್ದರೆ ಪುಟ - ನೋಡಿ.

ಎಡದಿಂದ ಬಲಕ್ಕೆ :-

1. ಕಾರಂತರ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ 'ಸಮಾಧಿ'ಯಾದವಳು (4)
3. 'ವಿವಿಧಭಾರತಿ'ಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾರವಾಗುತ್ತಿದ್ದ 'ಗೀತ್‌ಮಾಲಾ' ವನ್ನು ಪ್ರಯೋಜಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಂಪನಿ (3)
5. ಬೇಂದ್ರೆಯವರನ್ನು ನಾವು ಕರೆದದ್ದು ಹೀಗಲ್ಲವೆ? (4)
10. ಊರ ಹೆಸರಿನ ಕೇಸರಿ ಬಾತು (2)
11. ಭೈರಪ್ಪನವರ ಒಂದು ಕಾದಂಬರಿಯ ಪ್ರಾಣಿ ಹಿಂದುಮುಂದಾಗಿದೆ (2)
14. ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಮನೆಯ ಹೆಸರು ನೆನಪಿದೆಯೇ? (5)
15. ಉಗಾದಿ, ದೀಪಾವಳಿಗಳಂದು ಅಭ್ಯಂಜನ ಮಾಡಲೆಂದು ಅಮ್ಮ ಹಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದ ತೈಲ (5)
19. ಪ್ರವಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಕೋಡುಬಳಿಯೊಂದಿಗೆ ಸದಾ ಜೊತೆಯಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದ ಸಿಹಿ ತಿಂಡಿ (4)
20. ಚಿಕ್ಕವರಿದ್ದಾಗ ಜಗಳವಾಡುತ್ತಿದ್ದದ್ದು ಈ 'ಬರೆಯುವ ಕಡ್ಡಿ'ಗೆ ತಾನೇ? (3)
21. ಜೆ.ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ 'ತಿಂಡಿಬೇಕೇ' ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದು ಯಾರನ್ನು? (4)
24. ನಟ ಕಲ್ಪನಾರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಈ ಬಿರುದು (5)
26. ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತಪ್ಪದೆ ಹುಡುಗಿಯರ ಮುಡಿಗೇರುತ್ತಿದ್ದ ಹೂವಿನ ಅಲಂಕಾರ (5)
31. ಶ್ರಾದ್ಧ ಗ್ರಹಣಗಳಲ್ಲಿ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾಗುವ ಹುಲ್ಲು (2)
32. ಅಕ್ಕಿಯ ಮೇಲಿನ ಹೊಟ್ಟಿಗೆ ಹೀಗೆನ್ನುತ್ತಾರೆ (2)
35. ಕೈ ಕೆಂಪಾಗಲೆಂದು ಅರೆದು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡ ಸೊಪ್ಪು (4)
36. ಮಾಸ್ತಿಯವರ ಮನೆಗೆ 'ಮೊಸರು' ಮಾರಲೆಂದು ಬಂದವಳು (3)
37. ಐದು ಮನೆಯದ್ದೋ ಏಳು ಮನೆಯದ್ದೋ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಆಟದ ಸೋಗೇ ಸೋಗಸು (4)

ಮೇಲಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ

1. ಭೈರಪ್ಪನವರ 'ವಂಶವೃಕ್ಷದ' ಸಂಶೋಧಕ 'ರಾಯರು' (4)
2. 'ಹೊಯ್ಸಳ' ಎಂಬ ರಾಜವಂಶದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾರು ? (2)
4. ಮೈಸೂರಿನ ಬದುಕನ್ನು 'ಮಾಲುಗಿ'ಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ ಲೇಖಕಿ (4)
6. ಹಿಂದಿ ಪೂರ್ತಿ ಬಾರದಿದ್ದರೂ ಈತನ ಹಾಡು ಕೇಳಲು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದದ್ದು ನಿಜ (2)
7. 'ಸ್ವೇರ್ ಕಟ್'ಗೆ ಹೆಸರಾದ ಕನ್ನಡಿಗ ಕ್ರಿಕೆಟರ್ (4)
8. ಮೈಸೂರನ್ನು ಮಾದರಿ ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ದಿವಾನ, ಎಂಜಿನಿಯರ್ (5)
9. ರಾಜಕುಮಾರ್, ಬಾಲಕೃಷ್ಣ, ನರಸಿಂಹರಾಜು ಮುಂತಾದವರಲ್ಲಾ ಈ ಮಹಾನ್ ರಂಗನಟನ ಕಂಪನಿಯಲ್ಲಿದ್ದವರೇ (5)
12. ಬೆಳಗಾವಿಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಿಹಿ ತಿಂಡಿ (2)
13. ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಹಂಚುವ ವಸ್ತು ಹಿಂದುಮುಂದಾಗಿದೆ (2)
16. ಸ್ಕೂಲಿನ ಮುಂದೆ ಕೊಂಡು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ನಾಲಿಗೆ ಬಣ್ಣ ಬರಿಸುವ ಹಣ್ಣು (3)
17. ಮಜ್ಜಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನೆನೆಸಿ ಒಣಗಿಸಿದ ಈ ಮೆಣಸಿನಕಾಯನ್ನು ಕರಿದು ತಿಂದರೆ, ಆಹಾ! (3)
18. ಗಣಪನಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಹುಲ್ಲು (3)
22. 'ವಿ.ಸಿ' ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದ 'ಎಮ್ಮ ಮನೆಯಂಗಳದಿ' ಪದ್ಯದ ಕವಿ (5)
23. 'ಅರಸ', 'ಆಟ', 'ಎರಡೊಂದ್ಲ ಎರಡು'ಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟ ಬಾಲ್ಯದ ಪುಸ್ತಕ (5)
25. 'ಸೌದೆ' ಎಂದು ಬೈದರೂ ಮುಷಿಯಿಂದ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ತರಕಾರಿ (2)
27. 'ಕುದುರೆಗಾಡಿ'ಯನ್ನು ಆಡುಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ (2)
28. 'ಬೇತಾಳನ ಕಥೆಗಳು', 'ಪರೋಪಕಾರಿ ಪಾಪಣ್ಣ' ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಓದಿದ ಪತ್ರಿಕೆ (4)
29. ಹಾಡುಗಾರ ಲಕ್ಷ್ಮಣರಾಯನ ಬದುಕನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ ಅನಕೃ ಅವರ ಈ ಕಾದಂಬರಿ ಚಲನಚಿತ್ರವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧ (4)
30. ಹೆಗಲಮೇಲಿನದು ಜನಿವಾರವಾದರೆ ಸೊಂಟದಲ್ಲಿರುವುದು ? (4)
33. 'ಥಂಬಿಂಗ್' ಇದೆ-ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಜಗಳವಾಡುತ್ತಿದ್ದ 'ಪಾನಿನ' ಆಟ (2)
34. ಹೊಳೆದಾಟುವ ಮರದ ಸೇತುವೆಗೆ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆನ್ನುತ್ತಾರೆ ಗೊತ್ತೇ ? (2)

ಒಗಟುಗಳು (ಉತ್ತರ ಕೆಳಗಡೆ) ಸುಂದರೀಬಾಯಿ ಅವರ ಸಂಗ್ರಹ

೧. ಮರದೊಳಗೆ ಮರಹುಟ್ಟಿ ಮರಚಕ್ರ ಕಾಯಾಗಿ ತಿನ್ನಲಾಗದ ಹಣ್ಣು ಬಲು ಸಿಹಿ.
೨. ಕಾಸಿನ ಕುದುರೆಗೆ ಬಾಲದಲ್ಲಿ ಲಗಾಮು
೩. ಚಿನ್ನದಹಕ್ಕಿ ಬಾಲದಲ್ಲಿ ನೀರು ಕುಡಿಯುತ್ತದೆ.
೪. ಅಂಗಿ ಬಿಚ್ಚಿದ ಬಾವಿಗೆ ಜಾರಿದ
೫. ಅಜ್ಜಿಗೆ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಕಜ್ಜೆ
೬. ಬಣ್ಣ ಉಂಟು ಚಿಟ್ಟೆಯಲ್ಲ ಬಾಲ ಉಂಟು ಮಂಗನಲ್ಲ ಪ್ರಕಾಶ ಉಂಟು ನಕ್ಷತ್ರವಲ್ಲ ನಾನಾರು ?
೭. ಎಳೆದಷ್ಟು ಗಿಡ್ಡವಾಗುವುದು ಕಡಿದಷ್ಟು ಉದ್ದವಾಗುವುದು.
೮. ನಡೆಯುತ್ತಾನೆ ಜೀವಿಲ್ಲ.
೧೦. ಕೈಗೆ ಹಾಕದ ಬಳಿ ಯಾವುದು ?
೧೧. ಭಾರತದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಹೊರೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ ರಥದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ ತತ್ಸಮದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ತದ್ಭವದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ನಾನಾರು ?
೧೨. ಕಾಲಿಲ್ಲ ಓಡುತ್ತದೆ ತೋಳಿಲ್ಲ ಈಜುತ್ತದೆ. ಅಂಗಿಯನ್ನು ಕಿತ್ತುಹಾಕುತ್ತದೆ.

12. ಹಾಜಿ
11. ಭಾರಿ
10. ಕಿಣ್ಣು
9. ಕಿಣ್ಣು
8. ಬಣ್ಣ
7. ಜೀವಿ
6. ಕೂಲಿ
5. ಕಿಣ್ಣು
4. ಬಾಳೆಹಣ್ಣು
3. ಎಣ್ಣೆ
2. ಸೂಜಿ
1. ಜುಗು

ನಾಯಿಮರಿ - ನೀರಿನ ಲಾರಿ

ಡಾ|| ವಿ.ಕೆ. ರಾಜರಾಮ್ ಕಾವಳಿ, ಯು.ಕೆ

ಸುಮಾರು ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನಾನು ಸೌದಿ ಅರೇಬಿಯಾದಲ್ಲಿರುವ ಜೆಡ್ಡ್ ಎಬ್ಬ ಊರಿನ ಒಂದು ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ನಾನು ಮತ್ತು ನನ್ನ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳಾದ ಮಂಜುನಾಥ್ ಅವರು ಅನುಭವಿಸಿದ ಒಂದು ಭಾವುಕ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಓದುಗರೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಈ ಲೇಖನದ ಉದ್ದೇಶ.

ರಣಬೇಸಿಗೆಯದು, ಹಗಲೇ ಬಹು ಸೆಖೆ. ಸೌದೀ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೇಸಿಗೆಯ ಅಧಿಕ ಉಷ್ಣಾಂಶ ೪೮° ಸೆಲ್ಸಿಯಸ್ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೂ ಮೇಲೆರುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಸಂಗತಿ. ಅಂತಹ ಒಂದು ಕುದುಕುಲುಮೆಯ ದಿನ, ಸಾಯಂಕಾಲ ಸೂರ್ಯ ಮುಳುಗಿದ ಮೇಲೆ, ನಾನು ಮತ್ತು ಮಂಜುನಾಥ್ ವಾಕಿಂಗ್ ಹೊರಟೆವು.

ಬಿಸಿಲಿನ ಧಗೆಯ ಆ ಬೇಸಿಗೆಯ ದಿನ ಬೀದಿಯ ನಾಯಿ ಮರಿಯ ಪರಿಹಾಪ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ಚಾಲಕನ ಹೃದಯಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ ಅನುಭವವನ್ನು ಕಂಡ ದೃಶ್ಯ ಈಗಲೂ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದಂತಿದೆ.

ಪ್ರತಿ ಶುಕ್ರವಾರ ನಮ್ಮ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿಯಲ್ ಕಾಂಪೌಂಡಿನಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಸುಮಾರು ಮೂರು ಕಿ.ಮೀ. ನಡೆದು ಕತ್ತಲಾಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ವಾಪಸ್ಸು ಬರುವುದು ನಮ್ಮ ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಒಂದು ದಿಬ್ಬವನ್ನು ಇಳಿದರೆ ಅಲ್ಲೇ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಮೈದಾನವಿತ್ತು. ಆ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ನೀರಿನ ಭಾವಿಯಿದ್ದಿತು. ಆ ಜಾಗಕ್ಕೆ 'ಫಾತಿಮಾವಾಡಿ' (ಫಾತಿಮ ಕಣಿವೆ) ಎಂದು ಹೆಸರಿದ್ದಿತು. ಫಾತಿಮಾ ಎಂಬವಳ ಸಂತಳೊಬ್ಬಳು ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಈ ಭಾವಿ ಸಿಹಿನೀರಿನ ಭಾವಿಯಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಹೆಸರನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದರು. ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ಭಾವಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲೆಣ್ಣೆಯ ಮಿಶ್ರಣದ ನೀರು ಇದ್ದಿತು. ಆದುದರಿಂದ ಆ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ನೀರು ಸರಬರಾಜುಮಾಡುವ ಕಂಪೆನಿಗೆ ಸೇರಿದ ಸುಮಾರು ಮೂವತ್ತು ವಾಟರ್ ಟ್ಯಾಂಕರ್ ಲಾರಿಗಳು ನಿಂತಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಆ ಸಾಯಂಕಾಲ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಆ ರಸ್ತೆಯ ದಿಬ್ಬವನ್ನು ಇಳಿಯತೊಡಗಿದಾಗ, ಒಂದು ನೀರು ತುಂಬಿದ ಅಗಾಧವಾದ ಲಾರಿ ಆ ಮೈದಾನದಿಂದ ಹೊರಬಂದು ನಮಗದುರಾಗಿ ನೀರಿನ ಭಾರದಿಂದ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಆ ರಸ್ತೆಯ ದಿಬ್ಬವನ್ನು ಹತ್ತತೊಡಗಿತು. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲೇ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಕಸದ ಕುಪ್ಪೆಯಿಂದ ಏನನ್ನೋ ಕೆದಕಿ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದು ನಾಯಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ನಮಗೆ ಗಾಬರಿ. ಆ ನಾಯಿಮರಿ ಲಾರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡೀತೆಂದು ಹೆದರಿ ರಸ್ತೆಯ ಮಧ್ಯದಿಂದ ಕಸದ ಕುಪ್ಪೆಯೆಡೆಗೆ ಅದನ್ನು ಓಡಿಸಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ನಡೆದವು.

ದೊಡ್ಡ ಲಾರಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗುತ್ತಾ ಇದೆ, ಆ ನಾಯಿಮರಿಯು ರಸ್ತೆಯ ಮಧ್ಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ಬರಬೇಕೆ? ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವ ದೃಶ್ಯ ಲಾರಿಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ಆ ನಾಯಿಮರಿ ಮತ್ತೆ ಬೊಗಳತೊಡಗಿತು. ಇನ್ನು ಆ ನಾಯಿಮರಿಯ ಗತಿ ಮುಗಿಯಿತೆಂದು ತೀರ ಅಸಹಾಯಕರಾಗಿ ಆ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೋಡತೊಡಗಿದೆವು. ಆದರೆ ಅದುದೇ ಬೇರೆ!

ಲಾರಿ ದಿಬ್ಬವನ್ನು ಹತ್ತುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಬ್ರೇಕ್ ಹಾಕಿ ನಿಂತಿತು. ನೀರಿನ ಭಾರಕ್ಕೆ ಲಾರಿ ಹಿಂದಕ್ಕೂ ಮುಂದಕ್ಕೂ ತೊರಾಡಿತು. 'ಕಿರಿಕ್, ಕ್ಲಿಕ್' ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ಬಂದಾಗ, ಇನ್ನು ಈ ಚಾಲಕನು ಲಾರಿಯನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸಲಾರದೆ ಅಲ್ಲೇ ಬಹುವೇಳೆ ನಿಲ್ಲಬಹುದೆಂದೆಣಿಸಿದವು, ಆದರೆ ಆ ಲಾರಿಯು ಹಿಂದಿನಿಂದ ನೀರು ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಸುರಿಯಲಾರಂಭಿಸಿತು. ನೀರು ಸರಾಗವಾಗಿ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿಯ ತೊಡಗಿತು. ಒಡನೆಯೇ ಆ ನಾಯಿಮರಿ ಲಾರಿಯ ಹಿಂಭಾಗಕ್ಕೆ ಓಡಿ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಯತೊಡಗಿತು. ಹಲವು ನಿಮಿಷಗಳ ನಂತರ ಲಾರಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗಿತು. ನೀರು ಕುಡಿದು ತೃಪ್ತಿಯಾದ ನಾಯಿಮರಿ ವಾಪಸ್ಸು ಕುಪ್ಪೆಯೆಡೆಗೆ ನಡೆಯಿತು. ಅದೊಂದು ಹೃದಯಂಗಮ ದೃಶ್ಯ.

ಕರುಳು ಒಣಗಿಸೋ ಸೆಖೆಯ ಸಾಯಂಕಾಲ ಆ ನಾಯಿಮರಿಗೆ ಅದೆಂಥ ನೀರಿನ ದಾಹವಿರಬಹುದು ಎಂಬ ಅರಿವು ನಮ್ಮ ತಿಳುವಳಿಕೆಗೆ ಬಾರದೆ ಹೋದುದರಿಂದ ನಮಗೆ ಬೇಸರವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಆ ಸಣ್ಣ ನಾಯಿಮರಿಗೆ ನೀರು ಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು, ಆ ದೃಶ್ಯ ಲಾರಿಯನ್ನು ಕಷ್ಟದಿಂದ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ನೀರು ಹನಿಸಿದ ಈ ಚಾಲಕನ ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನು ನೆನಪು ನಮಗೆ ಹೃದಯ ತುಂಬಿತು.

ಅನೇಕವೇಳೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಇತರರ ಮೇಲೆ ಹೇರುತ್ತೇವೆ. ನಮ್ಮ ಭಾವನೆಗಳೇ ಸರಿ ಎನ್ನುವ ಮತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇತರರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಗೋಜಿಗೂ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ವಾಸ್ತವ ಸಂಗತಿಯೇ ಬೇರೆ; ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಮಗಿಂತಲೂ ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಜೀವಿಗಳು ಸಾಕಷ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ, ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಮನೋಭಾವದಿಂದ ಇತರರ ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ಒದಗುತ್ತಾರಲ್ಲ, ಅವರ ಮನಸ್ಸು ದೊಡ್ಡದು. ಆ ಮನಸ್ಸುಗಳ ಒಡೆಯರಿಗೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಲಾಮು.

★★★

“ಹೈದರಾಲಿ ಮರಣಹೊಂದಿದ್ದು ಯಾವ ಕದನದಲ್ಲಿ?”
“ಅವನ ಕೊನೆಯ ಕದನದಲ್ಲಿ.”

“ಹೋಗಲಿ ಬಿಡು ಅಪ್ಪಾ, ಮೇಷ್ಟ್ರು ಕೇಳಿದರೆ
“ಅಪ್ಪಾ ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡಿಕೊಡಲಿಲ್ಲ, ಅಮ್ಮಾ ಮಾಡಿದಳು”
ಎಂದು ಹೇಳಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ.”

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತಿರುವ ಹಾಸ್ಯರಸ

ಶ್ರೀ ಎಂ.ಎಸ್. ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿ ಬೆಂಗಳೂರು

ನವರಸಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಹಾಸ್ಯರಸಕ್ಕೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವ ದೊರೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಭರತಮುನಿ ಸಹ ಸಂತೋಷಪಡಬಹುದಾದ ಸಂಗತಿ ! ಪುಷ್ಪಳ ಊಟದಲ್ಲಿ ಬಡಿಸುವ ಸಿಹಿ ಭಕ್ಷ್ಯ, ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕದಿದ್ದರೂ ಆನಂದ ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಮುಂದಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಭಾರತೀಯ ತತ್ವ ವಿವೇಚನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಗಂಭೀರವಾಗಿ, ವಿಚಾರವತ್ತಾಗಿ ಅರಳುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಆದಿ ಕವಿ ಪಂಪನಿಂದ ಇಂದಿನ ಚಂಪಾವರಗಿನ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ರಸೈಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹುಡುಕಿದಾಗ ಹಾಸ್ಯರಸ ಸಾಕಷ್ಟು ಮೆರೆದಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಹಿತಮಿತ ಮೃದುವಚನದ ಪಂಪ 'ಪ್ರಸನ್ನ ಗಂಭೀರ ವಚನರಚನ ಚತುರನಾದರೂ ತನ್ನ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಲಲಿತಲಾಸ್ಯವನ್ನು ಮಿಂಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಧರ್ಮಗ್ರಂಥವಾದ 'ಆದಿಪುರಾಣ', ಯುದ್ಧದ ಕತೆಯಾದ 'ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯ'ಗಳಲ್ಲಿ ಅಪಹಾಸ್ಯ, ಕಟಕಿ, ಮೂದಲಿಕೆ, ನಿಂದೆಗಳು ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಬಂದಿವೆ. ರನ್ನ ನಾಗಚಂದ್ರ, ನಯಸೇನರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲೂ ಹಾಸ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನಂತೂ ಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಡೆ ಒತ್ತುಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.

ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ, ಸರ್ವಜ್ಞಪದಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯ ಗಟ್ಟಿಯಾಗುತ್ತ ಬಂದುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಪುರಂದರದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ದೇವರನ್ನು ಗೆಳೆಯನನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು 'ನನಗೂ ಆಣೆ ರಂಗ ನಿನಗೂ ಆಣೆ' ಎಂದು ಬಾಜಿ ಕಟ್ಟಲು ಹೋಗಿ ಅನಂತರ ರಾಜಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಮಾತು ಬಲ್ಲಾತಂಗೆ | ಏತವದು ಸುರಿದಂತೆ
ಮಾತಾಡಲರಿಯದಾತಂಗೆ | ಬರಿ ಏತ
ನೇತಾಡಿದಂತೆ ಸರ್ವಜ್ಞ ||

ಬರಿ ಏತ ನೇತಾಡುವ ಹೋಲಿಕೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನಗೆ ತರಿಸುತ್ತದೆ.

ಕಚ್ಚೆ, ಕೈ, ಬಾಯಿಗಳು | ಇಚ್ಛೆಯಲಿ ಇದ್ದಿಹರೆ
ಆಚ್ಚುತನು ಆಪ್ಪ ಆಪ್ಪ | ಆಜನಪ್ಪ
ನಿಶ್ಚಿಂತನಪ್ಪ ಸರ್ವಜ್ಞ ||

ಎಂಬ ವಚನದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಬದುಕಿ ಬಾಳಬೇಕಾದ ರೀತಿಯನ್ನು ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ರಾಗ, ಲಯಗಳನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಬಹುದು. 'ಒಬ್ಬನ್ನ ಕಟ್ಟಿದ್ದೆ, ಒಬ್ಬನ್ನ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆ, ಒಬ್ಬನ್ನ ಕರಕೊಂಡು ಒಳಗೊಂಡೆ ಮಲ್ಲಿಗೆ' ಎಂಬ ಪದದಲ್ಲಿ ಕಡೆಯ ಸಾಲು ಮಾತ್ರವೇ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಹಸುವನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಾಗಲಿ, ಕರುವನ್ನು ಬಿಡುವುದಾಗಲಿ, ಹಾಲನ್ನು ಕರೆಯುವುದಾಗಲಿ ಇಂದಿನ ನಗರ ಜೀವನದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಲು ಬರುವುದೇ

ಪ್ಯಾಕೆಟ್‌ಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಎಂದು ಬಹುಮಂದಿ ತಿಳಿದಿರುವುದುಂಟು !

ಹಾಸ್ಯಕ್ಕೂ ಕಾಲಕ್ಕೂ ನೇರ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅದ್ಭುತ ಹಾಸ್ಯ ಎನ್ನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಅನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪಂಚ್ ಆಗದೇ ಹೋಗಬಹುದು. ಬೀಚಿಯವರ ಕೃತಿಗಳು, ನಾಡಿಗೇರರ ನಗೆಬರಹಗಳು, ಕೈಲಾಸಂ ಅವರ ನಾಟಕಗಳು ಅಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅದ್ಭುತವಾದ ನಗೆ ಕಣಜವಾಗಿತ್ತು. 'ಹಾಸ್ಯೋತ್ಸವ' ನಡೆಸುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಹಳೆಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಂಗವೇರಿಸಲು ಸ್ತುತ್ಯ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆದಿದೆ.

ಜಿ.ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ ರಚಿಸಿರುವ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯ ಮೆರೆದಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು. ರತ್ನನ ಪದಗಳು, ನಾಗನ ಪದಗಳು, ಶಿಶು ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ಹಾಸ್ಯ ಇಂದಿಗೂ ಸ್ವೀಕೃತವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಹಾಸ್ಯ ಅನ್ನೋದು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾದ ಚೀಸ್ (ಹಿಂದಿ ಪದ) ಅಲ್ಲ ಎಂದು ರಾಜರತ್ನಂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಎಲ್ಲರೂ ತಯಾರು ಮಾಡೋಕೆ ಆಗೋ ಚೀಸ್ (ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪದ) ಅಲ್ಲ. ಹಾಸ್ಯದ ಹಾಲನ್ನು ಕಾಯಿಸಿ ಕುದಿಸಿದರೆ ಸಾಲದು, ಅದು ಸಬ್ಲಿಮೇಟ್ ಆಗಬೇಕು ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಹಾಸ್ಯ ಒಂದು ಹಸು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ. ಯಾರು ಬೇಕಾದರೂ ಅದನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದರ ಕೆಚ್ಚಲನ್ನು ಹಿಂಡಿ ಹಾಲು ಕರೆಯೋದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲೂ satire! ಮಂಗಳವಾರ ಮಧಾಹ್ನ ಏಟು ಬಿದ್ದರೆ, ಶನಿವಾರ ಸಂಜೆಗೆ ನೋವು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅದು 'ಸೆಟ್ಲರ್'ನ ಸ್ವಭಾವ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ ರಾಜರತ್ನಂ.

ನಾಯಿ ಮುಖವೆತ್ತಿ 'ಊ' ಎಂದು ಊಳಿಡಲ್
ಆಲ್ಲಾರೋ ಸತ್ತರಂತೆ
ನೆರೆಮನೆಯ ಹಾರ್ಮೋನಿಯಂ 'ವಂಯ್' ಎನಲ್
ಆ ನಾಯಿಯೇ ಸತ್ತಿತ್ತಂತೆ

ಎಂಬ ಶಿಶುಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯ ತುಂಬಿ ಮೆರೆದಿದೆ.

ಎಂ.ಆರ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿ ಅವರ 'ರಂಗಣ್ಣನ ಕನಸಿನ ದಿನಗಳು', ನಾ. ಕಸ್ತೂರಿಯವರ 'ಅನರ್ಥ ಕೋಶ' ಇಂದಿಗೂ ತನ್ನ ಹೊಳಪನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರ 'ಮಲೆನಾಡಿನ ಚಿತ್ರಗಳು' ಪ್ರಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನದ ನೈಜ ಚಿತ್ರಣ ತಿಳಿನಗೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ.

ಮುದ್ದಣನ ಹಾಸ್ಯ ಸ್ವಾರಸ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿದ್ದು ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ದೂರವಾದರೂ ನಾಟಕೀಯ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ಗಂಡ

ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಚಿನ್ನ ರತ್ನ ಪಟ್ಟಿನಂ, ತಗಡು ಎಂದು ಲೋಹಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ಹೇಳುವ ಇಂದಿನ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು 'ರಾಮಾಶ್ವಮೇಧ'ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ದಣ ಅಂದೇ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದ್ದಾನೆ. 'ಮೋಹನಾಂಗಿ', 'ಎನ್ನ ಚಿನ್ನ ಪೊನ್ನರಸಿ', ಎಂದು ಸ್ವಂತ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸಿರುವುದು ಸೋಜಿಗದ ಸಂಗತಿ. ಮುದ್ದಣ ಆಗಾಗ ಕತೆಗೊಂದು ಕಮರ್ಷಿಯಲ್ ಬ್ರೇಕ್ ಕೊಟ್ಟು ಮಡದಿಯ ಮುಂಗುರುಳು ನೇವರಿಸಿ 'ಪಾಣೇಶ್ವರಿ', 'ಬಾಲೆ ಬಾಲೇಂದು ಫಾಲೆ', 'ಎನ್ನ ರನ್ನ ಗೈಪಿಡಿ', 'ಎನ್ನ ನಿಚ್ಚದ ಪೂಜೆಯ ಕಟ್ಟಿಟ್ಟಿನ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಮೆ', 'ಒಚ್ಚೇರೆಗಣ್ಣ ಪಣ್ಣೇ', 'ಎನ್ನ ಕೈ ಮರ್ಚಿನ ಗಡೆಯಾಟದ ಮುತ್ತಿನ ಚೆಂಡೆ', 'ಪಣ್ಣಣಿ' ಮೊದಲಾದ ಪದಗಳು ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆತರೂ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿ, ಮಡದಿಯನ್ನು ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಎಂಬುದನ್ನು ಊಹಿಸಬಹುದು. ಮನೋರಮೆ ನಾಚಿ ನೀರಾಗಿ ಸೆರೆಗಂಚನ್ನು ಬೆರಳಿಗೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು 'ಎನ್ನೊಡೆಯ', 'ರಮಣ', 'ಎನ್ನರಸಿ', 'ಚನ್ನರಸಿ' ಮೊದಲಾಗಿ ಕರೆದಿರುವುದು ನೋಡಿದರೆ ಮುದ್ದಣ ಮದುವೆಯಾದ ಮೊದಲ ಎರಡು ವಾರಗಳಲ್ಲಿ 'ರಾಮಾಶ್ವಮೇಧವನ್ನು' ರಚಿಸಿರಬೇಕು ಎಂದು ಇಂದಿನವರು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಬಹುದು. 'ಸುಂದರಿ, ಶಿಕ್ಷಿತೆ, ಸುಗುಣೆ, ಸಂಪನ್ನೆ' ಎಂದರೆ ಅವಳೇ ಪರಪತ್ನಿ ಎಂದು ಅ.ರಾ. ಮಿತ್ರರು ಸತ್ಯ ಶೋಧಿಸಿ ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ಅವರ 'ಛಂದೋಮಿತ್ರ' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಮುದ್ದಣ-ಮನೋರಮೆ ಯರ ಸಂವಾದದ ಶೈಲಿಯಲ್ಲೇ 'ತಿಮ್ಮಣ್ಣ-ತಿಲೋತ್ತಮೆ ಸಲ್ಲಾಪ'ವನ್ನು ಡಾ|| ಪಿ.ಎಸ್. ರಾಮಾನುಜಂ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಹಾಸ್ಯ ಕಾದಂಬರಿಗಳಿಗಿಂತ ಹರಟೆ-ಪ್ರಬಂಧಗಳ ಬೆಳೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹುಲುಸಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಹರಟೆಯಲ್ಲಿ ವಿಪರೀತ ಮಾತು, ಕಲ್ಪನೆ ವಾಚಾಳತ್ವ ಮೆರೆದರೆ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಹಾಸ್ಯ ಸಹಜ ಸುಂದರವಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. 'ಹಳೆಯ ಅನುಭವಗಳ ಕನಸಿನ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪೋಲಿಯಾಗಿ ಸುತ್ತಾಡುವುದೇ ಹರಟೆ', ಎಂದು ಕುವೆಂಪು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. "ಲೇಖಕನು ಓದುಗನೊಂದಿಗೆ ನಡೆಸುವ ಆತ್ಮೀಯಭಾವದ ಬಹುರೂಪದ ಸಂಭಾಷಣೆಯೇ ಪ್ರಬಂಧ", ಎಂದು ಗೊರೂರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹರಟೆಗಾರರ ಗುಂಪು ಬಹು ದೊಡ್ಡದಿದೆ. ಎ.ಎನ್. ಮೂರ್ತಿರಾಯರು ಲಲಿತ ಪ್ರಬಂಧಗಳಿಗೆ ಹೊಸೆ ಆಯಾಮ ನೀಡಿದವರು. ಗೊರೂರು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್, ನಾ. ಕಸ್ತೂರಿ, ಅ.ರಾ.ಸೇ., ಜಿ.ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ, ಅ.ರಾ. ಮಿತ್ರ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಲಲಿತ ಪ್ರಬಂಧಗಳ ಬೃಹತ್ ಸಂಕಲನಗಳೂ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿದೆ. ಮೊದಲಿಗೆ ಈ ಬಗೆಯ ಬೃಹತ್ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ತಂದ ಖ್ಯಾತಿ ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣ ಚಡಗರಿಗೆ ಸೇರಬೇಕು. ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಪುಟಗಳ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಸಂಕಲನವಾದ 'ಸುಹಾಸ' ೧೯೭೪ರಷ್ಟು ಹಿಂದೆಯೇ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. 'ನಗೆ ದಿಗಂತ' ಇನ್ನೂ ಎರಡು ಮೊದಲು ಅವರೇ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದರು. ಇದರ ಸ್ಪೂರ್ತಿಯಿಂದಾಗಿ ಎಂ.ಎಸ್. ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿ ಅವರ 'ಸಮಗ್ರ ಹಾಸ್ಯ' ೧೯೭೮ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಒಂದು ಸಹಸ್ರಪುಟಗಳ ಮೊದಲ ಹಾಸ್ಯ ಸಂಕಲನ ಇದು. ಟಿ. ಸುನಂದಮ್ಮನವರ ಸಮಗ್ರಹಾಸ್ಯ

ಸಾಹಿತ್ಯ ೧೨೦೦ ಪುಟಗಳಿದ್ದು ಇದು ೧೯೯೩ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಎನ್.ವಿ. ರಾವ್ ಅವರ 'ನಗೆನಾಡು' ೮೦ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸುಂದರ ಹೊತ್ತಗೆಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಪಂಚ ಮಂಗಳೇಶರಾಯರು ಮತ್ತು ಪಡುಕೋಣೆ ರಮಾನಂದರಾಯರು ಸರಸವಾದ ಬರಹಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಅ.ನ.ಕೃ. ಅವರ 'ಪೊರಕೆ ದುಃಖ-ದುಮ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಗುಡಿಸಿಹಾಕುವ ಪ್ರಬಂಧ ಸಂಕಲನ. ಆಂಗ್ಲ ಸಾಹಿತಿ Jonathan Swift ಪೊರಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆದಂತೆ ಪಂಚ ಮಂಗಳೇಶರಾಯರು ಪೊರಕೆಯನ್ನು ಕಂಡು ದುಃಖಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪೊರಕೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೇ ತಪ್ಪು ಎಂದು ಪಂಚೆಯವರು ಬೇಸರಿಸುವ ಸಾಲುಗಳು ನಗೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.

"ಅಯ್ಯೋ ಕಸಬರಿಗೆಯೇ, ನಿನ್ನ ಆವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಏನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಿ? ಹೇ ಸಮ್ಪೂರ್ಜನಿ, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನೀನು ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದ ಶಿರಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಕೂತುಕೊಂಡಿದ್ದೆ" ಎಂದವರು ವರ್ಣಿಸುವುದು ತೆಂಗಿನಕಡ್ಡಿ ಪೊರಕೆಯನ್ನು!

"ಈಗ ನನ್ನ ಸ್ವಚಾತಿಯ ಬಂಧುಗಳಂತೆ ಮೂಲೆ ಗುಂಪಾದೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಇದ್ದ ರಸ, ಆಧಾರಕ್ಕೆ ಇದ್ದ ಗೆಲ್ಲು ನಿನ್ನ ಅಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ಇದ್ದ ಎಲೆ ಇವೆಲ್ಲ ನಿನ್ನಿಂದ ದೂರವಾಯಿತಲ್ಲ? ಅಯ್ಯೋ ನಿನ್ನ ಹಣಬರಹವೇ, ಹಾಳು ಮೂಳಿಯ ಕೈಗೆ ಬಿದ್ದು ಇದ್ದವರ ಎಂಜಲು ಗುಡಿಸುವ ಗತಿಯಾಯಿತೆ? ಬೇರೆಯವರ ಮುಸುರೆಯನ್ನು ಗುಡಿಸಿ, ನಿನ್ನ ಮೋರೆ ಮುಸುರೆಯಾಗುವುದಲ್ಲೇ? ಸಾಕಷ್ಟು ಉದ್ದವಿದ್ದರೆ ಕಸ ಗುಡಿಸುವೆ, ಸವೆದು ಹೋದರೆ ಕಸ ಕೊಳ್ಳವಷ್ಟು ರಕ್ತಿ ಸಹ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಲ್ಲ, ಕಡ್ಡಿಗಳೇ, ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇರಿ. ಬಿಡಿಯಾಗಬೇಡಿರಿ.

"ಕಟ್ಟು ಬಿಚ್ಚಿದರೆ ಯಾರಿಗೆ ಯಾರಿಲ್ಲ ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲೇ ನಿಲ್ಲಿರಿ. ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಯಾರಾದರೂ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೈ ಕೊಂಡು ಹಗೆಯ ಮೇಲೆ ಆಯುಧವಾಗಿ ಹಿಡಿಯಬಹುದು" ಎಂದು ವರ್ಣನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ತಿಳಿ ನಗೆಯ ಹಿಂದೆ ಬರುವ ವಿಚಾರವಂತಿಕೆಯನ್ನೂ ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಇಂದಿನ ರಾಜಕಾರಣ ದಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ತೆಂಗಿನ ಮರದ ಮೇಲಿಂದ ಇಳಿದು ಮೂಲೆ ಸೇರಿದ ಮಹನೀಯರ ನೆನಪಾಗಬಹುದು. "ಒಗ್ಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬಲವಿದೆ. ಕಟ್ಟು ಬಿಚ್ಚಿದರೆ ಯಾರಿಗೆ ಯಾರು ಇಲ್ಲ" ಎಂಬ ಮಾತು ಧ್ವನಿಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ.

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ವಿಡಂಬಿಸಲು ಪ್ರಬಂಧ ಒಂದು ಸುಲಭ ಮಾರ್ಗ. ತಿಳಿಹಾಸ್ಯ ಶೈಲಿಯ ಮೂಲಕ ಎಂಥ ಗಹನ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸಹ ಲೇವಡಿ ಮಾಡಬಹುದು.

ಪಂಚೆಯವರು ಮಂಗಳೂರು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯ ಕಾರ್ಯವೈಖರಿ ಯನ್ನು ವಿಡಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ:

"ಅಲ್ಲಾಳಿಯ ಆಗ ಬೋಟೆಂದು ಮುಂಚೆ ಕೆಲವರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ನೆಲ ಹಡಗನ್ನು ಈಗಿನ ಮುನಿಸಿಪಲ್ ವಿಜಾನೆಯಲ್ಲಿ ಕೂತು ಬಿದ್ದುದರಿಂದ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಹರಿಯುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯವೇ? ಹಂಪನಕಟ್ಟಿಯಿಂದ ಮಡಿಕೇರಿ ಗುಡ್ಡದವರೆಗೆ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಹುಣ್ಣುಹುಣ್ಣಾಗಿ ಮಣ್ಣಿನ ಕೀವು ತುಂಬಿದೆ. ಮಳೆಗಾಲ

ಮುಗಿಯುತ್ತಾ ಬಂತು, ಕೊಳೆಗಾತ್ರ ಮಾತ್ರ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ...."

ಕೊಂಕಣ ರೈಲ್ವೆಯ ಪ್ರಸ್ತಾವ ಅವರ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಇತ್ತು ಎಂಬುದು ಅವರ ಪ್ರಬಂಧಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

"ಮಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಉಡುಪಿಗೆ ರೈಲು ಮಾರ್ಗವಾಗಲು ಸರ್ವ ಮಾಡುತ್ತಾರಂತೆ..... ಇದು ನಿಜವೇ ಸ್ವಾಮಿ?" ಕಳೆದುಹೋದ ದಿನಗಳ ವಾಸ್ತವ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಈ ಪ್ರಬಂಧಗಳು ಅಂದಿನ ದಿನಚರಿಯಂತೆ ನೀಡುತ್ತವೆ.

'ಯಾರಂಕುಶವಿಟ್ಟೊಡಂ ನೆನವುದೆನ್ನ ಮನಂ ಬನವಾಸಿ ದೇಶಮಂ' ಎಂದು ಪಂಪನ ಮಾತನ್ನು ಡುಂಡಿರಾಜ್ ಕೊಂಕಣರೈಲ್ವೆ ಮಾರ್ಗ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ರೀತಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

"ಕೊಂಕಣರೈಲ್ವೆ ಕಂಡೊಡಂ
ಡೈನಾಮಿಟ್ ಡಂಡಂ ಕೇಳೊಡಂ
ನೆನವುದೆನ್ನ ಮನ ಪರಿಹಾರ ಧನಂ"

ಎಂಬ ಹನಿಗವಿತೆ ಇಂದಿನ ಕಾರ್ಯವೈಖರಿಗೆ ಹಿಡಿದ ಕನ್ನಡಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಪಡುಕೋಣೆ ರಮಾನಂದರಾಯರು ೧೯೨೦ರಷ್ಟು ಹಿಂದೆ ಬರೆದ ಲಲಿತ ಪ್ರಬಂಧಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಸೊಗಡನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. 'ನನ್ನ ಭಾವ' ಪ್ರಬಂಧ ಭಾವ-ಭಾಮಮೈದುನ ಸಂಬಂಧ ಇರುವವರೆಗೆ ನಗೆಯನ್ನು ಉಕ್ಕಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬರುವಭಾವ ಶೂದ್ರಕನ ಶಕಾರನಂತೆ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸರ ಉತ್ತರ ಕುಮಾರನಂತೆ, ಬೀಚಿಯವರ ತಿಮ್ಮನಂತೆ ಚಿರಂಜೀವಿ. 'ಭಾವನ' ಅಧಿಕಪ್ರಸಂಗತನ, ಅವನು ಕೇಳುವ ಹುಚ್ಚು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ನಗೆಯನ್ನು ತರಿಸುತ್ತವೆ.

'ಹುಚ್ಚು ಬೆಳದಿಂಗಳ ಹೂಬಾಣಗಳು', ಪ್ರಬಂಧ ಸಂಕಲನಕ್ಕೆ ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆದ ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು, "ಈ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ನವರಸ ಪ್ರೌಢಿಯಿದೆ. ಎಲ್ಲ ರುಚಿಗಳಿಗೂ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಆಹಾರವಿದೆ" ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ನಗೆಯ ಹುಚ್ಚು ಬೆಳದಿಂಗಳನ್ನು ಪಡುಕೋಣೆ ರಮಾನಂದರಾಯರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಥ ಹುಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯುವ ಹಾಸ್ಯೋಕ್ತಿಗಳು ಬಾಣದಂತೆ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ನಾಟಿ ನಿಂತರೂ ಹೂವಿನಂತೆ ಮೃದುಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಮರುಳುಗೊಳಿಸುವುವು. ಅವರ ಬತ್ತಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ದಿಕ್ಕಿನ ಅಸ್ತ್ರಗಳಿವೆ. ಒಂದೊಂದರಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೊಂದು ಬಗೆಯ ಮೋದಕ, ಮಾದಕ, ಅಹ್ಲಾದಕ, ಚೋದಕ ಶಕ್ತಿಯಿದೆ ಎಂದು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದ್ದಾರೆ.

'ಅಂಕು ಡೊಂಕು ಸಂಕಪಾಲ, ಮಾರುತಲೆ ಹತ್ತುಕಾಲ' ಎಂಬ ಒಗಟನ್ನು ಬಿಡಿಸಲಾಗದೆ ಲೇಖಕರು ಹಗಲಿರುಳೂ ಒದ್ದಾಡಿ, ಕಡೆರೆಗೆ ಗೆಳೆಯ ಹರಿಕಮತನಿಗೆ ಆ ಒಗಟನ್ನು ಹೇಳಿ, ಬಿಡಿಸಲು ಅವನು ಒದ್ದಾಡುವುದು ಕಂಡಾಗ, 'ಸದ್ಯ, ತೊಲಗ್ತು ಭೂತ!' ಎಂದು ಲೇಖಕರು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ.

ನಮಗೆ ದೊರೆತಿರುವ ಮೊದಲ ನಾಟಕವಾದ 'ಮಿತ್ರವಿಂದಾ

ಗೋವಿಂದ' ಸಂಸ್ಕೃತದ "ರತ್ನಾವಳಿ" ನಾಟಕದ ಯಥಾವತ್ತಾದ ಅನುವಾದ ಈ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯ ಮತ್ತು ಶೃಂಗಾರ ರಸಗಳ ಮಿಶ್ರಣವಿದೆ. ವಿದೂಷಕನ ಪಾತ್ರ ನಗಿಸುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಾಷಾಂತರವಾದ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯದ ಪ್ರಖರತೆ ಕಡಿಮೆ ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಷೆಗೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇದ್ದಂತೆ. ತನ್ನವೇ ಆದ ಜೋಕುಗಳು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ.

ಕಂಪೆನಿ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯರಸಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ಕಂಪೆನಿ ನಾಟಕಗಳು ಹಾಸ್ಯವನ್ನು ಬಂಡವಾಳ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಜನರನ್ನು ನಗಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಹಾಸ್ಯದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅಶ್ಲೀಲತೆಯನ್ನು ತುರುಕುವುದೂ ಉಂಟು.

ಪರ್ವತವಾಣಿ, ಕೈಲಾಸಂ, ಶ್ರೀರಂಗ, ಎ.ಎಸ್.ಮೂರ್ತಿ, ನವರತ್ನರಾಂ ಮೊದಲಾದವರ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯ ಪರಿಪಕ್ವವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿ ಅವು ಜನರನ್ನು ನಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಫಲವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಈ ಮೊದಲು ಚರ್ಚಿಸಿದಂತೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಬದಲಾವಣೆ, ವಿಜ್ಞಾನದ ಹೊಸ ಅವಿಷ್ಕಾರಗಳು, ಕಂಪ್ಯೂಟರಿಕರಣ, ಜಾಗತೀಕರಣ ಗದ್ದಲದಲ್ಲಿ ಅಡಗೂಲಜ್ಜಿ ವಿದೂಷಕ ಮೊದಲಾದ ಪಾತ್ರಗಳು ಇಂದು ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ.

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜೋಕುಗಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಬೇಡಿಕೆ ಇದೆ. ಕನ್ನಡದ ನಗೆಹನಿಗಳೂ ಪುಸ್ತಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದು ಅಪಾರವಾದ ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಗಳಿಸಿವೆ. ಹನಿಗವನಗಳಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಡುಂಡಿರಾಜ್, ಬಿ.ಆರ್. ಲಕ್ಷ್ಮಣರಾವ್, ಎಂ.ಎಸ್. ವ್ಯಾಸರಾವ್ ಮೊದಲಾದ ಕವಿಗಳು ಉತ್ತಮ ಹನಿಗವನವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಹೇಗಿದೆ ನೋಡಿ ಭಾರತೀಯರ
ಸತ್ಯಪ್ರಿಯತೆ |
ಕಳ್ಳನೋಟಿನಲ್ಲೂ ಅಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತೆ
ಸತ್ಯಮೇವ ಜಯತೆ

ಎಂಬ ಹನಿಗವನದಲ್ಲಿ ಖೋಟನೋಟು ಎಷ್ಟು ಸುಂದರವಾಗಿ, ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಅಂಶವಿದೆ.

ಚಿಂತಾಮಣಿ ಕೊಡ್ಲೆಕೆರೆ ವೈದ್ಯರ ಬಗ್ಗೆ ಹೀಗೆ ನಗಾಡುತ್ತಾರೆ:

ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದ್ರೆ ಸಜ್ಜನರು
ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋದ್ರೆ ದುರ್ಜನರು
ಎರಡೂ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬರೇ ವಿಚೆಂಟ್
ನಮ್ಮಾಸ್ತೆ ಸರ್ಜನರು

ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಪಾಟೀಲರು (ಚಂಪಾ) ಹಳೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಅಲುಗಾಡಿಸುವಂತೆ ಅನೇಕ ಹನಿಗವನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಬಹುತೇಕ ಸತಿ ಮಣಿಗಳಿಗೆ
ಪತಿಯೇ ಪರಧೈವ

ಕೆಲವು ಖಾಲಿ ಮಣಿಗಳಿಗೆ
ಪರಪತಿಯೇ ದೈವ

'ಸೀತಾಯಣ' ಕವನದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣರೇಖೆಯ ಬಗ್ಗೆ
ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ:

ಹೋಗೋ ಮುಂಡೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣ

ಗೆರಿ ಹೊಡೆದ

ಆಮ್ಯಾಲೆ ಬಂದ ರಾವಣ

ಲೈನು ಹೊಡೆದ

'ಗೆರಿ' ಮತ್ತು 'ಲೈನು' ಒಂದೇ ಅರ್ಥ ನೀಡಿದರೂ ಬಳಸಿರುವ
ರೀತಿ ಧ್ವನಿಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ.

ವೈ.ಎನ್.ಕೆ. ಯವರ ನಾನ್ಸೆನ್ಸ್ ಪಂದ್ಯಗಳೂ ಸೊಗಸಾಗಿವೆ.

ಕಾದಿರುವಳು ಶಬರಿ

ಕೈಯ್ಯಲ್ಲೊಂದು ಡಬರಿ

ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದಿಷ್ಟು ಕೊಬರಿ

ವೈ.ಎನ್.ಕೆ. ಅವರ 'ವಂಡರ್' ಸೀರಿಸ್‌ನಲ್ಲಿರುವುದೆಲ್ಲ
ಆಕರ್ಷಕ ಅಂಕಣ ಬರಹಗಳೇ. ಅನೇಕ ಕನ್ನಡಾಂಗ್ಲೋ ಪದಗಳನ್ನು
ಇವರು ಟಿಂಕಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯದ ರಸ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ
ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹೊಂದುವಂತೆ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ
ಲಿಮಿರಿಕ್ಯುಗಳಿಗೆ ಹತ್ತಿರವಾದ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಕವನದ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ
'ಪದ್ಯ ಇಷ್ಟು ಲೈಟ್ ಆದರೆ ಹೇಗೆ ಸ್ವಾಮಿ?' ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನೂ
ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

'ಭಾರ್ಜ್ ಆಫ್ ದ ಲೈಟ್ ಬ್ರಿಗೇಡ್' ಎಂಬ Tennyson
ನ ಕವನಗಳನ್ನು ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀಯವರು ತಮ್ಮ 'ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಗೀತೆ'
ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಒಂದು ಸ್ಯಾಂಪಲ್ ಕವನ
ಹೀಗಿದೆ.

ಅವರ ಬಲಗಡೆ ಗುಂಡು

ಅವರ ಎಡಗಡೆ ಗುಂಡು

ಈ ಲೈಟ್ ಬ್ರಿಗೇಡ್ ಕವನ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಗೇಡ್‌ರೋಡ್
ಬಗ್ಗೆ ಬರೆದಿರಬಹುದೇ ಎಂಬ ಗುಮಾನಿಯನ್ನು ವೈ.ಎನ್.ಕೆ.
ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. 'ಕಂಡಲ್ಲಿ ಗುಂಡು' ಎಂಬ ಪದ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿರುವ
ವೈ.ಎನ್.ಕೆ. ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಮದ್ಯದಂಗಡಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ
ವಿಡಂಬಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ನಮಗೆ
ನೀಡಿರುವ ರಾಶಿ, ಬೀಚಿ, ನಾಡಿಗೇರ್, ಅರಾಸೇ, ಅ.ರಾ. ಮಿತ್ರ
ಮೊದಲಾದ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ವಸ್ತು ವೈವಿಧ್ಯವಿದೆ.
ಹಾಸ್ಯದೊಂದಿಗೆ ವಿಚಾರಗಳ ಮಂಡನೆ ಇದೆ. ಯಾಂತ್ರಿಕ ಬದುಕಿಗೆ
ನಗೆ ಟಾನಿಕ್ ನೀಡಬಲ್ಲ ಹಾಸ್ಯರಸ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಂದು
ಹೇರಳವಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ದೇಶ-ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ
ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಾಷಣಗಳಿಗೆ ವಿಪುಲ ಅವಕಾಶಗಳಿವೆ. ವಿದೇಶ ಕನ್ನಡ
ಸಂಘಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಹಾಸ್ಯರಸಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ಕೊಟ್ಟು ಜಾಗೃತಿಕ
ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಿರುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಆನಂದದ ವಿಷಯ.

★★★

ಹೆಮ್ಮೆಯ ನಾಡು

ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ಸಜ್ಜನ ಸುಪ್ರಜೆಗಳ ನಾಡು
ಶರಣರ ದಾಸರ ಅರಸರ ಬೀಡು

ತಾಮರ ಕಬ್ಬಿಣ ಬಂಗಾರದ ಗೂಡು
ಸಸ್ಯ ಸರೋವರ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಕಾಡು
ವಿಸ್ತಾರದ ಬಯಲಲಿ ಕೇಳಿದ ಸುಗ್ಗಿಯ ಹಾಡು

ಸುಂದರ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ನಿನ್ನಯ ಸೆರಗು
ಶಿಲ್ಪ ಶೃಂಗಾರದ ಬೇಲೂರಿನ ಬೆರಗು
ಭೋರ್ಗರೆಯುವ ಜೋಗದ ಗುಂಡಿಯ ಗುಡುಗು
ಮೊರೆಯುವ ಕಡಲಿನ ತೀರದ ಮೆರುಗು

ಕೃಷ್ಣತುಂಗ ಕಾವೇರಿಯ ಸವಿಯು
ರಸ ಋಷಿ ಬೇಂದ್ರೆಯ ಕಾವ್ಯ ಸುರಸವು
ನಿರ್ಮಲ ನಿರಂತರ ನಿನ್ನಯ ಚೆಲುವು
ತಂದಿದೆ ನಮಗಿನ್ನಿಲ್ಲದ ಒಲವು.

ಡಾ|| ಜಿ.ಎಸ್.ಎಸ್. ಪ್ರಸಾದ್

ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಶಾಸನ ಸಂಪತ್ತು

ಡಾ|| ಎಸ್.ಎಲ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿ

ಕೆಆರ್‌ಯಂ ಕಟ್ಟಿಸು ಭಾವಿಯಂ ಸವಸು ದೇವಾಗಾರಮಂ
ಮಾಡಿಸಜ್ಜೆಪ್ಪೆಯೊಳ್ಳಿದನಾಥರಂ

ಬಿಡಿಸು ಮಿತ್ರಗ್ಗಿಂಬು ಕೆಯ್ ನಂಬಿದಗ್ಗೇಪ್ಪೆವಂದು ತೊಟ್ಟು
ಕಿವಿಯೊಳ್ ಲಕ್ಷ್ಮೀಧರಾಮಾತೃನಾ ||

“ಕರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸು, ಭಾವಿಯನ್ನು ಆಗಸು, ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸು. ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ ಅನಾಥರನ್ನು ಬಿಡಿಸು, ಮಿತ್ರರ ಕೈಬಿಡದಿರು, ನಂಬಿದವರಿಗೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿರು. ಒಳ್ಳೆಯವರ ಕಾಪಾಡು ಎಂದು ತಾಯಿ ಹಿಂದೆ ಹಾಲನರವಂದು ಮಗನ ಕಿವಿಗೆ ಊಡಿದಳು ನುಡಿಯ”.

ಎಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯ ಆಶಯದ ಮಾತುಗಳಿವೆ. ಈ ಒಂದು ಹಳಗನ್ನಡ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ! ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಧರ ಎಂಬ ಮಂತ್ರಿಯ ತಾಯಿ ಆತ ಚಿಕ್ಕಮಗುವಾಗಿದ್ದಾಗ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿಸುವಾಗಲೆಲ್ಲ ಇಂತಹ ಹಿತನುಡಿಗಳನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಳಂತೆ. ಎಂದರೆ, ಮುಂದೆ ಆತ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಎಲ್ಲ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಮೂಲ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಆತ ಕಲಿತ ಈ ಪಾಠವೇ ಎನ್ನುವುದು ಈ ಪದ್ಯದ ಒಳ ಅರ್ಥ.

ಈ ಪದ್ಯ ಸುಮಾರು ೬೦೦ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನದು. ಯಾವ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಕೃತಿಯಲ್ಲಾಗಲೀ ಇದು ಕಾಣ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹಂಪೆಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯದ ಬಳಿ ಇದ್ದ ಕಲ್ಲುಚಪ್ಪಡಿಯ ಮೇಲೆ ಇದನ್ನು ಕೊರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಕಲ್ಲು, ತಾಮ್ರ ಅಥವಾ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಹಾಳೆ, ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಂಬ ಮುಂತಾದ ಯಾವುದೇ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ವಸ್ತುವಿನ ಮೇಲೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಅಳಿಸಿ ಹೋಗದಂತೆ, ಹಾಳಾಗದಂತೆ ಕತ್ತಿರುವ ಬರಹಗಳನ್ನು ‘ಶಾಸನಗಳು’ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ‘ಶಾಸ್’ ಎಂಬ ಮಾತಿಗೆ ‘ಆಜ್ಞೆಮಾಡು’, ‘ಶಿಕ್ಷಿಸು’, ‘ನಿಯಂತ್ರಿಸು’ ‘ಅಧಿಕಾರ ನಡೆಸು’ ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಅರ್ಥಗಳಿವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಮೂಲತಃ ‘ಶಾಸನ’ ಎಂದರೆ ‘ರಾಜನ ಆಜ್ಞೆ’ ಎಂದರ್ಥ. ಕಾಗದದ ಬಳಕೆ ಇರದಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜರು ತಮ್ಮ ಆಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಬಹುಕಾಲ ಉಳಿಯುವಂತಹ ಕಲ್ಲು ಅಥವಾ ಲೋಹಗಳ ಮೇಲೆ ಬರೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಆರಂಭವಾದ ಈ ಪದ್ಧತಿ ನಂತರ ಕೇವಲ ಆಜ್ಞೆಗಳ ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗದೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ನೀಡಿದ ದಾನ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋತವರು-ಗೆದ್ದವರ ವಿವರಗಳು, ಉದಾತ್ತರ ಹೊಗಳಿಕೆ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಳಕೆಯಾಗತೊಡಗಿತು. ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಶಾಸನಗಳು ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರ ದಾನ, ಶೌರ್ಯ, ಬಲಿದಾನ, ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆ, ಪ್ರಾಣದಯೆ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ಉದಾತ್ತಗುಣಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ಕಾಲದಿಂದ ಸಾರುತ್ತಾ ನಿಂತಿವೆ.

ಭಾರತದೇಶದ ಎಲ್ಲ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾದರೂ ತಮಿಳುನಾಡು ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಇವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು. ಕ್ರಿಸ್ತಪೂರ್ವ ೩ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಾಳಿ ಬದುಕಿದ್ದ ಮೌರ್ಯರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೊರೆಯಾದ ಆಶೋಕನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಕದಂಬ, ಗಂಗ, ಚಾಲುಕ್ಯ, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ, ಹೊಯ್ಸಳ, ವಿಜಯನಗರ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ರಾಜಮನೆತನಗಳ ಶಾಸನಗಳನ್ನೂ ನಾವು ಕನ್ನಡನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು! ಕನ್ನಡ, ಸಂಸ್ಕೃತ, ತೆಲುಗು, ತಮಿಳು, ಪರ್ಷಿಯನ್, ಅರಾಬಿಕ್ ಮುಂತಾದ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಇವು ರಚಿತವಾಗಿವೆ.

ಶಾಸನಗಳ ವಸ್ತು - ಸ್ವರೂಪ ವಿಧಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೩೦ ಸಾವಿರ ಶಾಸನಗಳಿರಬಹುದು ಎಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳ ವಸ್ತು ಹಾಗೂ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಅಧ್ಯಯನದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಉಪವಿಭಾಗಗಳೂ ಉಂಟು. ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಲಾದ ‘ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳು’, ಲೋಹದಲ್ಲಿ, ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತಾಮ್ರದ ಹಾಳೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕೆತ್ತಲಾದ ‘ತಾಮ್ರಶಾಸನಗಳು’ ಎನ್ನುವುದು ಮೂಲಭೂತವಾದ ವಿಭಜನೆ. ಶಿಲಾ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿತವಾಗಿರುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಸ್ಮಾರಕಶಿಲೆಗಳು, ದಾನಶಾಸನಗಳು, ಪ್ರಶಸ್ತಿಶಾಸನಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಪುನಃ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅನೇಕ ಉಪವಿಭಾಗಗಳಿವೆ. ನಿದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಸ್ಮಾರಕಶಿಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವೀರಗಲ್ಲು, ಮಾಸ್ತಿಗಲ್ಲು ಮತ್ತು ನಿಷಿದ್ಧಿಕಲ್ಲುಗಳೆಂಬ ಬಗೆಗಳಿವೆ. ದಾನ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ನಮಗೆ ದೊರೆತಿರುವ ಬಹುಪಾಲು ಶಾಸನಗಳು ಈ ಮೂರು ವಿಭಾಗಗಳಿಗೆ ಸೇರಿರುವುದರಿಂದ ಇವುಗಳನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿವರವಾಗಿ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ.

ವೀರಗಲ್ಲು

ಯುದ್ಧ, ಬೇಟೆ ಮುಂತಾದ ಹೋರಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡು ಮಡಿದ ವೀರರ ಸ್ಮರಣೆಯಾಗಿ ನೆಟ್ಟಕಲ್ಲುಗಳೇ ವೀರಗಲ್ಲುಗಳು. ಇವು ಕೇವಲ ಬರಹಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಶಿಲ್ಪದ ವಿವರಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಗಂಗ, ನೊಳಂಬ, ಬಾಣ ಮುಂತಾದ ತುಂಬಾ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ರಾಜವಂಶಗಳ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒರಟಾದ ಬಂಡೆಯಮೇಲೆಯೋ ಅಥವಾ ಹಾಸುಗಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆಯೋ ಆಯುಧವನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವ ವೀರನ ಶಿಲ್ಪವನ್ನಷ್ಟೇ ಕೆತ್ತುವ ಪದ್ಧತಿ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಕಾಲ ಕಳೆದಂತೆ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ, ಚಾಲುಕ್ಯ, ಹೊಯ್ಸಳ

ಮುಂತಾದವರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿಲ್ಪದ ಸೌಂದರ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ವೀರಗಲ್ಲುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮೇಲೆ, ಮಧ್ಯ ಮತ್ತು ಕೆಳ ಎಂಬ ಮೂರು ಹಂತಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ್ದು ಕೆಳಗಿನ ಹಂತ. ಇಲ್ಲಿ ವೀರನು ಪಾಲ್ಗೊಂಡ ಯುದ್ಧದ ಚಿತ್ರಣವಿರುತ್ತದೆ. ಆನೆ, ಕುದುರೆ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ರಾಜಮಹಾರಾಜರು, ಸತ್ತ ಸೈನಿಕರ ಹೇಣಿಗಳು, ಅವನ್ನು ಕುಕ್ಕಿ ತಿನ್ನಲು ಕಾದಿರುವ ಹದ್ದುಗಳು, ಪಿಶಾಚಿಗಳ ವಿಕಟ ನೃತ್ಯ, ಗಾಯಾಳುಗಳ ಸೇವೆಗಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಮೇನೆಗಳು ಮುಂತಾದ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತುವ ಮೂಲಕ ಶಿಲ್ಪಿಯು ಇಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವುದುಂಟು.

ಮಧ್ಯದ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸತ್ತ ವೀರ ಹಾಗೂ ಆತನ ಮಡದಿಯನ್ನು ಅಪ್ಪರೆಯರು ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ಅಥವಾ ಪುಷ್ಪಕ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡೋ ಅಥವಾ ಕೈಹಿಡಿದೋ ಕರೆದುಕೊಂಡು ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ಬಿಡಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮೇಲಿನ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಆತ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪರೆಯರಿಂದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಂತೆ ಅಥವಾ ತಾನು ನಂಬಿದ ದೈವದ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ ಕೆತ್ತಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವೀರನ ಕೀರ್ತಿ ಚಿರಕಾಲ ಶಾಶ್ವತ ಎಂದು ಸೂಚಿಸಲು ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರನ್ನು ಬಿಡಿಸಿರುವುದೂ ಉಂಟು.

ಈ ಮೂರು ಹಂತಗಳನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಲು ಇರುವ ಮಧ್ಯದ ಪಟ್ಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೋರಾಟದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಬರಹದರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಸುಗಳನ್ನು ಕದಿಯುವುದರ ವಿರುದ್ಧ ನಡೆಸಿದ ಹೋರಾಟ, ಹುಲಿ ಅಥವಾ ಹಂದಿಯ ಬೇಟೆ, ಹೆಂಗೆಸರ ಮಾನಾಪಹರಣ ಮಾಡುವವರನ್ನು ಎದುರಿಸಿದ್ದು ಮುಂತಾದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೋರಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವೇ ಕೊಂದುಕೊಂಡ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಘಟನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಶಿಲ್ಪಗಳು ಒಂದು ಅಥವಾ ಎರಡು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ.

ಮಾಸ್ತಿಗಲ್ಲು

'ಮಾಸ್ತಿ' ಎನ್ನುವುದು 'ಮಹಾಸತಿ' ಎಂಬ ಶಬ್ದದಿಂದ ಬಂದಿದೆ. ಹಾಗೆಂದರೆ 'ಮಹಾಪತಿವ್ರತೆ', 'ಗಂಡನಿಗಾಗಿ ಜೀವತೆತ್ತವಳು' ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಹಿಂದೆ ತನ್ನ ಗಂಡ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸತ್ತನೆಂದು ತಿಳಿದೊಡನೆಯೇ ಆತನ ಪತ್ನಿ ಬೆಂಕಿಗೆ ಹಾರಿ ತಾನೂ ಪ್ರಾಣಾರ್ಪಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅಂತಹ ಪತಿವ್ರತೆಯರ ಸ್ಮರಣೆಗಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿರುವವೇ ಈ ಮಾಸ್ತಿಗಲ್ಲುಗಳು.

ಮಾಸ್ತಿಗಲ್ಲುಗಳ ಶಿಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಎರಡು ಬಗೆ ಮೊದಲನೆಯದರಲ್ಲಿ ಸತಿಯಾದ ಮಹಿಳೆಯು ಸರ್ವಾಲಂಕಾರ ಭೂಷಿತೆಯಾಗಿ ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ನಿಂಬೆಹಣ್ಣನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬಲಗೈಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿರುತ್ತಾಳೆ. ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕಲಶ, ಕನ್ನಡಿ, ಗಿಂಡಿ ಮುಂತಾದ ಮಂಗಳ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ

ಕೇವಲ ಆಕೆಯ ತೋಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಬಿಡಿಸಿ ಅದರ ಕೆಳಗೆ ಸತ್ತ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹವನ್ನು 'ಎಕ್ಕೈಮಾಸ್ತಿ' (ಒಂದು ಕೈನ ಮಾಸ್ತಿ), 'ವ್ಯಾಸನತೋಳು' ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಬರಹಸಹಿತ ಹಾಗೂ ಬರಹರಹಿತವಾಗಿ ಕೇವಲ ಶಿಲ್ಪ ಮಾತ್ರವೇ ಇರುವ, ಎರಡೂ ಬಗೆಯ ಮಾಸ್ತಿಗಲ್ಲುಗಳು ದೊರಕಿವೆ.

ನಿಷಿಧಿಗಲ್ಲು

ಈ ಲೋಕದ ಎಲ್ಲ ಆಸೆ-ಆಮಿಷಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಉಪವಾಸವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ದೇವರ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಮಗ್ನರಾಗಿ ಕಡೆಗೆ ಸಾವನ್ನು ಅಪ್ಪುವ ಒಂದು ವಿಧಾನ ಜೈನಧರ್ಮದಲ್ಲಿದೆ. ಇದನ್ನು 'ಸಲ್ಲೇಖನ ವ್ರತ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಸಲ್ಲೇಖನವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಸತ್ತವರ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ಸ್ಮಾರಕಗಳೇ ನಿಷಿಧಿ ಕಲ್ಲುಗಳು.

ಇವುಗಳ ಶಿಲ್ಪದ ವಿವರಗಳೂ ಸಹ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎರಡು ಅಥವಾ ಮೂರು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ, ಎಂದರೆ ತಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿಧನನಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ (ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಗಂಡ-ಹೆಂಡತಿ ಇಬ್ಬರೂ) ಗುರುವಿನ ಎದುರು ಕುಳಿತು ಉಪದೇಶವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಚಿತ್ರಣವಿರುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುವ ದೃಶ್ಯವಿದ್ದರೆ ಮೇಲಿನ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಆತ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆದಂತೆ ತೋರಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ದಾನ ಹಾಗೂ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಶಾಸನಗಳು

ತಾನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದನ್ನು ಇತರರೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಂಡು ಬಾಳಬೇಕು ಎಂಬ ಉದಾತ್ತಗುಣ ಭಾರತೀಯರದು. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ 'ದಾನ'ದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಶತಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಉಳಿದು ಬಂದಿದೆ. ಭಾವಿ, ಕಾಲುವೆ, ಕೆರೆ, ರಸ್ತೆ ಮುಂತಾದವುಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಹಾಗೂ ಪುನರುದ್ಧಾರದಂತಹ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ, ದೇವಾಲಯಗಳ ಕಟ್ಟುವಿಕೆ, ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಪೂಜೆ-ಪುನಸ್ಕಾರಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮೊದಲಾದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ, ಮಠ-ವಿದ್ಯಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾದಾನ, ವಿದ್ವಾಂಸರ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಯಂತಹ ಉದಾತ್ತ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ನೆರವಾಗಲೆಂದು ತಮ್ಮ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಧಾರೆ ಎರೆದ ಸಾವಿರಾರು ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಶಾಸನಗಳಾಗಿ ದಾಖಲಾಗಿವೆ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ದೊರೆತಿರುವ ಕನ್ನಡದ ಅತಿಯತ ಪ್ರಾಚೀನಶಾಸನವಾದ ಕ್ರಿ.ಶ. ೪೫೦ರ ಹಲ್ಮಿಡಿ ಶಾಸನವೂ ಇಂತಹುದೇ ಒಂದು ದಾನ ಶಾಸನವಾಗಿದೆ.

ಆದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆಶೀರ್ವಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಗಳುವ 'ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಶಾಸನ'ಗಳೂ ಇವೆ. 'ಸಾಧುಗಳಿಗೆ ಸಾಧು. ವೀರರಿಗೆ ವೀರ, ಬಾಧಿಸುವ ಕಲಿಗೆ ಕಲಿಯುಗ ವಿಪರೀತ' ಎನಿಸಿದ ಕಪ್ಪೆ ಅರಭಟ್ಟ, ಬೇರೆಯವರ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ತಾಯಿಯಂತೆ ಕಾಣುವ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ದೊರೆ ಮೂರನೇ ಕೃಷ್ಣ, ತನ್ನ ಧರ್ಮಿಗಾಗಿ ಪ್ರಾಣತೆತ್ತ ಕುವರ ಲಕ್ಷ್ಮ ಮುಂತಾದವರ ಹೆಸರುಗಳು ಇಂದಿನವರೆಗೆ

ಲೇಖಕರು : ಡಾ|| ಎಸ್.ಎಲ್. ತ್ರಿನಿವಾಸಮೂರ್ತಿ

ವೀರಗಲ್ಲು ಗಳು

ಮಾಸತಿಕಲ್ಲು

ಶಿಲಾಶಾಸನ

ಮಾಸ್ತಿಕಲ್ಲಿನ
ಬಗೆಗಳು

ತಾಮ್ರಶಾಸನ

ಶಾಸನ ಸಂಪತ್ತು

ಉಳಿದು ಬಂದಿರುವುದು ಇಂತಹ ಪ್ರಸ್ತುತ ಶಾಸನಗಳಿಂದಾಗಿ.

ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಏಕೆ ಸಂರಕ್ಷಿಸಬೇಕು ?

ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜ್ಯದ ಉದ್ದಗಲಕ್ಕೂ ಹಳೆಯ ದೇವಾಲಯಗಳ ಅಸಂಖ್ಯಾತವಾಗಿ, ಕೆರೆ ಅಂಗಳ, ಗೋಮಾಳ, ಅಷ್ಟೇಕೆ, ಕಾಡು-ಮೇಡು, ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶಾಸನಗಳು ಚದುರಿ ಬಿದ್ದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಗಾಳಿ ಮಳೆ, ಬಿಸಿಲು ಬೆಂಕಿ ಎಲ್ಲವುಗಳ ಹೊಡೆತಕ್ಕೂ ಇವು ಸಿಲುಕುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಆಗಲು ನಾವು ಬಿಡಬಾರದಲ್ಲವೇ ? ಶಾಸನಗಳು ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಅಪೂರ್ವ ಆಸ್ತಿ. ಅವು ನಮ್ಮ ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆಯ ಮೂಲ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದವು. ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರ ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಭಾಷಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿವರಗಳೆಲ್ಲವೂ ತಿಳಿದುಬರುವುದು ಇವುಗಳಿಂದಲೇ. ಆದರೆ ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ನಮ್ಮ ಜನರಿಗೆ ಇವುಗಳ ಮಹತ್ವದ ಅರಿವಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಇವು ಬಟ್ಟೆ ಒಗೆಯಲೆಂದೋ, ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳಾಗಿಯೋ, ದನಕರುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಗೂಟಗಳಾಗಿಯೋ ಬಳಕೆಯಾಗಿದ್ದಿದೆ. ಇವುಗಳ ಕೆಳಗೆ ನಿಧಿ ಇದೆಯೆಂದು ಅದನ್ನು ಒಡೆದು ಬಿಸಾಡುವ ಜನರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬದಲಾಗಲೇಬೇಕು. ಶಾಸನಗಳು ನಮ್ಮ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಪಳೆಯುಳಿಕೆ.

ಶಾಸನಗಳ ಅಧ್ಯಯನ

ಶಾಸನಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಮೊದಲಿಗೆ ಮನಗಂಡವರು Colonel Mckenzie, Voltaire Elliot, J.F. Fleet, B.L. Rice, Hulch ಮುಂತಾದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಿದ್ವಾಂಸರು. ಇವರೆಲ್ಲ ಹತ್ತಾರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಶಾಸನಗಳ ಲಿಪಿಯನ್ನು ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಓದಲು ಕಲಿತು ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ೧೯ನೇ ಶತಮಾನದಷ್ಟು ಹಿಂದೆಯೇ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ನಂತರ ಆರ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯ, ಕೆ.ಬಿ. ಪಾಠಕ್, ಆರ್.ಎಸ್. ಪಂಚಮುಖಿ, ಪಿ.ಬಿ. ದೇಸಾಯಿ, ಜಿ.ಎಸ್. ಗಾಯಿ, ಬಾ.ರಾ. ಗೋಪಾಲ್, ಎ.ಎಂ. ಅಣ್ಣಿಗೇರಿ, ಎನ್. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣರಾವ್ ಮುಂತಾದ ಭಾರತದೇಶೀಯ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಈ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದರು. ಈಗ ಇರುವ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಹಿರಿಯ ವಿದ್ವಾಂಸರೆಂದರೆ ಸರ್ವಶ್ರೀ ಎಂ.ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ, ಎಂ.ಎಂ. ಕಲ್ಕುರ್ಗಿ, ಕೆ.ವಿ. ರಮೇಶ್, ಶ್ರೀನಿವಾಸರಿತ್ವಿ, ಷ. ಷಟ್ಪರ್, ಹಂ.ಪ. ನಾಗರಾಜಯ್ಯ, ಆರ್. ಶೇಷಶಾಸ್ತ್ರಿ ಮುಂತಾದವರು. ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದು ಶಾಸನ ಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿಭಾಗಗಳಿವೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತೈದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಶಾಸನಶಾಸ್ತ್ರ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಈ ಲೇಖಕನೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಎಂ.ಜಿ.ಮಂಜುನಾಥ್, ಎ.ಜಿ.ನಾಗರಾಜ್, ಕೆ.ಆರ್. ಗಣೇಶ್, ಪಿ.ವಿ. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ, ವಸಂತಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಎಚ್.ಎಸ್. ಗೋಪಾಲರಾವ್ ಮುಂತಾದ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಇಲ್ಲಿ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಓದುವ, ಪ್ರತಿ ಮಾಡುವ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ

ವಿಧಾನವನ್ನು ಆಸಕ್ತರಿಗೆ ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಅನಿವಾಸಿ ಭಾರತೀಯರ ಪಾತ್ರ (NRI-Role) How NRI can help Indian Aschival & Epigraph collection :

ಶಾಸನಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಅನಿವಾಸಿ ಭಾರತೀಯರು ವಹಿಸಬಹುದಾದ ಪಾತ್ರ ಮಹತ್ವದ್ದು ಎಂದರೆ ನಿಮಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಬಹುದಾದರೂ ಅದು ಸತ್ಯ !

೧೮-೧೯ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ Colonel Mckenzie, Henry Dickson, J.F. Fleet, ಮುಂತಾದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅನೇಕ ಮೂಲಶಾಸನಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಅವುಗಳ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳು ಹಾಗೂ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಈ ಸಂಗ್ರಹಗಳು ಇಂದು ಲಂಡನ್ನಿನ British Library, Royal Asiatic Society Library, British Museum ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಅಮೆರಿಕಾ, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಪೋರ್ಚುಗಲ್, ಜರ್ಮನಿ ಮುಂತಾದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಂತಹದೇ ಸಂಗ್ರಹಗಳು ಇವೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಸಂಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೊರಬಂದಿಲ್ಲ.

Inscription collections are also known to be in America, France, Portugal, Germany and other countries. (Ed.) "we have to rely on our NR to help is collet and eodify Indian in....."

ಶಾಸನಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ ದೂರದ ಲಂಡನ್ನಿಗೋ ಅಥವಾ ಪ್ಯಾರಿಸ್, ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್, ಕೇಂಬ್ರಿಡ್ಜ್‌ಗಳಿಗೋ ಹೋಗಿ ಈ ಎಲ್ಲ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ತುಂಬಾ ಹಣ ಮತ್ತು ಸಮಯ ಎರಡೂ ಬೇಕು. ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್ ಕೂಡಾ ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೇನೂ ಉಪಯುಕ್ತವಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಬಂಧುಗಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಆಸಕ್ತಿವಹಿಸಿ ತಮಗೆ ಸಮೀಪದ ಇಂತಹ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿರುವ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಒದಗಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಈವರೆಗೆ ತಿಳಿದಿರದ ಎಷ್ಟೋ ಹೊಸ ವಿಚಾರಗಳು ಬಂಧುಗಳ ಮೂಲಕ ಹೊರಬರುತ್ತವೆ, ಅದನ್ನು ಬೆಳಕಿಗೆ ತಂದ ತೃಪ್ತಿ ನಿಮ್ಮದಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವಿರಲ್ಲವೇ ?

Local Residents in UK, USA, Europe & all other countries can usefully contribute to the collection of information on Indian Inscriptions and Ephigraphs from Museums and Libraries employing some of their spare time and/or holidays! (Ed.)

ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಗಾದೆಗಳು

ಕಳಿಸಿದವರು : ಶ್ರೀಮತಿ ಅನ್ನಪೂರ್ಣ ಆನಂದ್

೧೧. ಒಂದು ಮಾಡ್ಯುಲಿನಲ್ಲಿ ಬಗ್ ಇದ್ರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾಡ್ಯುಲಿನಲ್ಲಿ ಡೀಬಗ್ ಮಾಡಿದರಂತೆ
(ಎತ್ತಿಗೆ ಜ್ವರ ಬಂದರೆ ಎಮ್ಮೆಗೆ ಬರೆ ಎಳೆದರಂತೆ)
೧೨. ಫಾರಿನ್ ಆಫರ್ ಸಿಗೋ ಮೊದಲು ಪರ್ಫೋಮೆಂಟ್ ಹೋದರಂತೆ
(ಕೂಸು ಹುಟ್ಟೋ ಮೊದಲೇ ಕುಲಾವಿ ಹೊಲೆದರಂತೆ)
೧೩. ಕ್ಲೆಂಟ್ ಎದುರು ಕುಳಿತು ಕೋಡಿಂಗ್ ಶುರು ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ
(ಗಡ್ಡಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ಹಿಡಿದಾಗ ಬಾವಿ ತೋಡಿದ ಹಾಗೆ)
೧೪. ಕಡೆಗಣಿಸಿದ ಬಗ್ ಸಿಸ್ಟಂನನ್ನೆ ಹಾಳು ಮಾಡಿತು
(ಕಡೆಗಣಿಸಿದ ಬೆಂಕಿ ಮನೆಯನ್ನೇ ಹಾಳು ಮಾಡಿತು)
೧೫. ಕ್ಲೆಂಟ್ ಕೊಟ್ಟರೂ ಬಾಡಿ ಶಾಪ್ಟರ್ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ.
(ದೇವರು ಕೊಟ್ಟರೂ ಪೂಜಾರಿ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ)
೧೬. ಸಾವಿರ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿ ಒಂದು ಐಟಿ ಕೆಲಸ ಗಿಟ್ಟಿಸಿಕೋ
(ಸಾವಿರ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿ ಒಂದು ಮದುವೆ ಮಾಡು)
೧೭. ಸ್ಪರ್ಧೇಶದಲ್ಲಿ ನೂರು ದಿವಸ ದುಡಿಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ವಿದೇಶದಲ್ಲಿ ಮೂರು ದಿವಸ ದುಡಿಯುವುದು ಲೇಸು.
(ಇಲಿಯಾಗಿ ನೂರು ದಿವಸ ಬಾಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹುಲಿಯಾಗಿ ಮೂರು ದಿವಸ ಬಾಳುವುದು ಲೇಸು)
೧೮. ಹೊಸ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿಗೆ ಅಪ್ಲೈಟ್ ಆಗದವನ ಬಾಳು ಹಾಳು
(ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬದಲಾಗದವನ ಬಾಳು ಹಾಳು)
೨೦. ಬಾಡಿ ಶಾಪ್ಟರ್ - ಕ್ಯಾಂಡಿಡೇಟ್ ಜಗಳ, ಪ್ಲೇಸ್ಮೆಂಟ್ ಆಗೋ ತನಕ
(ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿ ಜಗಳ ಉಂಡು ಮಲಗೋ ತನಕ)

ಕಾವೇರಿಗೆ ನಮನ

ಗಗನ ಚುಂಬಿಪ ಪರ್ವತಶ್ರೇಣಿ ನಿನ್ನ ಹುಟ್ಟೂರು
ಧೀರ ಕೊಡವರ ನಾಡು ನಿನ್ನ ಹೆಮ್ಮೆಯ ತವರೂರು
ನೊರೆಹಾಲಿನ ತೊರೆ ಚಿಲುಮೆ ನಿನ್ನಯ ಬಿಸಿರು
ನಿನ್ನೀಮಂದಹಾಸವೆ ಈ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದ ಹಸಿರು
ನೀನಾಗಿಹೆ ನೇಗಿಲ ಯೋಗಿಯ ಜೀವದುಸಿರು
ಸುಖ ಸಮೃದ್ಧಿಗೆ ನಿನ್ನದೇ ಹೆಸರು

ಕೊಡವ ಕನ್ನಡ ತಮಿಳನ್ನದೆ ನೀಡಿರುವೆ
ಎಲ್ಲರಿಗೆ ಸುಖ ಸಂಪತ್ತು, ಆಶೆ, ರಕ್ಷೆ
ಬೆಸೆದಿರುವೆ ವಿವಿಧ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಭಾಷೆ
ಬೆಳೆಸಿರುವೆ ನಮ್ಮ ಘನ ಗೌರವ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ

ಕನ್ನಂಬಾಡಿಯಲಿ ನಿಂದ ಆಲಿಂಗನ
ಸಫಲವಾಗಿದೆ ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಯತ್ನ
ಬೆಳೆಗಿದೆ ಸುಂದರ ಬೃಂದಾವನ
ನಿನ್ನ ತಾಳೆಗೆ ತಾಯಿ ಇಗೂ ನನ್ನ ನಮನ

ಬೃಹದೇಶ್ವರನಿಗೆ ಸವಿನೀರಿನ ಕೈಂಕರ್ಯ
ಹರಿಹರರು ಮೆಚ್ಚಿಹರು ನಿನ್ನ ಗಾಂಭೀರ್ಯ
ನೀಡಿರುವೆ ನಾಡಿಗೆ ಮೆರುಗು ಸೌಂದರ್ಯ
ತ್ಯಾಗರಾಜರ ಕೀರ್ತನೆಗೆ ನಿನ್ನದ ಮಾಧುರ್ಯ

ಸೇರಿರುವೆ ನಿನ್ನೊಡೆಯನ ಕಡಲೂರಿನ ಅಡಿಯೊಳಗೆ
ಕಡಲಾಳದ ಜಲರಾಶಿಯ ಅಂತಃಪುರದೊಳಗೆ
ತಿಳಿಬಾನಿನ ಬೆಳದಿಂಗಳಿರುಳೊಳಗೆ
ಮೂಡಲ ರಂಗೋಲಿಯ ಬದುಕೇಳೆಗಳಿಗೆ

ಡಾ|| ಜಿ.ಎಸ್.ಎಸ್. ಪ್ರಸಾದ್

ಕಬಡ್ಡಿಗೊಂದಿಷ್ಟು ಕಾಯಕಲ್ಪ

ಎಚ್. ಎನ್. ಆನಂದ, ಬೆಂಗಳೂರು

ರೋಲ್ ಮಾಡಲ್‌ಗಳಾಗಿ ಎಂದರೆ ಮಾಡಲ್‌ಗಳಾದರು ಎಂದು ನಮ್ಮ ಕ್ರಿಕೆಟಿಗರ ಬಗ್ಗೆ ಜನ ಟೀಕಿಸುವುದನ್ನು ನೀವು ಕೇಳಿರಲೂಬಹುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ತೀರ ಇತ್ತೀಚಿನವರೆಗೆ - ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಪ್ರಚುರಪಡಿಸಲು ಕಂಪನಿಗಳು ಪ್ರೊಫೆಷನಲ್ ಮಾಡಲ್‌ಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಸಿನಿಮಾ ತಾರೆಯರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಈಗ ಅವರ ಜಾಗವನ್ನು ನಮ್ಮ ಕ್ರಿಕೆಟಿಗರು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮಂದಿ ಎಷ್ಟು ಬ್ಯುಸಿ ಎಂದರೆ ೨೪ ತಾಸುಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ನೆಟ್ ಪ್ರಾಕ್ಟಿಸ್ ಮತ್ತು ಜಾಹೀರಾತು ಶೂಟಿಂಗ್ ಸೇರಿದಂತೆ ಪಾರ್ಟಿ/ಮನೆ/ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿ-ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಸಮಯ ನಿಗದಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಬ್ಬರು ಜನಪ್ರಿಯ ಬ್ಯಾಟ್‌ಮನ್‌ಗಳು ಬ್ಯಾಟಿಂಗ್ ಮಾಡುವಾಗ ಪಿಚ್ ಮೇಲೆ ಆಗಾಗ ಮಾತು ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಅವರು ಬ್ಯಾಟಿಂಗ್ ಸ್ಟಾಟಿಸ್ಟಿಕ್ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೋ ಅಥವಾ ಸಂಜೆ/ನಾಳೆಯ ಶೂಟಿಂಗ್ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವರೋ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ನನ್ನದೇ ಆದ ಅನುಮಾನಗಳಿವೆ!

ಐವತ್ತರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಟೆಸ್ಟ್ ಆಡುತ್ತಾ ಇಡೀ ಐದು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಪಂದ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಭವ್ಯವಾದ ೭೫೦ ರೂ. ಸಂಭಾವನೆ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಪಂಕಜ್‌ರಾಯ್, ಗುಪ್ತೆ, ಅಮರನಾಥ್‌ಗಳಂತೆ ಇಂದು ನಮ್ಮ ಹಾಕಿ/ಫುಟ್‌ಬಾಲ್ ಆಟಗಾರರು ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಆಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದಿನ "ಪಂಕಜ್‌ರಾಯ್", "ಗುಪ್ತೆ", "ಅಮರನಾಥ್‌ಗಳು" ಕೋಟಿಗಟ್ಟಲೆ ಎಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಇತರ ಕ್ರೀಡೆಗಳ ಆಟಗಾರರು ಬರೀ ಬೆವರು ಇಳಿಸುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಪೂರ್ ಹಾಕಿ/ಫುಟ್‌ಬಾಲ್ ಆಟಗಾರರನ್ನಂತೂ ಕೇಳುವವರೇ ಇಲ್ಲ.

ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಶೇ. ೧೦೦ರಷ್ಟು ಅಪ್ಪಟ ನಮ್ಮದೇ ಆದ ಸ್ವದೇಶಿ-ಕಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ಕೇಳುವವರು ಯಾರು? ಲಾರ್ಡ್ ಹನುಮಂತ ರಾಯನೇ ಹಗ್ಗ ಕಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಪೂಜಾರಿ ನೂಡಲ್ಸ್ ಕೇಳಿದ ಎನ್ನುವಂತೆ ಹಾಕಿ/ಫುಟ್‌ಬಾಲ್ ಆಟಗಾರರು ಬರಿಗೈ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವಾಗ - ಗೋಲ್‌ಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಲ್ಲ ಸಂಭಾವನೆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ - ಇನ್ನು ಕಬ್ಬಡ್ಡಿ ಮಂದಿಯನ್ನು ಯಾರು ಕೇರ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಹೇಳಿ ನೋಡುವಾ?

ಆದರೂ ನಮ್ಮ ಸ್ವದೇಶಿ ಕಬಡ್ಡಿಗೇ ಒಂದಿಷ್ಟು ಕಾಯಕಲ್ಪ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಒಂದು ಆಟವನ್ನು ಉಳಿಸಿ, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಯೋಚಿಸಬಹುದು. ಹೇಗೆಂದಿರಾ? ಈಗ ನೋಡಿ ಕಬಡ್ಡಿ ಆಟದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆಟಗಾರರು - ಅಂದರೆ ಎರಡೂ ತಂಡದವರು 'ಕಬಡಿ', 'ಕಬಡಿ' ಎಂದು ಒಂದೇ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ

ಬದಲು ಒಂದು ತಂಡವನ್ನು ಒಬ್ಬ ಉತ್ಸಾಹಕರು ಪ್ರಾಯೋಜಿಸಿದರೆ ಆಟಗಾರರು ಆಟದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ 'ಕಬಡಿ' 'ಕಬಡಿ' ಎನ್ನುವ ಬದಲು ಒಂದು ಪ್ರಾಡಕ್ಷನ್ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳತೊಡಗಿದರೆ?

ಪ್ರಾಯೋಜಕರು ಎಂದರೆ ತಟ್ಟನೆ ಹೊಳೆಯುವುದು ಕೋಕೋಕೋಲಾ ಕಂಪನಿ ತಾನೆ? ಅವರಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಟೀವಿ ಕಂಪನಿಗಳು ಅದೆಷ್ಟು ನಷ್ಟ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತೋ? ಇರಲಿ. ಈಗ ಕೋಕೋಕೋಲಾ ಕಂಪನಿ ಒಂದು ಕಬಡ್ಡಿ ತಂಡವನ್ನು ಪ್ರಾಯೋಜಿಸಿದರೆ ಅದರ ಆಟಗಾರರು 'ಕಬಡಿ', 'ಕಬಡಿ' ಎನ್ನುವ ಬದಲು ಕೋಲಾ, 'ಕೋಲಾ' ಎನ್ನುತ್ತಾ ಎದುರಾಳಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಮುನ್ನುಗ್ಗಬಹುದು. ಒಂದು ಸುತ್ತು ಮುಗಿಸಿ ಬಂದು ಒಂದು ಗುಟುಕು ಕೋಲಾ ಕುಡಿಯಬಹುದು.

ಕೋಕೋಕೋಲಾ ಕಣದಲ್ಲಿ ಇಳಿದಿದೆ ಎಂದ ಮೇಲೆ ಪೆಪ್ಪಿ ಸುಮ್ಮನಿರುವುದೇ? ನೀವು ಈಗಾಗಲೇ ಊಹಿಸಿರುವಂತೆ ಪೆಪ್ಪಿ ಆಟಗಾರರು 'ಕಬಡಿ' 'ಕಬಡಿ' ಎನ್ನದೆ 'ಪೆಪ್ಪಿ' 'ಪಿಪ್ಪಿ' ಎನ್ನುತ್ತಾ ಕೋಕೋಕೋಲಾ-ಪೆಪ್ಪಿಗಳ ಸಮರ ಕಬಡ್ಡಿ ಅಂಗಳಕ್ಕೂ ಇಳಿಯುತ್ತದೆ. ಆಟಗಾರರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಭಾವನೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಕಬಡ್ಡಿಗೇ ಇನ್ನಷ್ಟು ಪ್ರಚಾರ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಹಳ್ಳಿಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಪೆಪ್ಪಿ-ಕೋಕೋಕೋಲಾ ಸಿಗುವಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಬಡ್ಡಿ ಕೋಕೋಕೋಲಾ-ಪೆಪ್ಪಿಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಳ್ಳಬೇಕಿಲ್ಲ. ಇತರ ಉತ್ಸಾಹಕರು ಸಹ ತಮ್ಮ ಉತ್ಸಾಹದನೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚುರ ಪಡಿಸಲು ಕಬಡ್ಡಿ ಬಳಸಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಈ ಸೋಪ್ ಸಮರ ನೋಡಿ. 'ರಿನ್' ಮತ್ತು 'ವೀಲ್' ಹಣಾಹಣೆ ಇದೀಗ ಕಿರುತೆರೆಯ ಮೇಲೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಕಬಡ್ಡಿ ಮೂಲಕ ವಿಸ್ತರಿಸಲೂಬಹುದು. 'ರಿನ್' ತಂಡದ ಆಟಗಾರರು 'ರಿನ್' 'ರಿನ್' ಎನ್ನುತ್ತಾ 'ವೀಲ್' ತಂಡದ ಕೋಟಿಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರೆ ಎದುರಾಳಿಗಳು 'ವೀಲ್' 'ವೀಲ್' ಎನ್ನುತ್ತಾ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧೆ ಒಡ್ಡಲು ಸಾಧ್ಯ. ಆಟದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ತಂಡಗಳು ಮಣ್ಣಾದ ತಮ್ಮ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ತಾವು ಪ್ರಯೋಜಿಸಿದ ಸೋಪ್ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಒಗೆಯಲೂಬಹುದು. ಆಕರ್ಷಕ ಸಂಭಾವನೆ ಸಹ ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ.

ಇದರಂತೆ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಸಂಭವನೀಯಗಳನ್ನು ನೀವು ಊಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. 'ಕಿಸಾನ್-ಮ್ಯಾಗಿ', 'ಪಾರ್ಲೆ-ಬ್ರಿಟಾನಿಯ'; 'ಲಕ್ಸ್-ಲೈಫ್‌ಬಾಯ್' ತಯಾರಿಸುವ ಕಂಪನಿಗಳು ದೊಡ್ಡ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಈ ಸಣ್ಣ ಕ್ರೀಡೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿದರೆ ಆಟಗಾರರ ಬಾಯಿಯಿಂದ 'ಕಿಸಾನ್' 'ಕಿಸಾನ್', 'ಮ್ಯಾಗಿ' 'ಮ್ಯಾಗಿ', 'ಪಾರ್ಲೆ'

'ಪಾಲೆ' ಹೀಗೆ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಕೂಗುಗಳನ್ನು ಕೇಳಬಹುದು. 'ಕಬಡಿ', 'ಕಬಡಿ' ಎನ್ನುವ ಈಗಿರುವ ಏಕತಾನಕ್ಕೆ ಅತ್ಯ ಹಾಡಬಹುದು.

ಈ ಪ್ರಾಯೋಜಕತ್ವ ತುಂಬಾ ಪಾಪುಲರ್ ಆಯಿತು ಎಂದುಕೊಳ್ಳಿ, ಆಗ ಕಾರ್, ಫಿಜ್, ಟೀವಿ, ರೇಡಿಯೋ ಮುಂತಾದ ವೈಟ್ ಕಾಲರ್ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ತಯಾರಕರು ಕಬಡ್ಡಿ ಅಖಾಡಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ. ಆಗ ಕಬಡ್ಡಿ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಕೇಳಿಬರುವುದು 'ಮಾರುತಿ' 'ಮಾರುತಿ'; 'ಹೋಂಡಾ' 'ಹೋಂಡಾ'; 'ಗಾದ್ರೆಜ್' 'ಗಾದ್ರೆಜ್': 'ಸ್ಯಾಮ್ಸಂಗ್' 'ಸ್ಯಾಮ್ಸಂಗ್'; 'ಫಿಲಿಪ್ಸ್' 'ಫಿಲಿಪ್ಸ್'; 'ಸೋನಿ' 'ಸೋನಿ'; - ಹೀಗೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಹೆಸರುಗಳೇ! ಕಬಡಿ ಅಟಕೃಷ್ಣೆ ಹೆಸರು.

ಈಗ ಇಲ್ಲೊಂದು ಸಣ್ಣ ಸಮಸ್ಯೆ ತಲೆದೋರುತ್ತದೆ ಸಹ. ಅದೇನೆಂದರೆ ಉಚ್ಚಾರಣೆ ಸಮಸ್ಯೆ. ವೀಲ್, ರಿನ್, ಲಕ್ಸ್ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಪಟಪಟ ಹೇಳಬಹುದು. ಸುಲಭ. ಆದರೆ ಕೋಕಾಕೋಲ, ಬ್ರಿಟಾನಿಯ, ಫಿಲಿಪ್ಸ್ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಪಟಪಟನೆ ಹೇಳಿ ನೋಡೋಣ. ತಡವರಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇಂತಹ ತಂಡಗಳು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಯೋಜಕರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಭಾವನೆಗೆ ಬೇಡಿಕೆ ಇಡಬಹುದು; ಚಕಚಕ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಕೇಂದ್ರಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಇನ್ನೊಂದು ಸಾಧ್ಯತೆಯೂ ಇದೆ - ದೇಶೀ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಎಂಎಸ್‌ಸಿ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಲು ಕಬಡ್ಡಿ ಪ್ರಚಾರತಂತ್ರ. ಲಸ್ಸಿ ಮಾರುವ ಕಂಪನಿ ತನ್ನ ತಂಡವನ್ನು ಪೆಪ್ಸಿ ತಂಡದ ವಿರುದ್ಧ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರೆ ಹೇಗೆ? ಆಯುರ್ವೇದ ಔಷಧಿಗಳು ಅಲೋಪತಿ ಡ್ರಗ್‌ಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬಹುದೇ? ಖಾದಿ ಬೋರ್ಡ್ ಓನ್ಲಿವಿಮಲ್/ ರೇಮಂಡ್ ತಂಡವನ್ನು ಸದೆಬಡಿಯಬಹುದೇ? ಹಾಗೆಯೇ, ಚುನಾವಣೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ತಮ್ಮ ತಂಡಗಳನ್ನು (ಎತ್ತಿ) ಕಟ್ಟಬಹುದು. ಆದರೆ ಸಮಸ್ಯೆ ಎಂದರೆ ಕೊನೆಯ ಘಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಆಟಗಾರರು ಪಕ್ಷಾಂತರ ಮಾಡಿದರೆ?

ನಮ್ಮ ಕೆಲವು ಜನಪ್ರಿಯ ಸಿನಿಮಾ ತಾರೆಯರು ಐಪಿಎಲ್ ಮಾಡರಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಕಬಡಿ ತಂಡವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಪಂದ್ಯಾವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಡಲು ಬಿಡಬಹುದು. ಉದಾ: ರಾಜ್ ತಂಡ, 'ರಾಜ್' 'ರಾಜ್' ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿದರೆ ಎದುರಾಳಿ ತಂಡ 'ವಿಷ್ಣು' 'ವಿಷ್ಣು' ಎನ್ನುತ್ತಲೋ ಅಥವಾ 'ಜಗ್ಗೇಶ್' 'ಜಗ್ಗೇಶ್' ಎಂದು ಪಿಸುಗುಟ್ಟುತ್ತಾ ವೈರಿಗಳ ಆವರಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಬಹುದು. ಆದರಂತೆ ಜನಪ್ರಿಯ ನಟಿಯೊಬ್ಬಳು ತನ್ನ ತಂಡವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿದರೆ ಆಕೆಯ ನಾಮವನ್ನು ಜಪಿಸುತ್ತಾ ಆಟಗಾರರು ಸ್ಪೂರ್ತಿಯನ್ನೂ ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ ಅಲ್ಲವೇ? ನಟನ ತಂಡ, ನಟಿಯ ತಂಡವನ್ನು ಎದುರಿಸಿದಾಗ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೆ ಆಗುವ ಉತ್ಸರ್ಜ, ಚಮ್ಮುವ ಉತ್ಸಾಹ, ಹೊರಹೊಮ್ಮುವ ಘೋಷಕ್ಕೆ ಸಾಟಿ ಇರುವುದೇ?

ಇವೆಲ್ಲ ನೋಡಿದಾಗ ಕಬಡ್ಡಿಯಂತಹ ದೇಶೀ ಕ್ರೀಡೆಗೆ ಇಂತಹ

ಪ್ರಾಯೋಜಕತ್ವ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಅದೊಂದು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಆದರೆ 'ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಗುವುದು 'ಸಂಕ್ರಾಂತಿ'ಯೇ ಹೊರತು 'ಕ್ರಾಂತಿ'ಯಲ್ಲ ಎಂಬುದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ಟೆಕ್ನಿಕಲ್ ಡಿಜಿಟಲ್ ಕನಸು!

'ಸವಾಲು'

ಶ್ರೀಮತಿ ಕವಿತಾ ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಹೈದರಾಬಾದ್

'ಬ್ರಿಟಿಷರೇ ಭಾರತ ಬಿಟ್ಟು ತೊಲಗಿರಿ' - ಇದು
ಅಂದಿನ ಭಾರತೀಯರ ಒಕ್ಕೂಟ
'ಏನೇ ಮಾಡಿ ವಿದೇಶಕ್ಕೆ ಹಾರಿ' - ಇದು
ಇಂದಿನ ಯುವಜನರ ಏಕೈಕ ನಿಲುವು

ಹಳ್ಳಿಬಿಟ್ಟು ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಾಯಿತು
ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳಾದವು ಫಾಟು ಸೈಟುಗಳು
ಹಳ್ಳ ಕೊಳ್ಳಗಳಲ್ಲ ಬತ್ತಿ ಬರಿದಾದವು
ಕೈತುಂಬಿ ಬರುತ್ತಿದೆ ಸಾಕು! ಕಂತೆ ಕಂತೆ ನೋಟುಗಳು
ಕರಿಯರ್-ಪ್ಯೂಚರ್‌ಗಳೆಂಬ ಅಂಧಗುರಿಯ ಬೆನ್ನೇರಿ
ಹೊರಟಿರುವ ಇಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗಿದು ಸಂತಸದ ಸುಗ್ಗಿ
ಆಂಗ್ಲ-ಭಾರತೀಯರ ಮಿಶ್ರ ನಾಗರೀಕತೆಯ ಪರಿ
ಮರೆಸುತ್ತಿದೆ ಹೇಳಲು ಭಾರತೀಯರೆಂದು ಹಿಗ್ಗಿ
ಪರದೇಶದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ ಪರಸಂಸ್ಕೃತಿಯನನುಸರಿಸಿ
ಮುಂದುವರಿದ ರಾಷ್ಟ್ರದಲಿ ಮುಂದುವರಿದ ಪ್ರಜೆಯಾಗಿ
ಬುದ್ಧಿ, ಶಕ್ತಿ, ಜೀವಮಾನವೆಲ್ಲವೂ ಹೊರಗೇ ವ್ಯಯಿಸಿ
ಭಾರತಕ್ಕೆ ನೀಡಿರುವ ಕೊಡುಗೆಯೇನು?
ಭಾರತೀಯನಾಗಿ??

ಹೀಗೊಂದು ಸಮಾಗಮ

ಅಪರಂಜಿ ಶಿವು, ಬೆಂಗಳೂರು

ನಮ್ಮ ನಡೆ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ನೋಡಿದವರು, ನಮ್ಮ ಜೀವನ ರೀತಿಗೆ ಹೇಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತಾರೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಒಳನೋಟ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ನನ್ನ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಿತ್ರರೊಂದಿಗೆ ಮೈಸೂರು, ಬೇಲೂರು ಹಳೇಬೀಡು ಓಡಾಡಿದಾಗ.

ತನ್ನ ಊರಾದ Ipswich ನಲ್ಲಿ Town Counselor (ನಮ್ಮಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಪೊರೇಟರ್) ಆಗಿರುವ ಪೀಟರ್‌ಗೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಮುಂದಿರುವ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫಾರ್ಮರ್ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣು "ಯಾರಾದರೂ ಕೈತಪ್ಪಿ ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಪ್ರಾಣಹಾನಿ ಆಗುತ್ತವೆ" ಎಂಬುದು ಅವನ ಸಹಜ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಸಮಾಜವಾದದತ್ತ ವಾಲಿರುವ ಬಾರ್ಬರಾಳ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವೇ ಬೇರೆಯ ರೀತಿಯದು ವೆಸ್ಟ್ ಆಫ್ ಕಾರ್ಡ್ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿನ ಭವ್ಯವಾದ ಇನ್ಸ್ಯಾನ್ ಮಂದಿರವನ್ನು ನೋಡಿದಮೇಲೆ, "ಇಷ್ಟೇ ಹಣವನ್ನು ಬಳಸಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯನ್ನೋ, ಶಾಲೆಯನ್ನೋ ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮ ದೇಶದ ಬಡಜನತೆಗೆ ಎಷ್ಟು ಸಹಾಯ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು" ಎಂದು ಉದ್ಗರಿಸಿದಳು. ಅಲನ್ ಗೆ ನಮ್ಮ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅದಮ್ಯ ಕುತೂಹಲ. ಅವನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು "Down to Earth" ಆಗಿದ್ದವು. "ಊಟಮಾಡುವಾಗ ಬಲಗೈಯ್ಯಲ್ಲೇ ಏಕೆ ಮಾಡಬೇಕು? ಎಡಗೈ ಏಕೆ ಬಳಸಬಾರದು" ಎಂದು ಎಲೆಯ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾಗಲೇ ಕೇಳಲು ಶುರು ಮಾಡಿದ. ಹಾರಿಕೆಯ ಉತ್ತರ ಅವನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ನೀಡಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಮಾರನೆಯ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಅತ್ಯಂತ ವಿವರವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವನಿಂದ "What a hygenic way, Now I understand" ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನುತ್ಕರ ಪಡೆದೇ ಈ 'ಎಡಗೈ ಪ್ರಸಂಗ'ವನ್ನು ಮುಗಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಪ್ರಯೋಗಗಳು ನಮಗೆ ಅರಿವಿಲ್ಲದಂತೆಯೇ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗೆ ತರ್ಜುಮೆಯಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. "Sun Valley" ಯಲ್ಲಿ ಮಿತ್ರ ವಿಜಯೇಂದ್ರ ತಮ್ಮ ಅತಿಥಿಗಳಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಸಂತೋಷಕೊಟ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹಿಂತಿರುಗುವಾಗ ಬಾರ್ಬರಾ, "ಕುಮಾರ್, ನಿನ್ನ ಗೆಳೆಯರು ಹಾಗೂ ಅವರ ಪತ್ನಿಯರು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಬಾರಿಬಾರಿಗೆ 'ಅಲ್ಲವಾ' ಅಂತ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. "ಹಾಗೆಂದರೇನು" ಅಂತ ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ "ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಸಮ್ಮತಿ ಇದೆ ತಾನೆ ಎಂದು ಸೌಜನ್ಯದಿಂದ ಕೇಳುವ ರೀತಿ" ಎಂಬ ಉತ್ತರ ಬಂತು. ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಭಾರತೀಯರು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವಾಗ "is'nt it" ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ತಮ್ಮ ನಟನೆಗೆ ಜೀವ ತುಂಬುತ್ತಾರೆ. ಇವತ್ತು ನನಗೆ ಅದರ ಕಾರಣ ತಿಳಿಯಿತು" ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ನಮ್ಮ ಈ ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುವ ಮುನ್ನ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಭೀಮೇಶ್ವರಿಯಲ್ಲಿ ತಂಗಿದ್ದೆವು. ಅದೊಂದು

ಮರೆಯಲಾಗದ ಸಂಜೆ. "ಗೋಲ್ಡ್ ಘರ್" ನಲ್ಲಿ ಬಾಣಸಿಗ ಮಂಜುನಾಥ್ ನೀಡಿದ ಪೂರಿ, ಸಾರು, ಉಪ್ಪೇರಿ ಮೊಸರನ್ನಗಳನ್ನು ಗಡದ್ದಾಗಿ ತಿಂದು, ಆಚೆ ಹಾಕಿದ್ದ ಕ್ಯಾಂಪ್ ಫೈರ್ ಸುತ್ತ ನಾವೆಲ್ಲ ಕುಳಿತಿದ್ದೆವು. ಪಕ್ಕದ ಗುಡಿಸಿಲಿನ ರೋಜರ್ ಸಹಾ ನಮ್ಮ ಗುಂಪನ್ನು ಸೇರಿದ್ದ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ರೋಜರನ ಹವ್ಯಾಸ. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಜನವರಿ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಹತ್ತುದಿನಗಳ ಕಾಲ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ, ಕಾವೇರಿಯಲ್ಲಿ ಮೀನು ಹಿಡಿದು, ಪುನಃ ಅದನ್ನು ನೀರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಊರಿಗೆ ಮರಳುತ್ತಿದ್ದ ರೋಜರ್‌ಗೆ ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ತುಂಬು ಅಭಿಮಾನ. "ಇಲ್ಲಿನ ಜನರ ಸೌಜನ್ಯ, ನಿಷ್ಕಳಂಕ ಸ್ನೇಹ ಬೇರೆ ಎಲ್ಲೂ ಕಾಣಲಾಗದು" ಎಂಬುದು ಅವನ ಅಭಿಮತ. ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಬೇರರ್ ಕಾಳಪ್ಪ ಮೂರು ಬಾಟಲ್ ಕಿಂಗ್ ಫಿಷರ್ ತಂದು ಹಂಚಿಹೋದ. ಶಾಯಿ ನೀಲಿಯ ಆಗಸದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲೊಂದು ಇಲ್ಲೊಂದು ಚುಕ್ಕಿಗಳು ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಪೀಟರ್, ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಸೌದೆಯ ತುಂಡೊಂದರಿಂದ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಕೆದಕಿ, ನಂತರ ಅದನ್ನೇ ಪೂರ್ಣಾಹುತಿ ಮಾಡಿದ. ಸುತ್ತ ಇದ್ದ ಕಂಪು ಮುಖಗಳು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿದ ಬೆಂಕಿಯ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಕಂಪಾದವು.

ಬಾರ್ಬರಾ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು. "ರೋಜರ್ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಇದು ನಮ್ಮ ಮೊದಲ ಭೇಟಿ. ಆದರೆ ಭಾರತೀಯರ ಸ್ನೇಹಪರತೆ ನಮಗೇನೂ ಹೊಸದಲ್ಲ. ಕೊಮರ್‌ನೊಂದಿಗೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಗೆಳೆತನ ಮೂರು ದಶಕಗಳಿಗೂ ಮಿಕ್ಕಿದ್ದು ಆದರೆ ಕಳೆದ ಹಲವು ದಿನಗಳು ಈ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಓಡಾಡಿದಾಗ ಮಿಕ್ಕಿದ್ದು ಆದರೆ ಕಳೆದ ಹಲವು ದಿನಗಳು ಈ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಓಡಾಡಿದಾಗ ನಾನು ಕಂಡ ಬಡತನ ಏಕೆ ಬಂಡಾಯ ಎದ್ದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಸಂಗತಿ. ನಮ್ಮ ಅಂತಹ ಧುರೀಣರನ್ನು ಏಕೆ ಈ ನಾಡು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಲ್ಲ? ಜನರ ಸಹನೆ ಸಂಯಮಕ್ಕೂ ಒಂದು ಮಿತಿ ಬೇಡವೇ?" ಪೀಟರ್ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯ ಮಾತನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತ ೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸ್ಥಿತಿ ಈಗಿನ ಇಲ್ಲಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಜಮೀನುದಾರರೂ ಬಡಜನತೆಯ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಒಂದು ಧ್ಯೇಯದ ಹಂತಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಅವರು ಮಾಡಿದ್ದೇ ಕಾನೂನು. "ಹೇಗೂ ಅವರೆಲ್ಲಾ ರಾಜನಿಗೆ ಪೊಗದಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ರಾಜನ ಆಳ್ವಿಕೆ ಈ ಹಣವಂತರ ಕೈಯಲ್ಲೇ ಇತ್ತು ಅಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಅಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜ ಕ್ರಾಂವೆಲ್ ಅಂತಹ ಧೀರರಿಗೆ ಧುರೀಣತ್ವ ನೀಡಿತು. ಮುಂದಿನದ್ದೆಲ್ಲಾ ಚರಿತ್ರೆ. ಯಾವ ಜನತೆಯೂ, ಎಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ಹಣೆಬರಹ, ಎಂದು ಕೈಚೆಲ್ಲಿ ಕೂರುವ ಆಗತ್ಯವೆ ಇಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ನಿಃಸ್ವಾರ್ಥಿ ಧುರೀಣ ಒಂದು ಸಮಾಜವನ್ನೇ ಬದಲಿಸಬಹುದು....." ಇದುವಿನ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದ ರೋಜರ್ ಬಾಯಿ ಹಾಕಿದ.

“ಪೀಟರ್, ಕಳೆದ ೧೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಾನು ಈ ನಾಡಿಗೆ ತಪ್ಪದೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಮೂಲಭೂತ ಪ್ರಗತಿ ಇಲ್ಲ ಅಚ್ಚರಿಯೆನಿಸುವಷ್ಟು ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಯಾವುದೇ ಮುಂದುವರಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ. ತಳಹದಿ ತೀರಾ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದದ್ದು ಗಾಂಧಿ ಈ ನಾಡಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ತಂದುಕೊಟ್ಟಾಗ ಭಾರತ ಹದಿನೇಳನೆಯ ಶತಮಾನದ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಷ್ಟು ಶ್ರೀಮಂತ ರಾಷ್ಟ್ರ ಖಂಡಿತ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂದಹಾಗೆ ಕ್ರಾಂವೆಲ್‌ನಷ್ಟೇ ನಿರ್ವಾಹಿ ಧುರೀಣ ಗಾಂಧಿಗೆ ಜನ್ಮ ಕೊಟ್ಟ ನೆಲ ಇದು. ಇನ್ನು ಅರ್ಧಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಈ ನಾಡು ಯಾವುದೇ ಮುಂದುವರಿದ ದೇಶದ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಖಚಿತ ನಂಬಿಕೆ.”

ಎಲ್ಲ ಮಾತುಗಳನ್ನೂ ತದೇಕಚಿತ್ತದಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಆಲ್ನ್, “ಕೂಮರ್, ನೀನಾಕೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿದ್ದೀ. ನಿನ್ನ ಅನಿಸಿಕೆ ಏನು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹರಡಿದ್ದ ಬೆಟ್ಟದಸಾಲಿನ ಕಪ್ಪು ಪೆರದೆ ಚಂದ್ರೋದಯಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಅಂಚನ್ನು ಪಡೆದಿತ್ತು. ಕತ್ತಲಿನಲ್ಲಿ ನದಿ ಕಾಣಿಸದಿದ್ದರೂ, ಕಾವೇರಿಯ ಜುಳು ಜುಳು, ಜೋಗುಳದಂತೆ ಇಂಪಾಗಿತ್ತು. ಬಹುಕಾಲದ ಮಿತ್ರರೊಂದಿಗೆ ಕುಳಿತು ಹರಟುವ ಸಂತಸ ಮನವನ್ನು ತುಂಬಿತ್ತು.

“ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಮಾತುಕತೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ತಪ್ಪೆಸಗಿದ ಭಾವನೆ ಮೂಡಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ಹಾಗೇನೂ ಆಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಮ್ಮತೆಯಿಂದ ತಿಳಿಸಬಯಸುವೆ. ನನ್ನ ತಾಯ್ನಾಡು ನನ್ನನ್ನು ಬಹು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಮಧ್ಯಮವರ್ಗ ಕುಟುಂಬದಿಂದ ಬಂದ ನನಗೆ, ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಗಗನಕುಸುಮವಾಗಿದ್ದ ವಿದೇಶ ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ನಡೆಸಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಈ ಋಣವನ್ನು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಉದ್ಯಮ ನಡೆಸಿ ಹಳ್ಳಿಯ ಹುಡುಗರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಿ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ತೀರಿಸಿರುವೆ. ಕಳೆದ ಎರಡು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕೈಲಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿ ನಡೆಸಿ ಹಲವರಿಗಾದರೂ ಮುದನೀಡಿರುವ ಭ್ರಮೆ ನನ್ನದು. ನಾನೇನು ಗಾಂಧಿ, ಕ್ರಾಂವೆಲ್ ಅಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ತೆರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಆ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಬಳಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರ್ಕಾರದ್ದು. ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ರೋಜರ್ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ತಳಹದಿ ಕಿರಿದಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಆನೆಯ ನಡಿಗೆ ಸಾಗಿದೆ. ಚೈನಾ ನಮಗಿಂತ ಒಂಭತ್ತು ಪಟ್ಟು ಮುಂದಿದೆಯಂತೆ. ಇರಲಿ. ಆ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರದ ನಾಗಾಲೋಟ ನಮಗೆ ಒಗ್ಗಲಾರದು. ನಾನೇನು ನಮ್ಮ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಭಕ್ತನಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನನಗೆ ಬಹು ಪ್ರಿಯವಾದ ಸರಕು.....” ಎಂದು ಉದ್ದ ಭಾಷಣ ಬಿಗಿದೆ. ಬೀರು ಕುಡಿದ ಬಾಯಿ: ಸುಮ್ಮನಿರುತ್ತದೆಯೇ?

ರಾತ್ರಿ ಬಹು ಹೊತ್ತು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಮಾತು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಯಾರಿಗೂ ಮನಸ್ಸು ಬಾರದು. ಕೊನೆಗೆ, ರೋಜರ್ “ನಾಳೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬೇಗನೆ ಮೀನು ಹಿಡಿಯಲು ಹೋಗಬೇಕು” ಎನ್ನುತ್ತಾ ನಮಗೆ ವಿದಾಯ ಹೇಳಿದ. ಅವನ ಹಿಂದೆ ಆಲ್ನ್ ಹೊರಟ. ಪೀಟರ್ “ನಾನು

ನದಿ ಹರಿಯುವುದನ್ನು ನೋಡಿಬರುತ್ತೇನೆ. ಕುಮಾರ್ ನಿನಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗದಿದ್ದರೆ ಬಾರ್ಬರಾಳನ್ನು ಲಾಗ್ ಹೆಟ್‌ವರೆಗೂ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಲಾಗುತ್ತದೆಯೇ ಎಂದು ಕೇಳಿ ನನ್ನ ಸಮ್ಮತಿ ಪಡೆದು ನದಿಯ ಬಳಿ ಸಾಗಿದ. ನಾನು ಬಾರ್ಬರಾ ಜೊತೆ ನಡೆಯುತ್ತಾ “ನನ್ನ ಉತ್ತರ ಹೇಗಿತ್ತು?” ಅಂತ ಕೇಳಿದ. ಬಾರ್ಬರಾ ನೇರ ಉತ್ತರ ನೀಡಲಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ನನಗೆ ಮರುಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕಿದಳು.

“ನಿಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ನಕ್ಸಲ್ ಬೆಡೆ ಚಟುವಟಿಕೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಪೇಪರಿನಲ್ಲಿ ಓದಿದ್ದೆ. ನಿಜವೇನು?”

“ಹೌದು, ನಿಜ, ಯಾಕೆ?”

“ನೀನು ಕೈಗಾರಿಕೋದ್ಯಮಿಯಾಗಿ ದೇಶಸೇವೆ ಮಾಡುವ ಬದಲು ಅಂತಹದೊಂದು ಕ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅರ್ಥ ಇರುತ್ತಿತ್ತು ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. Good night Kumar” ಎಂದು ಬಾರ್ಬರಾ ಒಳನಡೆದಳು.

ಈ ಸಮಾಜವಾದಿಗಳು ಜಾಯಮಾನವೇ ಹೀಗೆ. ಒಂದು ಚೊರೂ ಸಂವೇದನೆ ಇರೋದಿಲ್ಲ ಅಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ನಾನು ನನ್ನ ಅವಲಕ್ಷಣದ ಕೈಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡೆ.

ಬೇಡಬೇಕೇನು “ಅವನು”

ಹುಟ್ಟು-ಸಾವಿನೊಡೆಯ, ಇಲ್ಲಿಗಿನ್ನೆ ಅಟ್ಟುವಾಗ |
ಕೊಟ್ಟು ಕಳೆಸಲೇಬೇಕು ಎಂದುಕೇಳಲೆನ್ನ |
ಕೆಟ್ಟ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಸುಖದ ಬಾಳಿನಲ್ಲೂ - ಬಿಡದೆ |
ಜೊತೆಗೆ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಟ್ಟು, ನಡೆಯುವಂತೆ ಬೇಡಿಕೊಂಡೆ |
ಸುಖದಲಿದ್ದ ಅವನ ಎರಡು ಹೆಜ್ಜೆ ಕಾಣದಾಯ್ತು - ಕಷ್ಟದಲಿ
ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು ಕೇಳಲವನ - ಆ ಹೆಜ್ಜೆಯೆರಡು - ತನ್ನದಂದೂ |
ನನ್ನದಲ್ಲವೆಂದನೇಕೆ ಗೊತ್ತಾ ? !
ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅವನ-ತೋಳ ತೊಟ್ಟಲಲ್ಲಿ |
ಇಟ್ಟು ತೊಗುತಿದ್ದನಂತೆ-ನೆಲಕೆ ಮುಟ್ಟದಂತೆ-
ಹೊತ್ತು ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ-
ನಮ್ಮ ಹುಟ್ಟಿಸಿರುವ “ದೇವನವನು”

|| ಲಂಚಾವತಾರಿ ||

ಸಮಾಜ ಸೇವೆ - ಒಂದು ಚಿಂತನೆ

ಪ್ರೊ. ಕೆ.ವಿ. ಅರ್ಕನಾಥ್, ಮೈಸೂರು

'ಸಮಾಜ' ಮನುಷ್ಯನ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗ. ಮನುಷ್ಯ ಸಹಜವಾಗಿ ಸಮಾಜದ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜದ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವ. ಜನ್ಮಕೊಟ್ಟ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳಿಗೆ, ವಿದ್ಯಾಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ನೀಡಿದ ಗುರುವೃಂದಕ್ಕೆ, ಜನ್ಮನೀಡಿದ ಭೂಮಿಗೆ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕಾರ ನೀಡಿದ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಋಣವಿದೆ. ಸಮಾಜಋಣವನ್ನು ತೀರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಅದರ ಸೇವೆಯ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯ.

ಸಮಾಜಸೇವೆಯ ಪ್ರಥಮ ಪಾಠ ನನಗೆ ಆಗಿದ್ದು, ನಾನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಆಗಿ, ಹಾಸನದ ಸಮೀಪದ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ನಮ್ಮ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಶ್ರೀ ಅನಂತಸುಬ್ರಾಯರು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಬೋಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದು, "ಮಕ್ಕಳೇ, ನಿಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಇರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೇ ಸಮಾಜ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳ ಪರಿಹಾರವೇ ಸಮಾಜದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಕರ್ತವ್ಯ. ನಿಷ್ಕಾರ್ಥವಾಗಿ, ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹಾರ ಮಾಡುವುದೇ ಸಮಾಜಸೇವೆ. ನೀವೆಲ್ಲರೂ ದೊಡ್ಡವರಾದಾಗ ನಿಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿನ ಸಮಾಜದ ಸೇವೆ ಮಾಡಿ". ಈ ಸದ್ಬೋಧನೆಯಿಂದ ಪ್ರೇರಿತನಾಗಿ ನಾನು ಸಮಾಜಸೇವೆಯನ್ನು ವ್ರತವಾಗಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಂಡೆ. ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಯ ವಿವಿಧ ಸ್ತರಗಳ ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಬೆರೆತೆ. ಅವರು ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದೆ. ಅವರ ಬಡತನ, ಎರಡು ಊಟಕ್ಕೂ ಆಗದಿರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಶಾಲೆಗೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ರೋಗರುಜಿನ ಮುಂತಾದ ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ, ಮುಂದೆ ಇಂತಹ ಸಮಾಜದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿದೆ.

ನನ್ನ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಯ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಕೆ.ಆರ್. ನಗರದಲ್ಲಿ ಆಗಿನ ಪಟ್ಟಣ - ವಾತಾವರಣವೇ ಬೇರೆ; ಸಮಸ್ಯೆಗಳೇ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ. ಅಲ್ಲಿಯೂ ನನ್ನ ದೈನಂದಿನ ಕಾರ್ಯದ ಜೊತೆಗೇ, ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಾಜದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಕಡೆಗೇ ಗಮನ ಹರಿಸುವಂತಾಯಿತು. ನನ್ನ ಜೀವನಕ್ರಮಕ್ಕೆ ತಿರುವು ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು, ನಾನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ವಯಂಸೇವಕ ಸಂಘದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತನಾದಾಗ. ಆ ಸಂಘಟನೆ, ರಾಷ್ಟ್ರಭಕ್ತಿ, ಸಮಾಜಸೇವೆ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯ ಮಾರ್ಪಾಡು ಹಾಗೂ ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತ ಶಿಸ್ತನ್ನು ನನಗೆ ನೀಡಿತು. ನನ್ನ ನಿರ್ಧಾರದಿಂದ ನನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಮಾರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ಹರಿಜನ ವಸತಿಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ, ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಕಾಪಾಡಲು ಅವರಿಗೆ ಬೋಧನೆ, ಸಾತ್ವಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡಲು ಬೋಧನೆ ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡುವಂತೆ ಮನವಿ, ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹರಿಜನರನ್ನು ಎಚ್ಚರಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯ

ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಅವರ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತನಾಗಿ, ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಸಮಾಜ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯಿತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಬದಲಾವಣೆ ಅವರಲ್ಲಾಯಿತು. ನನಗೆ ಎ.ಬಿ.ವಿ.ಪಿ. ಮೂಲಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಅರಿವಾಯಿತು. ಅವುಗಳ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಯೋಜನೆ. ನಾನು ೧೯೭೪ ರಿಂದ ೧೯೭೯ರವರೆಗೆ (ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ) ರಾಜ್ಯ ಎ.ಬಿ.ವಿ.ಪಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿದ್ದಾಗ ಹಲವಾರು ಸಮಾಜಸೇವಾಕಾರ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ಪ್ರಕಲ್ಪಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತಂದುದು ಒಂದು ಸಾಹಸ ಕಾರ್ಯವೇ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಘಟನೆ ಹಾಗೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಶಿಸ್ತು ಮೂಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಯಿತು.

ನಾನು ಶಾರದಾವಿಲಾಸ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಅಧ್ಯಾಪಕನಾಗಿ ಸೇರಿದಂದಿನಿಂದ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಸಂಕೇತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಲಯದ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯನಾಗಿ, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಹಾಗೂ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಸೌಭಾಗ್ಯ ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಸಂಕೇತಿ ಸಂಘ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ದಿನದಿಂದ ಅದರ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ನನ್ನನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಜೀವನದ ಅರಿವಾಯಿತು. ಅವರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಶಾಶ್ವತ ಪರಿಹಾರ ನೀಡಿ, ಅವರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ನಿಲಯದ ಜೀವನವೂ ಶಿಸ್ತು ಬದ್ಧವಾಗಿರಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಯಿತು. ೧೯೯೦ ರಿಂದ ೧೯೯೩ ರವರೆಗೆ ಸಂಕೇತಿ ಸಂಘದ ರಾಜ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿದ್ದು, ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ನಿಕಟ ಸಂಪರ್ಕವಾಯಿತು ಹಾಗೂ ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲಾಯಿತು. ವ್ಯಾಪಕ ಪ್ರವಾಸ, ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಆಧ್ಯಯನ - ಹಾಗೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಹಿಂಜರಿಕೆ, ಅವರ ವಿವಾಹಗಳು ನಿಂತು, ಮಾತಾಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಉಂಟಾದ ತೊಂದರೆಗಳು ಹಾಗೂ ಪರಿಹಾರ, ಇತ್ಯಾದಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವಾಯಿತು. ಇಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹಗಲಿರುಳೂ ದುಡಿಮೆ ಮಾಡಿದ್ದಾಯಿತು. ಈಗಂತೂ ಮಕ್ಕಳು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು, ಬಡತನಕ್ಕೋಸ್ಕರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ದೂರವಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗಿರುತ್ತಿರುವುದು ಬಹಳ ಸಂತೋಷ ನೀಡುವ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

೧೯೮೮ ರಲ್ಲಿ ನಾನು ಶಿಕ್ಷಕ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿ ಹೊಂದಿದ ಮೇಲೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲೇ ನನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವ ಉದ್ದಿಷ್ಟದಿಂದ ಮೈಸೂರಿನ ಆತ್ಮಂತ ಹಳೆಯದಾದ 'ಸದ್ವಿದ್ಯಾ

ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಯ ಆಡಳಿತ ಸೂತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡು, ಆ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಇಂದಿಗೂ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ (ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಪದವೀಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು) ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಆದರ್ಶ ಮಾನವನಾಗಿ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಉಪಯುಕ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ, ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಹೊರಬಂದರೆ, ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಒಂದು ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆ ಏನು ತಾನೇ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ ? ಈಗ ನಗರದಲ್ಲೇ ಅಲ್ಲ, ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲೇ ಆತ್ಮತ್ವವು ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಕಂಗೆಳಿಸುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ವಿಷಯ, ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚು ತರುತ್ತದೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಮಾಜಸೇವಾ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಪ್ರತಿವ್ಯಕ್ತಿಯು :

(೧) ಉಪಯೋಗೀ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿ, ಹೆಚ್ಚು ಜನರನ್ನು ಸಮಾಜ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಬೇಕು.

(೨) ಸಮಾಜದ ಪ್ರತಿ ಬಂಧುವೂ ಅದರ ಆಗುಹೋಗುಗಳಿಗೆ ಸದಾ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು.

(೩) ಆದರ್ಶ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಮಿಕ್ಕ ಬಾಂಧವರಿಗೆ ಮಾದರಿಯಾಗಿರಬೇಕು.

(೪) ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ದಿಕ್ಕಾಚಿಕ್ಕರಾಗಿ, ಅದರ ಋಣಾತ್ಮಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ಆದರ್ಶ ಸಮಾಜ ಸ್ಥಾಪಕರಾಗಿರಬೇಕು.

(೫) ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಭೇದ - ಪಟ್ಟಣ - ಗ್ರಾಮೀಣ ಹಾಗೂ ವರ್ಣ - ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ, ಆದರ್ಶ ಸಮಾಜದತ್ತ ನಡೆಯಲು ಸತತ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಮನವಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

“ಸರ್ವೇಜನಾಃ ಸುಖಿನೋ ಭವಂತು.”

ಆಟೋರಿಕ್ಸ್

-ರಾಜಾರಾಮ್ ಕಾವಳಿ, ಯು.ಕೆ

ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ರಿಕ್ಷಗಳ ನೋಡಿಹೆನು ನಾನು
ಪಟ್ಟಿಹೆನು ಆ ರಿಕ್ಷಗಳ ಅನುಭವವ,
ಮೊನ್ನೆತಾನೇ ಅನುಭವಿಸಿದೆನು ಆ ರಿಕ್ಷದ ಸವಾರಿಯ
ಇನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿಹೆನು ಆ ಸವಿನೆನಪುಗಳ.

ಹಾದಿಯಲಿ ದಾಟಲು ನಿಂತಿಹ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು
ಎತ್ತಿದರು ಕೈಯನು ವೇಗದ ರಿಕ್ಷದಡೆಗೆ,
ಹಿಂದುಮುಂದೇನಿದೆ ಎಂದೆಣಿಸದಾ ಚಾಲಕನು
ಮಾಡಿಸಿದನಾ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯರಿಗೆ ಕೊಚ್ಚಿಯ ಅಭಿಷೇಕವ.

ಉಳುಕಿರಲು ಆ ಚಾಲಕಿಯ ಬಾಧೆಯ ಕುತ್ತಿಗೆಯು
ಕರೆದಳು ರಿಕ್ಷವ ವೈದ್ಯನಬಳಿ ಕರೆದೊಯ್ಯಲು,
ದಿಣ್ಣೆಹಳ್ಳಿಗಳಲಿ ಸಾಗುತ್ತಿರಲಾ ರಿಕ್ಷ, ಎಂದಳಾಬಾಲೆ
ಗುಣವಾಯಿತೆನ್ನಬೇನೆ ಸಾಕು ನಿಲ್ಲಿಸು ನಿನ್ನ ರಿಕ್ಷ.

ನಡೆಯಲಾಗದ ಅಜ್ಜಿಯು ಹಾದಿಯ ದಾಟಲು
ನೋಡುತ್ತಿರಲು
ದಯೆಯಿಂ ನೋಡಿದನಾ ಅನುಕಂಪದ ಚಾಲಕ
ಹಾಯಿಸಲು ರಿಕ್ಷವ ಆ ಪರಿತಪಿಸುವ ವೃದ್ಧಿಯೆಡೆಗೆ
ರೊಕ್ಕವೇನೆಂದು ಕೇಳಿದವಳು ದಾಟಿಸಿದಾ ಪಾಲಕಗೆ.

ಇರುವಳು ಎನಗೊಬ್ಬ ವೃದ್ಧಮಾತೆಯು
ನರಳುತಿಹಳು ಗುಣವಿಲ್ಲದ ಬಾಧೆಯಿಂ ಅವಳು,
ಕರೆದೊಯ್ದೆ ಅವಳನು ದಿನವೂ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯಕೆ
ಪಡೆವೆನಾ ನಿನ್ನೀ ಹಣವ? ನೀ ತಾಯಿಯುತ್ರಿ ಸಮಾನ.

ರಿಕ್ಷಗಳಿರುವುವು ಬಹುಕಾಲಕೆ ಖಂಡಿತ
ಆವುಗಳಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾವ ಸಾರಿಗೆ ಸಮಾನ ?
ಇರುವರು ಅಹುದು ಹಲವು ದುಷ್ಕರ್ಮ ಚಾಲಕರು
ಮೀರಿಸುವರೇ ಅವರು ದುಷ್ಕರ್ಮ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ?

“ಯುಗಾದಿ ಆಶಯ”

ಏನೆಂದು ವರಿಸಲಿ ಈ ಬಹುಧಾನ್ಯ ವಸಂತವನು ।
 ವರಿಸುವುದು-ಹರಸುವುದು ತೋಲಗಿ ।
 ಸ್ಮರಿಸುವುದು-ಸಂತ್ಯಸುವುದು ಒದಗಿ ।
 ವರ್ಷವೆಲ್ಲಾ ಹರ್ಷದ 'ವರ್ಷ'ವನು ।
 ಸುರಿಸಿ-ತಣಿಸಬಲ್ಲೆನಾದರೆ । ಈ ।
 'ಬಹುಧಾನ್ಯ'ದಲಿ ಬದುಕು 'ಬಹುಧನ್ಯ'

ಮಾ|| ಹಿ||

ಆಳಿಹೋದರು ಅದೆಷ್ಟೋ ಅರಸರು ಈ ದೇಶವನು ।

ಹೇಳಿ ಹೇಳಿ ಬಳಲಿದರು ಸಾಕಷ್ಟು ಜನ ಉಪದೇಶವನು
 ಹೋಳು ಮಾಡುತ್ತಾ ಭಕ್ತಿಭಾವಗಳ; ಹುಟ್ಟಿಸಿಹರು ಹಲವು
 ದೇವರುಗಳ ।

ಕೇಳುತ್ತ ಹೋದಷ್ಟೂ - ಹೇಳುತ್ತ ದಣವಷ್ಟು

ಜಾತಿ ಧರ್ಮಗಳ ನೆಟ್ಟು ಬೆಳೆಸಿಹರು ।

ಹೋಳು ತೆಗೆದಂತೆ ಕೆರೆಯಲಿ ।

ತೆಗೆದು ಒಗೆದರೆ ಈ ಎಲ್ಲವನು - 'ಮನದ'

ಅಳದಿ; ಕೋರಿದಂತಾಗುವುದು

ಸಾರಿದಂತಾಗುವುದು - 'ಶುಭಯುಗಾದಿ'

ಸುಖ ಬಾಳುವೆಯ - ಹಿತಕಾಮನೆಯ

|| ಲಂಚಾವತಾರಿ ||

“ಇದೊಂದೇ ಸೀರೆ ಇರೋದು, ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ಬಿಡೀಮ್ಮಾ.
 ನಿಮ್ಮ ಪಕ್ಕದ ಮನೆ ಪಾರ್ವತಮ್ಮನವರು
 ಆಗಲೇ ಬಂದು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹೋದರು”.

ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಉಗಮ ಮತ್ತು ಹಿನ್ನೆಲೆ

ಡಾ|| ಎಚ್.ಕೆ. ರಾಮನಾಥ್, ಮೈಸೂರು

ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಉಗಮ ಎಂದು ? ಹೇಗೆ ? ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವಾದರೂ ಇದರ ಪರಂಪರೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಭಿನಯ ಕಲೆ ಕ್ರಿ.ಶ. ೨ನೆಯ ಶತಮಾನದಷ್ಟು ಹಿಂದೆ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಗಳಿವೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲವು ಶಾಸನ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಯಾತ್ರಿಕರ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಈ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಉದ್ಧರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಶಾಸನಗಳ ಮಾಹಿತಿ

ಕರ್ನಾಟಕದ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದಾಗ ಕ್ರಿ.ಶ. ೫೫೦ ರಿಂದ ೧೬೫೪ರವರೆಗೆ ಅಂದರೆ ೬ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಿಂದ ೧೭ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯದವರೆಗೆ ನಾಟಕ ಕಲೆಯ ದೇಶೀಯ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದುದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಶಾಸನಗಳ ಮಾಹಿತಿಗಳು ಕಾಲಮಾನದ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಡಿಬಿಡಿಯಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ದೊರಕಿರುವುದಾದರೂ, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಾಟಕ ಕಲೆ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ೬ನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದ ಸಾಗಿಬಂದಿರುವ ಕಥೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಇತಿಹಾಸಕಾರ ಬಿ.ಎ. ಸಾಲತೋರೆ ಅವರು ಶಾಸನಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೨೨೫ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರಂಗಭೂಮಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಾಲದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಭಿನಯ ಕಲೆ ವಿಕಾಸಗೊಂಡಿದ್ದಿತು. ಹೊಯ್ಸಳ ೧ನೆಯ ಬಲ್ಲಾಳ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೨ನೆಯ ಶ.) ಮದುವೆಯಾದ ಮರಿಯಾನ ದಂಡನಾಯಕರ ಮೂವರು ಕುವರಿಯರು 'ಶಾಸ್ತ್ರಗೀತ ನೃತ್ಯದಲು ಪ್ರವೃಥೆ'ಯರಾಗಿದ್ದರೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಧಾರವಾಡ ತಾಲೂಕೂಲ ಮುಗುದ ಗ್ರಾಮದ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೦೪೫ರ ಶಾಸನ "ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾಸಾಮಂತಂ ಮಾರ್ತಾಣ್ಡಯ್ಯಂ ತಮ್ಮ ಮುತ್ತಯಂ ಮಾಡಿಸಿದ ಬಸದಿಯಂ ಪಡಿಸಲಿಸಿ ನಾಟಕಶಾಲೆಯಂ ಮಾಡಿಸಿ, ತನ್ನ ಕೀರ್ತಿ ಶಿಳಾಸ್ತಂಭಮಾನಾಚಂದ್ರಾರ್ಕತಾರಂಬರಂ ನಿಲಿಸಿದಂ" ಎಂಬುದಾಗಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಚಾಲುಕ್ಯ ೬ನೆಯ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೦೭೬-೧೧೨೭) ಪಿರಿಯರಸಿ ಅಭಿನವ ಸರಸ್ವತಿ ಕೇತಳದೇವಿ ನೃತ್ಯಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೀಣೆಯಾಗಿದ್ದಳೆಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ೮ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಚಾಲುಕ್ಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಇಮ್ಮಡಿ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನ ರಾಣಲೋಕ ಮಹಾದೇವಿ, ವಿಜಯಾದಿತ್ಯ ಮಹಾರಾಜ ವೇಷಕಟ್ಟಿ ಬೀದಿನಾಟಕಗಳನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸುವ ಗಂಧರ್ವ ಎಂಬ ನಟರಿಗೆ ನೀಡಿದ್ದ ಪೂರ್ವ ಮರ್ಯಾದೆಗಳನ್ನು ಪುನಃ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಗೌರವಿಸಿದ ಬಗ್ಗೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

೮ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಪಟ್ಟದಕಲ್ ಬಳಿಯ ಕೆಲವು ಶಾಸನಗಳು ದೇಶೀಯ ನಾಟಕ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ನಟಸೇವ್ಯ, ದುಗ್ಗಮಾರ ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿದೆ. ನಟಸೇವ್ಯನ ಅಭಿನಯ ಕಲೆಯನ್ನು

ಶಾಸನ "ಇನ್ನಾತನೆ ನರ್ತಕಂ ನಟರೂಳಿಗಳಂ ಈ ಭುವನಾಂತರಂಗದೊಳ್" ಎಂದು ಹೊಗಳಿದೆ.

ಕ್ರಿ.ಶ. ೫೫೦ ಪುನ್ನಾಡ ಪೃಥ್ವೀಪತಿಯ ಕಾಲದ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಜನ ಆವಾಹನ, ವಿವಾಹ, ಜಾತ್ರೆ ಮೊದಲಾದ ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ನಟರ ಮತ್ತು ನರ್ತಕರ ಅಭಿನಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಮನೋರಂಜನೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಹೇಳಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಇತಿಹಾಸ ಸರಪಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದುಹೋದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಲು ಕೊಂಡಿಗಳಂತಿರುವ ಶಾಸನಗಳ ವೈಕಿ ವಿಜಯನಗರದ ಕೆಲವು ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಸಹ ದೇಶೀಯ ನಾಟಕಗಳ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಬಹುದು. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನಟುವರು ಒಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು. ಕರ್ನಾಟಕ ತಾಲ್ಲೂಕು ಚಿರವು ಬೆಳಗಲ್ ಗ್ರಾಮದ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೫೧೪ರ ಶಾಸನವು ತಿರುಪತ್ತೂರು ಸೋಮರಸನ ಮಗ ಕರಣಂ ಬಸವರಸನು ನಟ್ಟುವ ತಿಮ್ಮಯ್ಯನ ಮಗಳಿಗೂ, ತಾಯಿಕುಂದ ನಾಟಕದ ಬೇಗಯ್ಯನ ಮಗ ನಟ್ಟುವ ನಾಗಯ್ಯನಿಗೂ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನೀಡಿದನೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ರಣಧೀರ ಕಂಠೀರವ ನರಸರಾಜ ಒಡೆಯರ ಕಾಲದ (ಆಳ್ವಿಕೆ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೬೩೮-೫೯) ಯಳಂದೂರಿನ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೬೫೪ರ ಶಾಸನವೊಂದು ಪದಿನಾಡ ನೃಪಾಲರು ನರ್ತನದವರಿಗೂ ನಟ್ಟುವರಿಗೂ ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನವಾಗಿ ನೀಡಿದ ವಿಷಯವನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳು

ಮೈಸೂರು ಅರಸರು ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಯನ (ಆಳ್ವಿಕೆ ೧೬೭೨-೧೭೦೪) ಆಸ್ಥಾನಿಕ ಸಿಂಗರಾರ್ಯ ರಚಿಸಿದ 'ಮಿತ್ರವಿಂದಾ ಗೋವಿಂದವೇ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಉಪಲಬ್ಧವಿರುವ ಮೊದಲ ನಾಟಕವೆಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆಯೆ ತಾಳೆಯ ಗರಿಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶೀಯ ನಾಟಕಗಳಿದ್ದವು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಆಧಾರಗಳಿವೆ. ಅಂಥ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಂಪಣ್ಣನು ರಚಿಸಿದ ಕರೀಬಂಟನ ಕಥೆ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೪೮೦) (ಪ್ರೊ|| ಆ.ರಾ. ಮಿತ್ರರ ಕೃತಿ "ಪ್ರೇಮನದಿಯ ದಡಗಳಲ್ಲಿ" ಒಂದು ಕತೆ ಇದೆ.) ಮತ್ತು ಕುಮಾರ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಅತಿಕಾಯನ ಕಾಳಗ (ಸು. ೧೫೮೦) ಎಂಬ ಎರಡು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ದರ್ಶನವಾಗಿ ಕೊಡಬಹುದು. ೧೬ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ದೇಶೀಯ ನಾಟಕಗಳು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರೂಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಅರಸರಿಂದಲೂ ಅದರ ರಚನೆ ಹಾಗೂ ಅಭಿನಯಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ದೊರೆತಿದ್ದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯಿದೆ. ಕಂಠೀರವ ನರಸರಾಜನ (೧೬೩೮-೫೯) ಆಸ್ಥಾನಿಕ ಗೋವಿಂದ ವೈದ್ಯ ಸಾಂಗತ್ಯಸ್ವರೂಪದ

ತನ್ನ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕೃತಿ 'ಕಂಠೀರವ ನರಸರಾಜ ವಿಜಯ'ದಲ್ಲಿ ನವರಾತ್ರಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನರ್ತಕಿಯರು ರಾಜಕೀರನ ಕಥೆ ಹಾಗೂ ಕರೀಬಂಟನ ಕಥೆ ಎಂಬ ನೃತ್ಯನಾಟಕಗಳನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸಿದರೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕಂಠೀರವ ನರಸರಾಜನ ಆರಮನೆಯಲ್ಲಿ ದಶಾವತಾರ ನಾಟಕದ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ. ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೫ನೇ ಶ.) ದೇಶೀಯ ನಾಟಕಶಾಲೆಯನ್ನು 'ನಾಟ್ಯಮಂದಿರ', 'ನಾಟ್ಯದ ಗರುಡಿ', 'ನಾಟ್ಯ ನಿಲಯ' ಎಂದು ಕರೆದು, ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವೇಷ ಧರಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನಾಟಕದ ಚೋಹ (ವೇಷ) ಎಂದಿದ್ದಾನೆ.

ಕೆಳದಿಯ ವೆಂಕಟಪ್ಪ ನಾಯಕ (ಆಳ್ವಿಕೆ ೧೫೮೨-೧೬೨೯) "ಇಕ್ಕೇರಿಯರಮನೆಯೊಳ್ ಚಿತ್ತರ ರಚನಾ ಕೌಶಲ್ಯದಿಂ ನಾಟಕಶಾಲೆಯಂ ನಿರ್ಮಾಣಗೈಯ್ದನ" ಎಂದು ನಾಟಕಶಾಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಮಾತುಗಳೂ, ಕೆಳದಿಯ ಚಿಕ್ಕಸಂಕಣನಾಯಕ ಸಹ ಇಕ್ಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ನಾಟಕಶಾಲೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನೆಂಬ ವಿಚಾರವೂ, "ಶಿವತತ್ವ ರತ್ನಾಕರ" ದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

ಭಟ್ಟಾಕ್ಷಕಂಕನ ಶಬ್ದಾನುಶಾಸನದಲ್ಲಿ (೧೬೦೪) ಸಹ "ಶಬ್ದಾಗಮ ಯುಕ್ತಾಗಮ ಪರಮಾಗಮ ವಿಷಯಾಣಾಂ ತಥಾ ಕಾವ್ಯ ನಾಟಕಾಲಂಕಾರ ಕಲಾಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಷಯಾಣಾಂ", ಎಂಬ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಭಟ್ಟಾಕ್ಷಕಂಕನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾಟಕಗಳು ಇದ್ದುವೆಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದು. ಭರತೇಶ ವೈಭವದಲ್ಲಿ ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿ (೧೬ನೆಯ ಶ.) ದೇಶೀಯ ನಾಟಕವನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸುವವರನ್ನು 'ಎಕ್ಕಡಿಗರು' ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಭೀಮಕವಿ ರಚಿಸಿದ ಬಸವಪುರಾಣದಲ್ಲಿ (೧೩೬೯) ಸೋಮಲಾದೇವಿ ಜಡೆ ಬೊಲ್ಲೆಹವ ಇಟ್ಟು, ಕಂಚುಕಂ ತೊಟ್ಟು, ದುಕೂಲವನ್ನುಟ್ಟು, ಚಲ್ಲಣಮಂ ರಚಿಸಿ, ಸಿಂಜನಿಯ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನಾಟಕಕ್ಕಳವಟ್ಟು ನಡೆತಂದ ವಿಷಯ ವರ್ಣಿತವಾಗಿದೆ. ಕೇಶಿರಾಜ (ಸು. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೨೬೦) ಸಂಸ್ಕೃತ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಹೋಲುವ ಸುಭದ್ರಾಹರಣ, ಪ್ರಭೋದಚಂದ್ರ, ಕಿರಾತ (ಕಿರಾತಾರ್ಜುನೀಯ) ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವುದಾಗಿ ತನ್ನ "ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ"ದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಇವು ಉಪಲಬ್ಧವಿಲ್ಲ. ನಾಗಚಂದ್ರ (ಸು. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೧೦) ತನ್ನ "ಪಂಪರಾಮಾಯಣ" ದಲ್ಲಿ "ಸರ್ವಾಂಗಸುಂದರಿ ವಿದ್ಯಾನಟಿ ನಾಟಕಂ ನಲಿಗೆ ಮತ್ಯಾವ್ಯಸ್ಥಲೀ ರಂಗದೊಳ" ಎಂದು ನೃತ್ಯನಾಟಕವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಬಾಲುಕ ಮುಮ್ಮಡಿ ಜಗದೇಕಮಲ್ಲನ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೦೧೮-೪೨) ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದ ದುರ್ಗಸಿಂಹನ ಪಂಚತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಜಗದೇಕಮಲ್ಲನ ರಾಣಿಯರಾದ ಮಹಾದೇವಿ ಮತ್ತು ರೂಪಾದೇವಿ "ವಿನೋದಾರ್ಥದಿಂ ಸೀತೆಯುಂ ರಾಮನುಮಾದಿ ಕೃತಕ ನಾಟಕ"ವನ್ನಾಡಿದ ಪ್ರಸಂಗವಿದೆ.

ಕವಿ ಪೊನ್ನ (೧೦ನೆಯ ಶ.) ಶಾಂತಿಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರೋದಯವನ್ನು ನಾಟಕಾರಂಭಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿ, ಸೂತ್ರಧಾರ ಸೂಸಿದ ಪುಷ್ಪಗಳೇ ನಕ್ಷತ್ರಗಳೆಂದೂ ಮೇಲೇರುತ್ತಿರುವ ತೆರೆಯೇ ಸರಿದುಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಕತ್ತಲೆಯೆಂದೂ ನಾಟಕದ ನಾಲ್ಕು ಅಂಕಗಳೇ ರಾತ್ರಿಯ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಹರಗಳೆಂದೂ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ರನ್ನನ "ಅಜಿತಪುರಾಣ"ದಲ್ಲಿ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೯೯೩.) ದೇವೇಂದ್ರನು 'ಐಂದ್ರಮೆಂಬ

ನಾಟಕ ವಿಧಿಯಂ' ಮಾಡಿದನೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಪಂಪ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೯೪೧)ನ "ಆದಿಪುರಾಣ"ದಲ್ಲಿ 'ವೀರಶೃಂಗಾರ ನಾಟಕಾಭಿನಯ ಗೈಯುವ ನಟವೃಂದ ಇದ್ದುದಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ನೀಲಾಂಜನ ನಾಟಕವಾಡಿದ ವರ್ಣನೆ ಪಂಪನ ಆದಿಪುರಾಣದಲ್ಲಿದೆ.

ನೃಪತುಂಗ ತನ್ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇಶೀಯ ನಾಟಕಗಳಿದ್ದುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿ, ಅದನ್ನು 'ನಾಳ್ವಗರಣ' ಎಂದಿದ್ದಾನೆ. ನಾಳ್ವಗರಣದಲ್ಲಿ ಬೆಂದೆ, ಚತ್ತಾಣ, ಬಾಜನೆಗಬ್ಬ ಹಾಗೂ ಮೇಳಪಾಡುಗಳೆಂಬ ಬಗೆಗುಂಟೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನೇ ೧೫ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ 'ನಾಡಾಡಿಗಳ ನಾಟಕ' ಎಂದೂ, ಕೇಶಿರಾಜ ಅದನ್ನು 'ನಾಳ್ವಗರಣ' ಎಂದೂ ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೊರಟರೆ ಕ್ರಿ.ಶ.ದ ಪ್ರಾರಂಭ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರಚನೆಗೊಂಡ "ಶಿಲಪದಿಕಾರಂ" ತಮಿಳು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ನಟಿಯರ ಹಾಗೂ ನೃತ್ಯಗಾತಿಯರ ಬಗೆಗೆ ವಿವರವಿದೆ

ಈ ಮೇಲಿನ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಉಗಮವನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ.ದ ಪ್ರಾರಂಭ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಯಾತ್ರಿಕರ ದಾಖಲೆಗಳು

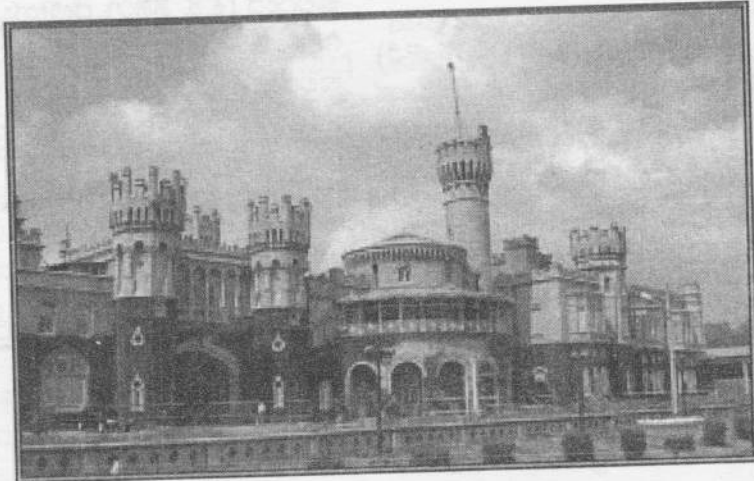
ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೪೪೭ರಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಅಬ್ದುಲ್ ರಜಾಕ್ ಎಂಬ ಪರ್ಶಿಯಾ ದೇಶದ ರಾಯಭಾರಿ ಮಾರ್ನವಮಿಯ ಉತ್ತಮ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಣಿಕೆಯರು ಜವನಿಕೆಯ ಹಿಂದೆ ಯಕ್ಷಗಾನ ಶೈಲಿಯ ದೇಶೀಯ ನೃತ್ಯನಾಟಕವನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರಕ್ಕೆ ಭೇಟಿಕೊಟ್ಟ ವಿದೇಶಿ ಯಾತ್ರಿಕ ಇತಿಹಾಸಕಾರರ ಫೆರಿಸ್ತಾ, ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ರಾಜ್ಯದ ಸುಲ್ತಾನ ಫಿರೋಜ್ ಷಾನ ಗೂಢಚಾರರು ನಟರಂತೆ ವೇಷಧರಿಸಿ ವಿಜಯನಗರದ ಆರಸ ಇಮ್ಮಡಿ ಬುಕ್ಕನ (೧೩೩೯-೧೪೦೬) ಮಗನನ್ನು ತಂತ್ರದಿಂದ ಕೊಂದ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಈ ಎಲ್ಲಾ ಮಾಹಿತಿಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಉಗಮವನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾದರೂ ಪುನ್ನಾಡ ಪೃಚ್ಛೀಪತಿಯ ಕಾಲದಿಂದ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೫೫೦) ದೇಶೀಯ ನಾಟಕ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದ್ದು, ೧೯ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಸಾಗಿಬಂದು, ಕೊನೆಗೆ ವೃತ್ತಿನಾಟಕಕ್ಕೆ ತನ್ನ ರಂಗವಿಧಾನಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಇದರ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ತಳಪಾಯ ಹಾಕಿತು ಎನ್ನಬಹುದು.

ಆಳಿಹೋದರು ಅದೆಷ್ಟೋ ಅರಸರು ಈ ದೇಶವನು |
 ಹೇಳಿ ಹೇಳಿ ಬಳಲಿದರು ಸಾಕಷ್ಟು ಜನ ಉಪದೇಶವನು
 ಹೋಳು ಮಾಡುತ್ತಾ ಭಕ್ತಿಭಾವಗಳೆ; ಹುಟ್ಟಿಸಿಹರು ಹಲವು ದೇವರುಗಳ |
 ಕೇಳುತ್ತ ಹೋದಷ್ಟೋ - ಹೇಳುತ್ತ ದಣವಷ್ಟು
 ಜಾತಿ ಧರ್ಮಗಳ ನೆಟ್ಟು ಬೆಳಸಿಹರು |
 ಹೂಳು ತೆಗೆದಂತೆ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ |
 ತೆಗೆದು ಒಗೆದರೆ ಈ ಎಲ್ಲವನು - 'ಮನದ'
 ಅಳದಿಂ; ಕೋರಿದಂತಾಗುವುದು
 ಸಾರಿದಂತಾಗುವುದು - 'ಶುಭಯುಗಾದಿ'
 ಸುಖ ಬಾಳುವೆಯ - ಹಿತಕಾಮನೆಯ

|| ಲಂಚಾವತಾರಿ ||

೧೯ ಮತ್ತು ೨೦ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಮೈಸೂರುವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರ ಕೊಡುಗೆ

ಡಾ|| ಆರ್. ಎನ್. ಶ್ರೀಲತಾ, ಮೈಸೂರು

“ವೀಣೆಯ ಬೆಡಗಿದು ಮೈಸೂರು” ಎಂಬ ನಾಣ್ಯದಿಯಂತೆ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ಸಂಗೀತ ಕಲೆಗೆ ಉತ್ತಮ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಬೆಳೆಸಿದೆ. ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರನ್ನು, ಸಂಗೀತ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿತ್ತಿದೆ.

೧೯ ಮತ್ತು ೨೦ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಅರಸರು ಅನೇಕ ಕಲೆಗಳಿಗೆ ಕ್ರೀಡೆಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯದಾತರಾಗಿದ್ದರು. ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಜೊತೆಗೆ ಪರಸ್ಥಳದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಇದ್ದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರು ತಮ್ಮ ಅನುಭವದಿಂದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಚನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಮಹಾವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರನ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಲಾವಿದ ಉತ್ತಮ ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವನಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಲಯ ಜ್ಞಾನ ಮೂರೂ ಮೇಳೈಸಬೇಕು. ಆಗಲೇ ಅವನ ರಚನೆಗಳು ಉತ್ತಮ ಮಟ್ಟದ್ದಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಆಲಿಸುವಂತಿರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಹಲವು ಗಣ್ಯರನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದೆ.

೧. ಮೈಸೂರು ಸದಾಶಿವರಾಯರು (೧೯ನೆಯ ಶತಮಾನ)

ಮೂಲತಃ ಆಂಧ್ರದ ಚಿತ್ತೂರಿನವರು. ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ (೧೭೯೪-೧೮೬೮)ರವರ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿ ಮೈಸೂರು ಸದಾಶಿವರಾಯರೆಂದೇ ಹೆಸರು ಪಡೆದ ವಿದ್ವಾಂಸರು. ಇವರು ವಾಲಾಚಿವೇಟೆ ವೆಂಕಟರಮಣ ಭಾಗವತರ್ (ಶ್ರೀ ತ್ಯಾಗರಾಜರ ಪ್ರಮುಖ ಶಿಷ್ಯರು)ರವರ ಶಿಷ್ಯರು. ಒಳ್ಳೆಯ ಗುರುಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಸದಾಶಿವರಾಯರು 'ಸದಾಶಿವ' ಎಂಬ ಅಂಕಿತದಲ್ಲಿ (ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ) ಸ್ವರಜತಿಗಳು, ವರ್ಣಗಳು, ಕೃತಿಗಳು ಮತ್ತು ತಿಲ್ಲಾನಗಳನ್ನು ಅಪರೂಪ ರಾಗಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ರಚನೆಗಳು ಹಾಡಲು ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಡಲೆಯೇ ಸರಿ! ಅಷ್ಟು ಕಿಷ್ಕಿಣವಾಗಿವೆ. ಆದರೆ, ಕೆಲವು ರಚನೆಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿವೆ. ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಕೆಲವು ರಚನೆಗಳು: ಏಮಗುವಾ (ಧನ್ಯಾಸಿರಾಗದ ಪದವರ್ಣ), ಶ್ರೀಕಾಮಕೋಟಿ (ಸಾವೇರಿ), ಸಾಕೇತನಗರನಾಥ (ಹರಿಕಾಂಭೋಜಿ) ಇತ್ಯಾದಿ. ವೀಣೆ ಶೇಷಣ್ಣ ಮತ್ತು ವೀಣೆ ಸುಬ್ಬಣ್ಣನವರು ಇವರಲ್ಲಿ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದರು.

೨. ವೀಣೆ ಶೇಷಣ್ಣ (೧೮೫೨-೧೯೨೬)

ಬೆಳೆಯುವ ಪೈರು ಮೊಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಎಂಬಂತೆ ಬಾಲಕ ಶೇಷಣ್ಣ ಪರಸ್ಥಳದ ಮಹಾವಿದ್ವಾಂಸರೊಬ್ಬರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜರಿಂದ ಕಂಠಿಹಾರವನ್ನು ಶಾಲುಜೋಡಿಯನ್ನು ಬಹುಮಾನವಾಗಿ ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಇವರ ತಂದೆ ಚಿಕ್ಕರಾಮಪ್ಪನವರು. ಇವರು ಮುಂದೆ ದೊಡ್ಡ ಶೇಷಣ್ಣನವರಲ್ಲಿ ವೀಣಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. ಶೇಷಣ್ಣನವರು ಸುಮಾರು ೫೬ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಿ ರಾಗಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿರುವರು. 'ಶೇಷನುತ'

ಎಂಬ ಅಂಕಿತದಲ್ಲಿ ಸ್ವರಜತಿ, ವರ್ಣ, ಕೃತಿ ಮತ್ತು ತಿಲ್ಲಾನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ರಚನೆಗಳನ್ನು 'ಕೃಷ್ಣರಾಜ', 'ಚಾಮರಾಜ' ಅಂಕಿತಗಳಲ್ಲೂ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ನಾಲ್ಕಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ರವರಲ್ಲಿ ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಮತ್ತು ರಾಜರಿಗೆ ವೀಣೆಯ ಗುರುಗಳೂ ಆಗಿದ್ದರು.

೩. ವೀಣೆ ಸುಬ್ಬಣ್ಣ (೧೮೫೪-೧೯೩೯)ನವರು ವೀಣೆ ದೊಡ್ಡ ಶೇಷಣ್ಣನವರ ಸುಪುತ್ರರು. ಒಳ್ಳೆಯ ವೀಣಾಪಟುಗಳು. ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು 'ವೆಂಕಟ' ಅಂಕಿತದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತಂದೆಯ ನಂತರ ವೀಣೆ ಶೇಷಣ್ಣನವರಲ್ಲಿ ವೀಣಾಭ್ಯಾಸ ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾಂಸರು.

೪. ಕರಿಗಿರಿಯರು (೧೮೫೩-೧೯೨೭) ವೀಣೆ ಶಾಮಣ್ಣನವರ ಶಿಷ್ಯರು. ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾಂಸರು. ಇವರು ತೆಲುಗು, ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

೫. ಮೈಸೂರು ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯರು (೧೮೬೫- ೧೯೬೧) ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಕಲಾರತ್ನವೆನಿಸಿದವರು. ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗಾಯಕರು ಮತ್ತು ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರು. ಮೊದಲಿಗೆ ವೀಣೆ ಪದ್ಧನಾಭಯ್ಯನವರಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ, ಮುಂದೆ ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ರವರ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಪಟ್ಟ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಅಯ್ಯರ್ ರವರಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದರು. ಅನಂತರ ಮೈಸೂರು ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡರು. ಆಗ ವೀಣೆ ಶೇಷಣ್ಣನವರಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತದ ಮರ್ಮಗಳನ್ನು ಅರಿತರು. ಇವರು ಸಂಸ್ಕೃತ, ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೩೦೦ ಕೃತಿಗಳನ್ನು, ವರ್ಣಗಳನ್ನು ತಿಲ್ಲಾನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇವರ ರಚನೆಗಳೆಲ್ಲ ಶ್ರೀ ಜಯಚಾಮರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯರ್ ರವರಿಗೆ ಸಂಗೀತದ ಗುರುಗಳೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಮದರಾಸಿನ ಕಲಾಕ್ಷೇತ್ರದ ಪ್ರಧಾನ ಆಚಾರ್ಯರಾಗಿ, ರುಕ್ಮಿಣಿದೇವಿ ಅರುಂಡೇಲ್ ಅವರ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ವಾಲ್ಮೀಕಿರಾಮಾಯಣ ವನ್ನು ನೃತ್ಯನಾಟಕಕ್ಕೆ ಅಳವಡಿಸಿ, ಸಂಗೀತ ಸಂಯೋಜಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಇವರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. 'ವಾಸುದೇವ' ಎಂಬುದು ಇವರ ಅಂಕಿತ. ಇವರು 'ವಾಸುದೇವ ಕೀರ್ತನ ಮಂಜರಿ' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ೨ ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ 'ನೆನಪುಗಳು', 'ನಾ ಕಂಡ ಕಲಾವಿದರು' ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಶಿಷ್ಯರ ಪೈಕಿ ಎನ್. ಚೆನ್ನಕೇಶವಯ್ಯ, ಚಿಕ್ಕರಾಮರಾಯರು, ಬಿ.ಕೆ. ಪದ್ಮನಾಭರಾವ್ ಪ್ರಮುಖರು.

೬. ಬಿಡಾರಂ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು (೧೮೬೬-೧೯೩೧) ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಮತ್ತು ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರು. ಕಡುಬಡತನದಲ್ಲಿದ್ದ ಇವರು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಮೈಸೂರಿನ ಕೋಟೆ ಆಂಜನೇಯ ಗುಡಿಯ ಮುಂದೆ ದೇವರನಾಮಗಳನ್ನು ಸುಶ್ರಾವ್ಯವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಾ ಧನಾರ್ಜನ ಮಾಡಿ

ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಮ್ಮೆ ಸಾಹುಕಾರ್ ತಿಮ್ಮಯ್ಯನೆಂಬುವರು ಇವರ ಕಷ್ಟವನ್ನು ತಿಳಿದು ತಮ್ಮಯ್ಯತಾಸ್ತಿಗಳೆಂಬ ಸಂಗೀತ ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತ ಕಲಿಯಲು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದರು. ಅನಂತರ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಕರಿಗಿರಿರಾಯರಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತ ಶಿಕ್ಷಣ ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. ಇವರು ಸಂಗೀತ ಕಛೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ದಾಸರ ದೇವರನಾಮಗಳನ್ನು ಹಾಡುವುದನ್ನು ರೂಢಿಗೆ ತಂದರು. 'ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ' ಎಂಬ ಅಂಕಿತದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರು ಮೈಸೂರು ಟಿ. ಚೌಡಯ್ಯ, ಡಾ|| ಬಿ. ದೇವೇಂದ್ರಪ್ಪ, ಆರ್.ಆರ್. ಕೇಶವಮೂರ್ತಿ ಮುಂತಾದವರು. ತಾವು ಭಾರತದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಸಂಚರಿಸಿ ಸಂಗೀತ ಕಛೇರಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ, ಅದರಿಂದ ಗಳಿಸಿದ ಹಣವನ್ನು ವಿನಿಯೋಗಿಸಿ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸನ್ನ ಸೀತಾರಾಮ ಮಂದಿರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದರು. ಈ ಸ್ಥಳ ಸಭಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಹಾಡುವುದೇ ಪವಿತ್ರ ಮತ್ತು ಸಾರ್ಥಕ !!.

2. ಮುತ್ತಯ್ಯ ಭಾಗವತರ್ ಅವರು (೧೮೭೭-೧೯೪೫) ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದರೂ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರು ಗಾಯಕರು, ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರು ಮತ್ತು ಹರಿಕಥಾ ವಿದ್ವಾಂಸರು. ಸಂಸ್ಕೃತ, ತೆಲುಗು ಮತ್ತು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ 'ಹರಿಕೇಶ' ಎಂಬ ಅಂಕಿತವಿಟ್ಟು ವರ್ಣ, ಕೃತಿ, ತಿಲ್ಲಾನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಿಜಯನಗರ, ನಿರೋಷ್ಯ ಮುಂತಾದ ಅಪರೂಪ ರಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕೃತಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಸಂಗೀತ ಕಲ್ಪದ್ರುಮ' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥ ರಚಿಸಿ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿ ಪಡೆದರು. ಇವರೊಬ್ಬ ಲಕ್ಷ್ಯ ಲಕ್ಷಣ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಆಗಿದ್ದರು.

೮. ವೀಣೆ ವೆಂಕಟಗಿರಿಯಪ್ಪವರು (೧೮೮೭-೧೯೫೨) ವೀಣೆ ಶೇಷಣ್ಣನವರ ಶಿಷ್ಯರು. ಗುರುಗಳಂತೆ ವೈಣಿಕರೂ, ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಮೈಸೂರು ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಆಗಿದ್ದು, ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ವೀಣಾಗುರುಗಳು ಆಗಿದ್ದರು. ವರ್ಣ, ಕೃತಿ, ತಿಲ್ಲಾನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ರಚನೆಗಳು ಪ್ರಭುಗಳಿಗೆ ಅಂಕಿತವಾಗಿವೆ. ಪ್ರಭುಪ್ರಿಯ, ಬುಧಮನೋಹರಿ, ಶಂಕರಪ್ರಿಯ ಮುಂತಾದ ಅಪರೂಪ ರಾಗಗಳಲ್ಲಿ ರಚನೆಗಳಿವೆ. ವೀಣೆಗೆ ಹೊಂದುವಂತಹ 'ನಗಮಾ' ಎಂಬ ವಿಶೇಷ ರಚನೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರು ವಿ. ದೊರಸ್ವಾಮಿಯ್ಯಂಗಾರ್, ಎಂ.ಜಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸಯ್ಯಂಗಾರ್, ಆರ್.ಎನ್.ದೊರಸ್ವಾಮಿ ಮುಂತಾದವರು.

೯. ಲಿಂಗರಾಜ್ ಅರಸರವರು (೧೮೨೩-೧೮೭೪) ರಾಜಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ರವರ ಅಳಿಯಂದಿರು. ಸಂಗೀತವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದರು. ಕೃತಿಗಳನ್ನು, ಯಕ್ಷಗಾನಕ್ಕೆ ರಚನೆಗಳು ಇವರ ಕೊಡುಗೆ.

೧೦. ಮೈಸೂರು ಟಿ. ಚೌಡಯ್ಯನವರು (೧೮೯೫-೧೯೬೭) ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪಿಟೀಲು ವಿದ್ವಾಂಸರು. ದೇಶವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇವರ ಹೆಸರು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಬಿಡಾರಂ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರ ಶಿಷ್ಯರು. ವರ್ಣ, ಕೃತಿ, ತಿಲ್ಲಾನಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತ, ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ 'ತ್ರಿಮಕುಟ' ಅಂಕಿತದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಲ್ಲದೆ ಚಲನಚಿತ್ರದಲ್ಲೂ ನಟಿಸಿದ್ದರು. ನಾಲ್ಕು ತಂತಿ ಪಿಟೀಲನ್ನು ಏಳು ತಂತಿ ವಾದ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿ ಅದನ್ನು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ ತಂದು, ಆ ವಾದ್ಯವನ್ನೇ

ಎಲ್ಲ ಕಛೇರಿಗಳಲ್ಲೂ ನುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇನ್ನೂ ಮುಂದುವರಿದು ೧೯ ತಂತಿಗಳ ಪಿಟೀಲನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣಮಾಡಿ ಅದರಲ್ಲೂ ಅಮೋಘವಾಗಿ ನುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಬಹಳಷ್ಟು ಸಂಗೀತ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಇವರು ಪಿಟೀಲು ಪಕ್ಕವಾದ್ಯವನ್ನೇ ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದರು. 'ಅಯ್ಯನಾರ್ ಕಲಾಶಾಲೆ'ಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಇವರಿಗೆ ಅಭಿಮಾನಿಗಳು ಆಪಾರ. ಇವರ ಶಿಷ್ಯಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರು- ಆರ್.ಕೆ. ವೆಂಕಟರಾಮತಾಸ್ತಿ, ವಿ. ಸೇತುರಾಮಯ್ಯ, ಅಳಗಿರಿಸ್ವಾಮಿ ಮುಂತಾದವರು.

೧೧. ವೀಣೆ ಶಿವರಾಮಯ್ಯನವರು (೧೮೮೬-೧೯೪೬) ವೀಣೆ ಪದ್ಮನಾಭಯ್ಯನವರ ಪುತ್ರರು ಮತ್ತು ಶಿಷ್ಯರು. 'ಶಿವರಾಮ' ಅಂಕಿತದಲ್ಲಿ ಜತ್ತಿಸ್ವರ, ವರ್ಣ, ಕೃತಿ, ತಿಲ್ಲಾನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವು ತೆಲುಗು, ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿವೆ.

೧೨. ಬೆಳಕವಾಡಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಐಯ್ಯಂಗಾರ್ (೧೮೮೮ -೧೯೩೬) ರವರು ವೀಣೆ ಸುಬ್ಬಣ್ಣನವರ ಶಿಷ್ಯರು, ತಮಿಳುನಾಡಿನ ನಾಗಪ್ಪರ ವಿದ್ವಾಂಸನ ಸವಾಲಿಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಇವರು ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಅವರ ಅಣತಿಯಂತೆ ೭೨ ಮೇಳರಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕೃತಿರಚನೆ ಮಾಡಿದರು. ಇದಲ್ಲದೆ ೨ ವರ್ಣಗಳು, ೯ ಕೃತಿಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗಿವೆ. ಇವರ ಅಂಕಿತ 'ಶ್ರೀನಿವಾಸ'.

೧೩. ಚಿಕ್ಕ ರಾಮರಾಯರು (೧೮೯೧-೧೯೪೫) ವೀಣೆ ಸುಬ್ಬಣ್ಣನವರ ಶಿಷ್ಯರು. ನಾಲ್ವಡಿಯವರ ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾಂಸರು. ಇವರು ತಾಳದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೀಣರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ 'ತಾಳಬ್ರಹ್ಮ' ಎಂಬ ಬಿರುದು ಸಂದಿತ್ತು. ವರ್ಣ ಮತ್ತು ಕೃತಿಗಳನ್ನು 'ರಾಮ' ಎಂಬ ಅಂಕಿತದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ರಾಗಮಾಲಿಕೆ, ತಿಲ್ಲಾನಗಳನ್ನೂ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

೧೪. ಬಿ. ದೇವೇಂದ್ರಪ್ಪ (೧೮೯೯-೧೯೮೬)ನವರು ಬಿಡಾರಂ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರ ಶಿಷ್ಯರು. ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಯ ಜೊತೆಗೆ ವೀಣೆ, ಪಿಟೀಲು, ಜಲತರಂಗ್ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ನುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾಲ್ವಡಿಯವರ ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾಂಸರು. 'ರಾಮದೂತವಾಸ' ಮತ್ತು 'ದೇವೇಂದ್ರ' ಎಂಬ ಅಂಕಿತಗಳಲ್ಲಿ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಅಂಜನೇಯ ಭಕ್ತರು. 'ಆಕಾಶವಾಣಿ'ಯಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

೧೫. ಜಯಚಾಮರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯರ್ (೧೯೧೯-೧೯೭೪) ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನಾಳಿದ ಕೊನೆಯ ಅರಸರು. ಸಂಸ್ಕೃತ, ಸಂಗೀತ ವಿದ್ವಾಂಸರು, 'ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾ' ಅಂಕಿತದಲ್ಲಿ, ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೯೬ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅಪರೂಪ ರಾಗಗಳಲ್ಲೂ, ಜನಪ್ರಿಯ ರಾಗಗಳಲ್ಲೂ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಲಾಪೋಷಕರೂ ಆಗಿದ್ದರು.

ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಸಂಗೀತ ವಿದ್ವಾಂಸರು, ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿದ್ದರು. ಟೈಗರ್ ವರದಾಚಾರ್ಯ, ಎನ್. ಚೆನ್ನಕೇಶವಯ್ಯ, ಬಿ.ಕೆ. ಪದ್ಮನಾಭರಾವ್, ಎಚ್. ಯೋಗಾನರಸಿಂಹಮ್, ಸಿ. ರಂಗಯ್ಯ, ವಿ. ರಾಮರತ್ನಂ, ಆರ್.ಎನ್. ದೊರಸ್ವಾಮಿ, ರಾ. ಚಂದ್ರಶೇಖರಯ್ಯ, ರಾ. ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ, ರಾ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನ್ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರು ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ರಚನೆಗಳ ಕೊಡುಗೆಯಿತ್ತು ಸಮೃದ್ಧಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ - ಒಂದು ವಿಹಂಗಮ ನೋಟ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ

ಡಾ|| ಟಿ.ಎನ್. ವದ್ಯ, ಮೈಸೂರು

ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಏಕರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಭಾರತೀಯ ಸಂಗೀತವು ಕೆಲವು ಶತಮಾನಗಳ ನಂತರ ಎರಡು ಕವಲುಗಳಾಗಿದೆ. ಅವು ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿ ಅಥವಾ ಉತ್ತರಾದಿ ಸಂಗೀತಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಅಥವಾ ದಕ್ಷಿಣಾದಿ ಸಂಗೀತ ಪದ್ಧತಿಗಳು. ಈ ಎರಡು ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲೂ ಮೂಲಭೂತ ನಿಯಮಗಳು ಏಕರೀತಿಯದಾಗಿದ್ದರೂ ಅವು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಪಡೆದಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದರೂ ವಿದೇಶೀಯರ ಪ್ರಭಾವ. ಭಾರತ ದೇಶದ ಉತ್ತರ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿದೇಶೀಯರು ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಆ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆಸಿದುದರಿಂದ, ಅವರ ಸಂಗೀತದ ಪ್ರಭಾವವು ಭಾರತದ ಮೂಲಸಂಗೀತದ ಮೇಲಾಗಿ ಅದು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗೊಂಡಿತು. ಆದರೆ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಕರ್ನಾಟಕ, ಆಂಧ್ರ, ತಮಿಳು, ಕೇರಳ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ಜನರ ಮಹಾಪ್ರಯತ್ನದ ಫಲದಿಂದ ಮೂಲಸಂಗೀತದ ರೂಪವು ಸಂಕರಗೊಳ್ಳದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತದ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಕಾಲ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದುದು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪಕರಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಮಹಾಪುರುಷರೆನಿಸಿದರು. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಇವರ ಕಾಲ ಸಂಗೀತ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲೊಂದು ಸಂಧಿಯುಗ. ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು, ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಅಮೀರ್‌ಖುಸ್ರು, ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಗೋಪಾಲನಾಯಕರು ಭಾರತೀಯ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರ, ನಿಬಿರೂಪ ಪಡೆಯಲು ಪ್ರಯೋಗ ನಡೆಸಿದರು. ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರಾದರೂ 'ಸಂಗೀತಸಾರ' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿ ತ್ರಿಶಂಕು ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾದ ಹಲವು ಅಂಶಗಳಿಗೆ - ಮೂಲರೂಪಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಬಾರದಂತೆ ಹೊಸ ಚಾಲನೆಯನ್ನೂ ಹೊಸಬಣ್ಣವನ್ನೂ ನೀಡಿದರು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಮಾರ್ಗ ಸಂಗೀತದ (ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಗೀತ) ಆಧಾರಸ್ತಂಭವಾಗಿದ್ದ ಗ್ರಾಮದ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತು, ಮೇಳ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದುದು. ಮುಂದೆ ಇದು ಎಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಮೇಳ ಪದ್ಧತಿಗೂ, ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿನ ಥಾಟ್ ಪದ್ಧತಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೂ ಪ್ರೇರಣೆಯಾಯಿತು. ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರ 'ಸಂಗೀತಸಾರ' ಗ್ರಂಥ ಉಪಲಬ್ಧವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸುಮಾರು ಹದಿನೇಳನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಗೋವಿಂದ ದೀಕ್ಷಿತನು ಲಾಕ್ಷಣಿಕ ತನ್ನ 'ಸಂಗೀತಸುಧಾ' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ತಾನು ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ಎರಚಿತ 'ಸಂಗೀತಸಾರ' ಗ್ರಂಥದಿಂದ ಉಪಕೃತನಾದಂತೆ ಹಲವು ಬಾರಿ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸುಮಾರು ೧೫೫೦ರಲ್ಲಿ ರಾಮಾಮಾತ್ಸ್ಯನೆಂಬ ಗ್ರಂಥಕರ್ತನು ತನ್ನ 'ಸ್ವರಮೇಳ' ಕಳಾನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಕಾಲೀನವಾಗಿದ್ದ ಲಕ್ಷ್ಯ-ಲಕ್ಷಣಗಳ (Practical Music and Theory) ವಿರೋಧಾಭಾಸವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿ ಕಲೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನೂ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸಿದನು. ಇದೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರು ಸರಳ - ಜಂಟಿ - ಅಲಂಕಾರಾದಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಬುನಾದಿಯನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯ ಸಂಗೀತಕ್ಕೊಡಗಿಸಿದರು. ವ್ಯಾಸಕೂಟದ ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರು,

ವ್ಯಾಸರಾಯರು, ವಾದಿರಾಜರು ದಾಸಕೂಟದ ಪುರಂದರರು, ಕನಕದಾಸರು ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ದಾಸರುಗಳೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಪುರಂದರರಾದರೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಪಿತಾಮಹರೇ ಆದರು. ಇವರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡನಾಡಿಗೆ ಸೇರಿದ ಶಾರ್ಙ್ಗದೇವ (ಸಂಗೀತರತ್ನಾಕರ ಗ್ರಂಥಕರ್ತ), ಕಲ್ಲಿನಾಥ (ಸಂಗೀತ ಕಲಾನಿಧಿ ಕರ್ತ) ನಿಜಗುಣ ಶಿವಯೋಗಿ (ಇವರ ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮಣಿ ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ವಿಶ್ವಕೋಶವೆಂದು ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದಿದೆ.) ಪುಂಡರೀಕ ವಿಠಲ (ರಾಗಚಂದ್ರೋದಯ, ರಾಗಮಾಲಾ, ರಾಗಮಂಜರಿ ಮತ್ತು ನರ್ತನ ನಿರ್ಣಯ ಗ್ರಂಥಕರ್ತ.) ಮೊದಲಾದವರಲ್ಲ ಅನನ್ಯವಾದ, ಅಸದೃಶವಾದ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಎಂಬುದನ್ನು ಅನ್ವರ್ಥಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸಂಗೀತ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯದು ದ್ವಿತೀಯ ಸ್ಥಾನ. ಏಕೆಂದರೆ ರಾಗಾಲಾಪನೆ, ತಾನಾದಿ ಪ್ರಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಅದು ಶ್ರಾವಕನಿಗೆ ಮುದ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಭಾಷಾಧಾರಿತ ರಚನೆಗಳಿಂದ ಭಾವನಿಖರತೆ ಉಂಟಾಗುವುದೆಂಬುದೂ ಅಷ್ಟೇ ದಿಟ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ - 'ದಾಸನ ಮಾಡಿಕೊ ಎನ್ನ', 'ಬೋವಭಾರಮಾ' ರಚನೆಗಳನ್ನು ಹಾಡಿದಾಗ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ದೈನ್ಯ ಭಾವಗಳು ಮೂಡುತ್ತವೆ. (ಶ್ರುತಿಶುದ್ಧವಾಗಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸ್ಫುಟತೆಯಿಂದ ಹಾಡಿದಾಗ) ನಮ್ಮ ಸಂಗೀತ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ, ತೆಲುಗು, ತಮಿಳು, ಮಲೆಯಾಳ, ಹಿಂದಿ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿವೆಯಾದರೂ ತೆಲುಗುಭಾಷೆಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತಕ್ಕೂ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಶೇಷ ಸಂಬಂಧವೇ ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತದ ತವರೂರಾದ ತಂಜಾವೂರಿನ ಮರಾಠಾ ದೊರೆಗಳು ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಗೆ ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರೀತಿ ನೀಡಿದರು. ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತಮಿಳು ಅಷ್ಟೇ ಭಾಷೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳ ಮೂಲಕವೂ ಇವರು ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದರು. ತುಳಜಾಜಿ, ಶರಬೋಜಿ ಮೊದಲಾದ ದೊರೆಗಳು ಇದಕ್ಕೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ. ತಂಜಾವೂರಿನ ಅರಸೊತ್ತಿಗೆ ಆರಂಭವಾದ ನಂತರ ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಯೇ ಸಂಗೀತ ಪ್ರಪಂಚದ ಭಾಷೆ ಎನಿಸುವಂತಾಯಿತು. ತ್ಯಾಗರಾಜರಿಂದ ಈ ಭಾಷೆಗೊಂದು ವಿಶೇಷ ಕೆಳ ಒದಗಿ ಬಂತು. ಈ ಮುಂಚಿನ ಅಣ್ಣಮಾಚಾರ್ಯರು, ಭದ್ರಾಚಲ ರಾಮದಾಸರು, ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞರೂ ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಧಿಕ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯ ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ್ದರು. ಲಾಕ್ಷಣಿಕ ಸೋಮನಾಥ 'ರಾಗವಿಬೋಧ' ಗ್ರಂಥ ನೀಡಿದ್ದನು. ತೆಲುಗನ್ನು ಮಾತೃಭಾಷೆಯಾಗಿ ಹೊಂದಿದ ಅದಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರು ಈ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೇ ಕೃತಿರಚನೆ ಮಾಡಿ ಸಂಗೀತ ಭಂಡಾರವನ್ನು ಸಂಪದ್ಧರಿತವಾಗಿಸಿದರು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಶ್ಯಾಮಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು, ದೀಕ್ಷಿತರು, ಸುಬ್ಬರಾಯಶಾಸ್ತ್ರಿ ಮುಂತಾದ ಹಲವಾರು ಮಂದಿಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಬಹುದು.

ಇನ್ನು, ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ದಾಸವಾಜ್ಞಿಯವನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಲು - ಆಳ್ವಾರರ - ತಮಿಳು - ಪಾಶುರಗಳೇ

ಸ್ವರ್ತಿಯನ್ನೊದಗಿಸಿದ ಎಂಬುದು ತಜ್ಜರ ಅಭಿಮತ. ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಲಯವಿನ್ಯಾಸವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಅರುಣಗಿರಿನಾಥರ ತಿರುವುಗಳು, ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಭಾರತಿ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಭಾರತಿ, ಪಾಪನಾಶಂ ಶಿವನ್ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕರ ತಮಿಳು ರಚನೆಗಳಿಂದಲೂ, ಸ್ವಾತಿತಿರುನಾಳರಂತಹ ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರು ನೀಡಿರುವ ಮಲೆಯಾಳ ಭಾಷೆಯ ರಚನೆಗಳಿಂದಲೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರ ಶ್ರೀಮಂತವಾಗಿದೆ. ಸ್ವಾತಿತಿರುನಾಳರ ಕೊಡುಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿ, ಮರಾಠಿ ಭಾಷಾ ರಚನೆಗಳೂ ಅಡಕಗೊಂಡಿವೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಂತೂ ಈ ಎಲ್ಲ ಭಾಷೆಗಳ ಮೂಲವಾದ್ದರಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತದ ರಚನೆಗಳಿಗೆ ಕೊರತೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಸ್ವಾಮಿ ದೀಕ್ಷಿತರು ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ್ದರೆ, ತ್ಯಾಗರಾಜರು ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ಇದೇ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಮಹನೀಯರಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಸರಸ್ವತಿ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ವಿಜೃಂಭಿಸಿದ್ದಾಳೆ ಎಂಬುದಂತೂ ದಿಟ. ಇದರಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾದ ನೂರಾರು ಮಹಾನುಭಾವರು ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ವಾಗ್ಗೇಯ ರಚನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಅಮರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಾರ್ಯ ಇನ್ನೂ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಲೇ ಇದೆ.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ, ಕಲೆ ಎಂದಿಗೂ ನಿಂತ ನೀರಲ್ಲ ಅದು ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸಾಧುವಾರ ಹಲವಾರು ನೂತನ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾರ್ಪಡುತ್ತಾ, ತನ್ನ ಉದ್ದ-ಅಗಲ-ಆಳಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕಗೊಂಡಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಂಗೀತ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಈಶ್ವರ

ಬರುತಿರುವ ವರುಷ ಹೊಸದೇನಲ್ಲಾ |
ತರುತಿಹ ಹರುಷ ಹಳತೇ ಎಲ್ಲಾ ||
ಮರೆಯುವ ನನ್ನೆಯ |
ತಿಳಿಯದ ನಾಳೆಯ |
ವರವನು ನೀಡಿ -
ಹರೆ ಸಿರಂ "ದೇವನು" ತಿಳಿಯೋ
ಶ್ರೀ ಈಶ್ವರ ನಾನು ಸಂವತ್ಸರ

೮.೪.೯೭

"ಮಾ ಹಿ"

ಒಗಟುಗಳು (ಉತ್ತರ ಕೆಳಗಡೆ) ಸುಂದರೀಬಾಯಿ

ಅವರ ಸಂಗ್ರಹ

೨೫. ಎರಡು ಮನೆಗೆ ಒಂದು ದೀಪ
೨೬. ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಚಿಕ್ಕಚಿಕ್ಕ ಟೊಪ್ಪಿ
೨೭. ಕೈಯುಂಟು ಕಾಲಿಲ್ಲ ತೋಳುಂಟು ಬೆರಳಿಲ್ಲ
ಬೆನ್ನುಂಟು ಎಲುಬಿಲ್ಲ
೨೮. ಕರಿಯವನ ಮೇಲೆ ಬಿಳಿಯಪ್ಪ ಹತ್ತುತ್ತಾನೆ
ಇಳಿಯುತ್ತಾನೆ
೨೯. ಕತ್ತಲೆ ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ಕತ್ತಿ ಬೀಸುತ್ತದೆ.
೩೦. ತಿಳಿನೀರಿನ ಸುತ್ತು ಬಿಳಿಕಲ್ಲಿನ ಕೋಟೆ
೩೧. ಬಿಳಿನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕರಿಕಲ್ಲು ತೇಲುತ್ತದೆ.
೩೨. ಅಕ್ಕನಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಚ್ಚಿದ ದೀಪ ತಂಗಿಯ
ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉರಿಯುತ್ತದೆ.
೩೩. ಮಾಡಿದಂತೆ ಮಾಡುವೆ ನೋಡಿದಂತೆ
ನೋಡುವೆ ನಾನ್ಯಾರು?
೩೪. ದೇವರು ಒಳಗೆ ಗಂಧ ಹೊರಗೆ
೩೫. ಮರದ ತುದಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಗರುಡನಲ್ಲ
ಮೂರು ಕಣ್ಣಿದ್ದು ಶಿವನಲ್ಲ. ಚರ್ಮದ
ಉಡುಗೆ ಧರಿಸಿ ಸನ್ಯಾಸಿಯಲ್ಲ. ನೀರು
ತುಂಬಿ ಕೊಡವಲ್ಲ ಇದೇನು?

35. ಶಂಗಿಪಾಲಾಯಿ
34. ಹಗ್ಗಿನ ಬಿಲ
33. ಲೆಕ್ಕಿ ಕಿಣ್ಣಿ
32. ಕೋಣೆಯು
31. ಕಿಣ್ಣಿ
30. ಶಂಗಿಪಾಲಾಯಿ
29. ನಾಲಗೆ
28. ಕಾಪಲಿ, ದೋಣಿ
27. ಅಂಗಿ
26. ಉಗುರು
25. ಮೂಗು

ಗಮಕ ಅಥವಾ ಕಾವ್ಯವಾಚನ

ಕರ್ನಾಟಕ ಕಲಾಶ್ರೀ ಶ್ರೀಮತಿ ಕೇಶವಮೂರ್ತಿ, ಬೆಂಗಳೂರು

"ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗೀತ ಕಲಾವಿಹೀನಃ"

ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪಶುಃ ಪುಚ್ಛ ವಿವಾಣಾಹೀನಃ"

ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಗೀತ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದವನು - ಬಾಲ ಮತ್ತು ಕೋಡುಗಳಿಲ್ಲದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪಶುವಿದ್ದಂತೆ !

ಇದು ಸುಭಾಷಿತಕಾರನ ನುಡಿ ! ಅಂದ ಮೇಲೆ ಮನುಷ್ಯರು ಈ ಎರಡೂ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವುದು ಅವಶ್ಯಕವೆಂದಾಯ್ತು !

"ಸಂಗೀತ"ವು ಅಮರಕಲೆ ! ಗಂಧರ್ವಕಲೆ ! ಮಾನವನ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರಿಸುವ ಭವ್ಯ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಹಿಡಿದ ಕನ್ನಡಿ !

"ಕಲೆಯೇ ನನ್ನಿಯ ಹೆದ್ದಾರಿ!" ಎಂಬಂತೆ, ಸಂಗೀತ ಕಲೆಯು, ನಾದ ಮಾಧುರ್ಯದಿಂದ-ಸೌಂದರ್ಯ ರೂಪಿಯಾದ ಭಗವಂತನ ದರ್ಶನವನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಸ್ವರಗಳಾದ "ಸ" ಎಂದರೆ ಸತ್ಯದಿಂದ, "ಪ" ಎಂದರೆ ಪರಮಾತ್ಮನತ್ತ ಕರೆದೊಯ್ಯುವುದು ಎಂದರ್ಥ !

ಸಂಗೀತವು ನಾದಾಂತವಾದರೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ವೇದಾಂತವೆನಿಸಿದೆ. ಇನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯದ ಪಾತ್ರ ಹಿರಿದು! ಕಾವ್ಯಗಳು ಕಾಂತಾ ಸಂಮಿತಿ! ಇದರಲ್ಲಿ ಬರುವ ನವರಸಗಳು, ನವರತ್ನಗಳಿದ್ದಂತೆ !

ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಗೀತಗಳ ಸಮನ್ವಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ರಸ ಸೇತುವೆಯೇ "ಗಮಕ"ವೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯರಥಕ್ಕೆ ಸಂಗೀತದ ಅಶ್ವಗಳನ್ನು ಹೂಡಿ, ಅದನ್ನು ಸುಗಮವಾಗಿ ನಡೆಸುವ ಸಾರಥ್ಯ ಕೌಶಲವೇ "ಗಮಕ".

"ಗಮಕ" ಒಂದು ಕಲೆ ! ಅಪೂರ್ವಕಲೆ !! ಸರಸ ಲಾವಣ್ಯ ಕಲೆ!!! ಸುಮನೋನುರಾಗದಿಂದ ಶಿವ, ಶಕ್ತಿ ಬೆರೆತಂತಹ ಕಲೆ!!!!

ಗಮಕವೆಂದರೆ : ಕ = ಕಾವ್ಯವನ್ನು, ಗ = ಗಾಯನದಿಂದ, ಮ = ಮೇಳೈಸುವುದು!!

ಗಮಕ ಕೊಡುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟಗೊಳಿಸುವ ಮಾರ್ಗ, ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಹೇಳುವುದು, ನಡೆ, ಶಿವಿ, ಅರ್ಥ ಕೊಡುವ ಶಕ್ತಿ, ಅಭಿಧಾವ್ಯತಿ, ಸ್ವರ ವಿಶೇಷ ಧ್ವನಿ, ಇತ್ಯಾದಿ.

ಅದೇ ಧ್ವನಿ ಮಾಧುರ್ಯ, ಏರಿಳಿತಗಳಿಂದ ನುಣ್ಣಿನ ಜುಣುಗಿಸಿ, ಜಿಹ್ವಾನರ್ಗದಲ್ಲಿ ನೆರಿಸಿ, ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸಿ, ಶ್ರೋತೃಗಳ ಕರ್ಣದ್ವಾರದಿಂದ ಆ ರಸಾನುಭವವನ್ನು ಹೃದಯ ಸೀಮೆಗೆ ಇಳಿಸಿ, ತನ್ನನ್ನು ಹಾಗೂ ಶ್ರೋತೃಗಳನ್ನು ಚಿರಮು ಸೀಮೆಗಳೆದುಕೊಂಡು ನಡೆಸುವ ಗಮ್ಯಸ್ಥಾನ ಗಮಕಿಯದು! ಹಾಗಾಗಿ ಕವಿಗೆ ಸಖಿ ಗಮಕಿ. ಗಮಕಿಯು ಪದಭಾವ, ರಾಗಭಾವ ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸಿ, ಪ್ರತಿಪದ್ಯವನ್ನು ಸರ್ವಾಂಗ ಸುಂದರವಾಗಿ ಹಾಡಿದರೆ, ಶ್ರೋತೃಗಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸೊಂಪು ಕಿವಿಗಳಿಗೆ ಇಂಪು, ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ತಂಪು !

"ಕಾವ್ಯ"ವೆನ್ನುವುದು ಓದಿ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾದದ್ದು. ಅದು ಶಬ್ದ ಶರೀರಿ. ಅದು ಕಿವಿಯ ಮೂಲಕ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕು! ಕಾವ್ಯವೆಂದರೆ ನಾದದ ಏರಿಳಿತ ಯತಿಸ್ಥಾನ, ಪ್ರಾಸ, ಒತ್ತು, ತೇಲುಗಳು ಇವುಗಳ ಸಾರ್ಥಕವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಓದಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಯುವುದು.

"ಕಾವ್ಯ"ವೆಂಬುದೊಂದು ಕ್ಷೀರಸಾಗರ ! 'ಕವಿ' ಎಂಬ ಸುರಭಿಯು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ "ಲೋಕಜ್ಞಾನ" ಎಂಬ ಹುಲ್ಲನ್ನು 'ಜ್ಞಾನ' ಎಂಬ "ಜೀರ್ಣಾಂಗ"ದಲ್ಲಿ ಆರಗಿಸಿ-ಹದಗೊಳಿಸಿ, "ಕಾವ್ಯ" ಎಂಬ ಹಾಲನ್ನು "ಸೃಷ್ಟಿಸಿ", ಗ್ರಂಥ ಎಂಬ ಕೆಚ್ಚಲಿನಲ್ಲಿಸಿರುತ್ತದೆ.

"ಕಾವ್ಯ"ವು ಕರ್ಣಾಮೃತ ಕಿವಿಯಿಂದ ಕುಡಿದು, ಮಿದುಳಿಂದ ಜಠರವನ್ನು ತುಂಬುವಂಥದ್ದು.

'ಗಮಕ' ಎಂಬ ತಾಯಿಯು ಆ ಹಾಲನ್ನು ಕರೆದು, "ರಾಗ" ಎಂಬ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಹದಗೊಳಿಸಿ, ಪದವಿಭಾಗ-ವಾಕ್ಯ ವಿಭಾಗ-ನಿಲುಗಡೆ- ಮುಂತಾಗಿ ಕನೆಭರತಗೊಳಿಸಿ, ವಾಚನವೆಂಬ ಪಾತ್ರೆಯ ಮೂಲಕ "ಶ್ರೋತೃ" ಎಂಬ ಮಗುವಿಗೆ ಕುಡಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ಈ ಕಾವ್ಯಸುಧೆಯ ರುಚಿಯನ್ನು "ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ" ಎಂಬ ಸಕ್ಕರೆಯ ಮೂಲಕ ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು.

"ಕಾವ್ಯ"ವೆಂಬ ಸಾಗರವು ಈಜಿದಷ್ಟೂ ವಿಶಾಲ ಮುಳುಗಿದಷ್ಟೂ ಆಳ! ಆರಸಿದಷ್ಟೂ ಕುತೂಹಲ! ಚಿಪ್ಪನ್ನು ಒಡೆದಷ್ಟೂ ಮುತ್ತುಗಳು. ಕವಲನ್ನು ಮುರಿದಷ್ಟೂ ಹವಳಗಳು !

ಓಳಿ ಕಲೆ ೩೨ ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯವಾಚನವೂ ಸೇರಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ, ಕನ್ನಡದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಲೆ ಇದು !

"ಕಟ್ಟಿಯುಂ ಏನೋ ಮೂಲೆಗಾರನ ಪೊಸ ಬಾಸಿಗಮಂ ಮುಡಿವ ಭೋಗಿಗಳಲ್ಲದೇ ಬಾಡಿ ಪೋಗದೇ ?"

ಕವಿ "ಜನ್ಮ" ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಆಗಬಾರದಲ್ಲವೇ ?

ಕನ್ನಡದ ಕಾವ್ಯಗಳು ಸಾಕಷ್ಟಿವೆ. ಕನ್ನಡಿಗರಾದ ನಾವು ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಬೆಳೆಸಬೇಕು. "ಬಾಳ ಸವಿಯಿರಿ!" ಎನ್ನುವಂತೆ ಇದು ನಮಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಶೃಂಗಾರವೂ ಹೌದು, ಜೀವಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕಾರವೂ ಹೌದು.

ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಗಮಕಿಗಳು ಲವ-ಕುಶರು! ನಮ್ಮ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಗಮಕಿಗಳು ಆಗಿಹೋಗಿದ್ದಾರೆ! ನಾನೂ ಒಬ್ಬ ಗಮಕಿ! ಅನೇಕರಿಗೆ ಕಲಿಸಿರುವೆನು. ನನ್ನ ಮಗಳು ಲತಾ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಸೊಸೆ ಅನ್ನಪೂರ್ಣ ಕೂಡಾ ನನ್ನ ಬಳಿ ಗಮಕ ಕಲಿತಿರುವವರೇ! "ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್" ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಆಗಿ, ಭಾರತ ನಾಟ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೀಣೆಯಾಗಿರುವ ನನ್ನ ಸೊಸೆ ಸೌ|| ಅನ್ನಪೂರ್ಣ ಆನಂದ್ ನನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ "ಗಮಕ"ವನ್ನು ಹಾಡಿರುವರು! ಇದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸಂಗತಿ!

"ಗಮಕಿಗಳು ಕಾವ್ಯಗಳ ಭಾಷ್ಯಕಾರರು ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಚಾರಕರು" ಎಂಬ ನುಡಿಯನ್ನು ನಾನು ಕೂಡಾ ನಡೆಸಿರುವೆನು ಎಂಬ ನೆಮ್ಮದಿ ನನಗಿದೆ.

ಹಳತು-ಹೊಸತು

ಎಲ್ಲ ಹಳತು | ವರುಷ ಮಾತ್ರ ಹೊಸತು ||
 ಕಣ್ಣು ಹಳತು | ದೃಶ್ಯ ಹೊಸತು ||
 ಕಿವಿಯು ಹಳತು | ನಾದ ಹೊಸತು ||
 ಜಡವು ಹಳತಾಗಿ - ಚೇತನ ಹೊಸದಾಗಿ ||
 ಚಿತ್ತ ಹಳತಾಗಿ - ಚಿಂತನವು ಹೊಸತಾಗಿ ||
 ನವೋದಯದ ನವೋತ್ಸಾಹತೆ-ನಾಂದಿಯಾಗಲಿ
 ಈ ನವವಸಂತ - ೧೯೯೮

“ಮಾ ಹಿ”

ಆಹ್ವಾನ

ಡಾ|| ಶ್ರೀವತ್ಸ ದೇಸಾಯಿ, ಯು.ಕೆ

ಕರೆದರೆ ಓ ಎನ್ನ ಬಾರದೇ ಮಿತ್ರಾ
 ವಾಯುವೇಗ ಮನೋವೇಗಕ್ಕಿಂತ
 ಯಾವುದು ಬೇಗ ಗೊತ್ತೇ?
 ಅದು ಇ-ಮೇಲಿನ ಟಪಾಲು!
 ಸೈಬರ್ ಗೋಲವೇ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಆಡುಂಬೊಲ
 ಆದೇ ನಮ್ಮ ಗರಡಿ ಮನೆ
 ಕಂಪ್ಯೂಟರೇ ನಮ್ಮ ಮಲ್ಟಂಬ
 (ಎಷ್ಟು ಕಸರತ್ತು ಮಾಡಿದರೂ
 ಆದರ ತುತ್ತ ತುದಿ ಮುಟ್ಟಲಾಗಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ)
 ಕೀ ಬೋರ್ಡಿನ ಮೇಲೆ ಬೆರಳುಗಳ ಕುಣಿತ
 “ಯದಾ ಯದಾ ಹಿ ಸರ್ವತ್ರ
 software guy of ಭಾರತ”
 ಇದು ನಮ್ಮ ನಾಡಗೀತೆ

ಗೂಗಲ್ ಬ್ರಹ್ಮ; ಗೂಗಲ್ ವಿಷ್ಣು;
 ಗೂಗಲ್ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪರಮಗುರುಃ
 ತಸ್ಮೈ ಶ್ರೀಗೂಗಲೇ ನಮಃ
 ಇದು ನಮ್ಮ ಗುರುಸ್ತೋತ್ರವೂ ಆಹುದು
 ಗುರುವಿಗೆ ತಿರುಮಂತ್ರವೂ ಆಹುದು
 (ಈ ಗುರುವಿರುವಾಗ ಶಾಲೆಯೇಕೆ ಬೇಕು?)
 ಗೂಗಲ್ ಬ್ರಹ್ಮನು ಯಾವ
 ಯಕ್ಷಪ್ರಶ್ನೆಗೂ ನಿರುತ್ತರನಲ್ಲ
 ಒಂದರ ಮುಂದೆ ನೂರು ಶೂನ್ಯದ ಗೂಗಲ್

ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರೇ ಸಂಪಾದಿಸುವನು
 ಎಂಥ ಭಾರೀ ಗಣಿತಕ್ಕೂ ಹೆದರದ
 ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನನ ಭೂಶ!

ಬಾಗಿಲ ತೆರೆದು
 ಅಂದರೆ password ಹಾಕಿ
 ಗಣೇಶನಿಗಲ್ಲ mouse ಗೆ ಕೈ ಮುಗಿದು
 ಒಳಗೆ ಬಾ ಮಿತ್ರನೇ
 ಗೋಪುರವಿದ್ದರೂ ಇದೊಂದು ಗುಡಿಯಲ್ಲ
 ಒಳಗುಂಟು ಅಂತರ್ಜಾಲದ ಬಲೆಯು

ಕೈ ಹಾಕು ಟವರಿಗೆ★
 ಬೆರಳಾಡಿಸು ಕೀಮಣಿಯ ಮೇಲೆ
 ಸುಸ್ವಾಗತಂ!

ಇಲ್ಲಿ ಔತಣ ಕಾಯುತ್ತಿದೆ
 ಆಹ್ವಾನಿತ ಭೋಜನವಿದು.
 ವಿಚಿತ್ರ ಭಕ್ಷಣಗಳಿವು

ತರಹ ತರಹದ ಅನ್ನವುಂಟು
 ಇನ್ನೂರಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಚಿತ್ರಾನ್ನ!
 ಇಂದ್ರಜಾಲದ ಮಾಯಾಬಜಾರ
 ಬಫೆ ಇದು, ಉಂಡವನೇ ಜಾಣ
 ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಬರಬಾರದೇ ಮಿತ್ರಾ?
 (ಅಣಕಿಸಿದ ಕವಿಗಳ ಕ್ಷಮೆ ಕೋರಿ!)

ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಗಾಡೆಗಳು

ಕಳಿಸಿದವರು : ಶ್ರೀಮತಿ ಅನ್ನಪೂರ್ಣ ಆನಂದ್

೧. ಎಲ್ಲಾರ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ನಲ್ಲೂ ಬಗ್‌ಸೇ
(ಎಲ್ಲಾರ ಮನೆ ದೋಸೆನೂ ತೂತೆ)
೨. ಮೈನ್ ಫ್ರೇಮ್‌ಗೊಂದು ಕಾಲ,
ಇ-ಕಾಮರ್ಸ್‌ಗೊಂದು ಕಾಲ
(ಆತ್ಮಗೊಂದು ಕಾಲ, ಸೊಸೆಗೊಂದು ಕಾಲ)
೩. ಕೋಡಿಂಗ್ ಮಾಡಿದವನಿಗಿಂತ ವಸ್ಪಿಂಗ್
ಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಹೊಗಳಿಕೆ
(ಆಡುಗೆ ಮಾಡಿದವನಿಗಿಂತ ಬಡಿಸಿದವನಿಗೆ ಹೊಗಳಿಕೆ)
೪. ಬಾಡಿ ಶಾಪರಿನಿಂದಹೋದ ಮಾನ ಲಕ್ಷ
ಕೊಟ್ಟರೂ ಬಾರದು
(ಆಡಿಕೆಗೆ ಹೋದ ಮಾನ ಆನೆ ಕೊಟ್ಟರು ಬಾರದು)
೫. ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಮಾಡೋ ತನಕ ಮಾಡಿ, ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್
ಯಾವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದನಂತೆ
(ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ರಾಮಾಯಣ ಕೇಳಿ, ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ರಾಮನಿಗೆ ಸೀತೆ
ಏನು ಎಂದು ಕೇಳಿದನಂತೆ)
೬. ಕೀ ಬೋರ್ಡ್ ಮೇಲೆ ಕೈ ಓಡಿದ್ರೆ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ
ಕಿಂಗ್‌ಫಿಷರ್
(ಕೈ ಕೆಸರಾದರೆ ಬಾಯಿ ಮೊಸರು)
೭. ಕೋಡಿಂಗ್‌ಗಿಂತ ಡಾಕ್ಯುಮೆಂಟೇಷನ್ನೇ ಜಾಸ್ತಿ
(ಮಾತಿಗಿಂತ ಉಗುಳೇ ಜಾಸ್ತಿ)
೮. ಪಿ.ಎಂ.ಗೆ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ವಿವರಿಸಿದ ಹಾಗೆ
(ಕೋಣನ ಮುಂದೆ ಕಿನ್ನರಿ ಬಾರಿಸಿದ ಹಾಗೆ)
೯. ಕರೀದೆ ಮಗಳನ್ನ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್
ಎಂಜಿನಿಯರೇ ಬೇಕು ಎಂದನಂತೆ
(ಕರೀದೆ ಹೋಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ತುಪ್ಪ ಇಲ್ಲಾ ಅಂದನಂತೆ)
೧೦. ಬೇಕು ಎಕ್ಸ್‌ಪೀರಿಯನ್ಸ್ ಎಂದರೆ ರೆಸ್ಯೂಮೆ
ಮುಟ್ಟಿ ನೋಡಿದನಂತೆ
(ಕುಂಬಳಕಾಯಿ ಕಳ್ಳ ಎಂದರೆ ಹೆಗಲು ಮುಟ್ಟಿ ನೋಡಿದನಂತೆ)

ರಜತ ಮಹೋತ್ಸವ

ಶ್ರೀ ವಿಜಯ್ ಬಡಿಗೇರ್

ಬಂದಿತು ಬಂದಿತು ರಜತ ಮಹೋತ್ಸವ
ನಮ್ಮ ನೆಚ್ಚಿನ ಮೆಚ್ಚಿನ ಮಹೋತ್ಸವ
ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಾ ನಗು ನಗಿಸುವ ಉತ್ಸವ

ಬನ್ನಿ ಬನ್ನಿ ರೈಲು ತುಂಬಿ
ಬನ್ನಿ ಬನ್ನಿ ಕಾರು ತುಂಬಿ

ನೃತ್ಯಗಳ ನೋಡಿ ಆನಂದಿಸುವ
ಸಂಗೀತದ ಇಂಪು ಎಲ್ಲ ಕೇಳುವ
ಸಿಹಿ ಸಿಹಿ ಊಟವ ಸವಿಯೋಣ
ಪ್ರೇಮ ಪ್ರೀತಿಗಳ ಹಂಚೋಣ

ವಿಜಯನಗರ ವೈಭವ ಆಲಿಸೋಣ
ಕವಿಗೋಷ್ಠಿ ಚರ್ಚೆಗಳ ಈಟೋಣ
ಯುವಕರ ಜೊತೆಯಲಿ ನಲಿದಾಡೋಣ
ಅಲ್ಪಸ್ಮೃತನ ಹೊಲದಲಿ ಎಲ್ಲ ಇರೋಣ

ಕನ್ನಡ ಕಸ್ತೂರಿಯ ಪರಿಮಳ
ಹರಡಿದ ಯೂಕೆ ಊರುಗಳಲಿ
ಜಯ ಜಯ ಕನ್ನಡ ಮಾತೆಗೆ ಜಯ ಜಯ
ಕನ್ನಡ ಬಳಗಕನ್ನೋಣ ಜೈ ಜೈ

ಭಗವಂತನ ಆಪ್ತ ಯಾರು ?

ಸ್ವಾಮಿ ಜವಾನಂದ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಪಾವಗಡ, ತುಮಕೂರು

ಪರಮ ಪವಿತ್ರವಾದ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನ ಸ್ಥಾನವಾದ ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಅದೊಂದು ದಿನ ಎಂದಿನಂತೆ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಪೂಜೆಗಂದು ಅರ್ಚಕರು ಮಹಾದ್ವಾರವನೆಯನು ತೆರೆದಾಗ ಅವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ಪರಮಾತ್ಮರ್ಷಿ ಕಾದಿತ್ತು! ಒಂದು ಸುಂದರವಾದ ಚಿನ್ನದ ಹರಿವಾಣ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸಿತ್ತು. ಆ ಹರಿವಾಣದ ಮೇಲೆ "ಈ ಹರಿವಾಣವು ನನ್ನ ಆಪ್ತಭಕ್ತನಿಗೆ ಸೇರುವುದು" ಎಂದು ಬರೆಯಲಾಗಿತ್ತು. ಸರಿ ಆಗ ಆರಂಭವಾಯಿತು ಹರಿವಾಣಕ್ಕೆ ಸ್ಪರ್ಶ. ಅತ್ಯಂತ ಹಿರಿಯರಾದ ಅರ್ಚಕರುಗಳು ಈ ಹರಿವಾಣವು ನಮಗೆ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಕಾರಣ ಕಳೆದ ೪೦ ವರುಷಗಳಿಂದ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ನಿತ್ಯ ನಿರಂತರ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವೆವು ಎಂದು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಆ ಹರಿವಾಣವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಮುಟ್ಟಿದ್ದೇ ತಡ, ಹರಿವಾಣ ಸೀಸದ ತುಂಡಂತೆ ಗೋಚರಿಸಿತು! ಈ ವಿಚಾರ ಕಾಶೀ ಮಹಾರಾಜರವರಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿತು. ಅವರು ಡಂಗುರ ಘೋಷಿಸಿದರು ಹೊಡಿಸಿ, "ಯಾರು ಆ ಪರಮ ಆಪ್ತ ಭಕ್ತರೋ ಅವರು ಈ ಚಿನ್ನದ ಹರಿವಾಣವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು" ಎಂದು ಕೇಳಿಕೇ? ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಜನರ ತಂಡಗಳ ಭಯಂಕರ ನೂಕು ನುಗ್ಗಲು ಜನರು ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಫಲಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ನೈವೇದ್ಯಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಲು ನಕಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಲ್ಲಿಯೂ ತಾನು ನಾನಾ ರೀತಿಯ ಅರ್ಚನೆ, ಪೂಜೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಪ್ರೀತಿ ಪಾತ್ರನಾಗಲು ಆಸೆ. ಅತ್ತ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಅರ್ಚಕರೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದದಾಯಿತು. ಯಾರಿಂದಲೂ ಆ ಸುವರ್ಣ ಹರಿವಾಣ ತಮ್ಮದಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಒರಿಸಲು ನಾನಾ ಭಕ್ತರು ದೂರದೂರದಿಂದ ಕಾಶಿಗೆ ಬರಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು.

ಈ ವಿಚಿತ್ರ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಹಳ್ಳಿಯವ ಎಂದಿನಂತೆ ತನ್ನ ಕಾಳೀ ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಈ ಸುವರ್ಣ ಹರಿವಾಣ ಅಥವಾ ಬೇರಾವ ಚಿಂತೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಎಂದಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ತನ್ನ ಭಕ್ತಿ ನಮನಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲು ಮುಂಜಾನೆಯ ವಿಪರೀತ ಚಳಿಯಲ್ಲಿ ನಡುಗುತ್ತಾ ಪರಮ ಪಾವನ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ತಾನು ತಂದಿದ್ದ ತಂಬಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಪವಿತ್ರ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನ ಸಲುವಾಗಿ ಶೇಖರಿಸಿ ತರುವಾಗ, ಮಾರ್ಗ ಮಧ್ಯೆ ವಿಪರೀತ ಚಳಿಯಿಂದ ನಡುಗುತ್ತಾ ನೆರಳುತ್ತಿದ್ದ ಕುಷ್ಠರೋಗಿಯೊಬ್ಬನ ಆರ್ತನಾದ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದೆ. ಆ ಆರ್ತನಾದ ಸಾವಿರಾರು ಜನರು ಹಾದುಹೋಗುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಕೇಳಿಸದೆ ಈ ಮುಗ್ಧ ಭಕ್ತನ ಕಿವಿಗೆ ತಟ್ಟುತ್ತದೆ. ತತ್ಕ್ಷಣ ಆ ಭಕ್ತ ತಾನು ತಂಬಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತಂದಿರುವ ಪವಿತ್ರ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಸ ಕಡ್ಡಿಗಳಿಂದ ಕಾಯಿಸಿ, ನೆರಳುತ್ತಿದ್ದ ರೋಗಿಗೆ ತುಸು ಚಹಾ ಮಾಡಿ ಉಣಬಡಿಸಿ, ನಂತರ ಆ ರೋಗಿಯ ದೇಹದಲ್ಲಿ ನಾರುತ್ತಿರುವ ವ್ರಣಗಳನ್ನು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಶುದ್ಧ ಮಾಡಿ, ಆ ರೋಗಿಯನ್ನು ತನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾಂತ್ವನ ನೀಡಿ ಶುಶ್ರೂಷೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಸಾಲದು ಎಂದು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಆ ರೋಗಿಗೆ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ತಾನು ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನ

ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದೇ ಮರೆತು ಈ ನಿತ್ಯಾನಾಗಿದ್ದ ರೋಗಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾನೆ. ದಿನಗಳು ಉರುಳಿದವು, ಅದೊಂದು ದಿನ ರೋಗಿಯು ಪೂರ್ಣ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಈ ಭಕ್ತ ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆ ರೋಗಿಯೊಡನೆ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನ ದರುಶನಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಸುವರ್ಣ ಹರಿವಾಣದಾಸೆಗೆ ದುಂಬಾಲು ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಜನರು, ಗುಡಿಯ ಹೊರಗಡೆ ಡಾಂಭಿಕ ಭಕ್ತರು ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿರುವ ಭಿಕ್ಷುಕರಿಗೆ ನಾನಾ ರೀತಿಯ ದಾನ ಧರ್ಮ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಒಳಗಡೆ ನಾನಾ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಪೂಜೆ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾ ಅವರಲ್ಲರೂ ಆ ಅದ್ಭುತ ಸುವರ್ಣ ಹರಿವಾಣವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಮುಂದಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಹರಿವಾಣವನ್ನು ಮುಟ್ಟಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ, ಆದರೆ ಮುಟ್ಟಿದಾಕ್ಷಣ ಅದು ಸತುವಿನ ತಟ್ಟಿಯಂತೆ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಯಾರಿಂದಲೂ ಭಗವಂತನ ಆಪ್ತ ಭಕ್ತನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಈ ಮುಗ್ಧ ಭಕ್ತನು ತಾನು ಇಷ್ಟು ದಿನ ಶುಶ್ರೂಷೆ ನಡೆಸಿ ಗುಣ ಮಾಡಿದ ರೋಗಿಯೊಂದಿಗೆ ಗರ್ಭಗುಡಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇವನನ್ನು ಕಂಡರೆ ತಾತ್ಪಾರ! "ಕುಷ್ಠರೋಗಿಯನ್ನು ಕರೆತಂದಿದ್ದಾನೆ ! ಛೇ ಎಂತಹ ಅಪಚಾರ!" ಎಂದು ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ಮಹಾನ್ ಹಿರಿಯ ಅರ್ಚಕರು ಭಕ್ತಾಗ್ರಾಹರು ತಮ್ಮ ಅಸಮಾಧಾನವನ್ನು ತೋರುತ್ತಿರುವಂತೆ, ಈ ಭಕ್ತ ತಾನು ತಂದ ಪವಿತ್ರ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಪೋಷಿಸಿ ಬಿಲ್ಲುಪತ್ರಗಳನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅರ್ಪಿಸಿದ. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ದಿವ್ಯ ಸುವರ್ಣ ಖಚಿತ ಹರಿವಾಣವಾದೆಡೆ ಕಣ್ಣನ್ನೂ ಹಾಯಿಸದೆ ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ನಿತ್ಯ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಹಿರಿಯ ಸಾಧಕ ಈ ಭಕ್ತನನ್ನು ಸುವರ್ಣದ ಹರಿವಾಣವನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸುವಂತೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮುಗ್ಧ ಭಕ್ತ ತಾನು ಭಗವಂತನಿಗಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದು ತನಗೆ ಇದಾವುದರ ಚಿಂತೆ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡರೂ ಆ ಸಾಧಕನ ಬಲವಂತಕ್ಕೆ ಮಣಿದು ಅಲ್ಲಿಯು ಸಾವಿರಾರು ಅರ್ಚಕರು, ಮಹಂತರು, ಪರಮಭಕ್ತಿಯ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರ ಮುಂದೆ ಈ ಸುವರ್ಣ ಹರಿವಾಣವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದ್ದೇ ತಡ, ಸೂರ್ಯನೇ ಧರೆಗೆ ಬಂದನೋ ಎಂಬಂತೆ ಹರಿವಾಣ ಹೊಳೆಯಲು ಆರಂಭಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿರುವ ಜನಸ್ತೋಮ ಧಿಗ್ಭ್ರಾಂತರಾಗಿ ಅಚ್ಚರಿಯಿಂದ ಈ ಮುಗ್ಧ ಭಕ್ತನ ಆದ್ಭುತವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ.

ಈಗ ದನೀವೇ ಯೋಚಿಸಿ ಯಾರು ಭಗವಂತನ ಆಪ್ತ ಭಕ್ತರು ಎಂಬುದನ್ನು. ಭಗವಂತನು ಖಂಡಿತಾ ನಮ್ಮ ಆಡಂಬರ, ವಿಜೃಂಭಣೆ, ಐಶ್ವರ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶನ, ಚಿನ್ನದ ಕಿರೀಟ, ವಜ್ರದ ಕವಚಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂತರಾಳದ ಶುದ್ಧ ಪರಮಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮುಗ್ಧ ಭಕ್ತನ ಆಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಲ್ಲೂ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಕಾಣುವ ಶುಭ್ರ ಹೃದಯವಿದೆ. ಭಗವಂತನಿಗೆ ಆಪ್ತನಾದವನು ಇವನೇ ಅಲ್ಲವೇ?

★★★

ಕರ್ನಾಟಕದ ಹೆಮ್ಮೆ - ಕೆ.ಎಲ್.ಇ. ಸಂಸ್ಥೆ

- ಪ್ರಾ. ಬಿ.ಎಸ್. ಗವಿಮಠ, ಬೆಳಗಾವಿ

ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಜಾಗತೀಕರಣದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಅದರ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿವೆ. ತೀವ್ರ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ. ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ದೊರೆಯ ಹತ್ತಿದೆ.

ಕಳೆದ 60 ವರ್ಷಗಳ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರ ಆಗಾಧವಾದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕಂಡಿದೆ. ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೊಡುಗೆ ಅಪಾರವಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಹು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಲಿಂಗಾಯತ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆ ಅಗ್ರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಇಂದು ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಒಟ್ಟಾರೆ 187 ಅಂಗಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮುನ್ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ. ಶಿಶುವಿಹಾರದಿಂದ ಮೊದಲು ಮಾಡಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ ಶಿಕ್ಷಣದವರೆಗೆ ಎಲ್ಲ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕೆ.ಎಲ್.ಇ. ಸಂಸ್ಥೆಗೆ 12000 ಕ್ಕೂ ಮಿಕ್ಕಿದ ಸದಸ್ಯರಿಂದ 15 ಜನರ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಗೆ ಡಾ|| ಪ್ರಭಾಕರ ಕೋರೆ ಕಾರ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕಳೆದ 24 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು 37 ರಿಂದ 188 ಕ್ಕೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿರುವ ಡಾ|| ಪ್ರಭಾಕರ ಕೋರೆ ತಾವು ಕಂಡ ಕನಸುಗಳನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸಲು ತಮ್ಮ ಜೀವಮಾನದ ಮೌಲಿಕ ಸಮಯವನ್ನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಾನ-ಮಾನಗಳನ್ನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದಿರುವ ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರು ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜು ಇಂದು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸ್ಥಾನ-ಮಾನ ಪಡೆದು ಮಲೇಶಿಯಾ, ಜಾಂಬಿಯಾ, ಚೀನಾ ದೇಶಗಳೊಡನೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದೆ. ಸಾವಿರದ ಹಾಸಿಗೆಗಳ ಸೂಪರ್‌ಸ್ಪೆಷಾಲಿಟಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಹಾಗೂ 820 ಹಾಸಿಗೆಗಳ ಉಚಿತ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ವಿಭಾಗವನ್ನೂ ಆರಂಭಿಸಿ ಇಡೀ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಎರಡನೆಯ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಹಾಸಿಗೆಗಳ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಎಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿರುವ ಈ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಡಾ|| "ಪ್ರಭಾಕರ ಕೋರೆ ಚಾರಿಟಿಬಲ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆ" ಎಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭಾಕರ ಕೋರೆಯವರ ಕನಸಿನ ಕೂಸು. ಅದನ್ನು ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಅವರದೇ.

ಕರ್ನಾಟಕ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ನವದೆಹಲಿ, ಗೋವಾ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕೆ.ಎಲ್.ಇ. ಸಂಸ್ಥೆ ಈಗ ಸಾಗರದಾಚೆಗೂ ತನ್ನ ಪಯಣ ಬೆಳೆಸಿದೆ.

ಪೂರ್ವಪ್ರಾಥಮಿಕ, ಪ್ರಾಥಮಿಕ, ಮಾಧ್ಯಮಿಕ, ಪದವಿಪೂರ್ವ, ಪದವಿ ಶಿಕ್ಷಣ, ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ ಶಿಕ್ಷಣ, ಮೆಡಿಕಲ್, ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್, ಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್, ಕಾನೂನು, ಫಾರ್ಮಸಿ, ನರ್ಸಿಂಗ್, ಡೆಂಟಲ್, ಬಿ.ಬಿ.ಎ./ಎಂ.ಬಿ.ಎ., ಬಿ.ಸಿ.ಎ./ಎಂ.ಸಿ.ಎ., ಆಯುರ್ವೇದ, ಡಿ.ಇಡಿ./ಬಿ.ಇಡಿ, ಮುಂತಾದ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ಕೆ.ಎಲ್.ಇ. ಉನ್ನತ ಗುಣಮಟ್ಟಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ

ಪಡೆದಿದೆ.

ಕೆ.ಎಲ್.ಇ. ಸಂಸ್ಥೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹೆಮ್ಮೆ ಗಡಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿ-ಬೆಳೆಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಇದರದು. 1916 ರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅಖಂಡವಾಗಿ 92 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಸಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮುನ್ನಡೆದಿರುವ ಕೆ.ಎಲ್.ಇ. ಅನೇಕ ಸಾಧನೆಗಳಿಗೆ, ಗೌರವಗಳಿಗೆ, ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳಿಗೆ ಭಾಜನವಾಗಿದೆ. ಕೇವಲ ಏಳು ಜನ ನಿಸ್ವಾರ್ಥಿ ಹಾಗೂ ಸೇವಾಮನೋಭಾವದ ಶಿಕ್ಷಕರು ಸೇರಿ ಕಟ್ಟಿದ ಸಂಸ್ಥೆ ಈ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದೆಂದು ಯಾರು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದರು? ಅಭಿಮಾನಿ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಶಿಕ್ಷಣಪ್ರೇಮಿ ಮಹಾದಾನಿಗಳ ಶ್ರಮದ ಫಲವಾಗಿ ಉಹೆಗೂ ಮೀರಿದ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿರುವ ಕೆ.ಎಲ್.ಇ. ಸಂಸ್ಥೆ ಎಂದರೆ ಲಿಂಗಾಯತರು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡಿಗರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಒಂದು ಅಪೂರ್ವ ಕೊಡುಗೆ.

ಕಾಲವನು ಕಾಪಾಡು

ಚಿಂತಿಸಲು ಕಾಲವಿರಲಿ | ಅದು |
 ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಯ ಮೂಲ ತಿಳಿ ||
 ಓದಿ ತಿಳಿಯಲು ಕಾಲವಿರಲಿ | ಅದು |
 ಜ್ಞಾನ ಸೂತ್ರದ ಮೊದಲು ತಿಳಿ ||
 ಆಡಿ ಪಾಡಲು ಕಾಲವಿರಲಿ | ಅದು |
 ಬಾಲಲೀಲೆಯ ನೆನಪಿನ ಸುಳಿ ||
 ಮೌನಗಾನಕ ಕಾಲವಿರಲಿ | ಅದು |
 ದೇವದೇವನ ನೆನೆಯುವ ಪರಿ ||
 ಪ್ರೀತಿ ಪ್ರೇಮಕೆ ಕಾಲವಿರಲಿ | ಅದು |
 ಅಳಿದ ಮೇಲೂ ಉಳಿಸುವ ಪರಿ ||
 ನಕ್ಕು ನಗಿಸಲು ಕಾಲವಿರಲಿ | ಅದು |
 ಬಾಳ ರಮಿಸುವ ಭವ್ಯಗೀತೆ ತಿಳಿ ||
 ದುಡಿದು ಗಳಿಸಲು ಕಾಲವಿರಲಿ | ಅದು |
 ನಿನ್ನ ಯಶೋಗಾಥೆಗೆ ನೀನೀವ ಬೆಲೆ ತಿಳಿ ||
 ಧ್ಯಾನ ಯೋಗಗಳಿಗೆ ಕಾಲವಿರಲಿ | ಅದು |
 ಭವಸಾಗರದ ಭವ್ಯ ಶಕ್ತಿ ನೆನಪಿರಲಿ ||
 ಎಷ್ಟು ಬೇಡಿದರೂ ದೇವನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಕಾಲವನು ಕೊಡನು

|| ಲಂಚಾವತಾರಿ ||

ತೇರದಾಳ ಶ್ರೀ ಮನ್ನಿರಂಜನ ಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀಮದನಾದಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವರ ಬೃಹನ್ಮಠ

ಸಮಾಜೋದ್ಧಾರ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವರು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿರುವ ಧ್ರುವತಾರೆಯಂತಿರುವರು. ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವರು ನಡೆಯುವಾಗ ಅವರ ನೆರಳು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಅವರ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು ಮೂಡುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಶ್ರೀ ಚಿಕ್ಕನಂಜಾಚಾರ್ಯನು ತನ್ನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಹೊಗಳಿದ್ದಾನೆ. ಸುಮಾರು 12ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಲ್ಮಷನಿಮಗ್ನಜನಸಮುದ್ಧಾರಕರೂ ಮನೋಲಯೋಪದೇಶಿಕರೂ ಮಾಯಾಮದವಿಭಂಗರೂ ಆದ ಶ್ರೀಮದನಾದಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವರು ತೇರದಾಳಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಅವರ ಸಂಗಡ ಬಂದ ಅನೇಕ ಪ್ರಮಹಗಣಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಚನ್ನಪ್ಪದೇವನೆಂಬವನೊಬ್ಬನು ಇದ್ದನು. ಪ್ರಭುದೇವರು ನಿರ್ವಯಲವಾಗುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಚನ್ನಪ್ಪದೇವನನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಕರೆದು, ಏನುಬೇಕು ಬೇಡು ಎಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಲು, ಮೋಕ್ಷಕ್ಕಾಂಕ್ಷಿಯಾದ ಚನ್ನಪ್ಪದೇವನು ತನ್ನ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ಅನೇಕ ಜನರ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ನಿಮ್ಮ ಭಕ್ತಿ ಹೊರತು ನನಗೆ ಬೇರೊಂದು ಬೇಡವು. ಅದೊಂದನ್ನೇ ದೃಢವಾಗಿ ನೀಡಿರಿ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದಲೇ ನನಗೆ ಪರಮಗತಿಯುಂಟು ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ಅದರಂತೆ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವರು ತಮ್ಮಯ ಕಮಂಡಲುವಾದ ಮಗಿಯನ್ನು ಪಾವುಗೆ ಬೆತ್ತವ ಸಹಿತವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು ಸಮಸ್ತರಿಗೆ ಆಶೀರ್ವಾದವೆಂದೂ ಉರಿಕರ್ಪುರದಂತೆ ನಿರ್ವಯಲಾದರು. ಅದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಚನ್ನಪ್ಪದೇವನು ಮಠವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಶೂನ್ಯಪೀಠವೆಂಬ ಗದ್ದುಗೆಯ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಮಗಿಯಂ ಚಿತ್ತ ಪಾವುಗೆಯಂ ಇರಿಸಿದನು. ಅದನ್ನೇ ಇವತ್ತಿಗೂ ಅವನ ವಂಶಸ್ಥರು ಪೂಜಿಸುವರು. ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇವತ್ತಿಗೂ ಅನೇಕ ಪೂಜೋತ್ಸಾಹಗಳು ನಡೆಯುವವು. ಇವರ ತೋರಗದ್ದುಗೆ ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಆ

ಮಠದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಮಗಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಪೂಜಿಸುವದರಿಂದ ಮಗಿಪ್ರಭುವೆಂಬ ರೂಢನಾಮವಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳೂ ಸ್ತೋತ್ರಸಂಗ್ರಹಗಳೂ ಉಂಟಾಗಿರುವುವು. ಅದರೂ ಇವರ ಚರಿತ್ರೆಯ ಎಷ್ಟೋ ಸಂಗತಿಗಳು ನಿಶ್ಚಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಐತಿಹಾಸಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇವುಗಳನ್ನು ಸಂಶೋಧಿಸಿ ಗ್ರಂಥರೂಪದಿಂದ ಶ್ರೀ ಚನ್ನಪ್ಪದೇವನ ವಂಶಸ್ಥರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬುದ್ಧಯ್ಯ ಮಗೆಯ್ಯಾ ಪುರಾಣಿಕ ಇವರು ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆಡವಿ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಮಹೋಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿರುವರು.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮನ್ನಿರಂಜನ ಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀಮದನಾದಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವರದೊಂದು ವಿಶಾಲ, ಸುಂದರ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಬೃಹನ್ಮಠ ಉಂಟು. ಅದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗಳವರ ಶೂನ್ಯಸಿಂಹಾಸನವೆಂಬ ಗದ್ದುಗೆ ಇರುವುದು. ಆ ಜಗದ್ಗುರು ಪೀಠಕ್ಕೆ ಬುನಾದಿಯಿಂದ ಅನೇಕ ರಾಜಮಹಾರಾಜರು ಇನಾಮ ಕೊಟ್ಟ ದಾಖಲೆಗಳಿದ್ದು ಹಾಗೂ ಅನೇಕ ಭಕ್ತರು ಅನೇಕ ದಾನಗಳನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ನೀಡುತ್ತಿರುವರು. ಶ್ರೀ ಚನ್ನಪ್ಪದೇವರ ವಂಶಜರ ಎಂಟು ಶಾಖೆಯವರು ಈ ಶೂನ್ಯಸಿಂಹಾಸನದ ತ್ರಿಕಾಲ ಪೂಜೆಯನ್ನು ವಿಧಿಯುಕ್ತವಾಗಿ ನಡೆಸಿರುವರಲ್ಲದೆ ಶ್ರಾವಣ ಮಾಸ, ಕಾರ್ತಿಕ, ಸಂಕ್ರಮಣ, ಮಹಾಶಿವರಾತ್ರಿ ಮುಂತಾದ ಪರ್ವದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಸವಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವದಲ್ಲದೆ ಶ್ರಾವಣ ಕಡೆಯ ಸೋಮವಾರ ದಿವಸ ದೊಡ್ಡ ಜಾತ್ರೆಯಾಗುವುದು.

ಪದಪಯಣದ 'ರೋಡ್‌ಮ್ಯಾಪ್'

1 ಸ	ರ	2 ಸ	ಮ್		3 ಬಿ	4 ನಾ	ಕಾ		5 ಬ	6 ರ	7 ಕ	ಬಿ
8 ಛ		9 ಳ		8 ವಿ		9 ರಾ		9 ಗು		ಫಿ		ಛ
10 ಲ	9 ರಾ			10 ಳ್ಲಿ		ಯ		ಬಿ		11 ಯಿ		ಶ
ಬ		12 ಕುಂ		11 ಳ		12 ಕ್		ವೀ		13 ಕ್ಕು		ಥ್
	14 ಳ	ರ	ಯ	ರ	ವಿ		15 ಳ್ಲಿ	ರ	ಳ	ವಿ	16 ಕ್ಕೆ	
16 ಸ್ತೀ				ಯ್ಯ		17 ಬಾ		18 ಕ್ಕೆ				ನ
19 ರ	ವ	ಉಂ	ಡ		20 ಬಿ	ಳ	ಪ		21 ನಾ	ಯಿ	ಮ	ರಿ
ಳ				22 ಸೀ		ಕ		23 ಮ್				ಕ
	24 ವಿ	25 ನು	ಗು	ತಾ	ರ		26 ಮ್ಲಿ	ಗಿ	27 ನ	28 ಬಿ	ಡ	
28 ಚಂ		29 ನ		ರಾ		29 ಸಂ		ಪ್ಪ		30 ಕ್ಕು		ಳ
31 ದ	ಬ್ಲೆ			ಮ		ಧ್ಯಾ		12 ಸ		32 ಕ್ಕು		ಡು
ಮಾ		33 ಕ್ಕೆ		ಯ್ಯ		ರಾ		ಕ		34 ಸಂ		ಛ
35 ಮ	ದ	ರಂ	ಗಿ		36 ಮಂ	ಗ	ಮ್		37 ಚೌ	ಕ	ಬಾ	ರ

ಒಗಟುಗಳು

(ಉತ್ತರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ) ಸುಂದರೀಬಾಯಿ ಅವರ ಸಂಗ್ರಹ

೧೩. ನೀರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ನೀರಲ್ಲಿ ಕರಗುವೆನು ನಾನ್ಯಾರು ?

೧೪. ಸಾವಿರ ಗಿಳಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಕೊಕ್ಕು

೧೫. ಅಕಟಕಟ ಮರಕಟ ಚಾಟಕ ಚೂಟಕ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಬಲು ಸೊಗಸು.

೧೬. ಹೊರಗೆ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಕವಚ ಒಳಗೆ ಚಿನ್ನದ ಕವಚ

೧೭. ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಕತ್ತಿ

೧೮. ತಲೆಯುಂಟು ಕೂದಲಿಲ್ಲ ಮರವುಂಟು ಎಲೆಯಿಲ್ಲ ಮನೆಯುಂಟು ಕಿಟಕಿಯಿಲ್ಲ ನಾನ್ಯಾರು?

೧೯. ಹಾಕಲಾಗದ ಸರ ಯಾವುದು?

೨೦. ಹಾಲು ಕರೆಯದ ದನ ಯಾವುದು?

೨೧. ಬಾಡಿಗೆಯಿಲ್ಲದ ಮನೆ ಯಾವುದು ?

೨೨. ಆಡಲಾಗದ ನುಡಿ ಯಾವುದು ?

೨೩. ಕಡಿಯಲಾಗದ ಮರ ಯಾವುದು?

೨೪. ಗೂಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಹಕ್ಕಿ ಊರನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡುತ್ತದೆ.

ಕೊಬ್ಬೆ '೧೮

ರಂಗಲೂನು '೨೮

ಬೆಣ್ಣೆ '೬೮

ಉಣ್ಣೆ '೦೮

ಉಣ್ಣೆ '೦೮

ಉಣ್ಣೆ '೩೦

ಬೆಣ್ಣೆ '೧೦

ಉಣ್ಣೆ '೨೦

ಉಣ್ಣೆ '೨೦

ಉಣ್ಣೆ '೩೦

ಉಣ್ಣೆ '೩೦

ಉಣ್ಣೆ '೩೦

ನೀವು ಕಛೇರೀಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಹೀಗೇ ಕೂತುಕೊಳ್ಳುವುದು.
ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕುರ್ಚಿಗೆ ಎರಡು ಕಾಲೇ ಇಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

ಸುಂದರಕಾಂಡ

ಡಾ|| ಮೈ. ಶ್ರೀ ನಟರಾಜ, ಉ. ಅಮೇರಿಕ

ರಾಗ : ಮೋಹನ

ಜಯ ಜಯ ರಾಮ ರಘುಕುಲಸೋಮ
ಜಯ ಜಯ ಸೀತಾರಾಮ
ಜಯ ಧೀಮಂತ ಜಯ ಹನುಮಂತ
ಜಯ ಜಯ ವಾನರ ನಿಸ್ಸೀಮ || ಪಲ್ಲವಿ ||

ತಂದೆ ವಾಯುವನು ವಂದಿಸಿ ನಿಂದನು
ಸಾಗರ ದಾಟಲು ಹನುಮಂತ
ವಾನರಸೇನೆಯ ಕೂಗಿನ ಆರ್ಭಟ
ಕೇಳಿತು ಲಂಕೆಯ ಪರ್ಯಂತ || ೧ ||

ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮಾರುತಿ ನೆಗೆಯಲು
ನಡುಗಿತು ಮಹೇಂದ್ರ ಪರ್ವತವು
ಗುಡುಗಿದ ವಾನರ ಘರ್ಜನೆ ಕೇಳುತ
ತತ್ತರಿಸಿತು ಭೂಮಂಡಲವು || ೨ ||

ಪೀತವಸನಧರ ಪವನಕುಮಾರನ
ದಿವ್ಯರೂಪವನು ಕಾಣುತಲಿ
ಹೂಮಳೆಗೆರೆದರು ದೇವ ಗಂಧರ್ವರು
ಜೈ ಜೈ ಎನ್ನುತ ಹರುಷದಲಿ || ೩ ||

ರಾಗ : ಬೃಂದಾವನ ಸಾರಂಗ

ಜಯ ಜಯ ರಾಮ ರಘುಕುಲಸೋಮ
ಜಯ ಜಯ ಸೀತಾರಾಮ
ಜಯ ಧೀಮಂತ ಜಯ ಹನುಮಂತ
ಜಯ ಜಯ ವಾನರ ನಿಸ್ಸೀಮ || ಪಲ್ಲವಿ ||

ಹಾರುತ ಏರುತ ಮುಂದಕೆ ಸಾಗುತ
ಆಭಯವಿತ್ತ ಮೈನಾಕನಿಗೆ
ಲಂಕೆಯ ಗಡಿಯೊಳು ಭಂಗನೆ ಹಾರುತ
ಮುಷ್ಟಿಯ ಬೆದರಿಕೆ ಲಂಕೆಗೆ || ೪ ||

ತ್ರಿಕೂಟ ಪರ್ವತ ಶಿಖರವನೇರಿದ
ಕಂಡನು ಲಂಕೆಯ ಒಳಭಾಗ
ವಿಶ್ವಕರ್ಮನೇ ಕಟ್ಟಿದ ನಗರಿಯು
ಮುತ್ತು-ರತ್ನಗಳ ವೈಭೋಗ || ೫ ||

ರಾವಣಸೇನೆಯ ಬಲಾಬಲಗಳು
ಕಣ್ಣಲೆ ಆಳಿದನು ಕಪಿರಾಯ
ಆನೆ ಕುದುರೆ ಮೇಣ್ ರಥ ಪದಾತಿಗಳು
ಮನನ ಮಾಡಿದನು ಮಹರಾಯ || ೬ ||

ರಾಗ : ಕಲ್ಯಾಣಿ

ಜಯ ಜಯ ರಾಮ ರಘುಕುಲಸೋಮ
ಜಯ ಜಯ ಸೀತಾರಾಮ
ಜಯ ಧೀಮಂತ ಜಯ ಹನುಮಂತ
ಜಯ ಜಯ ವಾನರ ನಿಸ್ಸೀಮ || ಪಲ್ಲವಿ || (ಪಲ್ಲವಿ)

ದಶಮುಖನರಮನೆ ಅಂತಪುರಗಳ
ಹೊಕ್ಕು ಹುಡುಕಿದನು ಜಾನಕಿಯ
ಮಂಡೋದರಿಯನು ಕಂಡನು ಕಪಿವರ
ಕೊರಗಿದ ಕಾಣದೆ ಮೈಥಿಲಿಯ || ೭ ||

ಶಿಶುಪ ವೃಕ್ಷವನೇರಿ ಕುಳಿತನವ
ಸೀತೆಯ ಹುಡುಕಲು ಹನುಮಂತ
ಮಾಸಿದ ಸೀರೆಯ ಮ್ಲಾನವದನೆಯನು
ಕಂಡು ಮರುಗಿದನು ಗುಣವಂತ || ೮ ||

ದುರುಳ ರಾವಣನು ಬಂದು ಕಾಡುತಿರೆ
ಎಚ್ಚರವಿತ್ತಳು ಭೂಜಾತೆ
ರಕ್ತಸಹಿಸೆಯ ಸಹಿಸದೆ ಪ್ರಾಣವ
ಬಿಡಲಣಿಯಾದಳು ಆ ಸೀತೆ || ೯ ||

ರಾಗ : ಶುದ್ಧ ಸಾವೇರಿ

ಜಯ ಜಯ ರಾಮ ರಘುಕುಲಸೋಮ
ಜಯ ಜಯ ಸೀತಾರಾಮ
ಜಯ ಧೀಮಂತ ಜಯ ಹನುಮಂತ
ಜಯ ಜಯ ವಾನರ ನಿಸ್ಸೀಮ || ಪಲ್ಲವಿ ||

ಹೊಗೆಯಾವರಿಸಿದ ಉರಿಯಂತಿರುವಾ
ಸೀತೆಯ ಎದುರಿಗೆ ತಾ ನಿಂದ
ರಾಮನಾಮವನು ಜಪಿಸುತ ಜಪಿಸುತ
ರಾಮನ ದೂತನು ತಾನೆಂದ || ೧೦ ||

ಗುರುತಿಗೆ ತಂದಿಹೆ ರಾಮನ ಉಂಗುರ
ಕಾಣುತ ಮೈಥಿಲಿ ಹಿಗ್ಗಿದಳು
ದುರುಳ ರಾವಣನು ಕೊಟ್ಟಹ ಗಡುವನು
ಮಾಸಗಳೆರಡೆಂದರುಹಿದಳು || ೧೧ ||

ರಾಮನು ಬರುವನು ವಾನರರೊಂದಿಗೆ
ತರಿವನು ಲಂಕಾಪತಿಯನ್ನು
ದಿನಮಣಿವಂಶನ ದರುಶನದೊಂದಿಗೆ
ಮುಗಿವುದು ಕಷ್ಟವು ನಿನಗಿನ್ನು || ೧೨ ||

ರಾಗ : ಚಕ್ರವಾಕ

ಜಯ ಜಯ ರಾಮ ರಘುಕುಲಸೋಮ
ಜಯ ಜಯ ಸೀತಾರಾಮ
ಜಯ ಧೀಮಂತ ಜಯ ಹನುಮಂತ
ಜಯ ಜಯ ವಾನರ ನಿಸ್ಸೀಮ || ಪಲ್ಲವಿ ||

ಚಿತ್ರಕೂಟ ಕಾಕಾಸುರ ಕಥೆಯನು
ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳಿದಳು ಮಾರುತಿಗೆ
ಗುರುತಿನ ಕಾಕಣಿಕೆ ರಾಮಗೆ ಎನ್ನುತ್ತ
ಇತ್ತಳು ಚೂಡಾಮಣಿಯವಗೆ || ೧೩ ||

ಹತ್ತುತಲೆಯ ರಕ್ಕಸನ ಕಾಣಲು
ಉಪಾಯ ಚಿಂತಿಸಿ ಅವನಾಗ
ಆಶೋಕವನವನು ನಾಶಮಾಡಿದನು
ತಲಪಿತು ಸುದ್ದಿಯು ಬಹುಬೇಗ || ೧೪ ||

ಹಿಡಿಯಲು ಬಂದಾ ರಕ್ಕಸರೆಲ್ಲ
ಮಡಿದರು ಮಾರುತಿ ಬಡಿತಕ್ಕೆ
ಇಂದ್ರಜಿತ್ತುವೊಡನಾದ ಕಾಳಗದಿ
ಹನುಮ ಮಣಿದ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ || ೧೫ ||

ರಾಗ : ರತಿಪತಿಪ್ರಿಯ

ಜಯ ಜಯ ರಾಮ ರಘುಕುಲಸೋಮ
ಜಯ ಜಯ ಸೀತಾರಾಮ
ಜಯ ಧೀಮಂತ ಜಯ ಹನುಮಂತ
ಜಯ ಜಯ ವಾನರ ನಿಸ್ಸೀಮ || ಪಲ್ಲವಿ ||

ವಾನರವೀರನ ಬಂಧಿಸಿ ತಂದರು
ತುಂಬಿದ ರಾವಣಸಭೆಯೊಳಗೆ
ಆಸನವೀಯದೆ ಅವಮಾನಿಸಿದರು
ಬಾಲವೆ ಆಸನ ಮರುಗಳಿಗೆ || ೧೬ ||

ರಾಮನಾಣತಿಯ ತಂದ ದೂತನನು
ಕೊಲ್ಲಲು ಬಯಸಿದ ರಾವಣನು
ರಾಯಭಾರಿಯನು ಕೊಲ್ಲುವುದಧರ್ಮ
ಎಂದನು ಅನುಜ ವಿಭೀಷಣನು || ೧೭ ||

ವನವನು ಕಡಿಸಿದ ಕೋತಿಯ ಬಾಲಕೆ
ಹಚ್ಚಿದರುರಿಯುವ ಬೆಂಕಿಯನು
ಎಚ್ಚರ ಹೇಳಲಿ ವಾನರಸೇನೆಗೆ
ಎನ್ನುತ್ತ ಸುಟ್ಟರು ಬಾಲವನು || ೧೮ ||

ರಾಗ : ಮಾಯಾಮಾಲವಗಿಳ

ಜಯ ಜಯ ರಾಮ ರಘುಕುಲಸೋಮ
ಜಯ ಜಯ ಸೀತಾರಾಮ
ಜಯ ಧೀಮಂತ ಜಯ ಹನುಮಂತ
ಜಯ ಜಯ ವಾನರ ನಿಸ್ಸೀಮ || ಪಲ್ಲವಿ ||

ಉರಿಯುವ ಬಾಲವ ಬೀಸುತ್ತ ಹಾರುತ್ತ
ಸುಟ್ಟನು ಲಂಕಾ ನಗರಿಯನು
ಸೀತೆಯ ಕುಶಲವ ಮರೆಯದೆ ತಿಳಿದವ
ಬಾಲವ ನೀರೊಳು ಅದ್ದಿದನು || ೧೯ ||

ಸೀತಾಮಾತೆಯ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದವ
ಅರಿಷ್ಟ ಪರ್ವತವೇರಿದನು
ಸಮುದ್ರರಾಜನ ಮನದಲಿ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತ
ಗರುಡನಂತೆ ತಾ ಹಾರಿದನು || ೨೦ ||

ಮನೋವೇಗದಲಿ ಹಾರುತ್ತ ಮಾರುತಿ
ಮಹೇಂದ್ರ ಪರ್ವತ ಸೇರಿದನು
ಅಂಗದಾದಿ ಸಹವಾನರರೆಲ್ಲರ
ಆನಂದಕ್ಕಡೆಮಾಡಿದನು || ೨೧ ||

ರಾಗ : ಕಾಪಿ

ಜಯ ಜಯ ರಾಮ ರಘುಕುಲಸೋಮ
ಜಯ ಜಯ ಸೀತಾರಾಮ
ಜಯ ಧೀಮಂತ ಜಯ ಹನುಮಂತ
ಜಯ ಜಯ ವಾನರ ನಿಸ್ಸೀಮ || ಪಲ್ಲವಿ ||

ಹನುಮನು ತಂದಿಹ ಸುದ್ದಿಯ ಕೇಳಿ
ಬಲು ಹಿತವಾಯಿತು ಕಪಿಗಳಿಗೆ
ಸೀತೆಯ ಕುಶಲವ ರಾಮಗೆ ತಿಳಿಸಲು
ಜಿಗಿದರು ಕಿಷ್ಕಿಂಧೆಯ ಕಡೆಗೆ || ೨೨ ||

ಊರಬಾಗಿಲಲಿ ಮಧುವನ ಕಂಡು
ಮಧುವನು ಹೀರುವ ಮನಸಾಗೆ
ಕಾವಲು ಪಡೆಗಳ ಮಾತನು ಮೀರಿದ
ಕಪಿಗಳ ಹಾವಳಿ ಅತಿಯಾಗೆ || ೨೩ ||

ದಧಿಮುಖಿ ಬಂದನು ದೂರನು ತಂದನು
ಓಡುತ್ತ ಸುಗ್ರೀವನ ಬಳಿಗೆ
ಕಾರ್ಯವ ಸಾಧಿಸಿ ಬಳಿಕ ಮೈಮರೆತ
ಕಪಿಸೇನೆಗೆ ದೂರಕಿತು ಸಲಿಗೆ || ೨೪ ||

ರಾಗ : ರೇವತಿ

ಜಯ ಜಯ ರಾಮ ರಘುಕುಲಸೋಮ
ಜಯ ಜಯ ಸೀತಾರಾಮ
ಜಯ ಧೀಮಂತ ಜಯ ಹನುಮಂತ
ಜಯ ಜಯ ವಾನರ ನಿಸ್ಸೀಮ || ಪಲ್ಲವಿ ||

ಬೀಗುವ ಹನುಮಗೆ ಜೈ ಜೈ ಎನ್ನುತ
ಹೊರಟರು ಕಪಿಗಳು ಸಾಲಾಗಿ
ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರ ಕಂಡು ಭಕ್ತಿಯಲಿ
ವರದಿಯ ಹೇಳುವ ಸಲುವಾಗಿ || ೨೫ ||

ಕಂಡೆನು ಸೀತೆಯ ! ಸೀತೆಯ ಕಂಡೆನು !
ಎನ್ನುತ ಕುಣಿದನು ಹನುಮಂತ
ಕಾಕನ ಕತೆಯನು ಬಣ್ಣಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತ
ಚೂಡಾಮಣಿಯನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತ || ೨೬ ||

ಸೀತೆಯ ದುಃಖವ ಕೇಳುತ್ತ ಕೇಳುತ್ತ
ಕಣ್ಣೀರಿಟ್ಟನು ಶ್ರೀರಾಮ
ದುಷ್ಟ ರಾವಣನ ಶಿರಗಳ ತರಿಯಲು
ಪಣವನು ತೊಟ್ಟನು ಜಯರಾಮ || ೨೭ ||

ರಾಗ : ಸಿಂಧುಬೈರವಿ

ಜಯ ಜಯ ರಾಮ ರಘುಕುಲಸೋಮ
ಜಯ ಜಯ ಸೀತಾರಾಮ
ಜಯ ಧೀಮಂತ ಜಯ ಹನುಮಂತ
ಜಯ ಜಯ ವಾನರ ನಿಸ್ಸೀಮ || ಪಲ್ಲವಿ ||

ಜಾನಕಿ ಮುಡಿಯಲಿ ಮೆರದಾ ಸಿರಿಮಣಿ
ನೆಲೆಸಿತು ರಾಮನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ
ಬಂಟನ ಸೇವೆಗೆ ಮಣಿಯುತ್ತ ರಾಮನು
ನೆಲೆಸಿದ ಮಾರುತಿ ಎದೆಯಲ್ಲಿ || ೨೮ ||

ರಾಮನ ಬರುವಿನ ಚಣಗಳನಣಿಸುತ್ತ
ಕಾಲವ ಕಳೆದಳು ವೈದೇಹಿ
ವಾನರವೀರನ ನೆನೆಯುತ್ತಲನುದಿನ
ಜಪಿಸುತ್ತ ರಾಮನ ಮಾಂಪಾಹಿ || ೨೯ ||

ಪಾಡಿರಿ ಮಂಗಳ ಸುಂದರಕಾಂಡಕ
ಮುಗಿಯಲಿ ಸೀತೆಯ ಏಕಾಂತ
ಕಪಿಗಳ ಸೇನೆಯ ಕಹಳೆಯ ಕೇಳಿರಿ
ಜಯಹೊಂದಲಿ ಸೀತಾಕಾಂತ ! || ೩೦ ||

ರಾಗ : ದೇಶ್

ಜಯ ಜಯ ರಾಮ ರಘುಕುಲಸೋಮ
ಜಯ ಜಯ ಸೀತಾರಾಮ
ಜಯ ಧೀಮಂತ ಜಯ ಹನುಮಂತ
ಜಯ ಜಯ ವಾನರ ನಿಸ್ಸೀಮ || ಪಲ್ಲವಿ ||

ಫಲಶ್ರುತಿ

ಓದಿರಿ ಪಾಡಿರಿ ಕೇಳಿರಿ ತಣಿಯಿರಿ
ಸುಂದರಕಾಂಡದ ಕಥೆಯನ್ನು
ಮಾರುತಿ ಮಹಿಮೆಯ ಪಾಡುತಲನುದಿನ
ಪಡೆಯಿರಿ ರಾಮನ ಒಲವನ್ನು || ೩೧ ||

ಜಯ ಜಯ ಮಾರುತಿ ವಾಯುಸುತ !
ಆಂಜನೇಯ ಜಯ ಲೋಕಹಿತ !
ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣ-ಹೇ-ಅಮಿತವರಾಕ್ರಮ
ವಾನರಶ್ರೇಷ್ಠನೆ ಸಲಹನುತ || ೩೨ ||

ಸೀತಾರಾಮರ ನಲುಮೆಯ ಬಂಟನು
ಎಂದೆಂದಿಗು ನಮ್ಮೊಡನಿರಲಿ
ಸುಂದರಕಾಂಡವನನುದಿನ ಪಾಡುವ
ಸದ್ಭಕ್ತರ ಸಲಹುತಲಿರಲಿ || ೩೩ ||

ವೈರಣೆ : ಶ್ರೀ ರಾಮ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಾರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ವರದರಾಜನ್ ಆತೂರ್

ಸಲಹೆ ಮತ್ತು ಸಹಾಯ : ಶ್ರೀ ಹಂ.ಕ. ರಾಮಪ್ರಿಯನ್ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಹಂ.ಕ. ಕೃಷ್ಣಪ್ರಿಯನ್

ನಿಮಿತ್ತ : ಮೈ.ಶ್ರೀ. ನಟರಾಜ (ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ : ನವೆಂಬರ್-ಡಿಸೆಂಬರ್, ೨೦೦೬)

ಸಂಗೀತ : ವಿದ್ವಾನ್ ಅನಂತಕೃಷ್ಣ ಶರ್ಮ (ಶಿವು)

ನಿರ್ವಹಣೆ : ಶ್ರೀ ಎ.ಆರ್. ಚಾರ್, ನಾದತರಂಗಿಣಿ

ಮುಖ್ಯ ಗಾಯಕರು : ಶ್ರೀಮತಿಯರಾದ ಎಮ್.ಎಸ್. ಶೀಲ, ಎಂ.ಡಿ. ಪಲ್ಲವಿ ಮತ್ತು ಮಂಗಳ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ಅನಂತಕೃಷ್ಣ ಶರ್ಮ

ವೈದ್ಯಗಾನ : ನಾದೋಪಾಸನ ಶಾಲೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ-ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರು

ವಾದ್ಯಗೋಷ್ಠಿ :

ದಿಗ್ಗರ್ಜನ : ವಿದುಷಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಉಷಾ ಚಾರ್ ಮತ್ತು ವಿದ್ವಾನ್ ಅನಂತಕೃಷ್ಣ ಶರ್ಮ

ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಗಾದೆಗಳು

ಕಳಿಸಿದವರು : ಶ್ರೀಮತಿ ಅನ್ನಪೂರ್ಣ ಆನಂದ್

೨೧. ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಕೋರ್ಸ್ ಮಾಡಿ ನೋಡು, ಐಟಿ ಕೆಲಸ ಗಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡು
(ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ನೋಡು, ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡು)

೨೨. ಪ್ರೋಗ್ರಾಮರ್ಗೆ ಒಂದು ವರ್ಷ ಪಿ.ಎಂ.ಗೆ ಒಂದು ನಿಮಿಷ
(ಕುಂಬಾರನಿಗೆ ಒಂದು ವರ್ಷ ದೊಣ್ಣೆಗೆ ಒಂದು ನಿಮಿಷ)

೨೩. ಇಂಟರ್ನೆಟ್ ಸರ್ಫ್ ಮಾಡುವಾಗ ಪಿ.ಎಂ. ಬಂದ ಹಾಗೆ
(ಶಿವಪೂಜೆಲಿ ಕರಡಿ ಬಂದ ಹಾಗೆ)

೨೪. ಪಿ.ಎಂ. ಜೊತೆ ಪ್ರೋಗ್ರಾಮರೂ ವಿದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋದ ಹಾಗೆ
(ಹೂವಿನ ಜೊತೆ ನಾರೂ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದ ಹಾಗೆ)

೨೫. ಪಿ.ಎಂ. ಹೆಂಗೋ, ಪ್ರೋಗ್ರಾಮರು ಹಾಗೆ
(ಯಥಾ ರಾಜಾ ತಥಾ ಪ್ರಜಾ)

“ರೇಷನ್ ಅಥೀನರ್” ಮಗ ಕಡೋ ಅವನು”

“ಎಷ್ಟೊತ್ತೋ ತಲೆ ಬಾಚೋದು?
ಎಷ್ಟೊತ್ತೋ ತಲೆ ಬಾಚೋದೊಂತ ಅವನ್ನಾಕೆ ಗೋಳಾಡಿಸ್ತೀರ?
ನಿಮ್ಮೇನು ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು ಅವನು ತಲೆ ಬಾಚ್ಕೊಂಡೆ?”

ಕಚೇರಿಗೆ ಚುಟುಕಗಳ ಮಹಾಪೂರವೇ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ. ದಿನಕರದೇಸಾಯಿ, ಅಕಬರ ಆಲಿ, ಎಸ್.ವಿ. ಪರಮೇಶ್ವರ ಭಟ್ಟ, ಮೊದಲಾದ ಹಿರಿಯ 'ಚುಟುಕಿ'ಗಳ ಸಾಲಿಗೆ ಇಂದು ನೂರಾರು ಜನ ಸೇರಿದ್ದಾರೆ. ಚುಟುಕು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಕೂಡ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳು ನಡೆದು ಕರ್ನಾಟಕದಾದ್ಯಂತ ಸಾವಿರಾರು ಮರಿ-ಕಿರಿ-ಹಿರಿ ಚುಟುಕೇಶ್ವರರು ಹನಿಗವನ, ಮುಕ್ತಕ, ಚುಟುಕಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಮ್ಮನ ಪಾದಾರವಿಂದಗಳಿಗೆ 'ತರ್ಪಿಸಿ'ದ್ದಾರೆ.

ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯರಂಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಅಲೆ ಎದ್ದರೆ, ಅದು ನಾಡಿನ ಎಲ್ಲ ತರುಣರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡರೆ, ಲಕ್ಷಾಂತರ ಸಹೃದಯರು ಅವರ ಕಾವ್ಯವಾಚನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕಿವಿ ಚಾಚಿ ಕುಳಿತರೆ ಯಾರಿಗೆ ತಾನೇ ಸಂತೋಷವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ?

'ಕವನ ನೆನಪಿಗೆ ಸುಲಭ' ಎಂದರು ಡಿವಿಜಿ. ಚುಟುಕಗಳಂತೂ ನೆನಪಿಡಲು ತುಂಬ ಸಹಾಯಕಾರಿಯಾಗಿವೆ. ಈ ಕಿರುಸೊಂಟದ ಕಾವ್ಯನಟಿಯ ವಾಗ್ನರ್ತನಕ್ಕೆ ಈಗ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಜನವೇದಿಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಸಂತೋಷದ ಸಂಗತಿ.. ಆದರೆ...!

ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಏಳುತ್ತವೆ. ಈ ಚುಟುಕಗಳು ಸಂತೆಯ ಹೊತ್ತಿನ ಮೂರುವೊಳಗಳ ಜಾಳು ನೆಯ್ಯೆಯ ? ಕೀರ್ತಿಕಾಮರ ಪ್ರಚಾರ ಪತಾಕೆಗಳೆ? ಕಾವ್ಯಾಭ್ಯಾಸಿಗಳ ರಂಗಪ್ರವೇಶವೆ? ಇವು ಜನಮನವನ್ನು ತಲುಪುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿವೆಯೆ ?

ನನಗಿನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಚುಟುಕು ರಚನೆಗಳಿಂದ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಒಂದು ಗಂಭೀರ ಚಿಂತನದೀಪ್ತಿ ಪಡೆದ ಪ್ರತಿಭಾಂಶವೆ ಎನ್ನಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕೆಲವರ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಉಳಿದ ಚುಟುಕದ ಅಲೆಗಳೆಲ್ಲ ದಡಕ್ಕೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಬಂದು ಬಡಿಯುವಂಥವು.

ಪದ್ಯರಚನೆ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಹೆರಿಗೆಯ ನೋವಿನಷ್ಟು ಯಾತನೆ ತರುವ ಒಂದು ಸುಖಿಯೋಗ. ಚುಟುಕ ಬರೆಯುವವರಂತೂ ಸಾಬ್ಬಕ ತಪಸ್ಸಿನವರಾಗಬೇಕು. ವಿ.ಸೀ. ಹೇಳುವ 'ನುಡಿಗೊಂದು ಸಿಂಗರದ ಇಳಿ'ಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ನಿಲ್ಲಿಸಬಲ್ಲವರಾಗಬೇಕು. ಪರಮೇಶ್ವರ ಭಟ್ಟರು ಇಂಥ ಚುಟುಕ ಮುಕ್ತಕಗಳ ಬಗೆಗೆ ಸೊಗಸಾದ ಒಳನೋಟವನ್ನು ಒಂದು ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹಿಡಿದರೆ ಹಿಡಿ ತುಂಬ ಬಿಟ್ಟರೆ ಜಗಕೆಲ್ಲ
ಕವಿಯ ಸುಭಾಷಿತ ಹೀಗೆ
ಒಂದಡಿ ಇಳಿಗಲ್ಲ ಒಂದಡಿ ನಭಕೆಲ್ಲ
ವಾಮನ ಬೆಳದದ್ದ ಹಾಗೆ

ಚುಟುಕುಗಳು ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಿರಿಯವು. ಸತ್ತದಲ್ಲಿ 'ಗಿರಿ'ಯವು! ಇವನ್ನು ಬರೆದ ಕವಿಗೆ ವಾಮನತ್ತದಿಂದ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮತ್ಯಕ್ಕೆ ಲಂಘಿಸಬಲ್ಲ ಒಳಸತ್ತ ಇರಬೇಕು. ನೆಲ-ಬಾನು ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳು ನಮ್ಮ ಲೌಕಿಕ-ಬೌದ್ಧಿಕ ಎಟುಕುಗಳನ್ನು ನಿರ್ದೋಷಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದು. ಜನರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ನಲಿಯಬಲ್ಲ ಎಲ್ಲ ಧಾತುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರಬೇಕು. ಶಬ್ದಮೈತ್ರಿ, ಪ್ರಾಸವಿಕಾರ, ಧ್ವನಿಗಾರಿಕೆ, ವಿಷಯ ವೈವಿಧ್ಯ, ವಾಚನೀಯತೆ, ವ್ಯಂಗ್ಯ,

ಕಟಕಿ, ಹದಿರುನುಡಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರಬೇಕು. ವಾಚಕೆರಗಂತೂ ಒಂದು ಪದ್ಯ ಓದಿದರೆ ಒಂದು ಮುಳ್ಳುಹಂದಿ ಬಂದು ತನ್ನನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡಂತೆ ಆಗಬೇಕು. ಆಲಿಂಗನ ರಭಸಕ್ಕೆ ಅದರ ಕೂದಲ ಬಾಣಗಳು ನಿಮ್ಮ ಅಂತರಂಗಕ್ಕೆ ಚುಚ್ಚಿಕೊಂಡುಬಿಡಬೇಕು. ಸಮಕಾಲೀನ ವಸ್ತು-ವ್ಯಕ್ತಿ-ಸಂಗತಿಗಳೆಂಬ ಕೊಳಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನನಸಿ ಸೋಪುಹಾಕಿ ತೊಳೆದು ಒಣಹಾಕುವ ಅಗಸವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು.

ಇಲ್ಲುಂಟು ಅಗವ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಅನಂತ ಅವಕಾಶ
ಹೊಳೆದದ್ದ ತಾರೆ - ಮಿಕ್ಕದ್ದು ಆಕಾಶ

ಎಂದು ಕೆ.ಎಸ್.ನ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಚುಟುಕು ನೆಲದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಮಾಡಬಯಸುವವರಿಗೆ ಇದೊಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಗೊಬ್ಬರ ! 'ಅಗವ ಬುದ್ಧಿ' ಇಲ್ಲದವನು ರೈತನೂ ಆಗಲಾರ, ಕವಿಯೂ ಆಗಲಾರ ! ಚೆನ್ನಾಗಿ ಉತ್ತು ಹರಗಿದ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಬೆಳೆ ತರಲು ಸಾಧ್ಯ. ಹಾಗೆಯೇ ಅಂಥ ಕವಿತೆಯ ಸಾಲು ಜನರನ್ನು ಚಿಂತನೆಗೆ ಹಚ್ಚುವಷ್ಟು ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ನವಶಬ್ದ ಸೃಷ್ಟಿ, ಇರುವ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ನವ ಅರ್ಥ ಪುಷ್ಟಿ ಪ್ರಾಸ ವಡಿ ಯಮಕ ಮೊದಲಾದ ವರ್ಣಮಯ ಶಬ್ದರಚನೆಯನ್ನು ಒಂದು ಸ್ಪಷ್ಟ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಆಶಯವಿರಬೇಕು. ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗಕಾರನು ಹೇಳುವ 'ಕಿರಿದರೊಳೆ ಪಿರಿದು ಅರ್ಥ'ವನ್ನಿಡುವ ಶಬ್ದಸಿದ್ಧಿ ಚುಟುಕುಗಾರನಿಗೆ ಅವಗತವಾಗಿರಬೇಕು.

ಒಂದು ಸಾಲಿನ ಪದ್ಯ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ದೂರಕ್ಕೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯಬಹುದು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಗಮನಿಸಿ. ಏಸುಕ್ರಿಸ್ತ ಒಬ್ಬ ಬಡವನ ಮನೆಗೆ ಹೋದನಂತೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡಲು 'ಮಧು' ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಡಾಯಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಿತ್ತು. ಆ ನೀರನ್ನು ಮಧುವಾಗಿ ಅಂದರೆ ದ್ರಾಕ್ಷಾರಸ (Wine)ವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದ್ದು ಕ್ರಿಸ್ತನ ಪವಾಡಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಾನೆ ! ಈ ಘಟನೆ ಬಗೆಗೆ ಒಂದೇ ಸಾಲಿನ ಪದ್ಯವೊಂದಿದೆ : "ಆ ಗಂಗೆ ತನ್ನ ಒಡೆಯನಾದ ಕ್ರಿಸ್ತನನ್ನು ಕಂಡು ನಾಚಿದಳಂತೆ!" ದ್ರಾಕ್ಷಾರಸದ ಬಣ್ಣ ಕೆಂಪು. ನಾಚಿಕೊಂಡ ಹೆಣ್ಣಿನ ಕೆನ್ನೆ ಕೆಂಪಾಯಿತೆಂದು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿರುವ ಕವಿಯ ಪ್ರತಿಭೆ ದೊಡ್ಡದಲ್ಲವೆ ? ನಮ್ಮ ಚುಟುಕುಗಳು ಇಂಥ ಭಾವಸ್ಪೂರ್ಣಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ವೈ.ಎನ್.ಕೆ., ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯ, ಎಂ.ಎನ್. ವ್ಯಾಸರಾವ್, ಸಿಪಿಕೆ, ಎಚ್ಚೆಸ್ಸೆ, ಸೋಮಶೇಖರ ಇಮ್ಮಾಪೂರ, ದಿನಕರ ದೇಸಾಯಿ, ಅಕಬರ ಆಲಿ ಮೊದಲಾದವರ ಕವಿತೆಗಳಂತೆ ಭಾವಸಮೃದ್ಧಿ ಧ್ವನಿ ಸಮೃದ್ಧಿಗಳಿಂದ ಮೆರೆಯಬೇಕು. ಡುಂಡಿರಾಜರ ಒಂದು ಚುಟುಕು ನೆನಪಾಗುತ್ತೆ.

ಚುಟುಕ ಅಂದ್ರೆ ಚಿಕ್ಕದು ಪಂಚ್ ಇದ್ರೆ ಜನ
ಒಂದೊ ಎರಡೊ ಇಂಚು ಖುಷಿ ಪಡಾರೆ
ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಇರಲೇಬೇಕು ಉಳಿಯುತ್ತೆ ಕವಿ ಮಾನ
ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಪಂಚು. 'ಪಂಚಿ' ಇಲ್ಲದಿದ್ದ್ರೆ
ಖಂಡಿತಾ ಅವಮಾನ !

'ಉಪ್ಪು - ಸಕ್ಕರೆ'

ಬದುಕು 'ಬಂಡೆ' 'ಬಟ್ಟೆ' ಗಳಾದರೆ ವ್ಯರ್ಥ ||
 ಬದಲು 'ಉಪ್ಪು - ಸಕ್ಕರೆ' ಗಳಾಗಬೇಕು
 ಉದಕ ಬೀಳಲು 'ಬಂಡೆ' ನೆನೆಯುವುದು- ಆಡುವುದು ||
 ನದಿಗೆ ಬಿದ್ದರೂ 'ಬಟ್ಟೆ' ನೀರ ಹೀರುವುದು. ಕಾರುವುದು ||
 ಆದಕೆ 'ಉಪ್ಪು-ಸಕ್ಕರೆ' ಯಾಗಿ ಒಲವು ಚೆಲುವುಗಳು
 ಸುಧೆಯಲಿ ಕರಗುವುದೆ ಸಾರ್ಥವೋ ||
 || ಲಂಚಾವತಾರಿ ||

'ಶ್ರೀಮತಾ'

ಸರಿದಿಡಿ ಸಿಹಿಕಣಗಳ ವಸಂತವೊಂದು |
 ಬರುತ್ತಿದೆ ಬಹುಕನಸಿನ ವರ್ಷವಿನ್ನೊಂದು ||
 ಕೋರಲು ಸುಖಸಂತಸ ಬಾರದು ಎಂದೂ |
 ತೋರಲೇಬೇಕು ನಡೆನುಡಿಯಲಿ 'ಪ್ರೇಮ'ವನೆಂದೆಂದು |
 || ಲಂಚಾವತಾರಿ ||

ನವ ವಸಂತ-೧೯೯೭

ತವ ಸಂತ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಸಾಗರವಾಗಲಿ

'ರಂಗಭೂಮಿ'

೧.೧.೧೯೯೭

ಶಾಂತಾ ಮೂರ್ತಿ

ಸಕುಟುಂಬ ವರ್ಗ

ತಬ್ಬಲಿಯ ತುಡಿತ

ತಾಯಿನಾಡನ್ನಗಲಿದ ತಬ್ಬಲಿಯಾದರೇನು,
 ಬಗಲೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಳಗವಿದೆಯಲ್ಲ ?
 ನೆಲೆಸಿದ ನಾಡಿನ ರೀತಿ-ನೀತಿ ಆಂಗ್ಲವಾದರೇನು
 ಮನೆಮಾತು-ನಡತೆಯೆಲ್ಲ ಕನ್ನಡವಲ್ಲವೇ ?
 ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿಗಿಲ್ಲುಂಟು ನೂರು ನಾಟಕ
 ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ ಮನಸ್ಸು ನಮ್ಮೂರು, ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕ
 ಆ ರಾಣಿಯ ಸಿರಿಯ ನೆನಪು ಹಸಿರಾಗಿರಲಿ
 ಕನ್ನಡದ ವಾಣಿ

ಡಾ|| ಜಿ.ಎಸ್.ಎಸ್. ಪ್ರಸಾದ್

"ಅಳಬೇಡ ಆನೆ ತೋರಿಸ್ತೀನಿ ಕುದುರೆ ಬೇಡದೇ ಇದ್ದೆ.....
 ಲೇ, ಬೇಗ ಬಾರೆ, ಮಗು ಬಹಳ ಅಳುತ್ತೆ."

A fresh start for spring

Luxury, relaxed retirement living for the over 55's in the heart of the Peak District

An exclusive development of two bed apartments for those aged over 55, uniquely set in landscaped grounds with panoramic views of the High Peak countryside and the local cricket club

Two bedroomed apartments from **£130,995**

- Elegant Communal areas and owners lounge
- Spacious living accommodation
- Fully fitted kitchen with fridge/freezer and dishwasher
- Guest room with en-suite
- Lift to both floors
- Well serviced by public transport
- Communal laundry
- Allocated car parking
- 24 hour Care Line

Spring concessions now available

Oakford
COURT APARTMENTS
Relaxed Retirement Living

Newshaw Lane, Hadfield,
Glossop, Derbyshire SK13 2AB

For further information or to arrange a viewing, please ring

Mrs Joan Enever on 07939 683386

Open viewing available Saturday and Sunday 11am to 3pm

Signposted from Manchester, M67, A57 to Glossop.
Past Glossop Caravans. Left at the traffic lights onto Shaw Lane. Follow the road until Newshaw Lane.
Situated between Glossopdale College and Cricket Club.

" Education is your wealth "

S.V.M Hally
Sanna Sidde Gowdara Smarka
11 - 18 Years Rural Girls Hostel
4th - 5th cross
Jogimatti Road
Chitradurga
Karnataka, India.
Contact Shreegowri : +44 (0) 1323 484001

On this 25th anniversary celebration, we remember your support, dedication and many contributions to Kannada Balaga UK throughout the years.

In loving memory of

Dr Appaji

1946 - 2000

Founding member who served on the first-ever executive committee of Kannada Balaga UK

Prabha
Abhisara
Anikethana

ಸವಿನೆನಪು

ಡಾ || ಅಪ್ಪಾಜಿ

೧೯೪೬ - ೨೦೦೦

ಕನ್ನಡ ಬಳಗದ
ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ
ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯ

ಪ್ರಭ
ಅಭಿಸಾರ
ಅನಿಕೇತನ

Financial Advisers
To The Medical Profession

Godfrey Pearson Limited
Independent Financial Advisers

Mortgages*

Investments

Retirement Planning
Stakeholder Pensions

Income Protection

Life Assurance

Savings Programmes

Inheritance Tax Planning

Obtaining advice need not be difficult
simply pick up the phone and dial

FREEPHONE
0800 1000 500

Godfrey Pearson Limited
5 Harewood Yard, Harewood, Leeds LS17 9LP
is Authorised & Regulated by The Financial Services Authority

* The Financial Services Authority does not regulate
some forms of mortgage or tax planning.
Your home may be at risk if you do not keep up repayments

Rama Murthy, Seethu & Blossom

Dr. R.S. Morkhandikar & Mrs. Pushpa Morkhandikar

Palegar family

Mrs. Gita Nadgir &

Mr. D.K. Nadgir

Bangalore Blooms .com

We Deliver Your Feelings

Send Gifts

Online Florists & Gift Store

We deliver Flowers, Cakes,
Chocolates & Gifts throughout
Bangalore & All over India.

Thousands of Satisfied customers since
1996

We can deliver within few hours for express orders.
WWW.BangaloreBlooms.COM

For All
Occasions

With Compliments from Krishna & Asha Naik

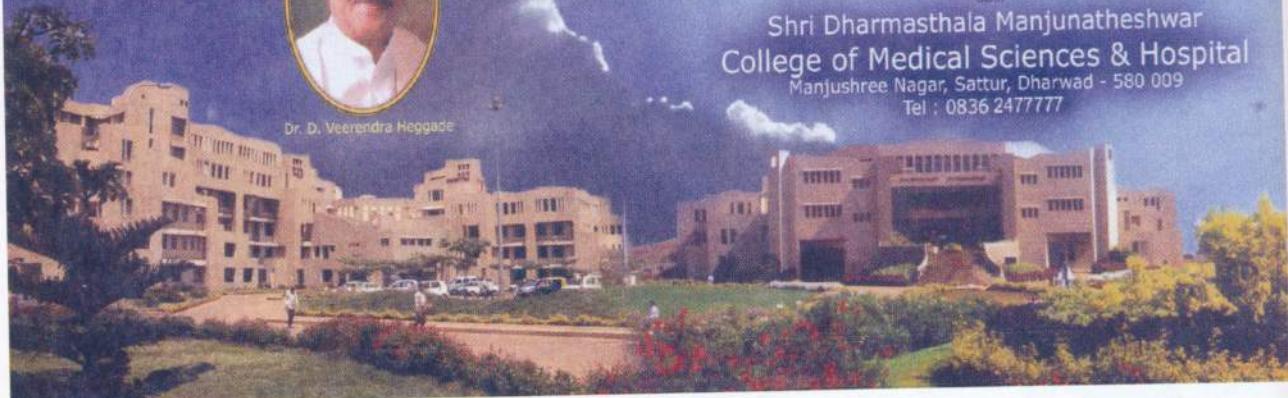

Dr. D. Veerendra Hegde

Shri Dharmasthala Manjunatheshwar
College of Medical Sciences & Hospital
Manjushree Nagar, Sattur, Dharwad - 580 009
Tel : 0836 2477777

SPECIALITIES AND SERVICES PROVIDED

1. General Surgery :

- a. Routine Surgery
- b. Laparoscopic Surgery
- c. Specific Cancer Surgery
- d. Head & Neck Surgeries, etc.

2. Orthopedics :

Arthroscopy, Spine Surgeries, Joint Replacements(Hip, Knee)
Limb lengthening & Deformity correction by ilizarov., Etc.

3. OBG :

Normal deliveries, Cesarian Sections, Laparoscopic surgeries
All family planning procedures, infertility management facilities,
Intra uterine insemination Etc.

4. Ophthalmology :

Comprehensive Eye care, Sutureless Cataract surgery, squint correction,
Glaucoma Surgeries Etc.

5. ENT :

Endoscopic Surgery for sinusitis, Micro surgery for Ear & Voice, Bronchoscopy,
Full fledged audiometry, Speech Therapy unit Etc.

6. Medicine:

Cardiology Clinics, TMT, Echo, Diabetes clinic, Dialysis Unit with State of art facilities
& well trained personnel.

7. Paediatrics:

Comprehensive care for children, (Asthama clinic, Well Baby clinic, child guidance clinic, high risk clinic)
Vaccination Centre.

8. Dermatology : Comprehensive care for skin, diseases PUVA Therapy, Laser Therapy, cautery Etc.

9. Psychiatry : Psycho Therapy, EEG, ECT, Narcoanalysis. Etc.

10. Anaesthesiology : Facilities for invasive monitoring with modern equipments, Latest ventilators, & well qualified & Trained personnel, Etc.

SUPER SPECIALITY SERVICES PROVIDED

- 1. Plastic Surgery :** Craniofacial Surgery
Cleft lip surgery
All cosmetic surgery
Microvascular surgery
Reconstructive Surgery
Hand Surgery

2. Paediatric Surgery : Neonatal Surgeries, etc.,

3. Neuro Surgery.

4. Laparoscopic Surgery.

5. Cardiology Clinic : 2DECHO, TMT, etc.,

6. Radiology Services : USG (Conventional)
- High Resolution Dual Slice Spiral CT.

OTHER SERVICES : 24 hour Blood Bank.

- Physiotherapy Unit (Trained people, & Equipment)
- Diagnostic Laboratories.

INPATIENT SERVICES : CONSISTS OF

- a. General Wards b. Private Rooms.
- C. Semi private rooms d. Deluxe Suites.

ICU: Medical ICU, Neonatal ICU,
Surgical ICU, Paediatric ICU

Casualty : 24 Hours---Accident & Ambulance
Specialclinic, Everyday(Prior Appointment)

SDM College of Medical Sciences & Hospital,
Manjushreenagar, Sattur, Dharwad-580009.
Ph: 0836-2477777.

Email: sdm_med@yahoo.co.in Website: sdmmedicalcollege.org

FROM NOW, MAKE COOKING YOUR DAILY FITNESS REGIME.

SWITCH TO AKSHATH REFINED RICE BRAN OIL

ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಅಕ್ಷತ್ ರಿಫೈನ್ಡ್ ರೈಸ್ ಬ್ರಾನ್ ಎಣ್ಣೆ. ಇದು 40% ವರೆಗೆ ಕೆಟ್ಟ ಕೊಲೆಸ್ಟರಾಲ್ (ಎಲ್.ಡಿ.ಎಲ್) ಇಳಿಸುವಂತಹ ಚಮತ್ಕಾರಿ ಒರಿಜನಾಲ್ ಹೊಂದಿದೆ. ಇದು 15%ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಎಣ್ಣೆ ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಆಹಾರವನ್ನು ಹಗುರ ಹಾಗೂ ಆರೋಗ್ಯಕರವಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ, ಈಗ ನೀವು ಮಾಡುವ ವ್ಯಾಯಾಮ ನಿಮ್ಮ ಆಹಾರವೇ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ನಿಮ್ಮ ರೂಪವೂ ನಿಖರವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಅಕ್ಷತ್ ರಿಫೈನ್ಡ್
ರೈಸ್ ಬ್ರಾನ್ ಎಣ್ಣೆಗೆ
ಇಂದೇ ಬದಲಾಗಿರಿ.

Ab food kare
exercise

'creating and preserving wealth'

Nat Parmar. Managing Director
Alan Archer. Personal Client Manager
Hemu Bhawsar. Personal Client Manager

Financial specialists to the medical profession

NOTTINGHAM

LEICESTER

BELPER

LINCOLN

A member of the

group of companies

Head office: 2 Wheatcroft Business Park, Landmere lane, Edwalton. Nottingham NG12 4DG
Leicester Office: 1 The Crescent, King Street. Leicester LE1 6RX
Belper Office: Suite 4i & j, North Mill, Bridge Foot, Belper, Derbyshire DE56 1YD

Tel: 0115 931 5000 Fax: 0115 931 5001

e-mail: manager@ardencourt.com Website: www.ardencourt.com

The Arden Court Group is authorised and regulated by The Financial Services Authority

W
E
A
L
T
H
M
A
N
A
G
E
M
E
N
T

ANFIELD (UK) LTD
JOSHI TEXTILES
(MANCHESTER)

6 Trafford Road Alderley Edge Cheshire SK9 7NT
Tel: 01625 58 66 00 Fax: 01625 59 97 00
E-mail: fabric@anfielduk.com

Raga Jyoti
Presents

Divinity

Divine and Spiritual Indian Music Compositions

Raga Jyoti
The Indian Classical Music Ensemble

THE LOWRY
ART & ENTERTAINMENT

Sat 13th September 2008
Venue: The Lowry, Pier 1, Salford Quays, M50 3AZ
Box Office No. : 0870 787 5790
Tickets: £10 (£2 concessions available)

DIVINITY

By

Raga Jyoti – The Indian Classical Music Ensemble

Soothing, serene, peaceful Indian music in South & North Indian traditional Style

Experience and enjoy the vibration of spiritual and divine music with Vedic Chants in Sanskrit

Large screen projection in harmony with the music

Beautiful images of India creates an authentic Indian spiritual atmosphere

Let the divine music touch your mind, body and soul

Music played by an ensemble of thirty Indian and Western musicians from Raga Jyoti and the Halle Youth Orchestra

Rakesh Joshi, Artistic Director

Raga Jyoti was created in 2001

Past presentations: The Light beyond the Millennium, Akashganga and Eternity

Sat 13th September, 2008

Venue: The Lowry Pier-8, Salford Quays M50 3AZ

Box office: 0870 787 5790 / www.thelowry.com

Tickets: £10 (concessions £2)

For further details please contact: ragajyoti@gmail.com / 07973 306 125

This event is supported by

HALLÉ
YOUTH ORCHESTRA

EuroCaterers

Catering | Events | Services

www.EuroCaterers.com

Menus | Gallery | Venue Finder | Online Quote

Serving Indian / Chinese / Continental Cuisine throughout UK and Europe with emphasis on attention to detail, creativity and value.

Unique Chefing Dishes

Exotic Fruits

European Salad Counter

Table Designs

Creating innovative menu selections and classic favourites

Our experienced Punjabi, South Indian, Muslim & Sri Lankan Chefs prepare your food using traditional methods. We provide a taste adventure, an affordable treat, and a gastronomic "journey" complete with the tastes, sounds and aroma of the sub-continent. With over 30 years of experience in the food industry, EuroCaterers aims to make your event a memorable one.

Kuldip Rajput
Executive Chef Director
07711 441 880

Davinder Rajput
Executive Director
079 3333 9999

T 0845 649 9999 / 0161 230 6111

E info@eurocaterers.com

A Rajput House, Tavistock Ind. Est., 45 Railway Street,
Manchester, M18 8FB.

kalapremi lovers of fine art

Celebrating • Encouraging • Empowering
South-Asian Arts

Photo Credits: Tony Griffiths

The Lamplight Arts Centre, Front Street, Stanley, Co. Durham, DH9 0NA Email info@kalapremi.org Tel 01207 236060

www.kalapremi.org

GOWDA SARASWATH SABHA (UK)

Registered U.K. Charity No. 299275

Web site: www.konkaniEU.com

The Gowda Saraswath Sabha (UK) is proud to congratulate the Kannada Balaga U.K. on achieving this remarkable milestone. We wish the Rajata Mahotsava every success.

Gowda Saraswath Sabha (UK)
www.konkaniEU.com

Uniting Konkani across Europe

Bedmaker[®]
FINE HOME TEXTILES

With Compliments

Milapfest presents

Dazzling

INDIAN DANCE

at
The Lowry!

Sun 21 September –

Devi

A beautiful choreographic creation made in the North-west portraying Hindu Goddess Devi and her amazing spectrum of emotions.

Sun 12 October –

Party

A new theatrical production from The Neev Theatre Company of Calcutta, which explores the hypocrisy of the cultural and intellectual glitterati in contemporary India.

Sun 26 October –

Diwali Dhamaka

A colourful celebration of folk and popular dancing, Bhangra/Bollywood workshops, a mini dance theatre, magic show, henna and rangoli painting, delicious Indian food stalls and Bollywood music!

Sun 30 November –

Howzzat!

Sampradaya Dance Creations from Canada present Howzzat! - a unique and refreshing new take on the sport of cricket!

Book your tickets now - 0870 787 5790 or
www.thelowry.com

For further information please contact Tel 0151 707 1111 // Email info@milapfest.com
Milapfest is Britain's premier South Asian Arts Trust commissioning and touring high quality arts events throughout the year. Look out for exciting events in your area - visit our website

www.milapfest.com

With Best Wishes to Kannada Balaga UK from

Philip Millson Architecture Ltd

Architecture

Interior Design

Project Management

Building Surveying

Hyde Park House, Cartwright Street, Newton, Hyde
Cheshire, SK14 4EH

Tel: 0161 367 2320

Fax: 0161 367 7322

Email: [info@ philipmillsonarchitecture.co.uk](mailto:info@philipmillsonarchitecture.co.uk)

www.philipmillsonarchitecture.co.uk

**RELIABLE, EXCELLENT,
FRIENDLY BANKING SERVICE**

- **FREE Instant Money Transfer to India and Nepal***
- **Easy Saving Account**
- **NRI accounts with Punjab National Bank in India**
- **LOW charges for Business Banking**
- **Money Transfer and Banking Services from where ever you are**

FREE Instant Money Transfer to India and Nepal*

 punjab national bank
(International) Limited

Authorised and Regulated by the Financial Services Authority

For more information contact us at:

87 Gresham Street, London, EC2V 7NQ
90 South Road, Southall, London, UB1 1RD
E help@pnblint.com • W www.pnblinternational.co.uk

020 7796 9600

* Terms and conditions apply

Punjab National Bank (International) Limited (PNBIL) is a wholly owned subsidiary of Punjab National Bank, India (PNBI). PNBIL is a member of the Financial Ombudsman Service (FOS) and the Financial Services Compensation Scheme (FSCS). PNBIL is authorised for accepting deposits by the Financial Services Authority (FSA).

Congratulations to K.B.U.K. on your 25th anniversary

with best compliments

Chandrika & Gunnar Gunnarsson
Austurindia Selagid
Indian Restaurant
Hverfisgata 56
Reykjavik
Iceland

Congratulations to all the members of the K.B.U.K. for the successful 25 years & we wish the Balaga many more wonderful years ahead

Best wishes from

Natasha, Nikhil, Chandraprabha & Dr Bal Dhumma
Manchester

Homelea is located on Lewes Road in pleasant coastal town Eastbourne of East Sussex. It is close to the sea front & town centre. The Home comprises of 2 Victorian Houses with rear extension providing warm, bright & spacious accommodation.

The aim of the Home is to provide permanent care and accommodation to 27 Elderly People of both sexes over age of 65 suffering from Dementia & Dementia like Illnesses. To foster an atmosphere of care & support that would enable and encourages our residents within their potential to live as full, interesting & independent a life as possible with routine being kept to a minimum after careful evaluation and assessment. 24 Hour care, supervision & observation is provided by experienced, long standing & dedicated staff.

Contact Name: Dr Nina Patel(Manager) Tel: 01323 722046, Fax: 01323 734047, emailaddress:homelea96@hotmail.co.uk

ಬೆಳಗಾವಿಯಿಂದ ಭೀಮೂಕಾಕಾ ಮುಂಝಾನೀ ಗಾಡೀಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬರವವರಿದ್ದರು. ಆದಕ್ಕಂತ ನಾನು ನನ್ನ ಗಂಡ ಶೀನೂ ಇಬ್ಬರು ಕೂಡಿ ಕಾಕಾನ್ ಕರಕೊಂಡು ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಸ್ಟೇಷನ್ ಕ್ಕ ಹೊರಟ್ಟೆ.

ಭೀಮೂಕಾಕಾಗ ವಯಸ್ಸು ಅರವತ್ತೆದು. ಆದರೂ ಇನ್ನೂ ಚಿಗುರು ಮೀಶಿ ಹುಡುಗರ ಹಂಗ ಇರತಾರ, ಅವರ ಮಾತೂ.... ಹರಟೇ... ನಗೇ... ತಮಾಶೀ... ಚ್ಯಾಪ್ಪೀ... ಒಂದೆ ಎರಡೆ, ಹೇಳೂ ಸೋಯಿ ಇಲ್ಲ. ಭೀಮೂ ಕಾಕಾ ಇದ್ದಲ್ಲೆ ನಗೇ ಇರತೆದ, ಸಂತೋಷ ಚೆಲ್ಲವರದಿರತೆದ. ಜೀವನ ಕುಣಿದು ಕುಪ್ಪಳಿಸಿರತೆದ. ಕಾಕೂನೂ ಹಂಗ. ಕಾಕಾಗ ಹೇಳಿ ಮಾಡಿಸಿದ ಜೋಡಿ, ಅವರಿಬ್ಬರ ಹುಡುಗಾಟ, ಭೇಡಭಾಡ ರಸಿಕತನ ನೋಡಿ ನಾವು ಸಣ್ಣವರು ಸಹಿತ ನಾಚಬೇಕು.

ನಾವು ಕಾಕಾನ ಅರವತ್ತೆದನೇ ಹುಟ್ಟು ಹಬಕ್ಕೆ ಹೋದ ತಿಂಗಳ ಬೆಳಗಾವಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಅವತ್ತೆ ಅವರ ಮನ್ಯಾಗ ಏನು ಗದ್ದಲ ಏನು ಧಾಂದಲೆ! ಕಾಕಾ ಕಾಕೂ ಇಬ್ಬರು ಹೊಸ ಹೊಸಾ ಅರಿಬೀ ತೊಟಗೊಂಡು ಮದು ಮಕ್ಕಳ ಹಾಂಗೆ ಓಡಿಯಾಡಿದ್ದರು. ಕಾಕಾ ರಾತ್ರಿಯಿಡೀ ನಮ್ಮಂತಹ ಚಿಕ್ಕವರ ಸಂಗತೀ ಅಂತಾಕ್ಷೇರ ಹಾಡಿದ್ದರು, ಇಷ್ಟೀಟು ಆಡಿದ್ದರು. ಕಾಕೂನ ಕಣ್ಣು ತಪ್ಪಿಸಿ ಆಗಾಗ ಉಳಿದವರ ಸಂಗತೀ ಬೀರ ಗುಟಕರಿಸಿದ್ದರು. ಅಷ್ಟಾಗ ಮುಂಝಾನೆ ಆರು ಗಂಟೆಕ್ ಯಲ್ಲಾರಕಿಂತ ಮದ್ದ ತಾವೇ ಎದ್ದು ಚಹಾ ಮಾಡಿ, ತಾಟಗೆ ವಾಟಗಾ ಬಡಬಡದು ಘಂಟೀ ಬಾರಿಸಿ ಯಲ್ಲಾರನೂ ಚಹಾಕ್ ಎಬ್ಬಿಸಿದ್ದರು.

ಹಂತಾ ಭೀಮೂಕಾಕಾನನ್ನ ನೆನಿಸಿಕೋತ, ನಕ್ಕೋತ, ಗಾಡೀ ಹಾದೀ ನೋಡಿಕೋತ ನಾವು ಪ್ರಾಟಫಾರ್ಮದ ಮ್ಯಾಲ ನಿಂತಿದ್ದೆ. ಗಾಡೀ ಬಂತು. ಕಾಕ ಇಳಿದರು, ಅದರ ಅವರನ್ನ ನೋಡಿ ನಮ್ಮ ಎದೀ ಝಲ್ಲಂದವು. 'ಆಶ್ರಯಾಚಾರ್ಯಕಾಚೆ ಬಸಲಾ' ಅಂತಾರಲ್ಲಾ ಹಂಗಾತು. ಭೀಮೂಕಾಕಾ ಗುರತೆ ಹತ್ತದವವರ್ರಂಗ ಇಳಿದು ಹೋಗಿದ್ದರು. ಸೂರಗಿ ಖಿಡಿ ಆಗಿದ್ದರು. ದೇಹ ಬಡವಾಗಿತ್ತು. ಮಾರಿ ಮುಖಾಳಾಗಿತ್ತು. ಕಣ್ಣು ಒಳಗೆ ಸೇರಿಹೋಗಿದ್ದವು. ಹಣೇಮ್ಯಾಲ ನಿರಿಗೆ ಬೀಳಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದ್ದವು. ಅವರು ಹ್ಯಾಂಗ ರಾಣಸತ್ತಿದ್ದರ ಅಂದರ ಆಳಬುರುಕೆ ಮರಾಠೀ ಪಿಕ್ಟರನ್ಯಾಗ ನಾಯಕ ಅಥವಾ ನಾಯಕಿಯ ಸೋದರಮಾವ ಇರತಾನಲ್ಲ ಹಂಗ, ಅಥವಾ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಪಿಕ್ಟರದಾಗ ಪಂತಲು ಆಳಬುರುಕೆ ರೋಲ ಮಾಡಿರತಾರಲ್ಲ ಹಂಗ ಕಾಣಸತ್ತಿದ್ದರು.

ನಾನು, ಶೀನೂ ಇಬ್ಬರು ಓಡಿ ಓಡಿ ಹೋಗಿ ಕಾಕಾನ ಪಾದಕ್ಕೆ ಬಗ್ಗಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದವು. ನಾನು ತಡೀಲಾರದೆ "ಕಾಕಾ, ಏನಿದು? ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂಗ ಏನಾಗೇದ ನಿಮಗ?" ಎಂದೆ. ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ಆಗಲೇ ಹನಿಗೊಡಿದ್ದವು. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾಕಾ "ಅರವತ್ತೆದು ಆತಲ್ಲ ಪಮ್ಮೀ, ಇನ್ನು ಎಷ್ಟು ದಿವ್ಯನಿಮ್ಮಂಗ ಹುಡುಗರ್ರಂಗ ಇರಬೇಕು?" ಎಂದು ಒಂದು ಕ್ಷೀಣ ದುರ್ಬಲ ನಗು ನಕ್ಕರು. ನಾನು "ಏನಾರ ಒಂದು ಹಾರಕೀ ಮಾತಾಡಬ್ಯಾಡರೀ ಕಾಕಾ ಹೋದ ತಿಂಗಳನ ನಿಮಗೆ ಅರವತ್ತೆದು ಆಗಿತ್ತಲ್ಲ? ಎಂದೆ. ಅವಾಗ ಇವರು-ಅಂದರ ಶೀನೂ- "ಇಲ್ಲೆ ಬ್ಯಾಡಾ ಮನ್ಯಾಗ ಮಾತಾಡೋಣ" ಅನಕೋತ ಕಾಕಾನ ಬ್ಯಾಗು ತಕ್ಕೊಂಡರು. ಮನೀಗೆ ಬಂದ್ವಿ. ನಾನು "ಕಾಕಾ ಬಿಸಿನೀರು ಅವ, ನೀವು ಸ್ವಲ್ಪ ಆಗರೀ, ನಾ ಚಹಾ ಮಾಡತೇನಿ" ಅಂದೆ.

ಕಾಕಾ "ತೃಸ ತೂಗೋ ಬ್ಯಾಡ ಪಮ್ಮೀನಾ ನಾ ಚಹಾ ಕಾಪೀ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟೀನಿ ಅದರಾಗ ಟಾಕ್ಸ್ ಇರತೆದ" ಅಂದರು.

ನನಗೆ ಒಂಥರಾ ಖಜೀಲ ಅನಿಸಿತು. ಬೆಳಗಿನ ಚಹಾ ತಾವೆ ಮಾಡಿ ಮನಿ ಮಂದಿನೆಲ್ಲ ತಾವೆ ಎಬ್ಬಿಸೋ ಕಾಕಾ ಚಹಾ ಬಿಟ್ಟಾರ ಅಂದರ, ವಿಚಿತ್ರನ ಸೈ ಅನಕೊಂಡು "ಹಂಗಾರ ಸ್ನಾನಾ ಮುಗಿಸಿ ಬರಿ. ಎಲ್ಲಾರಿಗೂ ಆಪ್ಲೋಟ್ ಟೋಸ್ಟ್ ಮಾಡಿಕೊಡುತೀನಿ ಅಂದೆ.

ಅದಕ್ಕೆ ಕಾಕಾ, "ಭೇ, ಭೇ ಹಂತಾ ತಾಮಸೀ ತಿನಸು ಎಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟೀನಿ" ಅಂದರು ನನಗೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೋ ತಿಳಿದೆದ ಗೊಂದಲಗಟ್ಟುನಿಂತಿದ್ದೆ. ಅಷ್ಟರಾಗ ಭೀಮೂಕಾಕಾ ಸ್ನಾನಾ ಮುಗಿಸಿ ಒಂದು ಗಿಡ್ಡ ಪಂಜಾ ಸುತಿಗೊಂಡು ದೇವರ ಮನೀ ಹೊಕ್ಕರು. ದೇವರ ಮುನಿಯಿಂದ ಒಂದೆತೀ 'ಪಮ್ಮೀ, ಗಂಧ ಕೊರಡು ಎಲ್ಲೆದ? ... ಹೋಗಲಿ ಗೋಪೀ ಚಂದದನೂ ಇಲ್ಲೇನು? ... ತೀರ್ಥಯದರಾಗ ತಗೀಬೇಕು? ... ತಾಬಾಣ ಇಲ್ಲೇನು? ... ಮನ್ಯಾಗ ತುಳಸಿ ಅರ ಅದನೋ ಇಲ್ಲೋ?' ಅನಕೋತ ಜೀವಾ ತಿನೆಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದರು. ಪಾಪಾ! ಸ್ವತಃ ನಮ್ಮ ಮನೀ ದೇವರ ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ಎಂದೂ ಕಂಡಿದ್ದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮಂತಹ ನೌಕರದಾರ ಮನೀ ದೇವರು ಹಂಗ ಇರಬೇಕೋ ಹಂಗ ದೇವರ ಮನೀ ಒಳಗೆ ಥಣ್ಣಗೆ ಧೂಳಾ ತಿನಕೋತ ಕೂತಿದ್ವೆ!

ಅವತ್ತೆ ಇಡೀ ದಿವ್ಯ ಭೀಮೂಕಾಕಾ ಹಿಂಗ ಹುಚ್ಚು ಹುಚ್ಚರಹಂಗ ಇದ್ದರು. ಬ್ರೇಕ್ ಫಾಸ್ಟ್ ಬ್ಯಾಡಾ ಅಂದು ಒಮ್ಮಿಗಲೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಕೂತರು. ಅದೂ ನೆಲದ ಮ್ಯಾಲ ಶರಟು ಬಿಚ್ಚಿಕೂತರು! ಆ ಚಿತ್ರಾವತಿ ತಿರುವುದೇನು, ಊಟದ ನಡನಡುವೆ 'ನಾರಾಯಣ... ನಾರಾಯಣ' ಅನ್ನೋದೇನು, ತೀರ ಅಸ್ಯಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟುತು. ನನಗೆ ಕಣ್ಣಾಗ ನೀರು ಬಂದವು. 'ಇವರ ಏನು ನಮ್ಮ ಭೀಮೂಕಾಕಾ, ಮಕ್ಕಳಾಗ ಮಕ್ಕಳಾಗಿ, ಹುಡುಗರಾಗ ಹುಡುಗರಾಗಿ ಬಾಳನ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣವನ್ನೂ ಬಿಡದೇ ಸವಿಯುವ, ನಕ್ಕು ನಲಿದು, ನಲಿವಿನ ಹೊಳೆ ಹರಿಸುವ ಭೀಮೂಕಾಕಾ ಇದರ ಏನು? ಅನಿಸಿತು.

ಅವತ್ತೆ ಮಧ್ಯಾನ್ವದಾಗನಕಾ ಭೀಮೂಕಾಕಾನ ಹುಚ್ಚು ವಿಶೋಪಕ್ಕೆ ಏರಿತು. ನಾ ದಿನಧಂಗ ಮಧ್ಯಾನ್ವ ಒಂದು ತಾಸು ಮಲಗಿ ಎದ್ದು ಚಹಕ್ಕೆ ಎಸರು ಇಡಬೇಕಂತ ಬಂದರ ಕಾಕಾ ಹಾಲಿನ್ಯಾಗ ಒಂದು ಚಾಪಿ ಹಾಸಿಕೊಂಡು ಕೂತು, ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಫೋಟೋ ಇಟಗೊಂಡು ಗುರು-ಚರಿತ್ರೆ ಅನಕೋತ ಕೂತಿದ್ವೆ!

ಇದು ಆತಿ ಆತು ಅನಕೊಂಡು ಸಂಜೆಗೆ ಶೀನೂ ಆಫೀಸಿನಿಂದ ಮೀಗೆ ಬರುತಲೇ, ನಾ ಭೀಮೂಕಾಕಾನ ಹುಚ್ಚುಟಿಯಲ್ಲಾ ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಬಿಟ್ಟೆ ಪಾಪಾ, ಅವರೂ ಫಾಬರ್ಯಾದರು, ರಾತ್ರಿ ಊಟಕ್ಕೆ ಕೂತಾಗ ಮಾತಾಡೋಣ ಅಂದರ, ಕಾಕಾ ' ನಾ ರಾತ್ರಿ ಊಟ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟೀನಿ' ಅಂದರು. ಕಡೀಕ, ಇವರೇ-ಅಂದರ ಶೀನೂ, ತಾಳಲಾರದೇ ಏನಿದು ಕಾಕಾ ಹಿಂಗ್ಯಾಕೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತೀರಿ? ನಮ್ಮಿಂದ ಏನಾರ ತಪ್ಪ ಆಗಿದ್ದರ ಹೇಳರಿ ತಿಡಿಕೋತೇವಿ. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಹಿಂಗ ಮಾಡಿದರ ಹೇಂಗ? ಅಲ್ಲ.. ನೀವು ಬರತೀರಿ ಅಂಥೇಳಿ, ಇಂಫೋರ್ಟೆಡ್ ವಿಸ್ಟಿ, ಸಿಗರೇಟು ತರಿಸಿ ಇಟ್ಟೀನಿ... ಮರಿನ್ ಮನರೋಂದು ಹಳೆ ಪಿಕ್ಟರ 'ನಾಯಗರ' ಬಂದದ ರೆಕ್ಟಾಗ, ನಾಳಿನ ಟಿಕೀಟ ತಗಸಬೇಕಂತೇನಿ, ಶುಕ್ರವಾರ ಕ್ಲಬ್ ನ್ಯಾಗ ಊಟ

ಮಾಡೋಣಾಂತೆ, ಶನಿವಾರ ಆದಿತ್ಯವಾರ ನಂದೀಗೆ ಹೋಗೋಣಂತೆ ಅಂತ ನಾವು ಏನೇನೋ ಪ್ಲಾನ್ ಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತೇವಿ, ಹಂತಾದರಾಗ ನೀವು ಹೀಗೆ ಪಂಚಾ ಊಟಕೊಂಡು ಕೂತರ ಹ್ಯಾಂಗ್? ಹಂತಾದದು ಏನಾಗೇದ ಈಗ್? ಮೈಯಾಗ ಆರಾಮ ಅದನೋ ಇಲ್ಲೋ? ಏನಿದ್ದರೂ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟಗೋಬ್ಯಾಡರಿ ಹೇಳ್ಳಿ ಬೆಂಗಳೂರಾಗ ಹಂತೆಂತ ಡಾಕ್ಟರ್ ಇದ್ದಾರ, ಇದ್ದದ್ದು ಇಲ್ಲದ್ದು ಜಡ್ಡುಯಲ್ಲಾ ಗುಣಮಾಡತಾರ... ಏನ ಆಗೇದ ಅದನ್ನಾರ ಹೇಳ್ಳಿ" ಎಂದು ಯಷ್ಟೊಂದು ಚಾಲವರದರೂ, ಭೀಮೂಕಾಕಾಂದು ಒಂದ ಹಾಡು "ಇನ್ನಷ್ಟು ದಿವ್ವ ನಿಮ್ಮಂಗ ಹುಡುಗರ ಹಂಗ ಇರಬೇಕು? ಮುಗೀತಲ್ಲ ಇನ್ನ ಯಲ್ಲಾ ಮುಗೀತು" ಅನ್ನೋದು, ಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ "ಮುಗೀತು... ಮುಗೀತು" ಅನಕೋತ ದೀರ್ಘ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡೋದು, ನಡಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು.

ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ವಿಪರೀತ ಹೆದರಿಕೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಿತು. 'ಇವರಿಗೆ ಆಗೇದರ ಏನು ? ಕಾಕಾ ಬಂದಾಗ ಎಷ್ಟು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇರಬೇಕೆಂತ ಮಾಡಿದ್ದಿ, ಹಂತಾದು ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮಿಗಲೇ ಹೀಂಗ್ಯಾಕಾತು?' ಅನಕೋತ ಒದ್ದಾಡಿದೀವಿ.

ಎರಡು ದಿವ್ವ ತಡಕೊಂಬೋದರಾಗ ನನಗೆ ಸಾಕುಸಾಕಾತು. ಮೂರನೇ ದಿನ ಸಂಜೆನ್ನಾಗ ಇವರು ಇನ್ನೂ ಆಫೀಸಿನಿಂದ ಬಂದಿದ್ದಿಲ್ಲಾ; ಭೀಮೂಕಾಕಾ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ನಾ ಅಗದೀ ನಾಯಿಲಾಜ ಆಗಿ ಬೆಳಗಾವಿಗ ಕಾಕೂಗ ಪೋನ್ ಮಾಡಿದೆ.

"ಹಲೋ... ಯಾರು ಕಾಕು ಏನು ? ... ನಾ ಪಮ್ಮಿ" ಎಂದೆ.

"ಹಲೋ... ಹೇಳ ಪಮ್ಮಿ... ಯಲ್ಲಾ ಆರಾಮ್?" ಎಂದರು. ಕಾಕೂ ವಿಚಿತ್ರವೆಂದರೆ ಅವರ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಎಂದಿನ ಸಂತಸ, ಉತ್ಸಾಹವೇ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿತ್ತು.

"ಕಾಕೂ, ಭೀಮೂಕಾಕಾಗ ಏನಾಗೇದ ?" ಕೇಳಿದೆ.

"ಅವರಿಗೇನಾಗೇದ ಆರಾಮನ ಇದ್ದಾರಲ್ಲ" ಎಂದರು ಕಾಕ ಶಾಂತಚಿತ್ತದಿಂದ.

"ಅಲ್ಲ ಕಾಕೂ, ನೀ ಇಷ್ಟದಿವಸ ನೋಡೋ ಇಲ್ಲೇನು? ಕಾಕಾ ಮೊದಲಿನ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲಲ್ಲದ..." ಎಂದೆ.

ಅವರಿಗೇನಾಗೇದ, ನೆಟ್ಟಗನ ಇದ್ದಾರಲ್ಲ?" ಎಂದರು ಕಾಕೂ ಅದೇ ರಾಗದಲ್ಲಿ.

ಅಲ್ಲ ಕಾಕೂ, ಅದೇನು ಪಂಚಾ ಹಚಿಕೋತಾರ, ಪೂಜೆ... ಪುನಸ್ಕಾರ... ಗುರುಚರಿತ್ರ ಓದೋದೇನು... ರಾತ್ರಿ ಊಟಾ ಬಿಟ್ಟಾರಂತೆ... ಇದಲ್ಲ ಯಾಕೋದ ತೀರದ ಅತೀ ಆತಲ್ಲೇನು?" ಎಂದೆ ನಾನು.

"ಅದರ... ನೀ ಏನು ಕಾಳಜಿ ಮಾಡಬ್ಯಾಡ... ನಾಕ ದಿವ್ವ ಆತಂದರೆ ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವ ನೆಟ್ಟಗಾಗತಾರ" ಎಂದರು ಕಾಕೂ ಅದೇ ಶಾಂತಚಿತ್ತದಿಂದ.

"ಕಾಕೂ... ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟಗೋಬ್ಯಾಡಾ, ಭೀಮೂ ಕಾಕಾಗ ಆಗೇದರ ಏನು" ಎಂದೆ ನಾನು.

ಆವಾಗ ಕಾಕೂ, "ಹಂತಾದ್ದೇನೂ ಆಗಿಲ್ಲ ಪಮ್ಮಿ... ಈಗ ಒಂದ ಹದಿನೈದು ದಿವಸ್ಸದ ಹಿಂದೆ ಮಾಧುರಿ ದೀಕ್ಷಿತ ಯಾರನೂ ಲಗ್ನ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು ಅಂತ ಪೇಪರಿನ್ಯಾಗ ಓದಿ, ಆವತ್ತಿನಿಂದ ಹಿಂಗ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಾರ" ಎಂದರು ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ.

ನನಗೆ ನಗಬೇಕೋ, ಅಳಬೇಕೋ ತಿಳಿದಾತು, "ಕಾಕೂ ಎಷ್ಟು ಸಹಜಾಸಹಜೇ... ಶಾಂತರೀತಿಯಿಂದ ಹೇಳತೀಯಲ್ಲ... ಕಾಕಾ ಅತೀ

ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡಂಗ ಕಾಣಸ್ತದ ಬಿಡು... ನೀ ಏನು ಮಾಡಿಲ್ಲೇನು" ಎಂದು ಕೇಳಿದ ಕಾತರದಿಂದ...

"ಇದಲ್ಲ ಗಂಡಸರ ಹುಚ್ಚು ಪಮ್ಮಿ... ನಾಕ ದಿನ ಇರತದ ಹೋಗತದ... ನೀ ಭಾಳ ಫಾಬರಾಗಬ್ಯಾಡ... ಅಷ್ಟಲ್ಲ ಈ ಹುಚ್ಚು ಅವರಿಗೆ ಹೆರಡಿಟ... ವಂತ ಪಾರಂಪರ್ಯದಿಂದ ಅದ..." ಎಂದರು ಕಾಕೂ.

"ಅಂದರ...?" ನಾನು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಕೇಳಿದೆ.

"ಅಂದರ... ಮೂವತ್ತು ಮೂವತ್ತೆದು ವರುಷದ ಹಿಂದೆ ನಾ ಅದೇ ಹೂಸತಾಗಿ ಲಗ್ನಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇವರ ಮನೀಗೆ ಬಂದಾಗ ನಮ್ಮ ಮಾವನವರಿಗೂ ಹೀಂಗ ಆಗಿತ್ತು" ಎಂದರು ಕಾಕೂ.

"ಇದೊಳ್ಳೇ ಪತ್ತೇದಾರಿ ಕಛಿ ಹಾಗ ಬಿಚಿಗೋಳ್ಳಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿತು ಅಂತ ನಾನು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ "ಆವಾಗ ಏನಾಗಿತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಮಾವನವರಿಗೆ?" ಎಂದೆ.

"ಏನಿಲ್ಲ... ಆವಾಗ ಮಧುಬಾಲಾನ ಲಗ್ನ ಆಗಿತ್ತಲ್ಲ... ಆವಾಗ ನಮ್ಮ ಮಾವನವರಿಗೂ ಹೀಂಗ ಆಗಿತ್ತು" ಎಂದರು ಕಾಕೂ.

"ಆವಾಗ ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತಿ ಏನು ಮಾಡಿದರು?" ನಾ ಕೇಳಿದೆ.

"ಏನಿಲ್ಲ ನಾಲ್ಕು ಹೂಸಾ ಕಸಬರಿಗೀ ತಂದು ಒಂದಾದಮ್ಯಾಲ ಒಂದರೊಂಗೆ ಇಕ್ಕರಿಸಿದರು. ನಾಲ್ಕನೇ ಕಸಬರಿಗೆ ಸವೇದು ಹರಿಯೋದರಾಗ, ಮಾವನವರು ಮೊದಲಿನಹಂಗ ನೆಟ್ಟಗಾದರು" ಕಾಕೂ ವಿವರಿಸಿದರು.

"ಮತ್ತೆ ನೀನೂ ಯಾಕ ಹಂಗ ಮಾಡಿಲ್ಲ ಕಾಕೂ?" ನಾ ಕೇಳಿದೆ.

"ಛೀ ಹುಚ್ಚಿ ಇದಲ್ಲ ಗಂಡಸರ ಹುಚ್ಚು... ನಾಕ ದಿವ್ವ ಇರತಾವ ಹೋಗತಾವ.. ನೆಗಡಿ ಬೆಮ್ಮ ಇದ್ದಂಗ. ಆದಕ್ಕೆ ಕಸಬರಿಗೆ ಯಾಕ ಹಾಳಮಾಡಬೇಕು... ಅಲ್ಲದೇ ಈಗ ಕಸಬರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ತುಟ್ಟ ಆಗ್ಯಾವ ಏನು ಕಛಿ..." ಎಂದರು ಅನುಭವಸ್ತ ಕಾಕೂ.

"ನೀ ಘಟ್ಟಿ ಬಿಡು ನಮ್ಮವ್ವಾ..." ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಭೀಮೂಕಾಕಾ ಚಪ್ಪಲಿ ಸೊಪ್ಪಳ ಮಾಡಿಕೋತ ಬಂದರು.

ಮುಂದೆ ಮೂರುನಾಕ ದಿವ್ವಕಾಕಾ ಇದ್ದ ರೀತಿ ಪಂಚಾ, ಪೂಜಾ, ಗುರುಚರಿತ್ರ, ಚಾಪಿ, ತುಳಸಿ ಅನಕೋತ ತಾವೂ ಒದ್ದಾಡಿ ನಮ್ಮನ್ನೂ ಒದ್ದಾಡಿಸಿದರು.

ಅವತ್ತೊಂದು ದಿನ ಸಂಜೆಕೆ ಶೀನೂ ಇನ್ನೂ ಆಫೀಸಿನಿಂದ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಭೀಮೂಕಾಕಾ ಹೊರಗೆ ಹಾಲಿನ್ಯಾಗ ಟಿ.ವಿ. ನೋಡಿಕೋತ ಕೂತಿದ್ದರು. ನಾ ಕಿಚನ್ ದಾಗ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿಕೋತ ನಿಂತಿದ್ದೆ. ಆವಾಗ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂಗ ಕಾಕಾ "ಪಮ್ಮಿ... ಬಾ ಇಲ್ಲ..." ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕರೆದರು. ನಾ ಹೋದೆ. ಕಾಕಾ ಟಿವಿಯೊಳಗೆ ಏಕಾಗ್ಗೆಚಿತ್ತದಿಂದ ಕಣ್ಣುನೆಟ್ಟುಕೂತವರು, ಟಿವಿಯಿಂದ ಕಣ್ಣು ಕೀಳದೇ "ಈ ಹುಡುಗಿ ಯಾರು?" ಎಂದರು. ನಾನು ನೋಡಿದೆ, ಊರ್ಮಿಳಾ ಮಾತೋಂಡಕರ, ಗಂಡಸರದೊಂದು ಅಂಗೀ ಹಾಕೊಂಡು ನಾಲ್ಕರ ಭಳಿ ಬಂದವರಹಂಗ, ಮ್ಯಾಲಿಂದು ಮ್ಯಾಲೆ, ಕೆಳಗಿಂದು ಕೆಳಗ ಹೂಯೊಡಿಸಿಕೋತ ಕುಣೀಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದ್ದಳು.

"ಕಾಕಾ, ಇಕೀ ಊರ್ಮಿಳಾ ಮಾತೋಂಡಕರ ಅಂತ... ಈಗೀಗೆ ಬಹಾಳ ಪಾವ್ಪುಲರ್ ಆಗಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಾಳ" ಎಂದೆ.

ಟಿವಿಚಿತ್ತ ಕಾಕಾ "ಆಗದ ಏನು?... ಮಾರು ನೋಡಿದರ ತಿಳಿತದ ಇದು ರತ್ನಾಗಿರಿ ಹುಡುಗೀ ಅಂತ... ಇಲ್ಲಾ ಸಿ.ಕೆ.ಪಿ. ಅಥವಾ

ಕೊಂಕಣಸ್ತ ಇರಬೇಕು... ಆಹಾ ಆಹಾ... ಆ ಮಾರೀಮಾಟ... ಆ ಬೆಕ್ಕಿನ ಕಣ್ಣು ಅವ ಹೇಳತಾವ ಈ ಹುಡುಗಿ ಇಲ್ಲಾ ಅಸ್ಸಲ ಪುಣೇರಿ, ಅಥವಾ ರತ್ನಾಗಿರೀ ಅಂತ... ನಾವು ಕಾಲೇಜದಾಗ ಇದ್ದಾಗ ನನ್ನ ಕ್ಲಾಸಮೇಟ ಒಬ್ಬಾಕಿ 'ಶರಯೂ ಗುಪ್ತ' ಅನ್ನೋ ಹುಡುಗಿ ಥೇಟ ಹೀಂಗ್ ಇದ್ದಳು..." ಎಂದು ಕಾಕ ಮತ್ತೆ ಟಿಪ್ಪಿಯ ಧುಂಧಿಯೊಳಗನ "ಮೇರೆ ಪಿಯಾ ಗಯೆ ರಂಗೂನ... ಕಿಯಾ ಹೈ ವಹಾಸೆ ಟೆಲಿಫೋನ್" ಎಂದು ಯಾವದೋ ಹಳೆಯ ಕಾಲದ ತಮ್ಮ ಜವಾನೀ ಹಾಡು ಗುಣಗುಣಸಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದರು.

ನಾನು ನೋಡ ನೋಡುತ್ತನ ಕಾಕಾನ ಕಣ್ಣಾಗಿನ ಕಾಂತಿ ಮರಳಿ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿತ್ತು... ಮುಖದ ಸುಕ್ಕು ಸಡಿಲಗೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದ್ದವು ತುಟಿಯೊಳಗಿನ ತುಂಟನಗಿ ಮರುಕಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿತ್ತು... ಹಣೀಮ್ಯಾಲಿನ ಗಂಟು ಬಿಚ್ಚಿಗೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದ್ದವು. ಅರವತ್ತೆ ದರ ಭೀಮೂಕಾಕಾ ಯೌವನಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೇ ಸುರೂ ಆಗಿತ್ತು. ಕಾಕಾ ಹೌರಗ್ ಮೀಳೀ ಮ್ಯಾಲ ಕೈಯಾಡಸಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದರು. ನಾನು ಮುಗುಳು

ನಕ್ಕೋತ ಕಿಚೆನ್ ದ ಕಡೆಗೆ ನಡೆದೆ.

ಒಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಬಿಟ್ಟು ಕಾಕಾ ಮತ್ತೆ "ಪಮ್ಮೀ..." ಎಂದು ಕರೆದರು ನಾನು ಏನೆಂದು ಹೊರಗೆ ಬಂದಾಗ ಕಾಕಾ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಟಿ.ವಿಯನ್ನು ಆಪೋಶನ ತೊಗೊಳ್ಳಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದರು. ಊರ್ಮಿಳಾ ಇನ್ನೂ ಹೊಯ್ಯಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಗ ಕಾಕಾ ನನಗೆ "ಏನಿಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಗಂಡ ಶೀನೂ ಇಂಪೋರ್ಟೆಡ್ ವಿಸ್ಕಿ ತಂದೇನಿ ಅಂದಿದ್ದ... ಅದ ಸ ಏನು ಸ್ವಲ್ಪ..." ಎಂದರು.

ನಾನು ಸಂತಸದಿಂದ ಕಪಾಟು ತೆಗೆದು ವಿಸ್ಕಿ ಮತ್ತು ಗ್ಲಾಸ್ ತಂದು ಕಾಕಾನೆದುರು ಇಟ್ಟು 'ಕೆಟ್ಟಿಯ ಕಲ್ಲು ಕಟ್ಟೆಗೆ ಕುಳಿತ' ಸಂತಸದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೀರ್ಘ ಹಗೂರು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಾ ಒಳನಡೆದೆ.

ನೀತಿ : ಯಾರು ಹ್ಯಾಂಗ ಇರಬೇಕೋ ಅವರು ಹಂಗ ಇದ್ದರೂ ಛಂದ.

"ಏನೋ ನಿಮ್ಮಂದೆ ಹೇಳಿದಾತೇ ಕೇಳೋದಿಲ್ಲಂತೆ?"
"ಹೌದು ಸಾರ್, ಸ್ವಲ್ಪಾನೂ ಕೇಳೋದಿಲ್ಲ ಅವರು"

ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಂವರ್ಧನ

ಡಾ|| ಎಲ್. ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ, ಆಕ್ಲೆಂಡ್, ನ್ಯೂಜೀಲ್ಯಾಂಡ್

'ಪುಸ್ತಕ'ವು ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತ ಇತಿಹಾಸದ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಸಂವಹನ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿದೆ. ಶಿಲೆ, ಲೋಹ, ಪರ್ಲ, ಹಂತಗಳನ್ನು ದಾಟಿ, ಅದು ಇಂದು 'ಕಾಗದ ಪುಸ್ತಕ' ಮತ್ತು 'ಕಾಗದ ರಹಿತ ಪುಸ್ತಕ' ವೆಂಬ ಎರಡು ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ವಿದೇಶದ ಕನ್ನಡಿಗರು ಇಂದು ಈ ಎರಡೂ ರೀತಿಯ ಪುಸ್ತಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಂವರ್ಧನೆಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಿದೆ.

ಈವರೆಗೆ ಅವಿಭಕ್ತದಿಂದ ವಿಭಕ್ತವದ್ದಿಗೆ ಬಂದ ಕುಟುಂಬಗಳು, ಇಂದು ಸಂಚಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿವೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಬದುಕಲಿರುವುದು ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಷೆಯ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಎಂಬಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆ. ಇಂಥವರು ವಿದೇಶದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮಾತೃಭಾಷಿಕರ ಒಡನಾಡಂತೆ, ತಮ್ಮ ಮಾತೃಭಾಷೆಯ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಒಡನಾಟದ ತೀವ್ರ ತುಡಿತದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಈ ತುಡಿತದ ಈಡೇರಿಕೆಗಾಗಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಮಾತೃಭಾಷೆಯ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ, ಅವುಗಳನ್ನು ವಾಚನವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಅಳವಡಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ, ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ವಿಧಾನಗಳು ಚಿಂತಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ತನ್ನ ಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆಗೆ, ಕಾಲಕ್ಷೇಪಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಎಲ್ಲ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯದ ಮಾತು. ಹೀಗಾಗಿ ಇಂಥವರು ತಮ್ಮಲ್ಲರ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗ್ರಂಥಾಲಯವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ. ವಿದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು : ವಿದೇಶದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಬಗೆಯ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಬಹುದು. ೧) ಸ್ವತಂತ್ರ ಕಟ್ಟಡದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು. ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಬಾಡಿಗೆಯಿಂದ ಕಟ್ಟಡ ಪಡೆಯುವುದು ವಿದೇಶದ ಕನ್ನಡಗರಿಗೆ ಆದರೆ ಮಾಡಬಹುದು. ನ್ಯೂಜೀಲ್ಯಾಂಡಿನ ಆಕ್ಲೆಂಡ್ ಕನ್ನಡಗರಿಗೆ ಆದರೆ ಮಾಡಬಹುದು. ನ್ಯೂಜೀಲ್ಯಾಂಡಿನ ಆಕ್ಲೆಂಡ್ ಕನ್ನಡಿಗರು ಇಂಥ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಇಂಡಿಯನ್ ಅಸೋಸಿಯೇಶನ್ ಕಟ್ಟಡದಲ್ಲಿ ಸ್ವಂತ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಐದು ಸಾವಿರ ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ, ಒಂದು ಸಾವಿರ ಕನ್ನಡ ಆಡಿಯೋ- ವೀಡಿಯೋ ಕಸೆಟ್ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬಹುಶ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ವಿದೇಶಿ ಕನ್ನಡಿಗರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವ ಏಕೈಕ ಗ್ರಂಥಾಲಯವಾಗಿದೆ.

೨) ಇಂದು ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಮಾಜದ ಒಂದು ಅನಿವಾರ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಎಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಭಾಷೆಯ ಸುಸಜ್ಜಿತ, ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳನ್ನು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಲಿವೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಕನ್ನಡಿಗರು ಇಂಥ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳ ಭಾಗವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥಾಲಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಬಹುದು. ಅಲ್ಲಿ ಸಿಬ್ಬಂದಿ, ಪೀಠೋಪಕರಣ ಇತ್ಯಾದಿ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಗ್ರಂಥಾಲಯವೇ

ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಆರ್ಥಿಕ ಭಾರವಿಲ್ಲದೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥಾಲಯವನ್ನು ಪೋಷಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಸಿಡ್ನಿ, ಆಡಿಲೇಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು ಬೆಳೆದುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಬಹುದು.

೩) "ನ್ಯೂಜೀಲ್ಯಾಂಡ್ ಕನ್ನಡ ಕೂಟ"ದ ದಶಮಾನೋತ್ಸವ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ಆತಿಥಿಯಾಗಿ ಅಗಮಿಸಿದ್ದು ಡಾ|| ಎಂ. ಎಂ. ಕಲ್ಬುರ್ಗಿಯವರು ವಿದೇಶದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಸಾರದ ಬಗ್ಗೆ ನೀಡಿದ ಅನೇಕ ಸಲಹೆಗಳಲ್ಲಿ 'ಕನ್ನಡ ಮನೆ' ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯೂ ಒಂದು. ಈ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಹೋಮ್ ಲೈಬ್ರರಿ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ತರುವುದರತ್ತ ಗಮನಹರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಗೃಹಸರಸ್ವತಿಯೆನಿಸುವ ಇಂಥ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಆಯಾ ಬಡಾವಣೆಯ ಕನ್ನಡಿಗರು ಪರಸ್ಪರ ಪಡೆಯಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ.

ಗ್ರಂಥ ಸಂಗ್ರಹ : ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಮೂರು ಬಗೆಯ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಿಗೆ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಅಥವಾ ಖರೀದಿಸುವ ವಿದೇಶಿ ಕನ್ನಡಿಗರು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಕರ, ಮಾರಾಟಗಾರರ ಸಂಪರ್ಕ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ವಿಹಿತ, ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಕಂಪನಿಗಳಿರಬಹುದು. ಉದಾ : ಆಕ್ಲೆಂಡ್‌ದಲ್ಲಿರುವ Link Education Int. Ltd (E. mail : info@linkresources.co.nz; Ph : 00649 8153448; Mob : 0064 21114 2148) ಕಂಪನಿಯ ದೇಶ ವಿದೇಶಗಳ ಯಾವುದೇ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತೆರಿಸಿಕೊಡುವ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತವಾಗಿದೆ.

ಇದಲ್ಲದೆ ವಿದೇಶದ ಕನ್ನಡಿಗರು ಸ್ವದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪ್ರಕಟವಾದ ಉತ್ತಮ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ, ಮಾರಾಟ ಮಳಿಗೆಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡುವ ಮೂಲಕವೂ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಬಹುದು.

ಇದಕ್ಕಿಂತಯೋಗ್ಯ ಸಲಹೆಯೆಂದರೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಅನೇಕ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಓದಿ ಮುಗಿಸಿರುವ, ಅವರಿಗೆ ಬೇಡವಾದವು ನೂರಾರು ಪುಸ್ತಕಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ವಿದೇಶಿ ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥಾಲಯಕ್ಕೆ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಪಡೆಯಬಹುದು. ನಾನು ಧಾರವಾಡದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಾಹಿತಿಗಳಿಂದ ಸಾವಿರಾರು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಆಕ್ಲೆಂಡ್ ಕನ್ನಡ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಪಡೆದುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಇದಲ್ಲದೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಮೊದಲಾದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತಮ್ಮ ಪ್ರಕಟನೆಗಳನ್ನು ವಿದೇಶಿ ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಕೊಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಪಡೆದ ಗ್ರಂಥಗಳ ದೊಡ್ಡ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಹಡಗಿನ ಮೂಲಕ ರವಾನಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತ.

ವಿದೇಶಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದ ಅಧಿಕಾರಿ ಮತ್ತು ಸಚಿವರ ಮುಂದೆ ಗ್ರಂಥ ಬೇಡಿಕೆ ಇಟ್ಟರೆ, ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರದ ಬಲದಿಂದ ಕೆಲವು ಪುಸ್ತಕ ಕಳಿಸಬಹುದು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರಾದ ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಖರ್ಗೆ, ಶ್ರೀ ಮಹಾದೇವ ಪ್ರಸಾದ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮತಿ ರಾಣಿ ಸತೀಶ ಅವರು ಆಕ್ಲೆಂಡ್, ಸಿಡ್ನಿ, ಮೆಲ್ಬೋರ್ನ್, ಆಡಲೆಂಡ್ ಮೊದಲಾದ ನಗರ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಿಗೆ ಗ್ರಂಥ ಕಳಿಸಿದುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಬಹುದು.

ಗ್ರಂಥ ಪರಿಚಲನೆ :

ಗ್ರಂಥ ಪರಿಚಲನೆ : ಗ್ರಂಥಾಲಯದ ಸಾರ್ಥಕತೆ ವಾಚಕರಿಗೆ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪರಿಚಲನೆಗೊಳಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ವಿದೇಶದ ಸ್ಥಳೀಯ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿಯುಕ್ತ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಇರುವುದರಿಂದ, ಅವರು ತಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕಗಳೊಂದಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪರಿಚಲನೆ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಪೂರೈಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ, ಸಮಸ್ಯೆ ಇರುವುದು ಸ್ವತಂತ್ರ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಗಲಿರುಳೂ ಕಾರ್ಯಪ್ರವರ್ತರಾಗಿರುವ ವಿದೇಶೀ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ದಿನವೂ ಗ್ರಂಥಾಲಯಕ್ಕೆ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಬಿಡುವಿನ ರವಿವಾರ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಿಯ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖಿಯಾಗಬಹುದು. ಆಕ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಸಂಚಾರಿ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಜಗತ್ತಿನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿವೆ. ವಿದೇಶೀ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಇದು ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸ. ಹೀಗಿದ್ದೂ ಆಕ್ಲೆಂಡ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಲಿಂಗಾಯತರು "ಸಂಚಾರಿ ವಚನ ವಾಚನಾಲಯ" ರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವ 'ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾಮನೆ' ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ೨೫-೩೦ ಕುಟುಂಬಗಳು ಸೇರಿ ವಚನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ಇಷ್ಟಲಿಂಗಯೋಗ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದ ಬಳಿಕ, ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತು ತಂದ "ವಚನ ವಾಚನಾಲಯ"ದಿಂದ ತಮಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಪುಸ್ತಕ ಪಡೆದು, ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಮರಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಒಬ್ಬರು ಈ "ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ವಾಚನಾಲಯ"ದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಉಪಕ್ರಮದಿಂದಾಗಿ ಅವರಲ್ಲಿ ವಾಚನಾಭಿರುಚಿ ವರ್ಧಿಸುತ್ತಲಿದೆ.

ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳು : ತಮ್ಮ ಸಂತಾನ ಕನ್ನಡಿಗರಾಗಿಯೂ ಮುಂದವರಿಯಬೇಕೆಂಬ ಕಳಕಳಿ ಕಾರಣವಾಗಿ ವಿದೇಶೀ ಕನ್ನಡಿಗರು ಅಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಆರಂಭ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ವಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಇಲ್ಲವೆ ಎರಡು ದಿನ ಕನ್ನಡ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ- ಸಾಹಿತ್ಯಗಳನ್ನು ಭೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆಕ್ಲೆಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು ಜನ್ಮತಮಾನೋತ್ಸವ ಸ್ಮರಣೆಯಾಗಿ ಆರಂಭಿಸಿದ "ಕುವೆಂಪು ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆ"ಯನ್ನು ಮೆಲ್ಬೋರ್ನ್ ಬಸವ ಸಮಿತಿಯ ಪರವಾಗಿ ಶ್ರೀ ರವಿ ನಂದಿ ಅವರು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ತಂದಿರುವರು. ಇದೇ ರೀತಿ ವಿದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ ಕನ್ನಡ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ.

ಗ್ರಂಥಾದಿ ಪ್ರದರ್ಶನ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು : ಕೇವಲ ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗದೆ ಆಡಿಯೋ-ವೀಡಿಯೋ ಕೆಸೆಟ್, ಸ್ಲೈಡ್, ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಚಲನಚಿತ್ರ ಮೊದಲಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲೂ ನಡೆಯಬೇಕು.

ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಇತ್ಯಾದಿ : ಇಂದು ಕಾಗದರಹಿತ

ಗ್ರಂಥಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಪರಿಚಲನೆ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಲಿದೆ, ಬಂದಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ಮಾಹಿತಿ ವಿಜ್ಞಾನವಾಗಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಕನ್ನಡಿಗರು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ನಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕ, ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ತುಂಬುವ, ಹೀಗೆ ತುಂಬಿದುದನ್ನು ಅವತರಣ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಇಲಾಖೆ ಏಕೀಕರಣ ಸುರ್ವಣ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಎಲ್ಲ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಅಂತರ್ಜಾಲಕ್ಕೆ ಅಳವಡಿಸುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತು ಪರದೆಯ ಮೇಲೆ ಪುಸ್ತಕ ಓದುವ, ಚರ್ಚಿಸುವ, ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುವ ಅನುಕೂಲತೆ ಒದಗಿಬಂದಿದೆ. ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಬೆಳೆಯಲಿರುವ ಈ ಬಹುಮುಖ "ಗ್ರಂಥಾಲಯ" ವಿದೇಶಿ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಒಂದು ವರವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಹರಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯವಿದೆ.

ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟನೆ : ವಿದೇಶೀ ಕನ್ನಡಿಗರು ಅನ್ಯರು ರಚಿಸಿದ ಪುಸ್ತಕ-ಪತ್ರಿಕೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ತಾವೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಬರಹದ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರು ಪುಸ್ತಕ ಬರವಣಿಗೆ-ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ-ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನಕ್ಕೆ ನೆರವು ಇತ್ಯಾದಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತೊಡಗಬೇಕು. ಅಮೇರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ದಶಕಗಳಿಂದ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಶಿಕಾರಿಪುರ ಹರಿಹರೇಶ್ವರ ಅವರು ಮಾತಿನ ಮಂಟಪ, ಮಾತಿನ ಚಪ್ಪರ, ವಿದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದವರು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆಕ್ಲೆಂಡ್ ನಿವಾಸಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಉಷಾ ಪಾಲಾಕ್ಷಪ್ಪ ಅವರು '108 gems of Basaveshwara Vachas' (With trasnliteration in English, Hindi and Tamil With English Commentary) ಕೃತಿ ರಚಿಸಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಬಸವ ಸಮಿತಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ.

ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟನೆಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ನೀಡುವ ಉಪಕ್ರಮವನ್ನೂ ವಿದೇಶೀ ಕನ್ನಡಿಗರು ಮಾಡುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅಮೇರಿಕೆಯ "ಅಕ್ಕ" ಸಂಸ್ಥೆ ಕುವೆಂಪು ಸಮಗ್ರ ಕಾವ್ಯದ ಎರಡು ಸಂಪುಟಗಳ (ಸುಮಾರು ೨೦೦೦ ಪುಟಗಳ) ಪ್ರಕಟನೆಗಾಗಿ ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ೧೦೦೦ ಡಾಲರ್ ನೆರವು ನೀಡಿದೆ. ಈ ಸಂಪುಟಗಳು ಠಲ್ಲಿಠಿ ಬಿಬಿಎಂ.ವಿಶೇಷ ಆಕ್ಲೆಂಡ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವೈದ್ಯರಾದ ಡಾ|| ಗೋಪಾಲ ಭಟ್ಟ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮತಿ ಗೀತಾ ಭಟ್ಟಿಯವರು ಕೆರೂರ ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂರು ಸಂಪುಟ ಪ್ರಟನೆಗೆ ೨ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಧಾರವಾಡದ ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಗೆ ಕಾಣಿಕೆ ನೀಡಿದುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೆನೆಯಬಹುದು.

ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆ-ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆಗಳು : ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನಲ್ಲದೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನೂ ಕೆಲವು ವಿದೇಶೀ ಕನ್ನಡ ಸಂಘಗಳು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಲಿವೆ. ತಮ್ಮ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಪ್ರಮುಖ ಸುದ್ದಿಗಳನ್ನಲ್ಲದೆ, ಸ್ಥಳೀಯ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸುದ್ದಿಗಳಿಗೆ ಇಂಬುಗೊಡುತ್ತಲಿರುವ ಈ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ವಿದೇಶಿ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ವರದಿಗಾರರನ್ನಾಗಿಯೂ (ಜರ್ನಲಿಸ್ಟ್) ರೂಪಿಸುತ್ತಲಿವೆ. ಈ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯರ ಲೇಖನ, ಸಣ್ಣಕಥೆ, ಹರಟೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಲಿವೆ. ನ್ಯೂಜಿಲ್ಯಾಂಡ್ ಕನ್ನಡಕೂಟದ 'ಕೀವಿ

ಕನ್ನಡಿಗರ ವೀರಶೈವ ಸಮಾಜ : ನಾರ್ತ್ ಅಮೇರಿಕ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವ 'ವೀರಶೈವ' ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೆನೆಯಬಹುದು.

ವಿದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಕನ್ನಡ ಸಂಘಗಳು ಆಗಾಗ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವ, ದಶಮಾನೋತ್ಸವ, ರಜತೋತ್ಸವ, ಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಮಾರಂಭಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸಾಧನೆ-ಸಾಹಸಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಲು ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಮೌಲಿಕ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು, ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೊರತರುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿವೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಕೆಲವು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೂ ಇಂಥ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದು, ಆಚರಣಾಡಾಡಿ ವಿಚಾರಾಚರಣೆ ಟ್ಟ ಅರ್ಥಾಭಿಜ್ಞಾಚರಣಾಚರಣಾ ಸಂಘಟನೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಆಕ್ಲೆಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದ್ದ "ಶರಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಮ್ಮೇಳನ"ದ ಅಂಗವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ 'ಶರಣ ಸಂಗಮ' ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಬಹುದು. ಇದೇ ಸಂಘಟನೆ ಈ ಮೊದಲು ಸಿಡ್ನಿ ಮೆಲ್ಬೋರ್ನ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಸಂಚಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಿತು.

ಸಮಾಪ್ತಿ : ಈ ಲೇಖನದಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿದ ಮೂರು ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ವಿನಂತಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

೧) ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ಕನ್ನಡ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಗಳ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಪ್ರಕಟನೆಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುವುದು.

೨) ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಇಲಾಖೆಯವರು ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಶಾಖೆಗಳಿಗೆ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುವಂತೆ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಿಗೂ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುವುದು.

೩) ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು "ವಿದೇಶೀ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸಂಪರ್ಕ ಕೇಂದ್ರ"ವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ದರ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು. ಕನ್ನಡ ವಿದೇಶಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿ : ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಾನು ವಿದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಕನ್ನಡಿಗರು ಬರೆದ, ವಿದೇಶೀ ಕನ್ನಡಿಗರ ಬಗ್ಗೆ ವಿದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಬರೆದ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಕಟನೆಗಳ ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದೇನೆ. ಇದು ಒಂದು ಪ್ರಕಟನೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಹೊರತರುವ ವಿಚಾರವಿದೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ವಿದೇಶೀ ಕನ್ನಡಿಗರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಕಟನೆಗಳ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಅಥವಾ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಈ ಮಾಹಿತಿ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಈ-ಮೇಲ್ kalburgi@ihug.co.nz; Ph/ Fax : 00649 8153448 ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೋರುತ್ತೇನೆ. ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

★★★

“ಎನು ಮಳೆಗಾಳಿಯಪ್ಪ!”

ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಹೀಗೂ ಇರುತ್ತದೆ
ಬೇಸಗೆಯಲ್ಲಿ!

KANNADA BALAGA, U.K. SILVER JUBILEE SPECIAL SOUVENIR

ARTICLES : ENGLISH SECTION

To the Editor: U.K. ... 79

Being a ... 80

Dr. ... 81

Dr. ... 82

Dr. ... 83

Dr. ... 84

Dr. ... 85

Dr. ... 86

Dr. ... 87

Dr. ... 88

Dr. ... 89

Dr. ... 90

Dr. ... 91

Dr. ... 92

Dr. ... 93

Dr. ... 94

Dr. ... 95

Dr. ... 96

Dr. ... 97

Dr. ... 98

Dr. ... 99

Dr. ... 100

The First International
Kannada Conference 1983

CONTENTS

	Page
Editors' Note	67
Mind the Gap!	68
25 YEARS OF KB :	69
Sharing My Experiences as the Chief Coordinator	70
Contribution of British Officials to Kannada studies .	71
Three Titans and Modern Kannada Literature	74
Spreading cheer. far & wide	78
Second Sight – A visionary organization	79
To me KANNADA BALAGA U.K.means	80
Being A Teen	80
Surgery, (Plastic Surgery) in Ancient India	81
A Historical Event in Kolar District in 1899	83
“So, do you stick your hand up a cow's —?” And other veterinary tales	84
Akka Mahadevi	86
In Quest of Black Holes, the Big Bang and Gravity Sirens.	87
London Underground	90
British Indian	92
The Office Bearers of Kannada Balaga U.K. : 2007 - 2010	94
The Office Bearers of Kannada Balaga U.K. : 1983 to 2007	95
<i>In Memoriam</i>	97

ಏಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನ - ೧೯೮೮

The First International Kannadiga Conference:1988

1988

೧೯೮೮

ಏಶ್ಯ ಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಗಣ್ಯ ಕನ್ನಡಿಗರೊಂದಿಗೆ

At the International Conference with VIPs from Karnataka

VIP-s

Dr. Shivarama Karanth

Yogacharya

Sri B.K.S. Iyengar

Sri Bommaayi - Chief
Minister of Karnataka

ಯೋಗಾಚಾರ್ಯ

ಶ್ರೀ ಬಿ.ಕೆ.ಎಸ್. ಅಯ್ಯಂಗಾರ್
ಅವರು

ନେତୃତ୍ୱ

1988

2
0
0
0

The Welcome

Our Young Members

2
0
0
0

Visiting
musicians

Dollukunitha

Everyone who
could squeeze in!

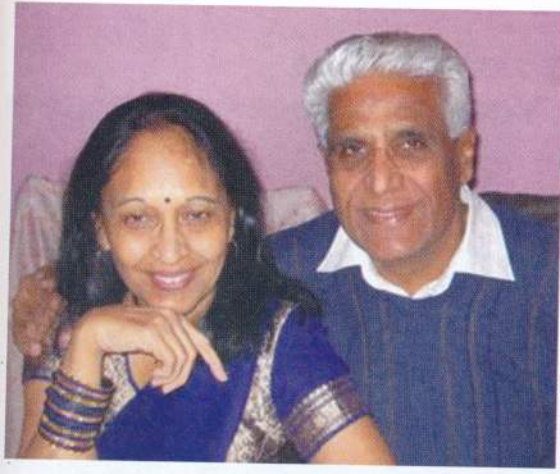

With
The Indian
High Commissioner
for U.K.

At the
Millenium Meet

Visiting
Artistes &
the Minister for
Culture
Smt. Rani Satish

**Founder members
Drs. Aravind and Sneha Kulkarni
Dr. Sneha Kulkarni was the
First President**

ನನಪಿನ ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ...

Down the memory lane ...

Young then

The 1988 Ramyana Team

Young Wives & Mothers than

Now in the Jubilee Team!!

Committee at Alvaston Hall

M.P.s' visit to K.B. U.K.

The present President Bhanu flanked by Sneha Kulkarni - the First President of K.B. U.K. and Dr. Arvind Kulkarni, with a British M.P.

Mr .Keith Vaz M.P.

Visiting and addressing

Kannada Balaga U.K.

2007

Now

Age no bar! Everyone sings and dances in KB, U.K. !!!

& Then

1985

Youth Force - KB U.K. Programme Presentations

Over the Years

Photo groups of Office Bearers
of Kannada Balaga, U.K. Committees

To, Dr.Bhanumathi and the Rajata Mahotsava Team of

Kannada Balaga UK.

We pray for blessings of Lord Krishna and *Gita maata* for a successful
25th Silver Jubilee Celebration functions in August 2008.

Congratulations for having provided a platform for citizens of India
from the state of Karnataka in UK to meet together, to express their
views and share their culture in UK for the past 25yrs.

Dr. Satyavathi, Dr. Viswambara Nath, family and friends.

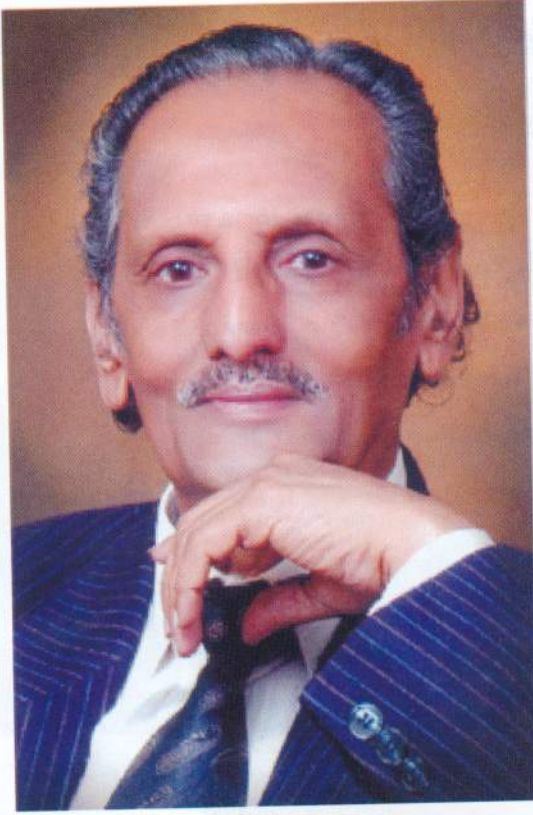

With Best Compliments

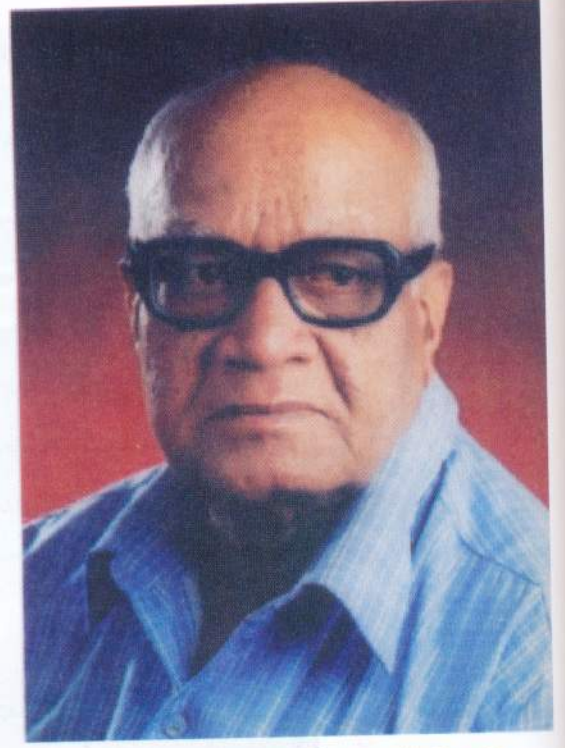
to Kannada Balaga, U.K. :-

Colin & Soumya

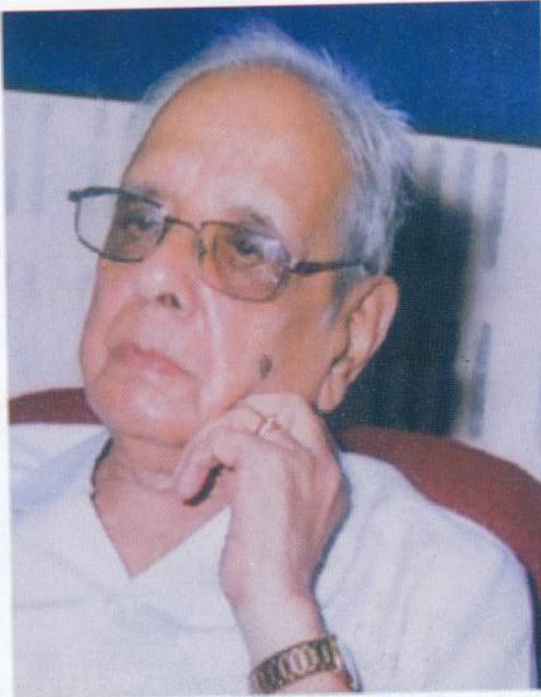

ಪದ್ಮಶ್ರೀ ಪ್ರೊ|| ಕೆ.ಎಸ್. ನಿಸಾರ್ ಅಹಮದ್

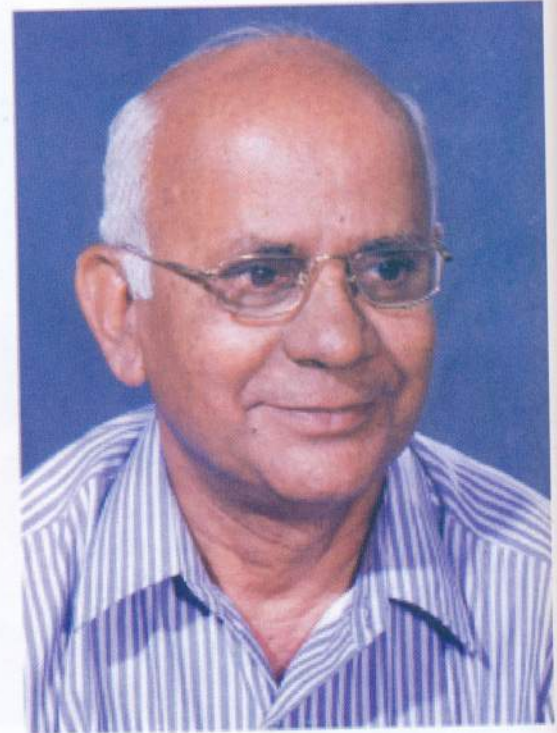

ಪ್ರೊ|| ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರ

ಪ್ರೊ|| ಎಲ್.ಎಸ್. ಶೇಷಗಿರಿರಾವ್

ಪ್ರೊ|| ಅ.ರಾ. ಮಿತ್ರ

ಶ್ರೀ ವಿಜಯ್ ಬಡಗೇರ್, ಚಾನ್ಸಲರ್, ಯು.ಕೆ.

ಡಾ|| ಸತ್ಯಪ್ರಕಾಶ್, ಕಾರ್ಡಿನಲ್, ಯು.ಕೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ.ಎಸ್. ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿ

ಡಾ|| ಆರ್.ಎಸ್.ಎಸ್ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ
ಮೌಂಟನ್ ಆಫ್, ಯು.ಕೆ.

ಡಾ|| ಮೈ.ಶ್ರೀ. ನಟರಾಜ, ಪ್ರೊಟೊಮ್ಯಾಕ್
ಮೇರಿಲ್ಯಾಂಡ್, ಯು.ಎಸ್.ಎ.

“ಅಪರಂಜಿ ಶಿವು”, ಬೆಂಗಳೂರು

ಶ್ರೀ ಗವೀಮತ್, ಧಾರವಾಡ

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ವೈದ್ಯ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಡಾ|| ಎಚ್.ಕೆ. ರಾಮನಾಥ್, ಮೈಸೂರು
ನಾಟಕ ಕಲಾಶಿಲ್ಪರು

ಡಾ|| ಟಿ.ಎನ್ ಪದ್ಮ
ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಸಂಗೀತಜ್ಞರು

ಡಾ|| ಆರ್.ಎನ್. ಶ್ರೀಲತಾ

ಗಮಕಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಗಂಗಮ್ಮ ಕೀಶವಮೂರ್ತಿ

ಪ್ರೊ|| ಕೆ.ಎ. ಅರ್ಕನಾಥ್, ಮೈಸೂರು

YOUNG SCIENTIST AWARD - DR. REKHA BADIGER

Rekha Badiger studied medicine from King's College in London. She is a Respiratory medicine specialist registrar and has taken time off from her training programme to undertake a research project in the field of pulmonary hypertension. The advantages of doing this are that it provides a good training in medical research skills, and writing and analysing medical and scientific literature. She started this project last year at the National Heart & Lung Institute, Imperial College London, which has close links to the Royal Brompton Hospital, at which pulmonary hypertension patients are treated.

Her Ph.D. project is about pulmonary hypertension.† This a†rare condition which affects the blood vessels in the lung, and causes high blood pressure in the circulation around the lungs.† This then leads to strain on the heart.† Currently there is no cure, but there are†drugs to limit the disease.† The

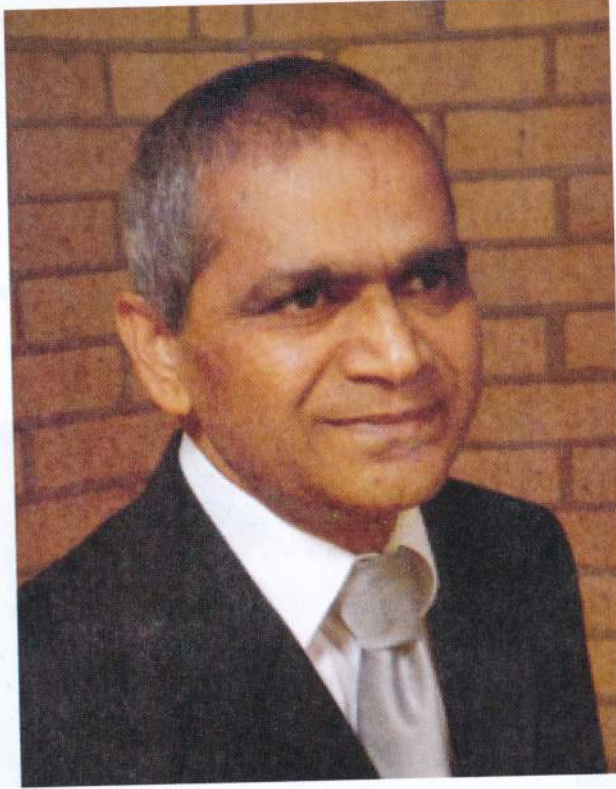
cause of the condition is not known, but it can be associated with various triggers.††An important hormone that can cause pulmonary hypertension is†endothelin. Her project is looking at what some of the triggers to pulmonary hypertension are, and what factors might be involved in increasing endothelin levels in patients with pulmonary hypertension.

She recently won the Encysive ETRA (Endothelin Research Award) Young Scientist award.† Encysive are a pharmaceutical company who are involved in endothelin research.† She was thrilled to hear that her project came first in this Europe-wide prize.† She will be collecting the award at the European Respiratory Conference in October, 2008, to be held in Berlin.† The award will greatly help her to complete her project and hopefully discover more about this serious condition.

ೳೳೳೳೳ

KANNADA BALAGA CONGRATULATES DR. REKHA BADIGER

Dr Ravi Vibhuti - Fellow of the British Medical Association

Dr Ravi Vibhuti, Founder Member and Secretary, Kannada Balaga, U.K., has been made Fellow of the British Medical Association for his distinguished service to Dartford Gravesend and Medway Division of the BMA. This is the highest award given by the British Medical Association to its members for their dedicated services in the medical field both to the public and to the Association. Dr Vibhuti has been practicing as a GP in Medway Towns for more than 25 years.

He has General Practice surgeries both in Medway and Maidstone. He has served the BMA for the last 20 years first as a Secretary and then as a Chairman for Medway, Dartford & Gravesend Division. The Fellowship was awarded to him by HRH the Princess Royal in a glittering ceremony held at Britannia Royal Naval College Dartmouth Devon on 26th June 2007 where HRH Princess Royal was also chosen by the BMA as its President in its 175th year.

ೳೳೳೳೳ

KANNADA BALAGA CONGRATULATES DR. RAVI VIBHUTI

mpi investments limited

Head Office : 71 Liverpool Road

Penwortham

Preston

Lancashire

PR1 9XD

Tel No 01772 751770

mpi
investments
limited

Providing Independent Financial Advice

Mortgages residential, commercial, buy to let or lifetime

Inheritance Tax Planning

Pensions for directors, employees and self-employed

Capital Investment for both income and growth

Life assurance and critical illness

Income protection

Offices at

71 Liverpool Road, Penwortham, Preston

426 Blackpool Road, Ashton, Preston

38 Berry Lane, Longridge Preston

17 Milbourne Street, Blackpool

82 Poulton Road, Kirkham. Preston

Email:

mpi.investments@totalise.co.uk

**Authorised and regulated by the financial services authority.
Registered in England No. 04743995**

Chandrasekhar Swamiji

My brother Dr Chandrasekhar Swamiji of Nippani, Karnataka, was born in Jamkhandi, Bijapur district, in the year 1928, to Sri Appayya and Smt Channawwa Hiremath. At a very young age Swamiji was sent to Murghamath, Dharwad, for his education in Philosophy and Sanskrit. Later he went on to do his MA and PhD in Philosophy at Banaras Hindu University. and worked there as Professor of Philosophy. Swamiji worked with the great Guru Kaviraj Gopinath as *Siddhak*. He has many followers in India and abroad. His work has been compiled as mysteries of path by his followers. The details of his work, is available on Google as nh Chandrasekhar swami [mysteries of path].

Prathmesh

ಕನ್ನಡ ಬಳಗ , ಯು.ಕೆ. ಗೆ ಹಾರ್ದಿಕ ಶುಭಾಶಯಗಳು

ಡಾ|| ನಾಗಭೂಷಣ ಹಿರೇಮಠ , ಎಂ.ಎಸ್.
ಕೆವಿ, ಮೂಗು ಮತ್ತು ಗಂಟಲು ತಜ್ಞರು
ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ , ಕರ್ನಾಟಕ

Dr. Nagabhushan S. Hiremath

M. S. (E. N.T.)

Consulting ENT Surgeon, Nasal Endoscopist & Bronchoscopist

SIDDHESHWAR E.N.T. HOSPITAL

No. 11, First Floor, Eureka Towers,

Traffic Island, HUBLI-580 029.

Tel : 0836-2228366

With Best Compliments From:

RATKAL SPECIALITY CLINIC **KIDNEY CARE**

Dr. Chandrashekar S. Ratkal, M.B.B.S., M.S., M.Ch.
GENITO UNIRARY SURGEON

Professor and Head of Department

Dept. of Urology, Institute of Nephro Urology, Victoria Hospital Campus, Bangalore - 560 002.

6, 3rd Cross, 1st R Block, Rajajinagar, Bangalore - 560 010. Phone : 23470828,

E-mail : dr.csratkal@gmail.com

UNIQUE UROLOGY CENTRE

ಕನ್ನಡ ಬಳಗದ ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಥೆಗೂ
ಶುಭ ಹಾರೈಸುತ್ತೇವೆ ;

ಹಾಗೂ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ - ನುಡಿಯ ಸವಿಯನ್ನು
ಬಳಗವು ತುಂಬಿ ಒದಗಿಸುವುದೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತೇವೆ.

electro magnetic devices

FACTORY : Plot No. 13, E.C. Extn., ECIL 'X' Roads,
Hyderabad - 500 062. ☎ : 27121513, 27122326

E-mail : info@emagdevices.com, Website : www.emagdevices.com

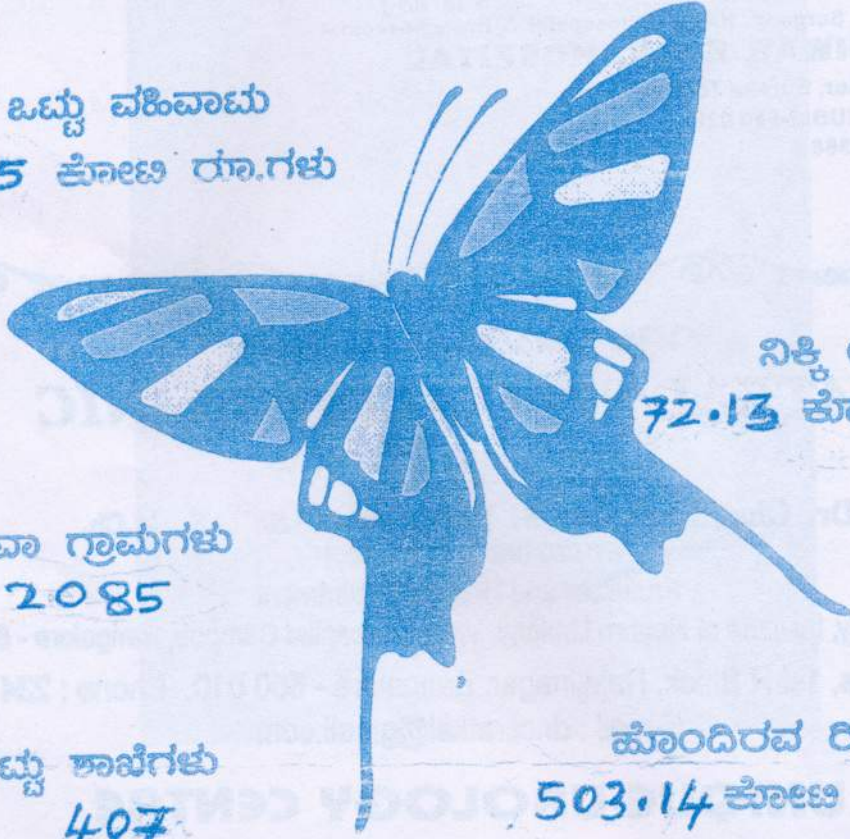
ಸುಂದರ ಬ್ಯಾಂಕ್

ಸದೃಢ ಸಾಧನೆ

ಒಟ್ಟು ವಹಿವಾಟು
5305 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳು

ಸೇವಾ ಗ್ರಾಮಗಳು
2085

ಒಟ್ಟು ಶಾಖೆಗಳು
407

ನಿಕ್ಕಿ ಲಾಭ
72.13 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳು

ಹೊಂದಿರವ ರಿಸರ್ವ
503.14 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳು

ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ ಸಾಧನೆಯ ಸರಮಾಲೆ

ಅನಿವಾಸಿ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಸೇವೆಗಳ ಯೋಜನೆಗಳು
N.R.I. ಹಾಗೂ N.R.O. ಉಳಿತಾಯ ಖಾತೆಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಕಾಸ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕ್

(ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಪ್ರವರ್ತಕ ಸರ್ಕಾರಿ ಸ್ವಾಮ್ಯದ ಶಯ್ಯಾಲ್ಪ ಬ್ಯಾಂಕ್)

Karnataka Vikas Grameena Bank

ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಜೋಡಿಸುವ ಬನ್ನಿ

ಬುಧ್ಧಿಯ ಪುರಾಣಿಕ ಅಪರ ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬ

With Best Compliment

RAKESH JOSHI

Artistic Director - 'Raga Jyoti' The Indian Classical Music Ensemble

Raga Jyoti

The Indian Classical Music Ensemble

Raga Jyoti have a history of performing soothing and joyful Indian music compositions - light, 'Akash Ganga' (River Ganges from the sky Eternity - and now Divinity) on 13th September at the Lowry.

Raga Jyoti is unique because it combines Indian and European musicians performing traditional North and South Indian music in ensemble style.

Our aim is to promote Indian music and culture in the UK and worldwide.

Raga Jyoti is a non-profit making Indian music ensemble and is artistically led by Rakesh Joshi.

Tel : 0161 330 0081 Mobile : 07973306 125 Email : ragajyoti@gmail.com
6 French Street, Ashton under Lyne OL6 9PP

Editors' Note

This Souvenir is to rejoice the *Rajata Mahotsava* - Silver Jubilee, of Kannada Balaga U.K. It is a privilege and honour for the editorial team of the Souvenir committee to be a part of this historic occasion. The souvenir is our Balaga's showcase, reaching out to people of Karnataka at home and abroad. It presents selected written and pictorial record of events and festivities the Balaga has conducted over the past 25 years; it also gives a glimpse on how hard our members have worked to raise their association into an internationally recognised organisation.

Four decades ago, Kannada speaking folk - "*Kannadigas*", arrived in numbers to U.K in pursuit of higher education, training and employment. They were scattered all over the nooks and corners of United Kingdom. Nowhere could they meet, socialise or indulge in their cultural activities. On *Deepavali* day, in 1983, a few like-minded friends met at a fellow Kannadiga's home in Nottingham for the traditional function. The festive togetherness provoked thoughts and dreams of forming an association of Kannadigas in the U.K so that scattered families and individuals could meet and enjoy the essence of Karnataka some time. Why call an association when we can be members of one family? So the Kannada *Balaga* was born. What we are seeing today is the reality of that vision in Nottingham. Now, Kannada Balaga is not only a registered charitable organisation but also a well recognised Association.

Soliciting articles for this Souvenir, met with an overwhelming response. Response from our **own young members** is particularly noteworthy. Our first thanks are to them. Optimised production of the Souvenir steered the *Rajata Mahotsava* committee to choose Bangalore for action. All the unit-teams of our Jubilee committee pitched in, communicating

with contributors in Karnataka and abroad. Teams in the U.K bridged contributors in the U.K, USA, Australia, New Zealand and India. We are very appreciative of all help received. Despite modern gadgets, practical impediments - e-photo fidelity and frequent power failure in Bangalore, made our task frustrating. We are grateful to all volunteers, particularly Mr. Sunder Raj C in Bangalore for processing a large number data for our chief editor there.

Data selection for publication was not easy; almost all were good. Editing of pictures and articles *vis-à-vis* the size and cost limitations were a necessity. Compromises were inevitable. The editorial board was obliged to omit altogether the bio-data of authors of eminence from USA, NZ and India. We hope to record their achievements at another opportunity, well before another 25 years!

A focal point of the Jubilee is on Sri B.S. Yeddyurappa, Karnataka's Chief Minister. We are grateful to him for participating in our Silver Jubilee, and to the Ministries of Kannada & Culture, and Ministry of Tourism, Government of Karnataka, for their generous support in sending cultural representatives and finance grants.

At every stage of organising our Jubilee function, including production of this Souvenir, UK Kannada Balaga's staunch friend, Sri I.M. Vitthala Murthy, I.A.S. has helped. But for his enthusiastic and impeccable support not a bit of our work would have been possible at all. To him our most sincere and heartfelt thanks. Equal thanks are now very much due to Sri Sreenivasa Kappanna, Director, Karnataka Nataka Academy, for his goodwill and help in bridging Bangalore-U.K. in manifold ways.

We are grateful to the following in Bangalore: Sri V. Hanumantha and Smt. P. Komala - members of Masti Adhyayana Peetha, for their efforts in getting the Souvenir to a print-ready format at very short notice; Dr. S.L. Sreenivasa Murthy and Sri H.N. Ananda who advised on the final stages of production; Vartamana printers for meeting our deadline. Our thanks to all the members of the Jubilee Committee and grateful thanks to all advertisers, contributors and supporters. We hope you will enjoy going through this souvenir!

With best wishes,

Souvenir Editorial Board, Rajatha Mahotsava, Kannada Balaga U.K.:

Dr. V. Vasantasree- Chief Editor;
Mr. Rama Murthy (Convener);
Dr. Uma Venkatesh,
Dr. Rajaram Cavale.

Note: Opinions expressed anywhere in this Souvenir are those of the individual authors concerned. The Editors' panel and Kannada Balaga, U.K. do not accept any liability. Some of the transmitted photographs could not be reproduced to printing quality and could not be included with the concerned articles.

Mind the Gap!

My generation is very young,
There is a big gap,
Between father and son!

One generation is clever and wise,
The other is cheeky and tells lies!

My generation likes lots of fun,
They also like challenges,
And iced buns!

The other generation hates too much work,
They like to relax,
At a spa they'll lurk!

Both generations live side by side,
But not very peacefully,
Although they try!

My generation is the best,
But the other isn't impressed!

(from *Young Writers - Talkin' 'Bout My Generation'* - *Young Voices*, 68)

**Thara Darnton (12),
Bournemouth School for Girls,
Bournemouth**

Congratulations to K.B.U.K. on your 25th anniversary

with best compliments

Chandrika & Gunnar Gunnarsson
Austurindia Selagid
Indian Restaurant
Hverfisgata 56
Reykjavik
Iceland

25 YEARS OF KB : K.S. Bhanumathi

- First started in 1983
- First function in BVB in August 1983; President : Dr Snehalata Kulkarni
- First elected President in 1985
- First International event (Viswa Kannada Sammelana) in 1988 when KB was 5 yr old
- First event in Wales
- First formal AGM and Dinner in 1992 in Rugby
- First event in 1996 in Isle of Wight
- *Sahasrabdi Sammelana* - Millenium Celebrations - 2000
- 20th anniversary of KB in 2003 in Kent/ Altrincham
- First event in Belfast in April 2005
- First event in Scotland August 2006
- Currently hosting the RJM in Manchester in August 2008.
- Relationships established with Politicians in Karnataka, Indian High commission, Mayor of MCR, Politicians like Gareth Thomas, Keith Vaz, Nick Palmer and others.
- Trying to build working relations with other newer Kannada groups.
- Charity donations made over the years.
- Dignitaries and artists we have entertained over the years
- Contribution by youngsters like Sanjeev Tumkur and others
- Democratic elections with constitution

Best Wishes to Kannada Balaga, U.K.
on its Silver Jubilee Celebration and
for its smooth running for many more years ahead.

From the
Veerashaiva Samaj of U.K.

Sharing My Experiences as the Chief Coordinator

Rama Murthy, U.K.

Back in 2007, Bhanumathi and I decided to contest for key posts in the Kannada Balaga elections, with an aim to spearhead arrangements for the historical Rajata Mahotsava celebrations as our personal "grand finale". We are pleased that despite many hurdles, we have come so well this far. It is all due to the dedicated team working with us. The one who needs a special mention is Dr. Vasantasree who has worked to tough deadlines and yet kept her chin up to bring out the souvenir on time. Our President's vision and dedication when she is going through personal problems have been a great source of inspiration to all of us in the Jubilee Team.

I am pleased to have been the Chief Coordinator working along with Bhanu, in all the 4 landmark events organised by Kannada Balaga in the past 20 years. Each event has had its own trials and tribulations but we are proud that we were able to come through them with flying colours!

Like any project, the Jubilee event is also causing us alternating jubilations and heartaches but we are confident 'it will be alright on the night'. When we first mentioned this mammoth project last year, there was nothing but negative vibes from some but not strangely enough, we were fortunate that by the end of March the momentum soon built up, when we had built up 60 percent registrations for the event - which is a great achievement for Kannada Balaga! Since then we have had a constant trickle of registrations and we are pleased to say we are almost fully subscribed now.

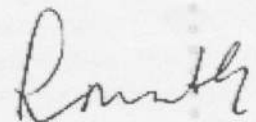
To retain delegate fees much lower than our estimated overhead costs, we have had to find several ways to raise funds. Some of our volunteers have really worked hard at it.

Hopefully, any short fall should level out by the time the event approaches. What we would like most is for our delegates to come and enjoy the most memorable event. I am only sorry for those who are not registered; they are surely missing a great opportunity to be a part of a very important landmark in our Balaga history.

It is now proving to be even more interesting as we have the Chief Minister of Karnataka to inaugurate the Milestone-function along with the Nantwich MP Mr. Edward Timpson, the Karnataka State Chief Secretary Mr Sudhakar Rao and Padmasri Prof Nissar Ahmed, the celebrated International Poet from Karnataka. There will be a big delegation of the Karnataka Government ministries of Tourism and Industry with many other officials.

We are also fortunate to have several celebrated performing artistes who are being sponsored and also those who are coming at their own expense.

All in all, the Kannada Balaga's Silver Jubilee is certain to be a great hit and will soon help me to forget the moments of regret I went through for ever accepting the role of a Chief Coordinator! In a mammoth task like this, team work is the key factor. I am fortunate to have had a clear vision set out by Bhanumathi to achieve our objective. Finally, I would like to thank our team who have been with us all these months and devoted many hours of hard work. My very sincere thanks are also due to my wife Seethu who has put up with my absences from home for meetings and with a zero company even at home, with me sitting in front of my laptop for hours together, seven days a week!

Contribution of British Officials to Kannada studies

Dr. Srinivas Havanur

It is well known that Westerners (i.e. Missionaries and British Officials) paved the way for Kannada studies during the nineteenth century, and enriched it with new ideas and modern techniques. While the Missionaries took to actual writing in Kannada, the British Officials engaged themselves in research over Karnataka's past, through the study of its epigraphy and architecture. In this, their contribution is extremely outstanding. The stupendous volumes of 'Epigraphia Carnatica' by B.L. Rice, or the critical edition of 'Corpus Inscriptionum Indicarum' of J.F. Fleet; and for that matter Fergusson's and Coussen's studies in Chalukyan and Bijapur architecture have a nation-wide recognition. Robert Sewell may have termed Vijayanagara, as a 'Forgotton Empire', but we cannot forget his classic work on the subject.

British officers' contribution to literary and linguistic studies is equally worth noting. Their endeavours in editing ancient Kannada Classics, and more importantly, their encouragement to indigenous writers are worth noting.

Mckerrel's Grammer

The earliest Kannada Publication of a British administrator is the book - 'A Grammar of the Carnataca Language', written by John Mckerrel (1820 A.D.) Before being posted as the Assistant Collector in the Canara district, he underwent a Kannada course at the Fort St. George college in Madras. Around 1809, he suggested to the Madras Government that a Kannada grammar in English be published for the benefit of newly joined administrators. The Government readily agreed and published his work.

Why should one study the Kannada grammar? Mckerrel explains in his introduction thus: "Tipu Sultan, although a Mohammedan was well acquainted with the Hindu language of his states. Hyder Ali was quite familiar with it. They knew mankind too well not to be aware that unless those who govern be acquainted with the language of the governed, a set of middle men will arise who will ultimately become the scourges of the country."

For several years this was the only grammar in use. What impressed me most was that he made use of 'abdama'idarpa'a - a high level ancient Kannada grammar.

Walter Elliot

Next comes Walter Elliot who joined the services as an assistant to the collector of Dharwad, in 1822. He began his academic career as a pioneer epigraphist, much earlier than Rice and Fleet. He collected nearly 600 inscriptions in the Bombay Karnataka region and published his epoch-making essay - 'The Hindu Inscriptions', in the Madras Journal of Literature and Science. As a by-product of this study he prepared a chronological chart of the Kannada script, in 1833, thereby tracing the evolution of Kannada Paleography.

In the Madras Government, he held the post of Kannada Translator. As part of his duties, he revised two Kannada publications. One is Aesop's Fables - *Esopana Nati Katega* ¶u. It was an easier way to be conversant with Kannada language. The second publication is 'Selection of Stories and Revenue Papers in Kannada language' by Adakki Subbarao, He was a student of F.W. Ellis who first propounded the theory that the "Dravidian" languages are a separate entity from Sanskrit.

Although these are the only publications, with which Elliot was concerned, he was held in great esteem for his thorough knowledge of Kannada and other Dravidian languages and also for his scholarship. As an indication of these, I would quote a letter addressed to him by one S. Krishnamachari, who was a practicing lawyer in the Sadar Adalat Court in Madras. Since Mckerrel's grammar was in English, he thought of writing one in Kannada and that too for modern Kannada usage - 'abdama'idar Hosaganna'a Nu'iganna'a emba Vyckara'avu. Krishnamachari wanted to present a copy of this grammar to Walter Elliot and in a lengthy letter he has said thus:

"...As your honour's kind and liberal consideration and treatment of the natives is a theme of universal gratification, I have felt an urgent desire to pay my respects to you in person. I do not propose to trouble your honour with any request connected with advancement in the public employ! My sole object is to enjoy the acquaintance of your honour as gentleman of distinguished politeness and liberality and greatness of heart. Yours.... etc."

Elliot in his later years came out with his classical work in South Indian Numismatics. He had collected for the purpose, coins from Karnataka besides his other interests.

Rice and Fleet

The Epigraphists, B.L. Rice and J.F. Fleet have also contributed substantially in Kannada literary fields. Rice joined the Mysore Education services as Principal of the Central High School in Bangalore. Imagine a situation where the Principal himself appears for a high school level examination in Kannada language! Later as Inspector of Schools, he visited several villages, from where he collected Kannada and Sanskrit manuscripts. He then started the famous series 'Bibliotheca Carnatica' in 1880s, in which series, Kannada works, such as *Pampa Bhārata*, *Pampa Rāmāyaṇa*, *Kṛṣṇavalokana* and others were published. All are classics in the full sense of the term. It was for the first time, that we came to know of our *ḍikavi - the first poet*, and soon after critics realised his greatness, Likewise the earliest available Kannada work (9th century), namely *Kavirājamerga*, was also brought out in this series. Incidentally Rice added in his *Bhāṣya* volume an essay on the history of Kannada literature, which mentions a number of newly traced poets.

Students of Kannada literature, are aware of the famous *Karnāṭaka Kavacarit* by R. Narasimhachar. This author was an assistant to Rice and was groomed by his mentor. Realising the importance of the *Kavacarit* volumes, Rice, by then an aged person resting in his hometown Harrow, offered to translate the same into English. Such was the esteem Rice held about Kannada literature.

J.F. Fleet was not a fulltime epigraphist as

Rice was. But he was more adept in their critical analysis. His solid contribution was in Kannada folklore. During his spare evenings in 1870s he had collected about 30 ballads, and he published a few in the Indian Antiquary, thereby giving them an academic status. Secondly many of these deal with contemporary events and some, anti-British. But he did not mind.

L.D. Barnett

I may mention the name of L.D. Barnett at this juncture. He inherited all the archival material brought to England by J.F. Fleet, Barnett does not seem to have visited Karnataka, but he was quite conversant with Kannada literature and Karnataka history, through Fleet's and Rice's epigraphical works and also through books acquired by the British Museum under the copyright Act. And he compiled a catalogue of the early published Kannada books, covering the entire 19th century. (I did my Ph.D. with this catalogue as my main source, because it gave me a clear picture of the beginnings of Modern Kannada literature).

As indicated earlier, there were quite a number of British officials who played the role of a connoisseur. Take for instance Casamajor, Resident for the Mysore state during 1824-1832 who later moved to Tranvancore. Even so, he actively helped Rev. Moegling, a Basel Missionary in getting Kannada manuscripts, which were published eventually.

W.A. Russell

Another connoisseur worth the mention is William Allen Russell of the Bombay Government. Soon after his appointment as the educational head of the Southern part of Bombay Province, he learnt Kannada by appointing a sparetime teacher at home. There were no Kannada textbooks for primary class students. Russell had to start from scratch - right from obtaining Kannada types for printing and then getting text books from Marathi and English translated. And for books of literary value, prizes were awarded. He also donated Rupees 1000/- for instituting a prize, annually in the name of his friend, the late Rev. Wurth, for proficiency in Kannada studies. He was held in great esteem by Kannada authors of the time, so much so that a

few of them have dedicated their work to him.

E.P. Rice

E.P. Rice was the younger brother of B.L. Rice. He came out with a concise history of 'Kanerese' literature, in the year 1915. It is a well documented narrative, with topics such as, the background of Kannada language and country, influence of neighbouring languages, periods of literary history - Jaina, Virashaiva and Brahmana, specimens of Kanerese humour, the present position and prospects of Kanerese literature; and the Sanskrit writers in the Kanerese country. However in the chapter on 'Some Characteristics of Kanerese literature' he opined thus:

"I am afraid it must be confessed that Kanerese writers, have as yet contributed extremely little to the stock of the world's knowledge and inspiration."

This evoked sharp criticism from Kannada scholars, notably Dr. R.S. Mugali, who is considered an authority on the history of Kannada literature. He says:

"There are a large number of Kannada works on medicine, astronomy, and other sciences of Ancient India, that could be a contribution to world's knowledge. In the realm of philosophy the system of thought propounded by Allamaprabhu and Basaveshvara and the exposition of Vedanta by Ramanuja and Madhwa are certainly contributions of Kannada to world

thought"...

As regards the absence of material to the world's inspiration, Dr. Mugali has pointed out some of the beautiful sayings from Kannada poets:

'Humanity is one'- Pampa -
manu³/₄ya jēti tēnond[~] valai

'This mortal world is the mint of the creator'-
Basavanna.

martyavembudu kartērana kamma^ovayya

'To know thyself is like being a Teacher
thyself'- Allamaprabhu -

tanna tēnarido² tannariv[~] guru

'Live with vigour and conquer life's trouble's
-Purandaradasa - *ṣabeku iddu jaisabēku*

Here is an interesting epilogue to this article :It is well known, that 'Indirabai'- written by Gulwady Ventakarao (1899) is considered the first independent social novel in Kannada. It deals with child marriage, and widow marriage, and also bribery in a police case. "When published, it was widely acclaimed as something unique. So much so, that M.E. Couchman - an Assistant Collector in the South Canara District, translated it into English. This occurred at a time when translations were moving the other way i.e. from English to Kannada!

aaa

Congratulations to all the members of the K.B.U.K. for the successful 25 years & we wish the Balaga many more wonderful years ahead

Best wishes from

Natasha, Nikhil, Chandraprabha & Dr Bal Dhumma
Manchester

Three Titans and Modern Kannada Literature

Prof. L.S. Seshagiri Rao, Banga-

Preamble:

DVG (Dr. D.V. Gundappa), Māsti, (Dr. Māsti Venkateśa Iyengar) and Kuvempu (Dr. K.V. Puṭṭappa) are among the mighty architects of Modern Kannada Literature.

Their individual contributions are memorable they also together made a few important contributions. They participated in a magnificent literary Renaissance and together shaped certain features of *Navodaya* literature. It is noteworthy that all three were great Sanskrit scholars, and devoted to ancient Indian literature and thought.

Kannada Renaissance (very late eighties and early nineties) was considerably influenced by Western Literature in general and English Literature in particular. This was also the period when Western scientific and technological progress influenced Indian life considerably. English education was introduced and the educated classes became familiar with British history, institutions and ideas. As Rabindranath Tagore points out in his 'Reminiscences' some youths in Bengal were swept off their feet and became ardent admirers of all that was British. This happened in other parts of India too. Western civilization was dazzling. Modern Kannada Literature, however, did not lose its individuality; it retained its links with the past in a healthy manner because of architects like these giants, steeped in Indian Literature and thought while absorbing the best in Western Literature and thought. DVG wrote *Śrī Rāma Parikṣaṇam*, while the other two retold the story of the great Epic *Rāmāyaṇa* in their own ways. Reverence for Rāma is shared by all the three, and also in Indian aesthetics and poetics too. Modern Kannada Literature, despite its revolutionary nature in many ways, did not exert a clean break with the past, but was, in a way, a continuation of the literature of Pampa and Ranna, of Kumāravayāsa and Lakṣmīśa.

With the Renaissance we enter the modern world. It marks the end of the Middle Ages and the

dawn of the Modern, the beginning of Western education, of printing and trains and newspapers, films and modern economics in life and living. This was a world which demanded the development of prose - clear, flexible and with a wide range, prose which could meet the needs of modern literature and modern journalism, reflection and commerce. By then, the *Vacana* had developed a format of prose - highly individualistic, charged with passion, rich in imagery capable of meeting the demands of the richest description, the finest narration and reflection covering a wide range. We have only to recollect DVG's *samaskṛti* and *jñāpakacitraśālē, sāhitya mattu jeevana saundarya*, Māsti's short stories, his two novels 'drawn' on a backdrop of history, and his *bhāva*, and, Kuvempu's stories, two novels, *Swāmi Vivekānanda* and *Śrī Rāmakṛṣṇa Paramahansa*, to realise the power and the range of prose of these Masters.

All the three writers participated in what I may call the nativization of adopted literary forms. This needs some explanation. *Navodaya* Kannada Literature adopted several literary forms from the West - like the novel, the tragedy, the modern one-act play, the personal essay, biography and the modern short story. The lyric, the sonnet, the autobiography, the historical novel, and the regional novel were all gifts of the West. Such adopted forms had to be transplanted to suit the life and society of Karnataka. How superbly these three poets achieved this feat can be seen in a popular poem by DVG - *vanasuma* - this poem could not have been written, say, a hundred years earlier. Its language is exceedingly simple and its spirit modern - it betrays no flavour of any particular religion, although it is sung as a prayer. Its metre is ancient oriental - the *ṣaṭpadi*, with its characteristic lines and rhymes. This is a modern, timeless poem in an old garb. Another conspicuous example is the sonnet. Both Māsti and Kuvempu wrote a number of sonnets. They, at times, retained the Petrarchan form, and the

Shakespearean form, but experimented in many ways. What these mighty men did was to borrow the form and study its history in English, but choose wholly Indian themes and settings. It is interesting to remember that all three translated or adapted Shakespeare's plays, particularly the tragedies.

All three took an active interest in contemporary life and also had their distinctive life-views. DVG was actually a preceptor and guide to a few contemporary politicians. When he spearheaded his own weeklies, both in English and Kannada, and even later, he wrote lucidly and wisely on many contemporary issues and was virtually the political secretary to Sir M. Visvesvaraya. He was an ardent student of political science. His book on Journalism is a must-be-read text for every Kannada journalist. The Gokhale Institute of Public Affairs is his great gift to the State. In the late forties, the fifties and the sixties of the last century we used to look forward to Māsti's editorials in his monthly *Jeevana* - lucid, thoughtful, cultured and wise. Kuvempu was a responsible rebel, shaping the thoughts of the younger generation. Each of them made his literature - as every great writer does - a comprehensive response to life (I would not use the expression 'philosophy of life'.)

The range of writings of every one of these giants is astonishing. They each essayed several forms of literature and gave Kannada Literature works which, to adopt Milton's famous phrase, the Kannada readers will not willingly let die. Works like *belūrīna śīlā bālikeyaru*, *cennakeśava antaḥpura gītegaḷu*, *jñāpaka citraśālē*. DVG's very popular *mañku timmana kagga* has also created some sharp differences about the quality of its poetry and the consistency of the response of life which it presents; some of Māsti's stories, his plays - *yaśodharā*, and *kākanakoṭē*, novels *cikaveera rājendra* and *cennabasavanāyaka*, and life sketch - *bhāva*; Kuvempu's *śrī rāmāyaṇa darśana*, *beraḷgē koraḷ* would be the pride of any literature.

The Poets and their Works:

1. **DVG** : It is difficult to imagine the poet of the simple *vanasuma* composing the *antaḥpura gītegaḷu*, with their jewelled phraesology and vivid

picturesqueness. It is difficult to imagine the author of *jñāpaka citraśālē* - simple, humane, leavened with humour, writing either *samskṛti* with its heavily sanskritized and precise prose or the lucid but learned and inviting prose of *śrīmad bhagavadgēṭā tātparya*. To me DVG is the poet of richness of life and the beauty of magnanimity. Respect life - is one of the memorable phrases in his *kagga*, and he respects life for its richness and the opportunity it offers for evolving and blossoming. He values men for their eagerness to give life what they can and not merely live. He had great respect for two scholars who were so poor that their annual earning amounted to just about ten Rupees. DVG scarcely dwelt on the negative aspects of human characteristics. He was a man of massive intellect - his works are eloquent witnesses of this - the whole spectrum between the profound *Samskṛti* or his political journalism. His *citraśālē* is a peerless gallery of fellow-citizens and marks him out as a modern writer who refuses to judge men by narrow standards.

DVG's *mankutimmana kagga* is an immensely popular work after even 65 years since its advent. Whatever the critics may object to, the reading public have responded to it in the backdrop of life itself. The *kagga* addresses the hearts and heads alike and has also inspired others to emulate it while standing unique despite it! Behind its creations of emotions and intellect is its creator with a wealth of experience, learning and kindly thought.

2. **Māsti** : One of the earliest Kannada poets to have succeeded in experimenting blank verse, narrative poem and sonnet, Māsti, is popularly known as the Maker of the Modern Kannada Short Story. The remarkable thing is that he served no apprenticeship. 3 stories in his very first collection (1910-1911) - *namma meṣṭaru*, *Ondu haḷeya katē* and *indireyo allavo* are evidence enough that they have come from the pen of a master. His story-telling technique is worth a study and has been emulated successfully by others. The Renaissance period produced several works relating to Gautama Buddha, but Māsti's play *Yaśodhara* is unusual and outstanding, focusing on the princess *Yaśodhara*,

and by its dignity and thought. The period also inspired creation of novels with historical background. Glimpses of India's thrilling past, and the prevailing power, wisdom and magnanimity evoked in the context of the period of intense struggle for freedom were output. Māsti wrote two, but does not present gratifying pictures of the radiant past. Instead, he takes two dynasties at different periods for his two novels, and examines their path to decay and fall, and what brought a once prosperous reign to defeat and humiliation. He pictures the irony of goodness that ought to have been used to counteract the bad, failing most helplessly. Piety and harsh personality, pig-headedness and philanthropy, though in conflict, plunge together, entrapped, to become doomed victims of circumstances. Māsti has given us a wonderful and hilarious play, *kākanakoté*, which unfolds friction between a powerful semi-urban community and a simple but clever forest dwellers.

Seeing things in retrospect is a favourite technique of Māsti and he employs it in interpreting the Epic in his *sree rāma patṭābhīṣeka*. He places 3 civilizations side by side - those of Ayodhya, Kīṣkindha and Laṅka and sees what is good and life-giving in each. Māsti is deceptively simple, is a Master Innovator, succeeding brilliantly ever so often.

Māsti is the Poet of the pure Heart and of Maturity. Evil is not conspicuously present in his writings, and he is sympathetic to even a tyrant like Chika Veerarajendra. But he is very much aware of the presence and power of evil. How do we deal with evil? With maturity, by living for others and not for one's self - implies Māsti. It is present in the blessed Saint who gave the world the Īśāvāsya and also in the wise but uneducated wood-cutter Venkaṭiḡa. Sense of values and sense of proportion characterises maturity. From *yaśodharā* to *śrī kṛṣṇana antima darśana*, Māsti stresses the need to keep the inner light burning and to eschew the ego. Man exists to perform the duties allotted to him. Admiration - *abhimāna*, is not wrong, but *mamaté* - love, can be!

3. Kuvempu : Dr K.V. Puttappa - Kuvempu, the youngest scholar among the three cited (by more

than two generations), brought power and passion into Modern Kannada Literature. He had probably the richest vocabulary among the writers of his generation. He is the Great Rebel, demolishing unjust inequality, the caste system and all superstitions, but he was a responsible Rebel, well aware of his duty to put something positive and life-giving in the place of what he set out to demolish. 'An equal share for everyone and an equal life for everyone - *sarvarigé samapālu*, *sarvarigé samabālu*,' was his message. One of his famous short stories is *dhanvantariya cikitsé* - which depicts an entire society resting callously on the life-sustaining farmer and crushing him; the remedy is a revolution.

Kuvempu is equally great as a poet and as a novelist. He brought to literature a deep love of Nature and of the hilly regions rich in forest, where he was born. He topped this with a passionate hatred for exploitation and injustice. He vehemently rejected institutionalised religion but urged the importance of spirituality. When critics in the West had begun to declare that the age of the epic was gone, he wrote a truly great epic - *śrī rāmāyaṇa darśanaṃ*. It seems to me that this Modern Indian epic was possible because the Rāmāyaṇa and the Mahābhārata are still very much alive in India. Even our illiterate villager is familiar with them and their influence is in his very blood and bones.

Kuvempu's Epic runs to four volumes and more than 22,000 lines. It charges the old story of sage Vālmiki with a new vision, portraying the evolution of Man through the *pancakośa* - five shells or stages (*bhūmiké*) - namely, *anna*, *prāṇa*, *maṇas*, *vijñāna*, and finally *ānanda*. Kuvempu's Rāma evolves from episode to episode and finally attains Rāmāvatāra - the incarnation that is Rāma. As in Vālmiki Rāmāyaṇa, Rāma repudiates Sectā after the Lanka war, but when she jumps into the fire to prove her purity, Rāma too follows her, to prove his purity. Both are rescued by the God of Fire. This is the most democratic of epics and the voice of the common man is heard here as in no other epic. The poet's compassion marks the re-creation of characters like the hunchbacked hag Mantharā.

All in all, it is well justified that the epic has been welcomed as a marvellous advent into Modern Kannada Literature.

Kuvempu's lyrical compositions like *yāva janmada maitri*, and *bāgilali kaimugidu oḷagē bā yātrikané*, found an echo in the hearts of the readers and listeners. He belonged to the tradition of realistic criticism as a novelist, but in his first novel in which he gloriously recreated the *malnād* region, he depicted an idealistic soul blossoming in absolutely realistic surrounding. His second novel is another striking achievement. As he himself wrote, 'No one is important here and no one is unimportant...'. An entire rural community comes to life in the pages of this novel - *malegaḷalli madumagaḷu*; the mutual attraction of man and woman becomes a living force. It is amazing that this epic poet and master novelist wrote delightful poems for the children and gave Kannada a rendering of Rober Browning's 'The Pied Piper of Hamelyn', miraculously close to the original! Like all great story-tellers - Shakespeare, Tolstoy, Hardy and Māsti, Kuvempu created a world of his own with an astonishing variety of men and women,

alive and real, rivalling nature's own creation. He chose stories from mythologies but charged them with new meanings. He wrote patriotic songs during the fight for freedom which thrilled the youth of the day. 'Throw away a hundred gods! Mother Bhārati is our Goddess! Come, let us worship her!' - he beckoned in an inspiring song. He called on his country men to come out of churches, temples and mosques into the clear daylight of Reason.

One of his best-known poems - *anikétana*, calls upon his soul to be unhoused, to dwell and rest nowhere but to soar into infinity.

To sum up :-

With DVG, Māsti and Kuvempu, the three mighty geniuses who heralded early Modern Kannada Literature, the Renaissance period saw quite a few other great geniuses. It was fortunate for Kannada and for us all, that Bendre, Shivarama Karanth, were also contemporaries of these three. This grand team of five would make any age in which they wrote, a Golden Age.

Horizon Videography & Photography

For weddings and other events

Prices start from £450

Video DVD with full motion menus

Reportage & Studio Photography

Traditional & Coffee Table Albums

Based in North Of England

tel: 07932993033 ref:Kannada

Spreading Cheer, Far & Wide

H.N. Ananda, Bangalore

Aparanji was "reborn" some 25 years ago, is today proudly celebrating its silver jubilee. Its predecessor, *Koravanji*, survived onslaughts on publishing, for a similar period in the 60s but called it quits in its 25th year. If *Koravanji* had Dr Shivaram, one of the architects of the Bangalore Medical College and a renowned family physician with a warm and compassionate heart as its inspiring editor, *Aparanji* has his son M Shivakumar steering the humour boat. The magazine has seen through 25 years and is not giving up. Though Kannada humour magazines have 50 years of existence, between the end of *Koravanji* (1967) and the launch of *Aparanji* (1983) there was a time gap of almost 16 years, during which the present editor, M Shivakumar, silently suffered the vacuum that had been created by his father's reluctant decision to close down the magazine for purely economic reasons. Thanks to the efforts of A R Sethuram, an author with a unique sense of humour, and Seshagiri, an enlightened reader of humour literature, Shivakumar could make his dream of bringing out a humour magazine come true. Thus *Koravanji* was resuscitated with a new name and in 1983, the first issue of *Aparanji* rolled out of the press. Today, *Aparanji* does not have to hunt for articles to fill its 40 pages because *Koravanji* has left behind a legacy of writers and a taste for refined humour.

R K Laxman got a break in *Koravanji* when he was just a 'common man' in Mysore. Other contributors to the magazine included G P Rajaratnam, N Kasturi, Sriranga, *Kefa*, S N Shivaswamy, Dasharati Dixit, T Sunandamma, *Ha Ra Rami*, etc. who had not only made hundreds

of readers laugh, but had also inspired scores of others to wield their pen. Their writings hurt no egos but introduced mirth with subtle jokes, puns and parodies. All that *Aparanji* did was to provide a platform to the surviving old guard and the new generation of writers. Running a humour magazine is no joke, pun intended. With Kannada magazines fast losing their readership to television serials that are aired round-the-clock and refined humour being the taste of only a section of the reading populace, *Aparanji* is fighting hard to survive. But Mr Shivakumar, an old hand at entrepreneurship, has brought in professionalism to keep it going. He has constituted a board of trustees who look for advertising support and an editorial team that is trying to spot a new breed of writers. Everyone works for free for a cause - to spread some cheer. *Aparanji* is a mission of, for and by humour.

There is no profit because the monthly issues fetch no income to the publisher. Similar ventures like *Shankar's Weekly* and *Tughlaq* were also not a commercial success. However, there is a need to create space for printed humour. A venture like this cannot succeed with just humour as capital. Commercial houses that spend crores can set aside a fraction of their advertising budget to support a worthwhile venture like *Aparanji*. An advertisement in *Aparanji* supports a larger cause which can be construed as corporate social responsibility. Once this support is assured, the magazine can spread its wings and reach the masses. *Aparanji* will then be happily celebrating its golden jubilee. And, why not? The silver jubilee function of *Aparanji* was held at Bharatheeya Vidya Bhavan, Race Course Road, Bangalore.

© 2013

Be sincere. Sincerity is the gate to Divinity.

"THE MOTHER"

Second Sight - A visionary organization

Mr. A.R.Raghu Ram, U.K.

"People do not go blind by statistics; they become blind individually, each in their own predicament" : *The Late Sir John Wilson*

"Second Sight" was established in 2000 by London-based ophthalmologist Lucy Mathen with an aim to eradicate the unnecessary and reversible blindness caused by cataract in India. Partnerships between British and Indian eye surgeons and ophthalmic teams work in the worst-hit areas of the country. To date, just 40 experienced volunteer surgeons have cured over 16,000 children, women and men of blindness. All these people would still be blind were it not for *Second Sight* surgeons. (The partner hospitals are located in areas where there is no other provision of eye-care for the blind). In addition, we have trained eye surgeons and paramedics, upgraded equipment, paid the costs of free surgery and provided vehicles and generators for our remote partner hospitals.

Second Sight in delivering eye care has chosen to concentrate on India. Why? Because there are more blind people in India than in any other country. And because the founders of Second Sight are dedicated to the furthering of cross-cultural links between India and Britain. The leading cause of blindness is cataract (a clouding of the lens in the eye) which can be cured with a simple operation and India has its own experienced eye surgeons. However, the backlog of cataract blind is huge - an estimated 7 million already blind and over a million 'new' cataract blind swell these ranks every year. The vast majority of these people live in the poor, rural areas and vast majorities of India's ten thousand ophthalmologists live and work in the urban areas.

"Cataract interventions are as cost-effective as immunization and can have a very significant and rapid impact in reducing the burden of avoidable blindness in a population." : *World Health Organization, Global Initiative for the Elimination of Avoidable Blindness, 1997*

Robertsganj is a small village bordering eastern UP and Bihar with a population of 5-6 million and is approximately 1 hr. drive east of the holy city of Varanasi. It is predominantly a farming community. Jeewan Jyothi hospital is the only hospital in the region and caters to patients who travel up to 150-200 km. It has an active Eye department and is served by two resident Eye surgeons.

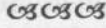
My trip to Robertsganj was between 13th Nov 2004 and 28th Nov 2004. I flew to Varanasi from New Delhi and then by the hospital transport. I started work next day after an introductory tour. The hospital also provided a very good maternal and child care. Large numbers of patients had come from neighbouring villages in a hospital bus. Cataract was the predominant eye disease and many of them had advanced stages of cataract in both of their eyes leaving them virtually blind. I managed to carry out 175 operations with the help of an excellent theatre team which included a nurse and two operating room assistants. The standard operation is a suture-less small incision cataract surgery with posterior chamber lens implant. Each operation took about 15 minutes (the cost of each cataract surgery was 12-15 US\$). The patients were all given eye drops and dark glasses and transported back to their villages the next day.

It was late Dr. Venkataswamy from Aravind Eye Hospital who had suggested that cataract surgery should be marketed like hamburgers in developing countries, the standardized low cost technique to be popularized thus in the whole of developing world. It is possible that the sutureless small incision cataract surgery may be one step towards that goal of achieving the target of vision 20/20 in the developing world. The hospital has adapted the "Aravind" model of eye care delivery to perfection.

"True compassion is not just an emotional response, but a firm commitment based on reason" : *His Holiness the Dalai Lama.*

The future - is to make history : The single most useful thing members of the Kannada Balaga can do is to persuade friends who are eye surgeons in India, to join our Task Force and contribute to this exciting work and to help us make history.

For further information please visit www.secondsight.org.uk and contact me at lucymathen@yahoo.com or by telephone +44 2073591315/ +447957300136. Indian mobile 09873298035 .

To me KANNADA BALAGA U.K. means

K-annidigaru,
A-ppreciate
N-eatness and
N-obility and kindness and have good
A-ptitude and
D-education and are,
A-mbitious. In
B-alaga
A-ll wish to
L-earn everyday and be
A-lert
G-racious,
A-nd be an excellent
U-pdated group from,
K-arnataka state and live and work in
United kingdom.

Dr. Anand Nadgir, U.K.

Being A Teen : Pramath

When you're a teen
don't you always feel sad
that you've always been despised.
You're a terribly monstrous mean machine
In front of other's eyes.
When they see you they walk away
they drive you insane.
Thinking that there's nothing
but violence in your brain.
Well, if that's what they get
thinks that conscience inside you.
But deep in your heart deep in your soul,
it's not the right thing to do.
Then after a while after you've had enough
the anger begins to burn
and then you turn
into the toxic teen who has no will to learn

Surgery, (Plastic Surgery) in Ancient India

Dr Niranjan, U.K.

"Those who do not remember the past are condemned to repeat it" – Santayana 1863-1952

First of all I would like to thank the President and Organising Committee of The Kannada Balaga for accepting this article for their 25th Anniversary Souvenir.

Indian civilisation goes back to over 2500 BC. The original, dark skinned inhabitants who built the city of Mohenjo-daro were overrun by lighter skinned people who called themselves Aryans. It is believed that the Aryans brought four Vedas - sacred books, written in Sanskrit. The Vedas were initially transmitted by oral chanting. *Ayurveda*, literally meaning "Knowledge of Life" or "Science of Life" comes from *Atharva Veda*. The origin of *Ayurveda* is supposed to have come from Brahma who imparted it by meditation to Daksha Prajapati, who in turn taught the twin divinities - the Ashwini Kumar. Lord Indra learnt the knowledge of *Ayurveda* from them and passed it on to King Divodasa of Banaras - Lord Dhanvantri. Lord Dhanvantri then passed it on to many pupils; Sushruta, Charaka were two of these. We now have two treatises: The *Charaka Samhita* dealing with medicine and *Sushruta Samhita* dealing with surgery (*Samhita* means collection).

Sushruta Samhita is believed to have been written around 600 BC. and contains all aspects of surgical practice - the training, the qualities of a surgeon and the ethics and code of surgical practice. Sushruta also points out the importance of anatomical dissections to understand and execute surgical techniques. Now, Sushruta has been considered the father of surgery; also, he has earned a universal recognition for his method of reconstruction for mutilated parts of the face; so he is also the father of plastic surgery. *Sushruta Samhita* describes:

1. Technique of dressings, surgical instruments and suture materials.

2. Techniques to be adopted to train young surgeons : such as making incisions, probing,

extracting of foreign bodies, cautery, tooth extraction, scarification, excisions, draining abscesses and amputation on various models such as natural fruit, dead wood and clay models.

3. Operative techniques for lithotomies, intestinal sutures, couching for cataract and caesarean section;

4. Various plastic surgery techniques such as nasal reconstruction, various ways of repairing ear lobules, cleft lip and also

5. Classification and treatment of burns.

Unfortunately, the ancient Indian surgical practice gradually declined from the time of Buddha. Scripture Mahavagga Jataka enforced strict prohibition on surgical practice as the contact with blood and pus was considered pollution. The skill of surgical practice was passed on to the "lower castes", like the *Kumbara* - Potters, who were known for their dexterity. This clan kept the knowledge alive passing it on from father to son as a "family secret". Only daughters-in-law were allowed to assist. The daughters were kept away so that the secret stayed within the family!

Ancient Indian surgical practice was brought out in the open by an incident that took place in 1792. The army of Tipu Sultan of Mysore, captured a Maratha named Cowasjee, who was a bullock cart driver employed by the East India Company. Considered as a traitor, Cowasjee's nose and the right hand were cut off as a punishment, and was sent back to the East India Company at Poona. After almost a year without a nose he and his four colleagues, who also received the same punishment, had their noses reconstructed by a man of potter origin in Poona. The operation was witnessed by two British Surgeons - Mr Thomas Cruso and James Findlay and also a Lt. Col. Ward, an artist. They eventually prepared a description of what they saw, and published the details in drawings with the procedure in "The Gentleman's Magazine and Historical Chronicle" section of the Madras Gazette in 1793 and later it was reported in a

letter to "The Gentleman's Magazine" in London in 1794. This procedure, or its modification, caught on in Europe and now the technique of nasal reconstruction is well established. We also know that other types of surgical practice which were carried out in ancient India are being used in present surgical practice.

I was elected to deliver the prestigious Sushruta oration during the 43rd Association of Plastic Surgeons of India conference held in Poona, November 2007. It gave me an opportunity to look into Sushruta's work. Almost 200 years later, I am very proud to practice Sushruta-reconstruction method in the U.K. I carry out a similar type of reconstruction of the nose, but to avoid bad scarring on the forehead I incorporate the modern technique of tissue expansion by inserting a small plastic bag under the forehead skin which is expanded slowly by injection of saline fluid.

This case was in 1992. A lady had her nose bitten off by her drunken husband and she was brought to our hospital. Initially, her wound was debrided and nasal reconstruction was planned as described in ancient India. The plan was to expand the forehead skin to the amount of skin that is required to reconstruct the nose. After removal, the defect in forehead would either be allowed to heal by itself slowly or grafted using a skin graft from other areas. The result from this method would have left visible and unsatisfactory scarring. By using skin expansion techniques, the defect could be closed directly making the scar less visible. I decided to employ the latter method by inserting a plastic bag underneath the skin. It took 6 weeks to expand this skin by injecting normal saline into the bag. At a second operation the skin flap from the forehead was raised but was still attached at the base of the nose. This flap was rotated to the defect of the nose and sutured. The lady also had a prominent right ear and so a small piece of cartilage was taken from it, correcting her right ear prominence and supporting the nasal tip. The result was excellent and the patient was very happy.

I strongly believe that there is a lot in Sanskrit language, not only on surgical practice but on

other modern techniques; it is important that we should "look back at the history, to look forward" - as pointed out by Winston Churchill.

Editor's apology: Figures transmitted could not be reproduced to print quality.

"FLASHES FROM SRI. VIVEKANANDA "

The perfect never becomes imperfect.

We cannot see outside what we are not inside.

Work purifies the heart and so leads to *Vidya* (Wisdom).

God is the inexplicable, inexpressible essence of love - to be known, but never defined.

The art of silence is as necessary for living as breathing for physical life. Strength for living necessitates finding a point of stillness from where I begin and to where I return everyday - to an oasis of inner peace.

In order to lead a peaceful life

With your mind, think about what you have to learn from others.

With your eyes, look into the good qualities of others.

With your words, recognize, value and appreciate their accomplishments,

With your actions, co-operate and do something for others.

Collections by Dr. Anand Nadgir, U.K.

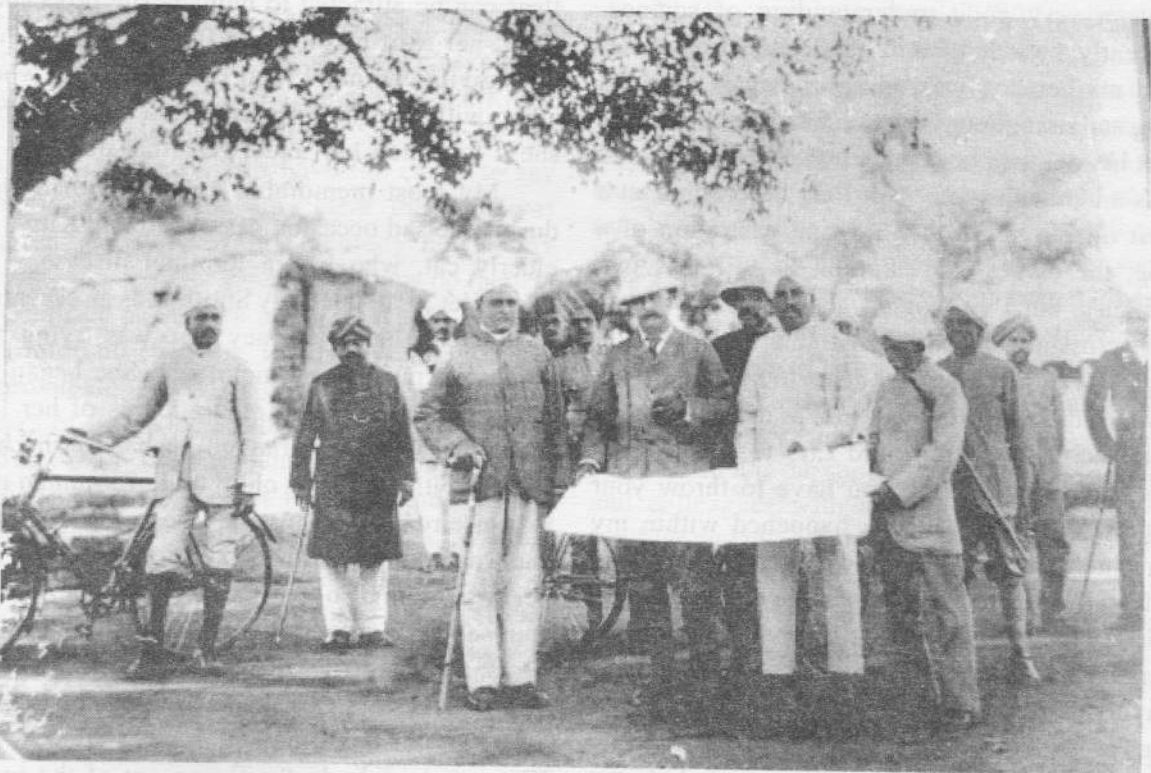
A Historical Event in Kolar District in 1899

Dr. Rajaram Rao Cavale, U.K

There was an epidemic of Plague in 1899 in the Kolar district of the old Mysore Province in the present Karnataka state, that was nominally ruled by Maharaja Chamaraja Wodeyar but actually ruled by the British government through their representative a Commissioner. In 1881, the power was handed back to Chamaraja Wodeyar after a strong lobbying by him; the Commissioner post was abolished and replaced by a Diwan, an Indian minister, and a British adviser known as a Resident to the king's court.

In order to control the spread of the

epidemic, a master plan was launched by the then British Resident M. F. Lovell. The British were very much interested in controlling the epidemic because of their main interest in keeping the Goldmines running at the nearby Kolar Gold Fields. About 2,500 mine workers had fled in panic of Plague and it was feared that this might lead to a suspension of work at the mines. There were already sixty cases of Plague and forty deaths in the Southern Kolar district alone. The following photo was taken at the launch of the master plan to control the Plague in Kolar.

In the centre of the picture is the British Resident M.F. Lovell holding the master plan along with an office servant on his left. To his right is Mr. Chengeri Srinivasa Rao the chief co-ordinator of the plan. The person standing by his bicycle is the District Medical Officer of Kolar, Dr. Rajaram Rao Cavale (My grand father).

Others, not named are, the representative of the Maharaja, Police constables, health visitors and other British representatives.

**“So, do you stick your hand up a cow’s —?”
and other veterinary tales**

Dr. Priya Puranik , U.K.

In the two years I have been practicing as a veterinary surgeon I have seen animals get into the stupidest and funniest situations. I’m sure the two naughty puppies that drank an entire glass of Baileys didn’t appreciate my amusement. However, as much as I love the miracle stories and the cute things pets do, it is the bizarre comments, endless questions and confessions from the crazy pet-owning population of Britain that entertain me and make me chuckle as I drive home from yet another tiring day. Whilst some frustrate, some bemuse, some make me cringe but all make me laugh.

Perhaps the most amusing situations occur when we use medical jargon or owners do not have a very good understanding of science. Recently, I was left dumbfounded when an owner told me her dog was an aphrodisiac... After a long and strange conversation I realized she meant that her dog had both male and female parts and was a hermaphrodite! Not long before this, at a post operative check following castration of a dog, the owner said ‘I think he still has two testicles, but I’ve thought about it and because he’s crossbred he would have four to begin with, right?’ I didn’t have the heart to ask where his two heads and eight legs were. Sometimes I have realized that however hard I try to improve my communication skills, you have to throw your hands up in defeat. This happened within my first month of working when discussing neutering a female dog and the male owner suddenly asked, ‘So, how do you know she’s gonna have a brain tumour?’ Bewildered I repeated what I had been saying about lowering the risk of mammary cancer if we spayed her earlier. He replied, ‘yeah, so why do you get memory cancer if she’s not spayed, like, what’s that got to do with the brain?!’

Despite constantly trying new methods of communicating with owners , no amount of training can prepare you for the 2a.m. emergency phone call from a worried owner who, following

his rabbit’s refusal of its daily ration had drawn the conclusion that his rabbit had developed an eating disorder worthy of our hefty call-out fee.

Whilst working in Central London, a gentleman rushed a ‘duck-billed platypus’ into our surgery safely cradled in its natural habitat of a partially filled washing up bowl. He was most concerned that the poor creature wasn’t flourishing in his new aquatic habitat until we pointed out that his new friend was in fact a very much land based mole, a creature not renowned for its love of water! That same day turned from bizarre to outright ridiculous when a lady with a flea-ridden dog attended the practice. With some further questioning and advice that dog fleas can be attracted to humans she proceeded to lift her skirt to show me the evidence of her bites giving me more than I bargained for when along with the bites it was all too apparent that she’d forgotten her underwear that day.

My most memorable experience occurred during the sad occasion of euthanizing Kitty, an elderly cat, who had a terminal disease. The owner, let’s call her Lady Smith, was an eccentric member of the aristocracy who was trying her hardest to put off the inevitable. She began by telling me the most intimate details of her life including that her estranged husband (who had run off with a 22 year old blonde Ukrainian girl to Amsterdam) had just returned after 14 years and wanted to rekindle their relationship. Having performed my role as a very inexperienced counsellor and feeling extremely awkward, I persuaded the owner that we had to have Kitty’s best interests at heart. Lady Smith wanted to be with Kitty at this time and as we started to put Kitty to sleep Lady Smith ran out of the room into the reception room and slammed the door shut. The nurse and I thought it was all too much for her but after a few seconds she came running back in, exclaiming loudly ‘don’t worry, I’m just letting the spirits out!’ After Kitty passed away peacefully, Lady Smith realized I was Indian and

started speaking Hindi to me as apparently she had grown up in Colonial India. She then asked me to say a prayer for the recently departed Kitty; unfortunately nothing appropriate for such a situation came to mind so I quietly said a morning prayer in Kannada, hoping she would not notice. The very thoughtful lady wrote to me the following week thanking me for my compassion and understanding with Kitty and the beautiful 'mourning prayer' I'd said for her.

Being both Indian and female has required me to challenge many preconceptions, which has often led me into trouble but also to friendship. As a veterinary student we were required to work in various parts of the industry for a number of weeks and including working on many farms in rural Yorkshire where one farmer and his family had never spoken to any Indian and were very worried by the prospect of one working on their farm. When I arrived for a three week intensive period of lambing, the grandmother asked me where I was studying, and when I replied Royal Veterinary College, she asked, "So, what are you studying then?" I didn't have the cheek to say history of art! It became clear that she was amazed; not only by my ethnicity but by my gender, "So, they let girls be vets now do they?!" She refused to believe me when I told her that out of 160 people in my year we had approximately 120 female students. After three weeks of little sleep, lots of hard manual labor and an equally large amount of disgusting farming obstetric scenarios I felt like a member of the family and was invited to come back to assist them for the Summer calving season.

Just to prove that even the sweetest and most innocent of children can't escape the idea of all vets fitting the James Herriot stereotype - a little girl once rushed into my consulting room and proceeded to do her best impression of a natural disaster sending paperwork flying and generally being mischievous. When asked by her father 'to behave or she'd 'never grow up to be a lady' she replied "But daddy, I never want to be a lady.... I want to be a vet!" I decided that this was more an observation about vets in general

rather than me personally!

It is not just the elderly or the young who have misconceptions of our profession. There is a list of questions which I'm invariably asked on a daily basis:

1) 'Does it take seven years to be a vet?' (Usually five),

2) 'Isn't it hard because the animals can't speak?' (Sometimes I'm relieved they can't speak like their owners),

3) 'Are you vegetarian?' (Absolutely not),

4) 'Isn't it harder than being a doctor?' (Most certainly, they only study the one mammalian species; we have mammals, reptiles, birds and even insects to contend with. Also the majority of our patients are prone to biting but with human patients it's a thankfully small minority!),

5) 'Do you hate people?' (Sometimes it's easier just to say 'yes' to this one!)

It has been increasingly important to concentrate on such amusing things as there are so many upsetting aspects to our profession. The ones I find most difficult to comprehend are the rare but horrendous animal welfare conditions I have witnessed, the feelings of futility when some owners are totally unaware of an animal's basic requirements and refuse to pay for treatment, and the strains of working in an environment with so much litigation. Most worryingly, the veterinary profession has the highest rates of suicide and it is the support of our family, friends and colleagues with whom we can share our troubles and tales that keep many from the ready access to potentially lethal drugs. So, as much as those crazy patients and their even crazier owners need me, I need them more, not only to entertain me and make me chuckle but without them my life's ambition would be pointless.

And finally, in answer to the most frequently pondered 'hand up cow bottom' question, I've taken to shaking hands with owners when they enter my consulting room and when they ask that all important question I point to my right hand and simply say "That's what this hand is for and I don't usually wear gloves"... which normally makes them smile!!

©2003

*aralu gonda keyregey thorey banduhaayidanthey
baralu gonda sarigeey maley suridanthaayithu noda
indenagey ihadasukha paradagathi nadeyithu
bandantaayithu noda
chennamallikaarjunaiya gurupaadava kandu
dhanyalaadenu noda*

Like waters flowing to a dry bed, like rain falling on parched twigs, while enjoying the joys of life, the prospect of a higher path appeared. Look, blessed indeed it was, when I resorted to the feet of the guru.

Akka Mahadevi was born to Nirmala and Sumati in Udatadi near Banavasi (Shimoga district) in circa the 12th century. The term 'Akka' (elder Sister) which is an honorific given to her by great Veerashaiva saints like Basavanna, Chenna Basavanna, Kinnari Bommayya, Siddharama, Allamaprabhu and Dasimayya, speaks volumes of her *vachana* (form of poetry) contribution to Kannada literature and the history of Karnataka.

Much about her early life is not known, nor did she live long. She was a person of spiritual vision, a renowned figure in the field of female emancipation, and a household name in Karnataka. She declared that she was a woman only in name and that her mind, body and soul belonged to Lord Shiva whom she worshipped in the form of 'Chennamallikarajuna'.

It is said that Mahadevi was married to Kausika, a local king (it is argued by some that Akka Mahadevi never married at all). There were immediate tensions, however, as Kausika was a Jain, a group that tended to be wealthy and was, as a result, much resented by the rest of the population.

She ran away from her life of luxury, travelling widely in search of emancipation, and finally became a *Sanyasini* before settling down in Basavakalyana (Bidar District). Here, Basaveshwara (Basavanna) had embarked upon a great social movement of a casteless and classless society. 'Akka' wanted entry into his 'Anubhavamantapa', which was not easy. Only the spiritually enlightened were allowed to come in, after passing tests held by the President of

Anubhavamantapa - Allamaprabhu.

Her indifference towards her body resulted in relinquishment of clothes. Acceptance of the ascetic way of life was not common in women during the 12th century. Allamaprabhu questioned her unusual way of life. A fascinating account is given by Chamarasa (scholar of Shaiva literature) who describes a challenging debate between Allamaprabhu and Akka at the gates of Anubhavamantapa. 'Akka' defends herself, and her disregard for her body and clothes. One of her *vachanas* say:

*People, male and female blush
when a cloth covering their shame comes
loose.*

*When the Lord of lives drowned without a
face in the world,*

how can you be modest?

*When the entire world is the eye of the Lord
looking everywhere,*

What can you cover and conceal?

Allamaprabhu's next probable argument was why Akka needed to cover her body with her hair at all, to which Akka responded with the following *vachana*:

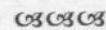
Colour of the skin changes

When fruit is ripe!

To prevent you from pain I cover myself!

Do not tease - I am with Chennamallikarajuna!

It is not known exactly when Akka Mahadevi passed on. According to popular belief she only lived for 25 years. However, short her life may have been, everlasting and unparalleled is her impact. Akka's *vachanas* only number 340, very few in comparison with those by her contemporary mystics, but they have undoubtedly achieved an eternal place in Kannada literature.

In Quest of Black Holes, the Big Bang and Gravity Sirens

Prof. B.S. Sathyaprakash, U.K.

I had been working on the problem for nearly two hours but the solution was not in sight. After not being able to solve the problem exactly, I tried several approximations but still something was amiss; I could not put my finger on the missing link. It was important to make progress before the appointment the following day with my supervisor. The next opportunity to talk to him might not be for another month. So I finally decided it was time to call one of the authors of the paper from where I got the idea to work on what was essentially my very first research project.

It was 3.40 a.m. Being summer time, it would already be 1810 in Maryland and Charlie would have probably gone home. So I decided to call Kip in Pasadena. He answered the phone at the first ring. We were arguing for nearly 20 min. and were pretty close to the solution but it was not to be. I was woken up with loud knocks on the door. As I lazily got out of bed to open the door for Anil, my hostel room-mate, I was amused by my dream especially since there was no telephone in my hostel or office, let alone facility to make ISD! It was not until the autumn of 1994 that I actually met and spoke to either of these gentlemen.

12 years later, the scene was pretty much the same. It was the winter of 1996. I was talking to France's eminent theoretical physicist Thibault Damour in Paris for over 1 h discussing the presentation of our latest research at a meeting in MIT the following week. We had worked for the past year on how to detect black holes using a new sort of radiation called gravitational waves that was first predicted by Einstein in 1916. Einstein was himself unsure if they were real or just artefacts of his new theory. From the beginning it was also quite clear that no laboratory experiment could be set up to produce detectable amounts of this radiation. One was not hopeful of detecting even the most luminous astronomical source of such radiation with the technology available at the time.

In fact, in 1972, Vishveshwara, an Indian scientist working with Charlie Misner at the

University of Maryland, had predicted that distorted black holes must emit these waves to regain their spherical shape. And one way in which black holes could get distorted is when two black holes collide. We will return to Vishu in a minute, but at the time Vishu was working on black holes there were no detectors capable of detecting such waves. By mid-1990 all that had changed and construction of laser interferometric detectors of this new radiation had just begun in US and Europe. Several of those detectors are now operating in Japan, America and Europe, but to date we have not detected this exotic radiation. Indeed, the detectors are currently being upgraded to improve their sensitivity so that they can see farther and thereby increase the chance of making what might be the discovery of the century. Back in 1996, Thibault, Bala Iyer, an Indian Scientist, and I were at the verge of proposing a new model of binary black hole sources which would facilitate their detection. But this time it was all real as I sat in my spacious office at Cardiff speaking to Thibault.

Within months of arriving in the UK, I had begun to appreciate how being able to quickly follow up questions and clarify issues with fellow scientists around the world and added immense value to my own research. But that was only possible after identifying many important cultural differences that called for significant changes in my outlook and attitude. Initially, however, it was not easy to understand, let alone practice how people interacted. Even trivial matters, such as learning when to interrupt a conversation, required significant rethinking and readjusting. I remember finding it extremely difficult to say "thank you" to my secretary for doing something that was after all a part of her job and therefore I had never before thought deserved any special appreciation. Now-a-days, when I visit relatives back home, I find myself on the other side, being shocked at the apparent lack of courtesy, only to remind myself that in our own culture those words are used sparingly and on very special occasions.

As I wrote this article sitting in the pretty garden of the fabulous holiday resort of Hotel Hermitage in Elba, Tuscany - a little Mediterranean island off the coastal town of Piambino, Italy - it is easy to forget how rapidly technology has progressed over the last three decades. The first efforts began when I was still in high school but the immense research and development since has made it possible to attempt to witness the Universe through gravity's window. We have come to Elba to discuss the design of a third generation detector that is capable of 'hearing' gravity's sirens as they are sometimes referred to. The international agglomeration of about 150 scientists at Elba is now planning an instrument called the Einstein Telescope, which will be so sensitive that a bee flying 100m away could be considered a hindrance to its operation because it creates a gradient in the gravity surrounding the instrument, causing glitches in its ultra-sensitive measuring devices.

When completed by about 2020, the Einstein Telescope, which will probably be built in tunnels of tens of kilometers underground, should hear the first sound of gravity produced at the birth of our Universe. Bernard Scuttles, who was instrumental in my decision to move to Cardiff says in his highly acclaimed popular-science book "Gravity from the Ground Up" (Cambridge University Press, Cambridge, 2003) that - "..... the most exciting possibility of all for the new detectors is that they may be able to detect a background of gravitational radiation in space that originated in the Big Bang, the event that started the expansion of the part of the Universe that we can see."

The first generation of these monster instruments are already operating in Japan, USA and Europe, waiting to make the first detections. Although our signals are going to be in the audio band, and hence the word 'siren', they are unlike the familiar sound waves in many respects. They are distortions in the very fabric of time and space caused by colliding black holes, from quantum processes in the very early Universe, etc. Our goal is to be able to use this new tool to detect quakes at the cores of neutron stars, to directly observe black holes, to discover what pulsars are made of and hear what happened at the birth of the Universe - a daunting task but our quest is no small matter.

One of the objectivities, for example, is to test if black holes, as the eminent Indian scientist Subramanyam Chandrasekhar aptly described, are really "the simplest macroscopic objects" - quoting -

"The black holes of nature are the most perfect macroscopic objects there are in the Universe; the only elements in their construction are our concepts of space and time. And since the general theory of relativity provides only a single unique family of solutions for their descriptions, they are the simplest objects as well ("Mathematical Theory of Black Holes", Oxford University Press, New York 1983).

It was just a few months after my wishful dream that I had heard Chandra talk about black holes. He had been awarded the Nobel Prize the previous year for his pioneering work on predicting the ultimate fate of stars - a masterpiece he wrote during his journey on a ship from India to Cambridge in 1930. Eager to sit in the front row I went to the auditorium at 4.00 p.m. for the lecture that was to begin at 6.00 p.m., but people had already started assembling and I could only get a seat at the back. I was lucky compared to hundreds of others who had to wait outside to listen to Chandra on loud speakers. It was a captivating lecture in which Chandra skillfully described what is truly the most amazing prediction of Einstein's theory - a singular point in the structure of space and time. It is a region of unimaginable force of gravity so large that not even light can escape. Our experiments are designed to witness the collision of a pair of black holes where each will be accelerated to speeds close to that of light due to the insurmountable force of its partner's gravity.

8 years before Chandra's lecture, on a gloomy November evening, I had first heard about black holes at a science festival in the National College, Bangalore. The college is famous for organising a lecture-series each year and I believe the tradition is still being kept alive in honour of our favourite principal HN, who started it in the first place.

The speaker on the day was C.V. Vishveshwara, a young professor at the Raman Research Institute. Vishu's talk came at a time when I was still debating between music and physics for my career. I was equally attracted to

both. If not for that inspiring lecture of Vishu, I am not sure I would have pursued physics. Vishu has done a lot of interesting work but he was the first to tell the world what happens to perturbed black holes. Until his decisive work was published in the prestigious journal "Nature", black holes had remained an enigma even amongst physicists and many thought they were probably unstable solutions of Einstein's theory of gravity.

Vishu asked what would happen to a black hole that is subjected to an external perturbation. The result was totally unexpected. Some of the energy that went to perturb the black hole would be inextricably absorbed by the black hole but some should be emitted as gravitational radiation. The radiation would nearly resemble the dying tones of a bell struck with a hammer. Just as the bell's note would depend on its internal properties (and not that of the hammer), so would be the frequency and damping time of gravitational radiation of a black hole. Compared to black holes, bells are pretty complicated objects. Their tone and how that decays depends on a large number of internal characteristics such as their precise

constituents, the mass, shape etc. In the case of black holes, however, the radiation frequency and its time pattern of decay depend only on two parameters - their mass and spin frequency.

Vishu's description of the phenomena was absolutely stunning. His perfected art of public lecturing culminated in a highly fascinating and thoroughly entertaining book - "Einstein's Enigma or Black Holes in my Bubble Bath" (Springer-Verlag, 2006).

As I walked home that night I resolved to pursue a career in physics. My life has been filled with 'knocks on the door', waking me up from my 'dreams' and to be opportunistic in identifying challenging, yet tractable research problems. However, not even in the most ambitious of my thoughts did I ever fathom that there will be an opportunity in a land far away from home to realise those dreams.

Would we soon observe black holes and the Big Bang via gravity's outrageous siren? Will one day the dream really come true?

“No institution can justify its existence if it does not keep abreast of the changing times. Evolution is the law of life and change is its keynote. While stagnation means deterioration and misery, progress denotes freedom and happiness. The former stands for discord and chaos and the latter for harmony and peace.”

“Let every hit and knock you receive in life be a direct incentive for turning thoughts to God. Dejection and despondency do not become a man. Man is called *Purush*, which term signifies grit and boldness. Be active and ward off *Tamasic* influences.”

Swami Ramdas.

Collections by Dr. Anand Nadgir, U.K.

London Underground

Vijay Badiger, U.K.

The London Underground is a rapid transit system that serves a large part of Greater London and some neighbouring areas of Essex, Hertfordshire and Buckinghamshire. It is the world's oldest underground system. It is interesting to know its origin and development.

Greater London's population in 1850 had grown to 2.5 million from just under 1 million in 1800. Wagons used to transport people, whose drivers walked beside the horses, blocking a large part of the roadways. Large advertising vans pulled by horses whose very purpose was to be seen by many passers-by as possible, meant their progress was necessarily slow. Bridges were particular bottlenecks. Successive new transport methods were introduced throughout the Victorian era in attempts to cope with the demand.

Horses, which from 1870 also pulled trams along iron rails, remained the main stream of the transport system until the turn of the century. The rich with their own horses and carriages, were contributing to the congestion problem, and it was expensive, as the horses required looking after, feeding and grooming. And what came out of the rear end of horses remained a major problem. By the 1830s, towns had to cope with something like three million tons of droppings every year and three times that by the end of the Victorian era. Contrary to those nostalgic pictures of old women rushing after carriages to pick up fresh manure, the stuff was virtually worthless, barely five shillings a ton to the farmer!

However, in the middle years of the 19th century, none of the alternative forms of transport was particularly attractive. Apart from walking and new omnibuses, there were hackney cabs, which were expensive, at 8p per mile, and uncomfortable, and the drivers would often go by round about routes to boost their income. So as more and more omnibuses, carriages and hackney cabs piled onto London's roads in the early decades of the 1800s, it is easy to see how the idea of digging big holes under the city to transport the masses began to be put forward and gradually accepted. The world's first underground railway

was opened on 10th January 1863 between Paddington and Farringdon Street, a distance of about four miles, clocking 30,000 passengers on the first day. Creating steam train connections from main line over ground stations to the city by Metropolitan, was another mass transport.

The underground has 268 stations and runs over 253 miles of track, making the longest underground railway in the world by route length, and most served in terms of stations. There are also numerous closed stations. In 2007 over one billion passenger runs were recorded, amounting to the carrying of 28 million individual passengers every year. As of March 2007, an average of just over 3 million people used the underground each day.

The story began with Charles Pearson, the first in succession of underground visionaries. It was he who first proposed the notion of "trains in drains" in 1845, when the railway was a relatively new invention. The first steam passenger service only opened in 1830.

The first trains were steam-hauled, which required effective ventilation to the surface. Ventilation shafts at various points on the route allowed engines to expel steam and bring fresh air into the tunnels.

The Thames Tunnel is an underwater tunnel, built beneath the River Thames in London. 35 feet wide, 20 high and 1300 feet long, it runs between Rotherhithe and Wapping at a depth of 75 feet below the river's surface at high tide. It was originally designed for, but never used by, horse drawn carriages. It was built by Marc Isambard Brunel and his son Isambard Kingdom Brunel between 1825 and 1843. Initially it was only used by pedestrians. It became a major tourist attraction, attracting about two million people a year, each paying a penny to pass through. It was purchased in September 1865 by East London Railway Company, a consortium of six mainline railways to provide rail link for goods and passengers between Wapping and the South London Line. The first train ran through the tunnel on 7th December 1869.

The early tunnels were dug using cut-and-cover construction methods. This caused widespread disruption and required the demolition of several properties on the surface. Track runs were about 5 meters below the surface. Following advances in the use of tunnelling shields, electric traction and deep level designs, later railways were built even further underground. It was therefore cheaper and preferable. These run about 20 meter below the surface although with a few variations. The City and South London Railway (now part of the Northern Line) opened in 1890. It was the first "deep-level", electrically operated route.

In the early 20th century, the presence of six independent operators running different Underground Lines caused passengers substantial inconvenience; in many places passengers had to walk some distance above ground to change between lines. As a result many companies looked to financiers to fund expansion into lucrative suburbs as well as electrifying the earlier steam operated lines. Mr. Charles Yerkes, an American tycoon, acquired the Metropolitan District Railway and Charing Cross, Euston & Hampstead Railway between 1900 and 1902.

In early 1908 the underground railway operators agreed to promote their services jointly as 'the Underground.'

Underground Electric Railways of London Company Ltd (UERL) opened an important east-west cross-city line from Bank to Sheperd's Bush on 30th July 1900. The Central London Railway was nicknamed the "Two penny Tube" for its flat fare and cylindrical tunnels; the nickname "tube" was eventually dubbed to the Underground system as a whole.

The outbreak of World War II delayed new schemes. From mid-1940, the sudden attack led to the use of many underground stations as shelters during air raids and for overnight stay. The authorities initially tried to prevent this, but later supplied banks, latrines, and catering facilities. Later in the war, eight deep-level shelters were constructed under stations, apparently to be used as shelters (each deep-level shelter could hold 8,000 people) though plans were in place to convert them for a new express line parallel to the Northern Line after the war.

Steam locomotives were fully withdrawn

from London Underground passenger services on 9th September 1961. On 1st January 1970, the Greater London Council (GLC) took over responsibility for London Transport.

The first real post-war investment in the network came with the carefully planned Victoria line incorporating centralised signalling control and automatically driven trains which opened in stages between 1968 and 1971. The Piccadilly line was extended to Heathrow Airport in 1977, and the Jubilee line was opened in 1979, taking over part of the Bakerloo line, with new tunnels between Baker Street and Charing Cross.

In 1984, the government removed London Transport from the GLC's control, replacing it with London Regional Transport (LRT). In 1999 the Jubilee Line Extension to Stratford in London's East End was begun. Transport for London (TfL) replaced LRT in 2000, a development that coincided with the creation of a directly elected Mayor of London and the Greater London Assembly.

In January 2003 the Underground began operating as a Public-Private Partnership (PPP), whereby the infrastructure and rolling stock were maintained by two private companies Metronet, and the Tube Lines under 30 year contracts, whilst London Underground Limited remained publicly owned and operated by TfL.

Accessibility by people with mobility issues was not considered when most of the system was built, and most of the oldest stations are inaccessible to disabled people. More recent stations were designed for accessibility, by the physically challenged.

The escalators in Underground stations include some of the longest in Europe, and all are custom-built. The longest escalator is at Angel station, 60m (197 ft) long, with a vertical rise of 2.5m (90 ft).

Accidents on the Underground network, which carries around a billion passengers a year, are rare. There is just one fatal accident for every 300 million journeys. There are several safety warnings given to passengers. Most fatalities on the network are suicides. Most platforms at deep tube stations have pits beneath the track, originally constructed to aid drainage of water from the platforms, but they also help prevent death or serious injury and aid access to the unfortunate

person when a passenger falls or jumps in front of a train. London Underground has a specialist "Therapy Unit" to deal with drivers' post-traumatic stress, resulting from someone jumping under their train. The Jubilee line extension is the first line to have platform edge doors. These prevent people from falling off, jumping onto the tracks.

There are many planned improvements to the London Underground. A new station opened on the Piccadilly line at Heathrow Airport Terminal 5 on 27 March 2008 and is the first extension of the London Underground since 1999. Each line is being upgraded to improve capacity and reliability, with new computerised signalling automatic train

operation (ATO), track replacement and station refurbishment, and, where needed, new rolling stock. A trial program for a groundwater cooling system in Victoria station took place in 2006 and 2007; it aimed to determine whether such a system would be feasible and effective if in widespread use. A trial of mobile phone coverage on the Waterloo & City line aims to determine whether coverage can be extended across the rest of the Underground network.

As the story runs up achievements further so will this unique record! (Ed.)

aaa

British Indian

I am here
Driven by my aspirations
to realise my dreams
in pursuit of a better life and by choice.

I am here
Revising my convictions and
to mould my beliefs and traditions
to give more than I take, and
try to share my cake.

I am here
and unable to understand;
the frictions in multicultural society
the hatred, misgiving and the animosity
Here I pray to the Almighty
to let us live with peace and dignity.

I am here
Trying to build the bridges of trust,
break those barriers of mistrust.
To open many doors of friendship,
to establish worthwhile relationship.

I am here
Seeing my child grow up
in many ways alien to my culture
This may not really matter

Dr. G.S.S. Prasad, U.K.

as I consciously mentor.
I am here
Having *lassi* at Leicester,
Chips while at Chester,
admiring Churchill and Gandhi
loving my whisky and brandy

I am here
Enjoying the cup of tea in the garden,
watched by the curious white cat
called Hayden
wondering why I'm here?

I wish to tell him
I am here
because of my aspirations and dreams,
because of what I am.

I continue to be here
Because of the dear
tolerant, friendly people
who surround me here.

aaa

Best wishes for Kannada Balga of UK for the Silver Jubilee
Function.

ESSJAYS ENGINEERING CONSORTIUM.
ARCHITECTS & ENGINEERS. BANGALORE.

SANJAY & JYOTI

Mob: 09449217000 & 09449117000

Compliments of
Synergie Medical Group L.L.C.
+1-305-274-6161

Rashmi Murthy, M.D.
Hallegere Murthy, M.D.
Vivek Murthy, M.D.
Myetraie Murthy

8600 S.W. 92 St, #102,
Miami, FL – 33156, U.S.A.

Best Compliments from
Electro Magnetic Devices
EC, ECIL X Roads,
Hydrabad, 500062,
Exporter of Magnetic Components

The Office Bearers of Kannada Balaga U.K. : 2007 - 2010

Dr. K.S. Bhanumathi	- President
Miss. Mrinalini Puranik	- Vice President
Dr. Anand Nadgir	- Secretary
Mrs. Surenu Jayaram	- Treasurer

Executive Committee Members :

Mr. Rama murthy
Dr. Roopasi Bhajanehatti
Dr. Anupama Ginimav
Dr. Shreegowri Ginimav
Dr. R.S.S. Krishnamurthy
Dr.C.A. Puranik
Dr. C. Navin
Dr. C.A. Puranik
Dr. Jayashree Puranik
Dr. K.S. Vasudev
Mrs. Prathibha Vasudev

The Office Bearers of Kannada Balaga U.K. : 1983 to 2007

1983-1985

Dr. Sneha Kulakarni - President
 Dr. R.V. Vibhuthi - Secretary
 Dr. C.C. Kuravatti - Treasurer
 Mrs. Vijaya Anekhindi - Cultural Secretary

Executive Committee Members :

Dr. Appaji
 Dr. V. Gudu
 Dr. M. Hirekodi
 Dr. G. R Kulakarni
 Dr. S.R.S. Murthy
 Dr. Ramakrishna Gupta
 Dr. M.S. Rajashekar
 Dr. Prakash Nayak
 Dr. M. Ramanna
 Dr. N.S. Ramaswamy
 Mr. C.H.S Rao

Dr. Aravind S. Kulkarni

1985- 1987

Mr. C.H.S. Rao - President
 Dr. Adhayamba - Secretary
 Dr. M.S. Swamy - Treasurer

Executive Committee Members :

Dr. Arvind Kulakarni
 Dr. Sneha Kulakarni
 Dr. G. R Kulakarni
 Dr. K.S. Bhanumathi
 Dr. Rajaram Cavale
 Dr. R.S.S. Krishnamurthy
 Dr. Ramakrishna Gupta
 Dr. Ram Nagaraj
 Dr. Vatsala Ramamurthy
 Dr. R.V. Vibhuti
 Dr. M.S. Hirekodi.

1987- 1989

Dr.K.S. Bhanumathi - President
 Dr. Adhayamba Arya Murthy - Secretary
 Dr. M.S. Swamy - Treasurer

Executive Committee Members :

Mrs. Prabha Appaj
 Dr. Rajara Ram Cavale
 Mrs. Shantha Iyengar
 Dr. R.S.S. Krishnamurthy
 Mrs. Asha Naik
 Dr. Prakash Nayak
 Mrs. Geetha Pallegar
 Dr. Vatsala Ramamurthy
 Mrs. C.H.S. Rao
 Mrs. Leela Rao
 Dr. Suryanaraya Setty
 Dr. R. Vibhuthi.

1989- 1991

Dr. N.S. Ramaswamy - President
 Dr. Adhayamba Arya Murthy - Secretary
 Dr. M.S. Swamy - Treasurer

Executive Committee Members :

Dr. D.M. Devarj
 Mr. Gurumallesh
 Dr. Shreegowi Ginimay
 Dr. C.S.Jayakumar
 Mrs. Indu Jayakumar
 Dr. R.S.S. Krishnamurthy
 Mr. P. Narasimhan
 Mrs. Vijaya Ravindra
 Mrs.T.N.Reddy
 Dr. G. Sreekanta
 Mr. K.A. Thammaik
 Dr. V. Vibhuthi.

1993- 1995

Dr. C.Ramachandra Rao - President
 Dr. R.S.S. Krishnamurthy - Secretary
 M r. Gurumallesh - Treasurer

EXecutive Committee Mebmbers :

Dr. Rudrappa Chitriki
 Mrs. Vasundara Gurumallesh
 Dr. G.T. Jayaram
 Mrs. Rosily Krishnamurthy
 Mr. Mohan Mundasad
 Dr. Adhayamba Arya Murthy
 Dr. S. Keshava Murthy
 Mr. Vijaya Math
 Dr.C.A. Puranik
 Dr. Vatsala Rama Murthy
 Dr. Sreekanta
 Dr. M.U.S. Siddeeq.

1993- 1995

Dr. C.Ramachandra Rao - President
 Dr. R.S.S. Krishnamurthy - Secretary
 M r. Gurumallesh - Treasurer

EXecutive Committee Mebmbers :

Dr. Rudrappa Chitriki
 Mrs. Vasundara Gurumallesh
 Dr. G.T. Jayaram
 Mrs. Rosily Krishnamurthy
 Mr. Mohan Mundasad
 Dr. Adhayamba Arya Murthy
 Dr. S. Keshava Murthy
 Mr. Vijaya Math
 Dr.C.A. Puranik
 Dr. Vatsala Rama Murthy
 Dr. Sreekanta
 Dr. M.U.S. Siddeeq.

1995- 1998

Mr. Gurumallesh / Mrs Geetja
 Jayaram - President
 Dr. R.S.S. Krishnamurthy -
 Secretary
 Mrs. Surenu Jayaram - Treasurer

1998- 2001

Dr. K.S. Bhanumathi - President
 Dr. P.V. Nath MBE -Vice President
 Dr. Vatsala Rama Murthy - Secretary
 Mrs. Surenu Jayaram - Treasurer

EXecutive Committee Mebmbers :

Mrs. Prabhavathi Appaj
 Dr. K. Balachandra
 Dr. R.S.S. Krishnamurthy
 Mr. B.N.Muddu
 Dr. Sowbhagya Munishankar
 Mr. Ramamurthy
 Dr. Ram Nagraj
 Dr. T.N. Raman
 Miss. Venna Sindigi.

2004- 2007

Mrs. Vijaya Kotur - President
 Dr. N. Jayaprakash -Vice President
 Dr. K.S. Vasydev - Secretary
 Dr. Sowbhagya Munishankar - Treasurer

EXecutive Committee Mebmbers :

Dr. Pushpa Geeranavar
 Dr. R.S.S. Krishnamurthy
 Dr.C.A. Puranik
 Mrs. Radhika Kadaba
 Dr. C. Navin
 Mrs. Prathiba Vasudev
 Mrs. Sheela Kulakarni
 Dr. Shreegowri Ginimav
 Miss. Chaitra Sanikop.

In Memorium

Kannada Balaga U.K. and its members salute and honour the following deceased members for their contributions to Kannada communities in the U.K and abroad. They are always in our hearts and we pray for their souls to rest in peace.

1. Dr. Shivadevayya August 1988.

2. Dr. M. Hirekodi 04 December

3. Dr. Nagan Goud 25 December 1997.

4. Mr. Arni C Raj 23 September

5. Dr. Appaji November

6. Mr. Vishu Tumkur 1 January 2000.

7. Dr. Ravindra August 2003.

8. Dr. C S Jayakumar 6 June 2004.

9. Dr. V G Lokare September 2004.

10. Dr. Mr. Lakshman
Agalagatti 14 November

11. Dr. Ajit Kumar 30 October 2006.

12. Dr. S.K Murthy, Swindon

13. Dr. Lakshmi Narasimhaiah •December 2007

14. Dr. Srimivas Wadawadigi March 2008.

15. Mrs. Vatsala Bhimasen Joshi
Pune India.

16. Mrs. Shasi Mohan April 2008.

*Withbest Compliments
From*

K.L.E.SOCIETY

*Belgaum
Karnataka*

Karnataka
Cultural
Heritage
Department of Tourism

ಫಿರೋಜ್

Long ago, Hampi turned a mighty emperor into a poet.

Circa 1594, he ruled the Vijayanagara Empire. A city packed with temples at every turn. Monuments that hide secret stories that they reveal. Architectural wonders, astounding sculptures, giant boulders, and above all, an awe-inspiring sun. No wonder, it inspired Emperor Krishnadevaraya to write 'Amuktamalyada', a classic poem of the times. Today, 2 World Heritage Sites, including Hampi, and scores of other monumental marvels await you in Karnataka. With a thousand stories to share!